

SLUŽBENE NOVINE OPĆINE VIŠKOVO

Godina IV - broj 4.

Utorak, 21. ožujak 2017.

ISSN 1849-4579

SADRŽAJ

OPĆINSKO VIJEĆE

7. Odluku o usvajanju Izvješća o stanju u prostoru Općine Viškovo za razdoblje od 2012. do 2016. godine	50
8. I. izmjenu i dopunu Odluke o osnivanju radne zone Marinići K-1	180
9. Odluku o 1. izmjeni i dopuni Odluke o određivanju pravnih osoba od interesa za sustav civilne zaštite na području Općine Viškovo	181
10. Odluku o dodjeli Nagrade Općine Viškovo za životno djelo	182
11. Odluku o dodjeli godišnje nagrade općine viškovo	183
12. Odluku o dodjeli plakete Općine Viškovo	184
13. Odluku o nagrađivanju najbolje sportašice Općine Viškovo za 2016. godinu	185
14. Odluku o nagrađivanju najboljeg sportaša Općine Viškovo za 2016. godinu	186
15. Odluku o nagrađivanju najbolje sportske ekipe u ženskoj kategoriji Općine Viškovo za 2016. godinu	187
16. Odluku o nagrađivanju najbolje sportske ekipe u muškoj kategoriji Općine Viškovo za 2016. godinu	188
17. Odluku o općinskim porezima Općine Viškovo	189
18. Pravilnik o provedbi postupaka jednostavne nabave	191
19. Odluku o suglasnosti za provedbu ulaganja na području Općine Viškovo za izgradnju sportskog igrališta na otvorenom u Srokima	193
20. Odluku o suglasnosti za provedbu ulaganja na području Općine Viškovo za projekt opremanja tržnice u naselju Marinići	194
21. Odluku o izradi II. izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Općine Viškovo	195
22. Odluku o davanju suglasnosti na Sporazum o osnivanju Centra za poljoprivredu i ruralni razvoj Primorsko-goranske županije	198
23. Odluku o ukidanju statusa javnog dobra	199

OPĆINSKO VIJEĆE

7.

Na temelju članka 39. Zakona o prostornom uređenju (“Narodne novine” broj: 153/13.) i članka 35. Statuta Općine Viškovo (“Službene novine Primorsko-goranske županije” broj: 25/09, 6/13, 15/13., 33/13., 14/14. i “Službene novine Općine Viškovo broj: 3/14.), Općinsko vijeće Općine Viškovo na 31. sjednici održanoj dana 2. ožujka 2017. godine donosi

**Odluku
o usvajanju Izvješća o stanju u prostoru Općine
Viškovo za razdoblje od 2012. do 2016. godine**

Usvaja se Izvješće o stanju u prostoru Općine Viškovo za razdoblje od 2012. do 2016. godine izrađeno od stra-

ne Javne ustanove Zavoda za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije, Rijeka, Splitska 2.

KLASA: 021-04/17-01/01

URBROJ: 2170-09-04/02-17-5

Viškovo, 2. ožujak 2017. godine

OPĆINSKO VIJEĆE OPĆINE VIŠKOVO

Predsjednica Općinskog vijeća:
Prim. mr. sc. Jagoda Dabo, dr. med. v. r.

**REPUBLIKA HRVATSKA
PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA
OPĆINA VIŠKOVO**

**IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU OPĆINE VIŠKOVO
ZA RAZDOBLJE OD 2012. DO 2016. GODINE**

Elaborat:

Izvešće o stanju u prostoru Općine Viškovo za razdoblje od 2012. do 2016. godine

Naručitelj:

Općina Viškovo

Osnova za izradu:

Zakon o prostornom uređenju (NN 153/13) i Pravilnik o sadržaju i obveznim prostornim pokazateljima Izvešća o stanju u prostoru (NN 48/14 i 19/15)

Izrada:

JU Zavod za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije

Ravnatelj JU Zavod za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije:

Adam Butigan, mag. ing. geod.

Odgovorni voditelj:

Vana Rodin Kružić, dipl. ing. arh. (do 02.01.2017.)

Mirjana Marinić, dipl. ing. arh. (od 03.01.2017.)

Koordinator:

Ines Tomadin, dipl. ing. geod.

Radni tim:

JU Zavod za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije

Jasna Doričić, str. spec. ing. aedif.

Dado Jakupović, mag. geogr.

Mirjana Marinić, dipl. ing. arh.

Vedran Radić, dipl. ing. građ.

Vana Rodin Kružić, dipl. ing. arh.

Ines Tomadin, dipl. ing. geod.

Vanjski suradnici

Ana Jurjević, dipl. ing. preh. teh. (RiEko Lab d.o.o., Rijeka)

Dr.sc. Zvonimira Šverko Grdić

Vrijeme izrade:

listopad 2016. do veljača 2017. godine

UVOD

Izradi Izvješća o stanju u prostoru Općine Viškovo za razdoblje od 2012. do 2016. godine pristupilo se iz razloga što prethodno Izvješće istog naziva, objavljeno 2013. godine, ne obuhvaća cjelovito vrijeme iz naslova, tj. nedostaju podaci za veći dio razdoblja od 2013. do 2016. godine. Stoga, staro Izvješće u naslovu ima navedeno krivo razdoblje.

U međuvremenu je stupio na snagu Zakon o prostornom uređenju (NN 153/13) koji propisuje praćenje stanja u prostoru za četverogodišnje razdoblje i novi Pravilnik o sadržaju i obveznim prostornim pokazateljima izvješća o stanju u prostoru (NN 48/14 i 19/15), kojim je propisana nova metodologija izrade i sadržaj izvješća.

Stoga se pristupilo izradi ovog Izvješća za proteklo četverogodišnje razdoblje tj. od 2012. do 2016. godine.

Izvješće se sastoji od tri cjeline:

- I. Polazišta
- II. Analize i ocjene stanja trendova prostornog razvoja, te analize provedbe prostornih planova i drugih dokumenata u kojem je izvršena analiza stanja temeljem dostupnih prostornih pokazatelja dobivenih od javno-pravnih tijela, podataka iz informacijskog sustava prostornog uređenja, podataka u vlasništvu Općine Viškovo, GIS-a Općine, web-a i dr.
- III. Preporuka za unaprjeđenje održivog razvoja u prostoru s prijedlogom prioriternih aktivnosti, kao što su nužnost izrade novog Prostornog plana uređenja Općine Viškovo i urbana sanacija građevinskog područja naselja.

U sklopu Izvješća izrađena je i tablica s osnovnim prostornim pokazateljima, koja služi Ministarstvu graditeljstva i prostornog uređenja za stvaranje jednoobrazne evidencije pokazatelja na nivou Hrvatske.

Ovo Izvješće izrađeno je na temelju dostupnih podataka iz nadležnosti određenih državnih tijela, tijela Primorsko-goranske županije i Općine Viškovo, javnopravnih tijela, te drugih pravnih osoba s javnim ovlastima, određenih posebnim propisima koji obavljaju poslove od utjecaja na sadržaj Izvješća kao i na temelju važeće prostorno-planske i druge tehničke dokumentacije izrađene za Općinu Viškovo.

1. POLAZIŠTA

1.1. Ciljevi izrade Izvješća

Izvješće o stanju u prostoru je temeljni dokument kojim se provjerava i prati stanje u prostoru na području Općine Viškovo u razdoblju od 2012. do 2016. godine s preporukama za daljnji sustavni rad na uređenju prostora Općine. Osnovna svrha izrade Izvješća je ocjena postojećeg stanja, provjera dosadašnjeg prostornog razvoja kao i planiranje razvoja za naredno razdoblje.

Člankom 39. Zakona o prostornom uređenju (NN 153/13) za jedinice lokalne samouprave propisana je obveza izrade Izvješća kao četverogodišnjeg dokumenta praćenja stanja u prostoru.

Načelo integralnog pristupa u prostornom planiranju navedeno je u Zakonu kao: "Prostorno planiranje je stalni proces koji obuhvaća poznavanje, provjeru i procjenu mogućnosti korištenja, zaštite i razvoja prostora, izradu i donošenje prostornih planova te praćenje provedbe prostornih planova i stanja u prostoru". Stoga Izvješće mora sadržavati:

- analizu kojom se utvrđuje stanje u prostoru (provjera stanja u prostoru, provjera stanja i pravaca prostornog razvoja, provjera djelotvornosti izrade i provođenje dokumenata prostornog uređenja niže razine, kao i drugih dokumenata),
- preporuke kojima se utvrđuju smjernice i najvažnije djelatnosti za poboljšanje stanja u prostoru (mogućnosti održivog razvoja u prostoru, ocjena potrebe izrade novih i/ili izmjene i dopune postojećih dokumenata prostornoga uređenja, prijedlog ostalih zahvata u prostoru kojim bi se unaprijedio i poboljšao održivi razvoj u prostoru jedinice lokalne ili regionalne samouprave/uprave.

Osnovni cilj izrade ovog Izvješća je:

- uočavanje i praćenje promjena u prostoru i praćenje promjena vezanih za izradu i provedbu prostorno-planskih dokumenata te određivanje nužnih aktivnosti za unaprjeđenje stanja u prostoru.

Specifični ciljevi u izradi ovog Izvješća su:

- prepoznati procese i pojave u prostoru, te u tom smislu dati ocjenu stanja i trendova prostornog razvoja,
- ocijeniti izradu prostornih planova na području Općine Viškovo te dati smjernice za njihovo unaprjeđenje, usklađenje sa zakonskom regulativom i Prostornim planom županije (SN PGŽ 32/13),
- utvrditi potrebu izmjene ili izrade novog Prostornog plana uređenja Općine Viškovo.

1.2. Zakonodavno-institucionalni okvir

Zakon o prostornom uređenju (NN 153/13) propisuje izradu Izvješća o stanju u prostoru za sve jedinice lokalne samouprave za četverogodišnje razdoblje.

Izvješće o stanju u prostoru sadrži polazišta, analizu i ocjenu stanja i trendova prostornog razvoja, analizu provedbe prostornih planova i drugih dokumenata koji utječu na prostor, te prijedloge za unaprjeđenje prostornog razvoja s osnovnim preporukama za iduće razdoblje.

Izvješće je izrađeno temeljem Pravilnika o sadržaju i obveznim prostornim pokazateljima Izvješća o stanju u prostoru (NN 48/14 i 19/15).

U proteklom razdoblju, od izrade prethodnog Izvješća o stanju u prostoru Općine Viškovo (ožujak 2013. godine), bio je na snazi Zakon o prostornom uređenju i gradnji (NN 76/07, 38/09, 55/11, 90/11, 50/12, 55/12, 80/13), a krajem 2013. godine usvojen je novi Zakon o prostornom uređenju (NN 153/13) i Zakon o gradnji (NN 153/13), koji su stupili na snagu 1. siječnja 2014. godine. Oba Zakona predstavljaju temeljni zakonodavni dokument kojim se uređuje sustav prostornog uređenja, kako na razini države, tako i na razini pojedinih jedinica lokalne samouprave.

1.3. Osnovna prostorna obilježja jedinice lokalne samouprave

Područje Općine Viškovo nalazi se u sjeverozapadnom dijelu priobalnog prostora Primorsko-goranske županije i čini sastavni dio njezine funkcionalne mikroregije Priobalje. Graniči sa susjednim jedinicama lokalne samouprave: Gradom Rijekom, Gradom Kastvom, Općinom Klanom i Općinom Jelenje. U novije vrijeme Općina Viškovo povezana je s ostalim jedinicama lokalne samouprave te dionicima iz privatnog i civilnog sektora kroz partnerstva usmjerena na razvoj ruralnih (LAG „Terra Liburna“) i urbanih područja (Urbana aglomeracija Rijeka), (Kartografski prikaz 1). Zakonom o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj¹ u sastav Općine Viškovo ulaze naselja Kosi, Marčelji, Marinići, Mladenici, Saršoni, Sroki i Viškovo.

Općina Viškovo prostire se na 18,65 km² površine, i obuhvaća 0,52 % površine Primorsko-goranske županije. Prosječna veličina naselja na području Općine Viškovo iznosi 2,66 km². Gustoća naseljenosti iznosi 774,6 st./km², što je značajno iznad prosjeka Primorsko-goranske županije (82,6 st./km²) i Republike Hrvatske (75,7 st./km²). Izrazito ravnomjerna naseljenost rezultat je visokog stupnja naseljenosti dostupnih površina u svim naseljima. Najveću gustoću naseljenosti imaju naselja Sroki (1.739 st./km²) i Marinići (1.335 st./km²), smještena u području Općine s manjim nadmorskim visinama. Naselja s relativno nižom gustoćom naseljenosti su Saršoni (425 st./km²) i Marčelji (484 st./km²). Smještena su u sjeveroistočnom dijelu Općine koji karakteriziraju nepovoljnija obilježja prirodne osnove (veća nadmorska visina i udio šumskih površina).

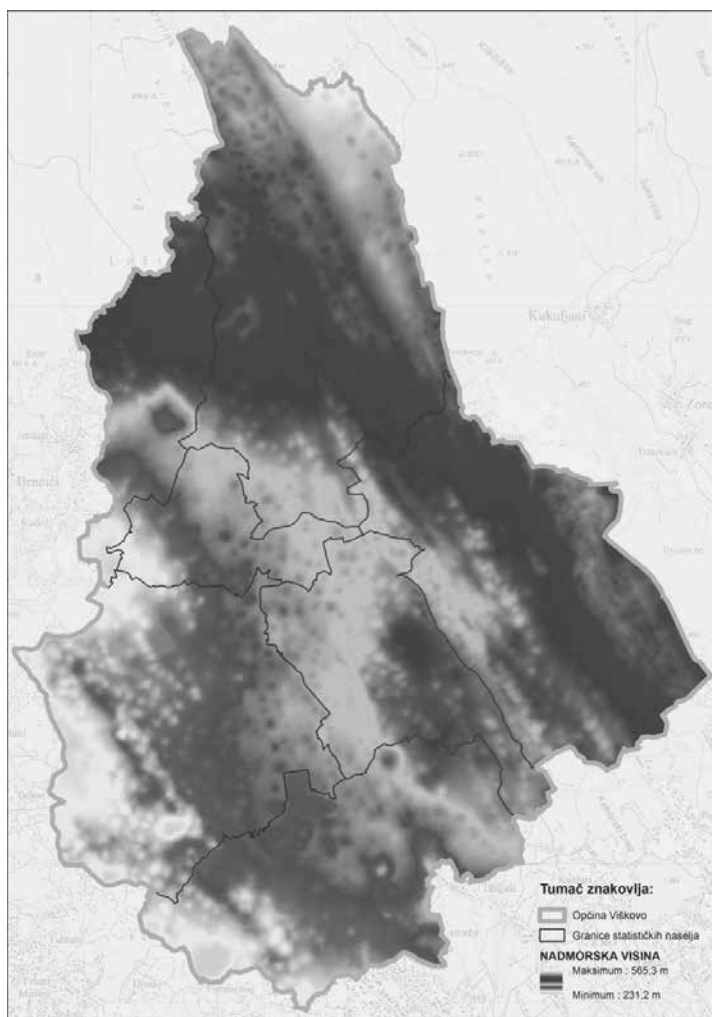
Uzimajući u obzir homogenost osnovnih sastavnica prirodno-geografskog sustava, Općina Viškovo pripada prostoru Kastavštine, deagrarizirane zaobalne zone otvorene novijim procesima periurbanog širenja riječke aglomeracije (gradske regije), posebice u vezi s razvojem riječkog prometnog čvora. Postanak i razvoj Općine Viškovo usko je vezan s valorizacijom prometnice koja je još u 1. stoljeću povezivala Rijeku s Trstom i Ljubljanom, kao i s prometno-geografskim položajem Rijeke u širem, srednjoeuropskom kontekstu.

Reljefna obilježja Općine Viškovo određena su njezinim položajem unutar Kastavske zaravni. Sjeveroistočnim rubom zaravni proteže se navlačna struktura Klana-Bakar-Vinodol dominantnog smjera pružanja sjeverozapad-jugoistok. Paralelnu izmjenu manjih strukturnih cjelina (antiklinala i sinklinala) prema jugozapadu, prati smanjenje nadmorske visine reljefa. Najgušće naseljeni dijelovi Općine (Sroki i Marinići) nalaze se u visinskom pojasu do 400 m, dok dijelovi naselja smještenih uz sjeveroistočnu granicu Općine (Marčelji i Saršoni) prelaze i 500 m nadmorske visine (Slika 1). Važna odrednica reljefa Općine je i postojanje većeg broja ponikvi (vrtača) koje variraju svojim promjerom i dubinom. Lokacije većih i dubljih ponikvi područja su izraženijeg nagiba padina, što doprinosi vertikalnoj raščlanjenosti i atraktivnosti reljefa.

Geološki sastav na području Općine Viškovo karakterizira dominacija naslaga sedimentnog postanka donjo i gornjokredne starosti. Uglavnom je riječ o dolomitima i vapnencima u izmjeni, koji zauzimaju površinski najveći dio Općine. Najvažniji predstavnik kvartarnih i recentnih tvorevina je crvenica koja najčešće pokriva karbonatne naslage u podlozi. Dublje naslage crvenice koje se nalaze u ponikvama predstavljaju i agrarno najvažnije površine u Općini Viškovo. S obzirom na fizikalno-kemijska svojstva karbonatnih stijena, njihovu pojavnost bez pedološkog pokrivača i smanjenu mogućnost poljoprivredne valorizacije, većina tala na području Općine pripada nižim bonitetnim i zaštitnim kategorijama. Glavna odlika karbonatnih stijena (vapnenac i dolomit) je visoka pukotinska poroznost, što je rezultiralo krškom hidrografijom prostora bez stalnih površinskih vodotokova. Iznimku predstavlja pojava bujičnih tokova u slučajevima kada površinski slojevi ne mogu propustiti izrazitu količinu lokaliziranih oborina.

¹ Narodne novine RH 86/06, 125/06, 16/07, 95/08, 46/10, 145/10, 37/13, 44/13, 45/13, 110/15

Slika 1: Hipsometrijska obilježja Općine Viškovo

Izvor: izrada JU Zavod, prema GIS bazi JU Zavod za prostorno uređenje PGŽ, Rijeka

Obilježja klime na prostoru Općine Viškovo određena su smještajem u umjerenom klimatskom pojasu i području zonalnih zapadnih strujanja te raspodjelom centara tlaka zraka u različitim dijelovima godine. Utjecaj Islandske i Genovske minimuma u jesenskim i zimskim mjesecima uvjetuje učestala ciklonalna gibanja i znatne količine padalina tijekom godine. U ljetnim mjesecima jača utjecaj Azorskog maksimuma pa su moguća razdoblja dugotrajnije suše. Važno je istaknuti i modifikatorski utjecaj reljefa gdje s povećanjem nadmorske visine prema sjeveroistoku Općine dolazi i do povećanja količine padalina konvekcijskog postanka. Djelovanje navedenih čimbenika rezultiralo je tipičnim submediteranskim klimatskim obilježjima na području Općine Viškovo. Uporabom Köppenove klimatske regionalizacije većina prostora Općine pripada umjereno toploj vlažnoj klimi s vrućim ljetima (oznaka Cfa), gdje je srednja temperatura najtoplijeg mjeseca $\geq 22^{\circ}\text{C}$. Najviši dijelovi Općine Viškovo mogu imati i obilježja umjereno tople vlažne klime s toplim ljetima (oznaka Cfb), gdje je srednja temperatura najtoplijeg mjeseca $< 22^{\circ}\text{C}$. Postoje barem četiri mjeseca sa srednjom temperaturom $\geq 10^{\circ}\text{C}$.

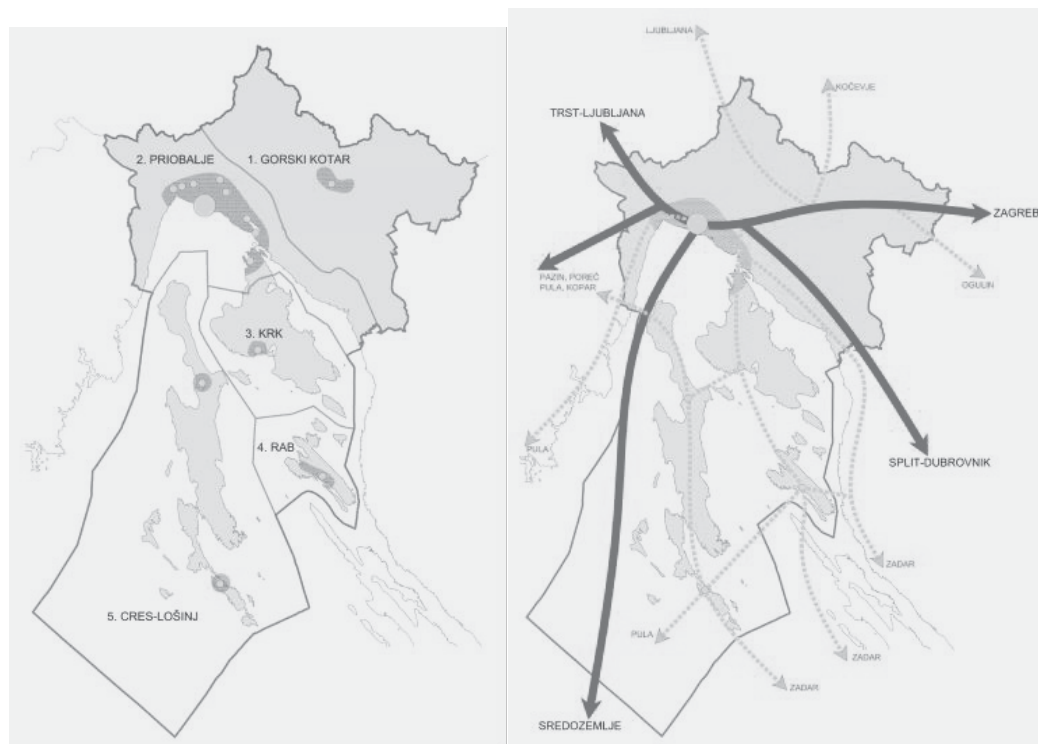
Vegetacijska obilježja usko su vezana uz dominantne klimatske tipove pa najveću površinu Općine Viškovo zauzimaju polusredozemni florni elementi. Najznačajniji vegetacijski predstavnici navedenog pojasa su listopadne šume hrasta medunca i bijelog graba s nizom otpornijih zimzelenih sredozemnih biljaka (makljen, brijest i sl.). U višim predjelima Općine (klima Cfb) mogući su prijelazni tipovi vegetacije hrastova (cer) i crnog graba, a u rijetkim slučajevima i primorske bukove šume. Navedene biljne zajednice u velikom su broju slučajeva zamijenili degradirani oblici raslinja, šikare i kamenjare.

Najčešći degradacijski oblici u neposrednom zaobalju primorskog prostora, a samim time i u Općini Viškovo, su škaraste formacije šumskih zajednica sa dračom, kupinom i sl. Očuvanju autohtonosti i specifičnosti lokalne vegetacije na području Općine pridonose brojne depresije u kršu (ponikve) koje zbog specifičnih mikroklimatskih karakteristika predstavljaju izdvojene ekosustave s biljnim bogatstvima koje treba sustavno štititi. Područje Općine Viškovo u cjelini predstavlja prostor ugrožen izrazitim antropogenim pritiskom, s nepovoljnim odrazom na očuvanje i održanje lokalnih ekosustava (flore i faune).

1.4. Jedinica lokalne samouprave u okviru prostornoga uređenja Županije

U rujnu 2013. godine donesen je Prostorni plan Primorsko-goranske županije (SN PGŽ 32/13). U županijskom planu je razgraničenje prostora prema namjenama te definiranje polova razvitka i njihove povezanosti, izrađeno funkcionalno-nodalnom metodom. Formiranjem relevantnih prostornih zona te ustrojavanjem žarišta i funkcija te brojnih kriterija (fizionomski i funkcionalni) i parametara iz područja prirodnih, društvenih i gospodarskih sustava, utvrđena su tri osnovna težišta razvitka: Gorski kotar, Priobalje i Otoci. Prostornim planom Županije formirano je pet mikroregija.

Slika 2: Žarišta razvitka i vezni pravci na području Primorsko-goranske županije

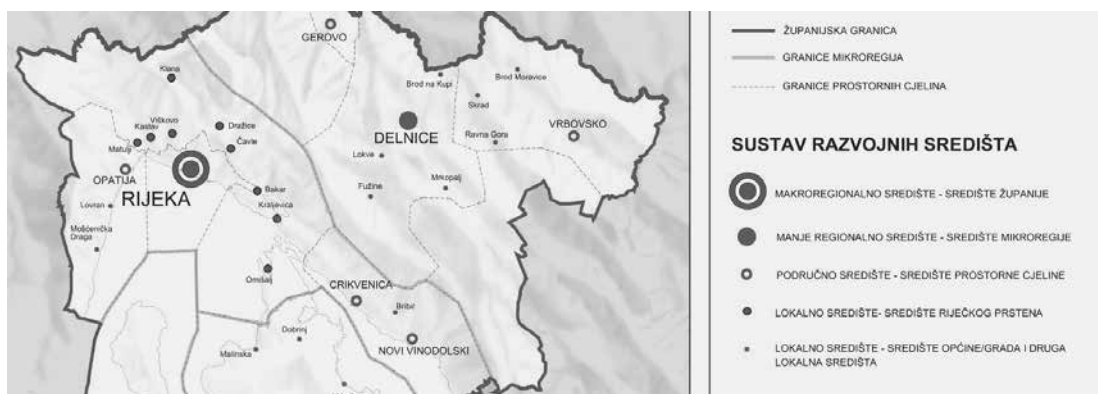

Izvor: Prostorni plan Primorsko-goranske županije (SN PGŽ 32/13)

Sukladno navedenoj podjeli, prostor Općine Viškovo pripada mikroregiji Priobalje (Kartografski prikaz 1). Ono obuhvaća područje uz more, od istočne do zapadne granice Županije, i sjeverni dio otoka Krka. Priobalje predstavlja najvažnije težište razvitka i najperspektivniji dio Županije, iako se to područje susreće s određenim problemima, prvenstveno zbog oskudnosti prostora. Stoga su na tom stiješnjenom prostoru neminovni sukobi kao i opasnosti za okolinu.

Prostor Općine Viškovo funkcionalno pripada prostornoj cjelini Riječki prsten, koji se sastoji od grada Rijeke i njenog okruženja. Riječki prsten s Rijekom čini zasebni urbani sustav organizacije prostora.

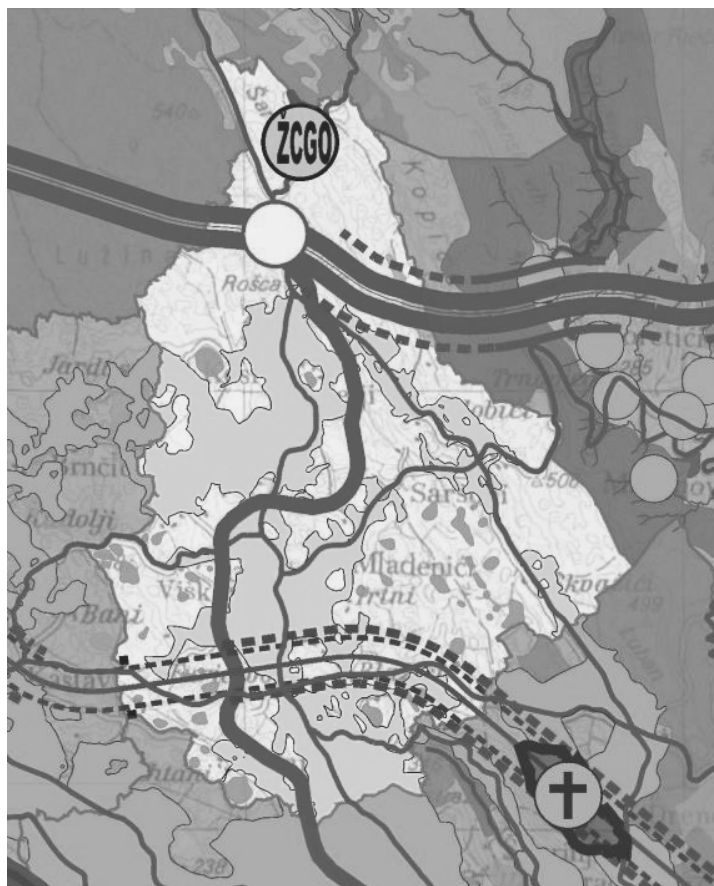
Slika 3: Prikaz prostorne cjeline Riječki prsten u Sustavu razvojnih središta

Izvor: Prostorni plan Primorsko-goranske županije (SN PGŽ 32/13)

Korištenje i namjena površina Općine Viškovo, određena Prostornim planom Primorsko-goranske županije, temelji se na veznim pravcima (povijesnim i suvremenim) koji osiguravaju protok robe i ljudi na ovim prostorima. Područje Općine Viškovo omeđeno je glavnim prometnim pravcima: na sjeveru planiranom autocestom prema Ljubljani i Trstu, a na jugu planiranom prugom visoke učinkovitosti prema Trstu i Puli. Time je ograničeno njezino prostorno širenje (Slika 4).

Slika 4: Izvod iz PP PGŽ, kartografski prikaz Korištenje i namjena površina

Izvor: Prostorni plan Primorsko-goranske županije (SN PGŽ 32/13)

1.5. Usklađenost Prostornog plana Općine Viškovo s Prostornim planom Primorsko-goranske županije

Prostorni plan uređenja Općine Viškovo (SN PGŽ 49/07) i njegove Izmjene i dopune (SN PGŽ 4/12) kao prostorni plan niže (lokalne) razine, pretežno je u skladu s Prostornim planom Primorsko-goranske županije (PP PGŽ). No, postoji nekoliko točaka neusklađenosti proizišlih iz činjenice da je Prostorni plan Primorsko-goranske županije donesen nakon donošenja Prostornog plana uređenja Općine Viškovo.

Za usklađenje je potrebno:

- odrediti tražene standarde za planiranje komunalnih građevina, površina parkova, dječjih igrališta i tržnica na malo,
- za naselje Viškovo kao središnje naselje Općine odrediti tražene standarde za površine namijenjene odmoru, radu i prometu,
- planirati mreže društvenih djelatnosti u skladu s PP PGŽ,
- izdvojeno građevinsko područje izvan naselja ugostiteljsko-turističke namjene (zona Ronjgi 10 ha) planirati kao dio građevinskog područja naselja, a ne više kao zasebnu zonu,
- postojeća građevinska područja sportsko-rekreacijskih centara moguće je priključiti građevinskim područjima naselja ili planirati gradnju izvan građevinskih područja naselja u skladu s kriterijima iz PP PGŽ,
- planirati mrežu državnih i županijskih cesta u skladu s mrežom PP PGŽ,
- uskladiti sustav elektroopskrbe, vodoopskrbe i odvodnje s regionalnim sustavima
- uskladiti sustav elektroničkih komunikacija,
- odrediti mjere zaštite okoliša (zrak, tlo, vode) i mjere zaštite krajobrazu,
- odrediti mjere zaštite prirodne baštine predložene za zaštitu ponikve pored Trampovog Brega i kulturno-povijesnog naslijeđa, etnološkog područja-kulturni krajobraz Lužina,
- odrediti mjere sprječavanja nepovoljna utjecaja na okoliš,
- odrediti područja i kriterije gradnje i korištenja prostora za pojedine geološke tipove tla, te mikrozonirati djelomično izgrađena i neizgrađena građevinska područja radi određivanja podložnosti geološkim hazardima i nestabilnostima,
- izraditi kartu osjetljivosti prostora, koja treba biti sastavni dio obrazloženja PPUO-e.

Usklađenost Prostornog plana Općine Viškovo s novim Zakonom o prostornom uređenju (NN 153/13)

- potrebno je izvršiti usklađenje PPUO Viškovo sa Zakonom o prostornom uređenju temeljem članka 201. na način da se u Planu odrede neuređeni dijelovi građevinskog područja naselja i izgrađeni dijelovi tih područja planiranih za urbanu preobrazbu.

1.5.1. Izvod iz Prostornog plana Primorsko-goranske županije

Načela i uvjeti organizacije prostora te ciljevi razvoja

Općina Viškovo predstavlja dio mikroregije Priobalje u prostornoj cjelini Riječki prsten (P1b) definirane Prostornim planom Primorsko-goranske županije (u daljnjem tekstu: PP PGŽ). Naselje Viškovo je tim prostornim planom određeno kao razvojno središte u Riječkom prstenu VII. kategorije.

Radi održivog korištenja prostora PP PGŽ jedinicama lokalne samouprave daje sljedeće obveze koje treba provesti putem prostornog plana uređenja Općine (iz čl. 5.):

- postići skladnu strukturu i razmještaj djelatnosti i aktivnosti u naselju,
- poticati korištenje prostornih rezervi za gradnju u izgrađenom dijelu naselja,
- poticati revitalizaciju i prenamjenu napuštenih i zapuštenih površina naselja,
- postići minimalnu razinu uređenja građevinskog područja koja obuhvaća pripremu zemljišta, pristupni put, vodoopskrbu i odvodnju,
- osigurati prostor za komunalne građevine i površine određivanjem standarda za planiranje komunalnih građevina i komunalnih površina (parkovi, dječja igrališta, tržnice

- na malo, površine za zbrinjavanje otpada i ostalo),
- za središnja naselja općina i gradova osigurati minimalno 10 m² parkovnih površina po stanovniku,
- osigurati javna parkirališna i garažna mjesta za osobna vozila na obodima urbanih središta,
- osigurati minimalno jedan poštanski ured u svakom od središnjih naselja općine ili grada
- osigurati 100 % pokrivenost telekomunikacijskim signalom,
- usporedno graditi sustave za odvodnju i pročišćavanje komunalnih otpadnih voda s izgradnjom vodovoda te rješavati oborinsku odvodnju,
- prilikom izgradnje linijske infrastrukture omogućiti postavljanje mreže podzemnih cijevi za smještaj elektroničkih komunikacijskih kabela,
- osigurati primjerenu kakvoću opskrbe električne energije u svim naseljima,
- poticati korištenje prirodnog plina kao ekološki prihvatljivog energenta,
- osigurati pretpostavke za korištenje decentraliziranih obnovljivih izvora energije.

Građevine od važnosti za Republiku Hrvatsku

U skladu s Prostornim planom Primorsko-goranske županije, na području Općine Viškovo određene su sljedeće građevine i zahvati od važnosti za Republiku Hrvatsku:

1. Željeznice s pripadajućim građevinama i uređajima, izuzev industrijskih kolosijeka, kolodvorskih i pogonskih zgrada:
 - a) planirana željeznička pruga visoke učinkovitosti: Trst/Kopar – Lupoglav – Rijeka - Josipdol (Karlovac) - Zagreb/Split - Dubrovnik.
2. Ceste s pripadajućim građevinama:
 - a) autoceste
 - u II. etapi vanjska dionica s čvorištima: Rupa – Miklavija – Permani,
 - Viškovo – Dražice - Grobničko polje - Mali Svib – Križišće – spoj na trasu Križišće - Žuta Lokva,
 - b) državne ceste
 - DC 427 od čvora Rujevica do čvora Marčelji.
3. Vodne građevine s pripadajućim objektima, uređajima i instalacijama:
 - a) građevine za vodoopskrbu
 - regionalni vodoopskrbni sustav,
 - b) građevine sustava odvodnje
 - sustav Rijeka.
4. Energetske građevine s pripadajućim objektima, uređajima i instalacijama:
 - a) elektroenergetske građevine
 - svi dalekovodi naponske razine 2x220 kV,
 - svi dalekovodi 220 kV,
 - b) građevine za transport plina
 - magistralni plinovod za međunarodni transport DN 700 radnog tlaka 75 bara kopnom Pula – Viškovo – Kamenjak – Delnice – Vrbovsko - Karlovac.
5. Građevine za postupanje s otpadom:
 - Županijski centar za gospodarenje otpadom (ŽCGO) Marišćina - Viškovo.

Građevine i zahvati od važnosti za Primorsko-goransku županiju

U skladu s Prostornim planom Primorsko-goranske županije, na području Općine Viškovo određene su sljedeće građevine i zahvati od važnosti za Primorsko-goransku županiju:

1. Cestovna infrastruktura:
 - županijske ceste.
2. Građevine pošte, javne telekomunikacije, radio i TV sustav veza:
 - a) pošta

- poštanski ured,
- b) radio i TV sustav veza
- objekti TV i FM odašiljača i pretvarača.
- 3. Elektroenergetski objekti za prijenos i distribuciju električne energije:
 - sve transformacijske stanice 110/x kV,
 - svi elektroenergetski vodovi naponske razine 110 kV i 2x110 kV.
- 4. Građevine sustava vodoopskrbe i odvodnje otpadnih voda.
- 5. Građevine plinookskrbe s pripadajućim objektima, uređajima i instalacijama:
 - MRS (mjerno redukcijska stanica),
 - distribucijski sustav plinovoda (županijska plinska mreža).
- 6. Građevine za postupanje s otpadom:
 - a) odlagalište za građevinski otpad
 - Županijski centar za gospodarenje otpadom Marišćina za područje Rijeke, Priobalja i Otoka,
 - b) odlagališta za građevinski otpad koji sadrži azbest
 - Županijski centar za gospodarenje otpadom Marišćina za područje Rijeke, Priobalja i Otoka.

Društvene djelatnosti

Mrežom škola je određena minimalna potreba za 69 osnovnoškolskih razrednih odjeljenja u minimalno tri osnovne škole (čl. 37.).

Mrežom zdravstvenih ustanova je određena potreba planiranja jedne građevine primarne zdravstvene zaštite, jedne građevine sekundarne zdravstvene zaštite i jedne građevine zdravstvenog zavoda (čl. 39.).

Mrežom ustanova socijalne skrbi je određena potreba planiranja jednog doma za odrasle osobe (čl. 42.).

Mrežom sportskih građevina je određena potreba planiranja sportske dvorane, terena za nogomet, košarku, rukomet te sportsko-rekreacijskog centra ili zone (čl. 46.).

Mrežom sadržaja kulture je određena minimalna potreba planiranja ustanove u kulturi, muzeja ili galerija te knjižnice i čitaonice (čl. 49.).

Kriteriji za dimenzioniranje građevinskog područja naselja

Povećanje građevinskih područja naselja dopušteno je:

- kada se postojeće izgrade u 80 % ukupne površine građevinskih područja općine,
- povećanje ne može iznositi više od 20 % izgrađene površine građevinskog područja.

Prateće funkcije naselja Viškovo kao središnjeg naselja Općine Viškovo

PP PGŽ su za područje naselja Viškovo utvrđene smjernice za izradu prostornih planova lokalne razine:

- udio površina namijenjenih odmoru (sportsko-rekreacijska namjena, parkovi, dječja igrališta i površine zaštitnog zelenila) treba biti min. 15 % površine naselja,
- udio površina namijenjenih radu (poslovna i ugostiteljsko-turistička namjena) treba biti max. 20 % površine naselja,
- udio površina namijenjenih prometu treba biti do 15 % površine naselja (čl. 60.).

Uvjeti određivanja građevinskog područja izdvojene namjene izvan naselja

Na području Općine Viškovo poslovne zone smiju zauzimati najviše 38 ha (čl. 64.).

Dio prethodno planiranih građevinskih područja ugostiteljsko-turističke namjene koja su u prostornim planovima klasificirana kao izdvojena građevinska područja ugostiteljsko-turističke namjene uz naselja u PP PGŽ, određuju se sastavnim dijelom građevinskog područja naselja. (čl. 72.):

- Zona Ronjgi (10 ha).

U PP PGŽ određeno je područje za smještaj Županijskog centra za gospodarenje otpadom Mariščina (ŽCGO) u Općini Viškovo.

Građevinsko područje formira se prostornim planom uređenja Općine sukladno smjernicama određenim u točki 9. PP PGŽ.

Sportsko-rekreacijske građevine planiraju se izvan građevinskog područja prema kriterijima iz članka 102. PP PGŽ. Postojeća građevinska područja sportsko-rekreacijskih centara u PPUO Viškovo moguće je priključiti građevinskim područjima naselja ili planirati gradnju izvan gp u skladu s kriterijima iz PP PGŽ.

Uvjeti korištenja izgrađenog i neizgrađenog dijela građevinskog područja

Građevinsko područje se sastoji iz izgrađenog i neizgrađenog dijela. Razgraničenje izgrađenog dijela je potrebno odrediti rubom izgrađenih i uređenih građevinskih čestica.

Potrebno je izvršiti usklađenje PPUO Viškovo sa Zakonom o prostornom uređenju, temeljem članka 201., na način da se u Planu odrede neuređeni dijelovi građevinskih područja naselja i izgrađeni dijelovi tih područja, planirani za urbanu preobrazbu.

Sva građevna područja moraju imati I. kategoriju uređenosti koja obuhvaća pripremu i pristupni put, vodoopskrbu, odvodnju i električnu energiju.

U postupku izrade izmjene i dopune prostornog plana uređenja Općine planiranje novih, odnosno izmjena GP i smještaj građevina izvan GP mora se uskalditi s kartom osjetljivosti područja.

Građenje izvan građevinskog područja

Strukturirati gradnju izvan građevinskih područja na gradnju na građevinskim zemljištima i gradnju na prirodnim područjima u skladu s kriterijima iz PP PGŽ.

Uvjeti utvrđivanja prometnih i drugih infrastrukturnih sustava u prostoru

Potrebno je u Prostornom planu uređenja Općine Viškovo obvezno utvrditi minimalne infrastrukturne koridore kako je utvrđeno u tablici 20. PP PGŽ.

Cestovni i željeznički promet

Planira se izgradnja pruge visoke učinkovitosti Trst/Kopar – Lupoglav – Rijeka - Josipdol (Karlovac) - Zagreb/Split - Dubrovnik.

Za autocestu Rupa – Rijeka - Žuta Lokva obilazno oko grada Rijeke planira se u II. etapi vanjska dionica s čvorištima: Rupa – Miklavija – Permani – Viškovo – Dražice - Grobničko polje - Mali Svib – Križišće - spoj na trasu Križišće - Žuta Lokva.

Čvorište Viškovo je čvorište s lokalnim priključkom.

U PPUO Viškovo potrebno je definirati mrežu županijskih i lokalnih cesta i osigurati odgovarajuće kapacitete javnih parkirališna i garaža za osobna vozila, na obodima centralnih naselja.

Vodoopskrba

Koridor glavnog cjevovoda za povezivanje podsustava te spajanje zahvata voda s mjestima njezine potrošnje je:

- koridor-podsustav Rijeka.

Povezivanje u podsustavu: izvori u priobalju Rijeke i akumulacija Kukuljani smjer prema Rijeci, Viškovu, Kastvu, Klani, Jelenju, Čavlima, Kostreni, Bakru i Kraljevici.

Odvodnja

Prostornim planom uređenja Općine odrediti područja odvodnje putem kanalizacijskog sustava. Nove sustave graditi kao razdjelne. Za postojeće mješovite kanalizacijske sustave sustavno raditi na povećanju stupnja razdijeljenosti sanitarno-potrošnih od oborinskih voda. Područje Općine Viškovo spaja se na centralni uređaj za pročišćavanje otpadnih voda u Rijeci koji je uređaj kategorije državnog značaja iznad 50.000 ES.

Elektroopskrba

U svim poslovnim zonama lokalnog značenja moguće je graditi elektrane te kogeneracijska/trigeneracijska postrojenja za vlastite potrebe i potrebe distribucije na plin ili alternativna goriva.

Prostornim planom uređenja Općine obvezno predvidjeti prostore za trafostanice.

U gusto naseljenim naseljima potiče se gradnja visokonaponske 110 kV, srednjenaponske i niskonaponske elektroenergetske mreže kao podzemne (kabelske), a samo iznimno je dopušteno razvijati kao nadzemnu, ako za to postoje opravdani razlozi.

Dopušta se rekonstrukcija postojećih dalekovoda naponskog nivoa 35 kV, 110 kV, 220 kV, po njihovim postojećim trasama.

Povezivanje, odnosno priključak na elektroenergetsku mrežu planiranih kapitalnih infrastrukturnih i energetske subjekata, odredit će se Prostornim planom uređenja Općine.

Plinoopskrba

Plinovod nacionalnog značenja velikog kapaciteta je:

- međunarodni magistralni plinovod (do DN 500 radnog tlaka do 100 bara) eksploatacijska polja na Sjevernom Jadranu – Pula – Viškovo – Zlobin – Delnice – Vrbovsko - Karlovac.

Na trasi plinovoda je mjerno redukcijska stanica (MRS Viškovo).

Prostornim planom uređenja Općine može se utvrditi mogućnost smještaja te odrediti lokacije za smještaj punionica ukapljenim prirodnim plinom/stlačenim prirodnim plinom za vozila.

Sunčeva energija

Planom se podupire korištenje solarne energije i manjih snaga za proizvodnju toplinske i električne energije na krovovima postojećih i novih stambenih, poslovnih i javnih objekata te na nadstrešicama, parkiralištima i drugim površinama pogodnim za njihov smještaj, kada god to ne sprječavaju drugi propisi.

Krajobrazne vrijednosti

Prostornim planom uređenja Općine treba planirati obnovu degradiranih dijelova krajobraza i stvaranje i integriranje novih koridora i čvorova u jedinstvenu ekološku mrežu.

Za gospodarske zone, sportske centre, autocestu i brze ceste, željezničke pruge, vjetroelektrane i solarne elektrane potrebno je izraditi projekte krajobraznog uređenja.

Područja prorodne baštine predložena za zaštitu

Područje predloženo za zaštitu u Općini Viškovo je ponikva podno Trampovog Brega.

Uvjeti zaštite kulturno-povijesnog naslijeđa

Područje koje treba zaštititi je etnološko područje, kulturni krajobraz Lužina, a prostire se na području Grada Kastva, Općine Viškovo i Općine Klana.

Postupanje s otpadom

Županijski sustav gospodarenja otpadom sastoji se od sljedećih građevina: središnje županijske građevine za zbrinjavanje otpada Mariščina (u daljnjem tekstu: ŽCGO), pretovarnih stanica, mreže reciklažnih dvorišta i eko-otoka te više građevina za gospodarenje pojedinim vrstama otpada.

Na svom području općine i gradovi samostalno određuju reciklažna dvorišta. PP PGŽ određena je minimalna mreža reciklažnih dvorišta na područjima općina i gradova u sljedećem broju: jedno u Delnicama, jedno u Vrbovskom, pet u Rijeci, jedno u Viškovu-ŽCGO, jedno u Novom Vinodolskom, jedno na otoku Krku, u Vrbniku, jedno na otoku Lošinju, u Malom Lošinju te jedno u Loparu na otoku Rabu.

Građevinski otpad se prikuplja i obrađuje na lokacijama reciklažnih dvorišta za građevinski otpad, sa što manjim udjelom otpada koji se odlaže na odlagalištima i to na ŽCGO (Viškovo) i Kargač (Novi Vinodolski) za područje Rijeke, Priobalja i Otoka te Peterkov laz (Čabar) za područje Gorskog kotara. Građevinski otpad koji sadrži azbest se odlaže na za to posebno uređenim odlagalištima i to na ŽCGO (Viškovo) za područje Rijeke, Priobalja i Otoka te Sović Laz (Delnice) za područje Gorskog kotara.

Zaštita tla od onečišćenja

Prioritetna mjera radi zaštite tla od onečišćenja na području Županije je sanacija odlagališta opasnog otpada Crne jame Sovjak.

Seizmičnost

Radi preciznog određivanja stupnja seizmičnosti pojedine lokacije nužno je seizmotektonsko zonirati Županiju u mjerilu 1:100.000, što mora biti usklađeno sa seizmičkim zoniranjem Republike Hrvatske i s geotehničkim zoniranjem općina i gradova u mjerilu 1:25.000. Do izrade nove seizmičke karte Županije, protupotresno projektiranje i građenje treba provoditi u skladu s postojećim seizmičkim kartama, zakonima i propisima. Područje Primorsko-goranske županije nalazi se u području ugroženosti od VI° - VIII° MCS skale.

Područje Općine Viškovo je ugroženo potresom jer se nalazi u zonama ugroženosti od VIII° MCS skale. Na temelju litogenetske karte i inženjerskogeološke karte odriti će se područja i kriteriji gradnje i korištenja prostora za (zone krša, zone fliša i zone naplavina). U PPUO izvršiti mikrozoniranje geološkog hazarda na kartama mj 1:5000 za sva građevinska područja i za pojedinačne građevine izvan građevinskih područja.

Zone ugroze od potresa i opasnih tvari

Prostornim planovima užih područja za građevinska područja naselja i površine koji se nalaze u zonama ugroze potrebno je:

- navesti popis kritične infrastrukture,
- na kartografskom prikazu prikazati ugrožene zone,
- definirati urbanističke mjere zaštite u ugroženim zonama (zabrana izgradnje građevina u kojima boravi veći broj ljudi i građevine kritične infrastrukture).

Građevine ili prostore u kojima se proizvode, prerađuju i skladište zapaljive tekućine potrebno je smještati u građevinska područja izdvojene namjene, odnosno na što veću zaštitnu udaljenost od područja u kojima ljudi rade i borave.

2. ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENDOVA PROSTORNOG RAZVOJA

2.1. Sustav naselja i stanovništvo

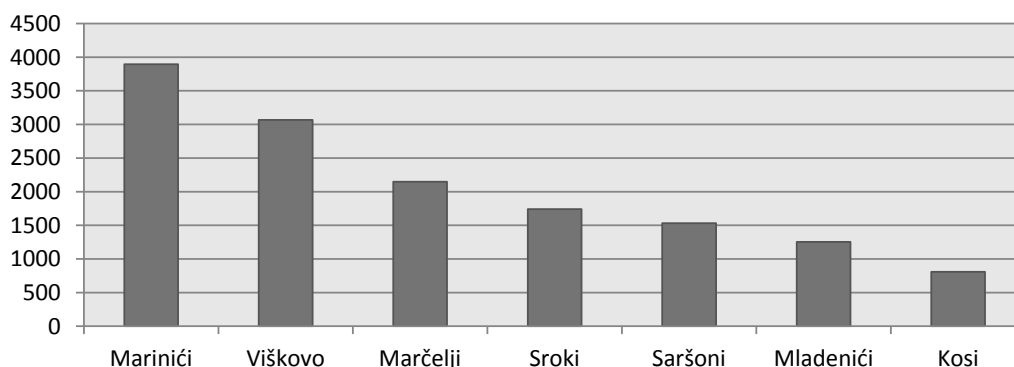
2.1.1. Sustav naselja

U sedam statističkih naselja Općine Viškovo 2011. godine živjelo je 14.445 stanovnika ili 4,9 % stanovništva Primorsko-goranske županije. To je čini Općinom s najvećim brojem stanovnika u cijeloj Republici Hrvatskoj. Osnovno obilježje razmještaja stanovništva je njegova relativno ravnomjerna koncentracija unutar sustava naselja. Većina naselja, svojim morfostrukturnim obilježjima, pripada skupini koncentriranih naselja nepravilne tlocrtne strukture, iako neka od njih (Mladeníci, Saršoni) imaju izduženiji smjer pružanja uz glavne prometnice.

Specifičnost sustava naselja je i činjenica da naselje s najvećim brojem stanovnika (Marinići, 3.894) nije i središnje naselje Općine (Viškovo, 3.068). Prosječna veličina naselja na području Općine iznosi 2.064 stanovnika, što višestruko nadmašuje županijski (581 st.) i državni (634 st.) prosjek.

Broj statističkih naselja (7) Općine Viškovo predstavlja tek 1,4 % ukupnog broja naselja na području Primorsko-goranske županije. Koncentraciju naseljenosti potvrđuje činjenica da od ukupnog broja naselja, njih čak šest (85,7 %), ima više od 1.000 stanovnika, a u njima živi 94,4 % stanovništva. Samo naselje Kosi pripada skupini naselja srednje veličine s manje od 1.000 stanovnika (Slika 5). Naselja s najvećim brojem stanovnika, Marinići i Viškovo, nalaze se u južnom dijelu Općine, uz samu granicu s Gradom Rijekom. Ostala naselja razvila su se uz osi prometnica prostornim širenjem Općine prema njezinom sjevernom dijelu.

Slika 5: Naselja Općine Viškovo prema broju stanovnika 2011. godine

Izvor: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine, Stanovništvo prema starosti i spolu po naseljima, DZS RH, Zagreb

Viškovo, središnje naselje Općine, zbog specifične pozicije unutar funkcionalne mikroregije Priobalje, određeno je Prostornim planom Primorsko-goranske županije kao lokalno središte Riječkog prstena (Slika 3). Iako iste kategorije (VII. kategorija) kao i ostala lokalna županijska središta, lokalna središta Riječkog prstena planiraju se s jačim (minimalnim) središnjim funkcijama nego li je to propisano za ostala lokalna središta.

Dostupnost sadržaja koje posjeduju središnje i ostala naselja, omogućuje zadovoljenje potreba stanovništva i predstavlja važan čimbenik kvalitete života. Mreža građevina središnjih funkcija, odnosno minimumi sadržaja koji bi trebali biti dostupni građanima propisani su Prostornim planom Primorsko-goranske županije (SN PGŽ 32/13) i Prostornim planom uređenja Općine Viškovo (SN PGŽ 49/07, 4/12). Minimalni standardi opremljenosti društvenom infrastrukturom uglavnom su zadovoljeni iako postoje sadržaji koji nisu dovoljno zastupljeni, a planirani su novim županijskim Planom (Tablica 1).

Uvažavajući nagli demografski rast zabilježen u recentnom razdoblju, problem predstavlja nedovoljna disperziranost sadržaja izvan središnjeg naselja, odnosno u naseljima pojačanog useljavanja mlađeg

zrelog stanovništva s djecom. To se posebice odnosi na sadržaje zdravstvene zaštite i obrazovanja djece.

Potrebno je ostvariti minimum sadržaja središnjih funkcija na području Općine propisanih novim Prostornim planom Županije (SN PGŽ 32/13).

Tablica 1: Ostvarenost središnjih funkcija na području Općine Viškovo 2016. godine

Grupa djelatnosti	Vrsta građevine	Minimalni sadržaji propisani PP PGŽ (SN PGŽ 32/13)	Ostvarenost sadržaja propisanih PP PGŽ (SN PGŽ 32/13)	Minimalni sadržaji propisani PPUO Viškovo (SN PGŽ 49/07, 4/12)	Ostvarenost sadržaja propisanih PPUO Viškovo (SN PGŽ 49/07, 4/12)
ŠKOLSTVO	Osnovna škola	+	-	+	+
ZDRAVSTVO	Građevine primarne zdravstvene zaštite	+	+	+	+
	Građevine sekundarne zdravstvene zaštite	+	+	+	+
	Građevine zdravstvenih Zavoda	+	+	NP*	
	Ljekarna	+	+	+	+
SOCIJALNA SKRB	Centri socijalne skrbi	NP*		+	-
	Domovi za odrasle osobe	+	+	+	+
SPORT I REKREACIJA	Zatvoreni sadržaji (sportske dvorane)	+	-	+	-
	Otvoreni sadržaji (nogomet, košarka, rukomet, atletika)	+	+	+	+
	Boćališta	-	-	+	+
	Sportsko-rekreacijski centri i zone	+	+	+	+
KULTURA	Ustanova u kulturi	+	+	+	+
	Galerije, zbirke	+	+	+	+
	Knjižnice i čitaonice	+	+	+	+
UPRAVA	Općinska uprava	+	+	+	+
	Javnobilježnički uredi	+	+	+	+

Izvor: Prostorni plan Primorsko-goranske županije (SN PGŽ 32/13); Prostorni plan uređenja Općine Viškovo (SN PGŽ 49/07 i 4/12); Popis ugovorenih djelatnosti zdravstvene zaštite, HZZO, Zagreb; Hrvatska javnobilježnička komora, Popis javnobilježničkih ureda, www.hjk.hr; Općina Viškovo, www.opcina-viskovo.

*Nije planirano

2.1.2. Stanovništvo

Razmještaj i struktura stanovništva na području Općine Viškovo rezultat je demografske dinamike i procesa u novije vrijeme. Demografska propulzivnost Općine u posljednja dva međupopisna razdoblja vezana je uz jačanje procesa suburbanizacije na području županijskog Priobalja, odnosno uz preseljenje stanovništva iz primarnog centra rada (Grad Rijeka) u prigradska naselja riječkog suburbanog prstena. Navedena redistribucija stanovništva prije svega je odraz privlačnosti riječke okolice za naseljavanje. Jačanje tržišta nekretnina i prestanak društvene stambene izgradnje 90-ih godina prošlog stoljeća utjecao je na smanjenje cijena građevinskog zemljišta i stambene izgradnje. Upravo rješavanje stambenog pitanja, ali i ulazak u bračnu zajednicu, najvažniji su privlačni čimbenici preseljenja u riječku prigradsku okolicu (Klempić Bogadi, 2012.). Sekundarni faktori preseljenja su ugodniji okoliš za stanovanje te blizina grada Rijeke, odnosno dostupnost njezinih centralnih funkcija i funkcije rada.

Navedeni procesi rezultirali su demografskom eksplozijom Općine u posljednjih 20-ak godina, pri čemu se ukupno stanovništvo više nego udvostručilo. U razdoblju između popisa 1991. i 2011. godine relativno najveće povećanje populacije zabilježila su naselja Kosi (indeks=362,3) i Sroki (indeks=323,6), dok su Marinići (indeks=142,1) jedino naselje gdje se broj stanovnika nije barem udvostručio (Kartografski prikaz 2). Važno je istaknuti kako opisana dinamika kretanja broja stanovnika predstavlja specifičnost nekolicine jedinica lokalne samouprave riječkog urbanog prstena i nalazi se u dijametralnoj suprotnosti s općim demografskim trendovima, kako na županijskoj tako i na državnoj razini.

Tablica 2: Kretanje broja stanovnika naselja Općine Viškovo od 1991. do 2011. godine

Naselje	Broj stanovnika			Udio (%) u broju stanovnika Općine Viškovo		Indeks promjene 2011./2001.	Međupopisna promjena 2011./2001.	Prosječna godišnja promjena 2011./2001.	Stopa godišnje promjene 2011./2001.
	1991.	2001.	2011.	2001.	2011.				
Kosi	223	366	808	4,1	5,6	220,8	442	44,2	7,53
Marčelji	860	1.186	2.148	13,3	14,9	181,1	962	96,2	5,77
Marinići	2.741	3.139	3.894	35,2	27,0	124,1	755	75,5	2,15
Mladenići	613	774	1.254	8,7	8,7	162,0	480	48	4,73
Saršoni	524	781	1.532	8,8	10,6	196,2	751	75,1	6,49
Sroki	538	929	1.741	10,4	12,1	187,4	812	81,2	6,08
Viškovo	1.419	1.732	3.068	19,4	21,2	177,1	1.336	133,6	5,57
Općina Viškovo	6.918	8.907	14.445	100,0	100,0	162,2	5.538	553,8	4,74

Izvor: *Naselja i stanovništvo Republike Hrvatske 1857.-2001.*, CD-ROM, Državni zavod za statistiku, Zagreb, 2005.; *Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine, Stanovništvo prema starosti i spolu po naseljima, DZS RH, Zagreb*

Demografski trendovi posljednjeg međupopisnog razdoblja (Tablica 2) nastavljeni su i u razdoblju nakon popisa 2011. godine po svim sastavnicama kretanja, ali smanjenim intenzitetom. Uzevši u obzir podatke vitalne statistike i vanjske migracije stanovništva u posljednjih pet godina, procjenjuje se da je krajem 2016. godine na području Općine Viškovo živjelo 16.557 stanovnika, odnosno 14,6 % stanovnika više nego u vrijeme Popisa stanovništva 2011. godine (Tablica 3).

Tablica 3: Sastavnice kretanja i procjena ukupnog broja stanovnika Općine Viškovo u razdoblju od 01.04.2011. do 31.12.2016.

Godina	Prirodno kretanje stanovništva			Vanjska migracija stanovništva			Procjena broja stanovnika (31.12.2016.)
	Rođeni	Umrli	Prirodna promjena	Doseljeni	Odseljeni	Migracijski saldo	
2011.²	131	60	71	584	377	207	14.723
2012.	185	92	93	740	444	296	15.112
2013.	192	83	109	737	446	291	15.512
2014.	189	98	91	880	519	361	15.964
2015.	180	99	81	692	548	144	16.189
2016.³	184	90	94	766	492	274	16.557
Ukupno	1.061	522	539	4.399	2.826	1.573	

Izvor: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine, Stanovništvo prema starosti i spolu po naseljima, DZS RH, Zagreb; Statistika migracije Općine Viškovo 2011.-2015., DZS RH, Zagreb; Tablogrami rođenih i umrlih po naseljima 2011.-2015., DZS RH, Zagreb

Prirodno kretanje stanovništva

Osnovno obilježje prirodnog kretanja stanovništva Općine Viškovo kontinuirani je porast broja rođenih, osobito intenziviran sredinom prošlog međupopisnog razdoblja (2001.-2011.). Razlog naglog porasta broja živorođene djece prije svega je doseljenje mlađeg zrelog stanovništva s velikim bioreproduktivnim potencijalom. Tako se u razdoblju od nekoliko godina (2005.-2008.) razina rodosti povećala sa 108, na razinu rodosti od 199 živorođene djece godišnje. Navedeni rast je u razdoblju od 2012. do 2016. godine zaustavljen i stagnira na razini od 185 živorođene djece godišnje (Tablica 4).

Porast rodosti u novije vrijeme prati i porast broja umrlih osoba, vezan prije svega uz starenje stanovništva koje na području Općine živi od rođenja te starenje imigracijskog kontingenta koji je najranije doselio na područje Općine.

Broj živorođene djece aktivan je pokazatelj očekivanog pritiska na školsku infrastrukturu, odnosno nužnosti razvoja obrazovne funkcije. To se posebno odnosi na porast školoobvezatnog kontingenta stanovništva u kratkoročnom razdoblju.

Odnos pozitivne (rodnost) i negativne (smrtnost) sastavnice prirodnog kretanja po naseljima Općine Viškovo svojevrsni je pokazatelj smjera imigracije, odnosno njezinog prostornog širenja. Brojem stanovnika najveće naselje Marinići tako bilježi najniže stope rodosti (9,9 ‰) i najviše stope smrtnosti (7,2 ‰) što je očekivano s obzirom da je riječ o naselju koje je najbliže Rijeci i koje je najranije zahvaćeno imigracijskim procesima. S druge strane, naselja Kosi, Sroki, Saršoni i Marčelji bilježe najniže stope smrtnosti (< 5 ‰) i visoke stope rodosti (> 14 ‰), što sugerira kasniju fazu naseljavanja, odnosno njihovu mlađu dobnu strukturu i povoljniju biodinamiku (Tablica 5).

² Sastavnice ukupnog kretanja stanovništva nakon Popisa stanovništva 2011. godine dobivene su ponderiranjem službenih podataka vitalne statistike i vanjskih migracija za 2011. godinu s koeficijentom 0.75 kako bi se podaci prilagodili razdoblju nakon kritičnog trenutka Popisa (31. ožujka 2011.).

³ Sastavnice ukupnog kretanja stanovništva 2016. godine izračunate su na temelju prosječnih vrijednosti vitalne statistike i migracija za petogodišnje razdoblje (2011.-2015.).

Tablica 4: Sastavnice prirodnog kretanja Općine Viškovo od 2005. do 2015. godine

Godina	Rođeni			Umrli		Umrli dojenčad na 1.000 živorođenih	Prirodna promjena	Vitalni indeks
	Ukupno	Živorodeni	Mrtvorodeni	Ukupno	Dojenčad			
2005.	108	108	0	72	0	0,0	36	150,0
2006.	127	126	1	53	0	0,0	73	237,7
2007.	163	163	0	52	3	18,4	111	313,5
2008.	199	199	0	82	1	5,0	117	242,7
2009.	197	197	0	86	1	5,1	111	229,1
2010.	205	205	0	84	1	4,9	121	244,0
2011.	176	175	1	80	0	0,0	95	218,8
2012.	186	185	1	92	1	5,4	93	201,1
2013.	193	192	1	83	1	5,2	109	231,3
2014.	189	189	0	98	0	0,0	91	192,9
2015.	180	180	0	99	0	0,0	81	181,8

Izvor: Tablogrami rođenih i umrlih po naseljima 2005.-2015., DZS RH, Zagreb

Tablica 5: Stope rodnosti i smrtnosti po naseljima Općine Viškovo 2011. godine⁴

Naselje	Broj stanovnika 2011.	Natalitet	Mortalitet	Prirodna promjena	Stopa nataliteta(‰)	Stopa mortaliteta(‰)	Prirodna promjena(‰)
Kosi	808	15,4	2,8	12,6	19,1	3,5	15,6
Marčelji	2.148	30,4	9,2	21,2	14,2	4,3	9,9
Marinići	3.894	38,4	28,0	10,4	9,9	7,2	2,7
Mladenići	1.254	18,4	7,2	11,2	14,7	5,7	8,9
Saršoni	1.532	18,4	7,4	11,0	12,0	4,8	7,2
Sroki	1.741	25,2	8,6	16,6	14,5	4,9	9,5
Viškovo	3.068	44,6	21,8	22,8	14,5	7,1	7,4
Viškovo	14.445	190,8	85,0	105,8	13,2	5,9	7,3

Izvor: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine, Stanovništvo prema starosti i spolu po naseljima, DZS RH, Zagreb; Tablogrami rođenih i umrlih po naseljima 2009.-2013., DZS RH, Zagreb

Mehaničko kretanje stanovništva

Migracije stanovništva Općine Viškovo u razdoblju između 2012. i 2015. godine nastavak su trendova od sredine prošlog desetljeća s pozitivnim saldom vanjske migracije. U novije vrijeme može se uočiti smanjenje intenziteta doseljavanja stanovništva te povećanje broja odseljenih (Tablica 6). Navedeno može ukazivati na smanjenje privlačnosti same Općine za naseljavanje, odnosno na pad ukupne kvalitete stanovanja, ali i kao posljedica globalnih trendova odlaska stanovništva u zemlje Europske unije.

Važnost migracijske komponente u ukupnom kretanju broja stanovnika Općine Viškovo potvrđuje udio doseljenog u ukupnom stanovništvu. Čak 81 % stanovništva utvrđenog popisom 2011. godine doselilo je u naselje trenutačnog boravka. S obzirom na približno jednaki udio žena i muškaraca u doseljenom stanovništvu, može se pretpostaviti slabije izražena selektivnost migracije prema spolu, što potvrđuje tezu o doseljenu uglavnom zrelog i mlađe zrelog stanovništva, odnosno većeg broja

⁴ Stope rodnosti i smrtnosti za 2011. godinu izračunate su na osnovu prosjeka broja rođenih i umrlih u razdoblju od 2009. do 2013. godine

mladih bračnih parova. Također, veliki udio doseljenih iz drugih općina unutar iste županije (74 %) potvrđuje pretpostavku kako je primarno ishodište migracija Grad Rijeka i ostali centri rada županijskog Priobalja. Slijede doseljeni iz inozemstva (12 %), drugih županija (9 %) te doseljeni iz drugih naselja Općine (5 %).

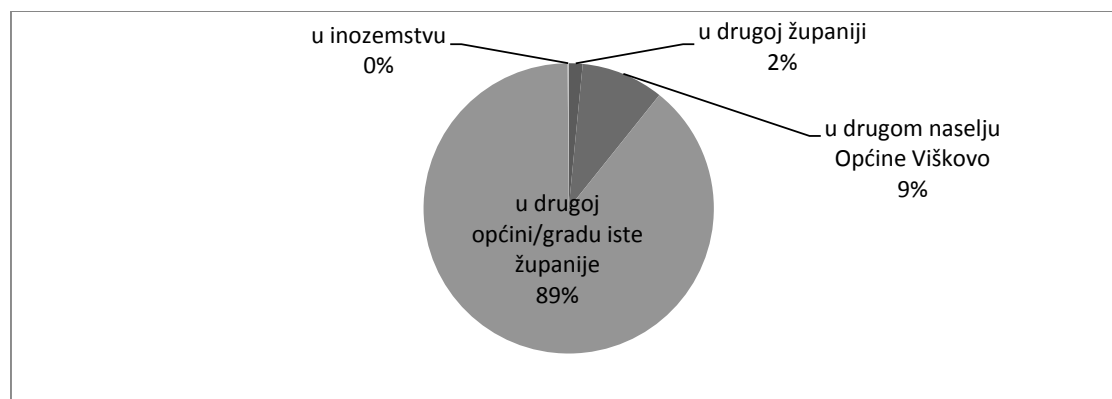
Tablica 6: Kretanje vanjske migracije na području Općine Viškovo od 2005. do 2015. godine

Godina	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Doseljeni	731	949	1.081	1.010	898	759	779	740	737	880	692
Odseljeni	256	294	295	341	350	406	503	444	446	519	548
Saldo	475	655	786	669	548	353	276	296	291	361	144

Izvor: Statistika migracije Općine Viškovo 2005.-2015., DZS RH, Zagreb

Dnevna cirkulacija predstavlja primarni pokazatelj razvijenosti funkcija i centraliteta naselja unutar nekog prostora. Na području Općine Viškovo 2011. godine gotovo polovica stanovništva (47,6 %, 6.877) sudjelovala je u dnevnim migracijama. Od njihovog ukupnog broja 73,4 % čini aktivno zaposleno stanovništvo, 21 % čine učenici a 5,7 % studenti. S obzirom na maleni udio dnevnih migracija aktivnog stanovništva unutar općinskih granica (Slika 6), u vremenu odlaska i povratka s radnog mjesta, postoji izraziti pritisak na prometnu infrastrukturu i sustav javnog prijevoza građana.

Slika 6: Aktivno stanovništvo Općine Viškovo koje obavlja zanimanje i dnevno migrira na rad prema mjestu rada 2011. godine

Izvor: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 31. ožujka 2011., dnevni i tjedni migranti, po naseljima, DZS RH, Zagreb

Tip općeg kretanja stanovništva

Zajedničko djelovanje komponenti prirodnog i mehaničkog kretanja stanovništva rezultiralo je vrlo povoljnim obilježjima općeg kretanja stanovništva. Tako sva naselja Općine Viškovo bilježe najpovoljniji tip općeg kretanja stanovništva-I₁, porast imigracijom⁵. Obilježje takvog trenda je pozitivna vrijednost obiju sastavnica, pri čemu je relativni porast ukupnog broja stanovnika veći od stope prirodnog prirasta, te prije svega generiran pozitivnom migracijskom bilancom. Sumarno gledajući, u ukupnom porastu broja stanovnika Općine Viškovo u posljednjem međupopisu (62,2 %), prirodna komponenta kretanja sudjelovala je s 8,4 %, dok je migracijska komponenta doprinijela s 53,7 % povećanja. Ipak, pretpostavka je da će dugoročno, iscrpljivanjem površina za naseljavanje i

⁵ Tipovi općega kretanja stanovništva pokazuju odnos i utjecaj prirodne promjene i migracije na ukupno kretanje broja stanovnika u promatranom razdoblju. Razlikujemo emigracijske (E) i imigracijske (I) tipove. Emigracijski tipovi jesu emigracija – E1, depopulacija – E2, izrazita depopulacija – E3, i izumiranje – E4. Imigracijski tipovi jesu porast imigracijom – I1, obnova imigracijom – I2, slaba obnova imigracijom – I3, i vrlo slaba obnova imigracijom – I4.

starenjem imigracijskog kontingenta, prirodna sastavnica ukupnog kretanja imati sve veću ulogu u određivanju ukupnog kretanja broja stanovnika.

Analiza prirodnog i mehaničkog kretanja stanovništva u referentnom razdoblju (2012.-2016.) ukazuje na intenziviranje procesa redistribucije stanovništva unutar granica Općine, kao i povećanje stambene privlačnosti ostalih naselja u odnosu na središnje (Viškovo) i najveće (Marinići) naselje. Očekivani porast broja stanovnika, nakon popisa 2011. godine, najveći je na području naselja Kosi, Mladenići i Sroki, dok će Marinići i Viškovo zabilježiti relativno najmanji porast broja stanovnika (Tablica 7). Valja istaknuti činjenicu kako je središnje naselje Viškovo, 2015. godine po prvi puta od početka praćenja statistike migracija, zabilježilo negativnu migracijsku bilancu.

Tablica 7: Sastavnice kretanja i procjena ukupnog broja stanovnika naselja Općine Viškovo u razdoblju od 01.4.2011. do 31.12.2016.⁶

Naselje	Prirodno kretanje stanovništva			Migracija stanovništva			Procjena broja stanovnika krajem 2016. godine (31. prosinca)	Indeks promjene 2016./2011.
	Rođeni	Umrli	Prirodna promjena	Doseljeni	Odseljeni	Migracijski saldo		
Kosi	77	14	63	380	235	144	1.015	125,6
Marčelji	174	68	106	807	511	296	2.550	118,7
Marinići	210	167	43	1.071	820	251	4.188	107,6
Mladenići	109	51	57	492	287	205	1.516	120,9
Saršoni	105	48	57	495	326	170	1.758	114,8
Sroki	130	48	82	691	411	280	2.103	120,8
Viškovo	257	125	131	1077	850	227	3.426	111,7
Općina Viškovo	1.061	522	539	5.013	3.440	1.573	16.557	114,6

Izvor: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine, Stanovništvo prema starosti i spolu po naseljima, DZS RH, Zagreb; Statistika migracije Općine Viškovo 2011.-2015., po naseljima, DZS RH, Zagreb; Tablogrami rođenih i umrlih po naseljima 2011.-2015., DZS RH, Zagreb

Strukturna obilježja stanovništva

Dobno-spolna struktura stanovništva predstavlja važan pokazatelj trenutnog i budućeg demografskog razvoja te ekonomskog potencijala nekog prostora, s obzirom da definira ključne populacijske kontingente koji sudjeluju u biološkoj reprodukciji i pokazuje dostupnost radne snage. Koeficijenti dobne ovisnosti starih i mladih, odnosno udjeli navedenih kontingenata u ukupnoj populaciji, izravno utječu i na funkcionalnu raspodjelu financijskih i materijalnih ulaganja (rashoda) lokalnih jedinica. Veći udio mlađeg stanovništva implicira nužnost ulaganja u "ljudski kapital", odnosno u obrazovnu djelatnost te osiguranje većeg broja radnih mjesta potencijalnoj radnoj snazi. Suprotno tome, visok udio starog stanovništva implicira namjensku raspodjelu proračunskih sredstava za potrebe zdravstvenog, mirovinskog i socijalnog zbrinjavanja tih osoba.

Struktura stanovništva prema spolu pokazuje gotovo idealan omjer muškog i ženskog stanovništva, osobito unutar fertilnog kontingenta (Tablica 8). Dobna struktura stanovništva izrazito je povoljna i proizlazi iz već opisanih demografskih kretanja. Udio mladih veći je od udjela starih što je rezultiralo gotovo dvostruko nižim indeksom starosti (60,4) i koeficijentom dobne ovisnosti starih (14,4), u odnosu na državni prosjek. Također, s prosječnom dobi od 37,4 godina, Općina Viškovo je najmlađa

⁶ Sastavnice ukupnog kretanja stanovništva nakon Popisa stanovništva 2011. godine dobivene su ponderiranjem službenih podataka vitalne statistike i migracija za 2011. godinu s koeficijentom 0.75 kako bi se podaci prilagodili razdoblju nakon kritičnog trenutka Popisa (31. ožujka 2011.). Sastavnice ukupnog kretanja stanovništva 2016. godine izračunate su na temelju prosječnih vrijednosti vitalne statistike i migracija za petogodišnje razdoblje (2011.-2015.).

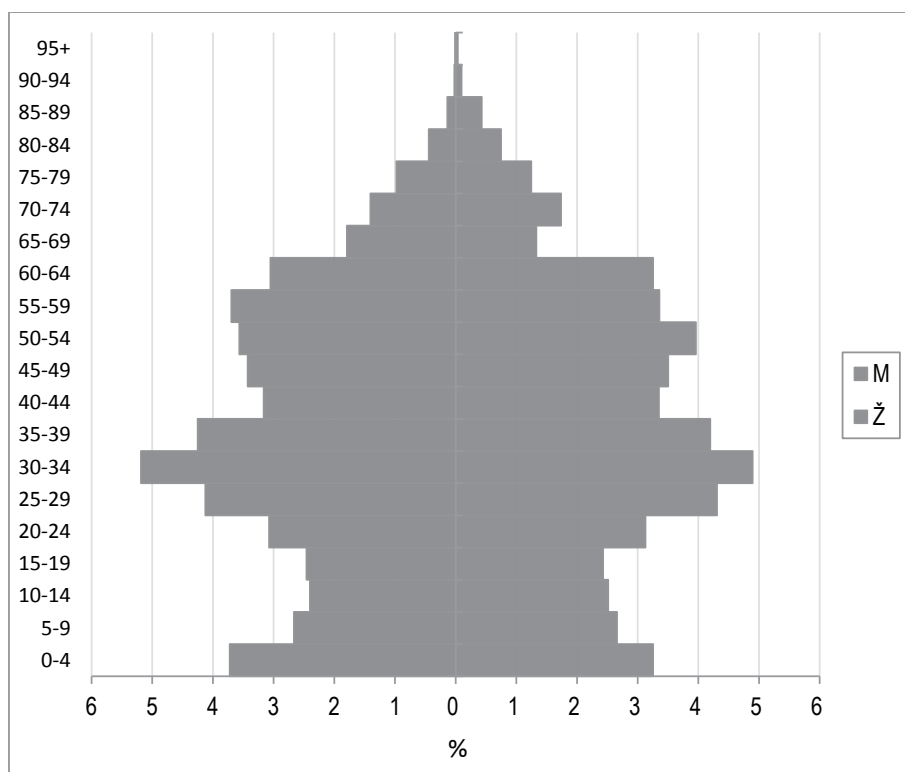
općina Primorsko-goranske županije i jedina s prosječnom starošću ispod 40 godina. Analiza dobno-spolne strukture (Slika 7) pokazuje kako se najveći dio stanovništva nalazi unutar fertilnog kontingenta (25-39 godina), a značajno proširenje baze u najmlađoj dobnoj skupini (0-4 godina) predstavlja potomstvo mladih parova koji su na područje Općine doselili sredinom prošlog desetljeća.

Tablica 8: Odabrani pokazatelji biološkog sastava stanovništva Općine Viškovo 2011. godine⁷

Pokazatelj	Općina Viškovo	naselje Viškovo	ostala naselja	Republika Hrvatska
Koeficijent feminiteta (k_f)	101,7	104,4	101,0	107,4
Koeficijent feminiteta ($k_{f, 20-39}$)	99,3	105,3	97,8	96,6
Mlado stanovništvo (0-14) (%)	17,2	18,3	16,9	15,2
Zrelo stanovništvo (15-64) (%)	72,4	71,5	72,6	67,1
Staro stanovništvo (65+) (%)	10,4	10,1	10,5	17,7
Indeks starosti (i_s)	60,4	55,3	61,9	116,3
Koeficijent dobne ovisnosti starih ($k_{d,s}$)	14,4	14,2	14,4	26,4
Prosječna dob (x)	37,4	36,6	37,7	41,7

Izvor: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine, Stanovništvo prema starosti i spolu po naseljima, DZS RH, Zagreb

Slika 7: Dobno-spolni sastav stanovništva Općine Viškovo 2011. godine

Izvor: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine, Stanovništvo prema starosti i spolu po naseljima, DZS RH, Zagreb

⁷ k_f – opći koeficijent feminiteta (broj žena na 100 muškaraca)

$k_{f(20-39)}$ – specifični koeficijent feminiteta dobne kohorte 20-39 godina (broj žena na 100 muškaraca u dobi 20-39 godina)

i_s – indeks starosti – broj starih (65+) na 100 mladih stanovnika (0-14)

$k_{d,s}$ – koeficijent dobne ovisnosti starih – broj stanovnika umirovljeničke dobi (65+) na 100 radno sposobnih stanovnika (15-64 g.)

Struktura zaposlenih, prema gospodarskim djelatnostima, pokazuje izrazito mali broj zaposlenih (0,4 %) u djelatnostima primarnog sektora (poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo), što potvrđuje intenzitet procesa deagrarizacije koji je zahvatio općine i gradove riječkog urbanog prstena. Na području Općine Viškovo navedeni proces je dodatno naglašen malenim brojem površina pogodnih za agrarno iskorištavanje. Najveći broj aktivnog stanovništva zaposlen je u djelatnostima tercijarnog (39,4 %) i sekundarnog sektora (30,5 %), dok je u kvartarnom sektoru zaposleno 26,8 % stanovništva. Analiza zaposlenih prema djelatnostima na razini naselja ne pokazuje značajnije razlike, prvenstveno zbog činjenice što većina zaposlenih cirkulira u mjesto svoga rada koje se nalazi izvan granica same Općine (Tablica 9).

Tablica 9: Zaposleni u naseljima Općine Viškovo prema sektorima djelatnosti 2011. godine

Naselja	Primarni sektor		Sekundarni sektor		Tercijarni sektor		Kvartarni sektor		Ostalo i nepoznato		Ukupno	
	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%
Kosi	3	0,9	114	32,9	134	38,6	87	25,1	9	2,6	347	100,0
Marčelji	6	0,6	305	31,1	387	39,4	261	26,6	23	2,3	982	100,0
Marinići	11	0,7	440	27,9	645	40,8	444	28,1	39	2,5	1.579	100,0
Mladenici	0	0,0	204	35,7	207	36,3	133	23,3	27	4,7	571	100,0
Saršoni	2	0,3	221	31,6	264	37,8	193	27,6	19	2,7	699	100,0
Sroki	2	0,3	231	30,4	310	40,8	198	26,1	19	2,5	760	100,0
Viškovo	4	0,3	393	29,7	520	39,3	364	27,5	43	3,2	1.324	100,0
Općina Viškovo	28	0,4	1.908	30,5	2.467	39,4	1.680	26,8	179	2,9	6.262	100,0

Izvor: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 31. ožujka 2011., Zaposleni prema pretežitoj aktivnosti po položaju u zaposlenju, djelatnosti i spolu, po naseljima, DZS RH, Zagreb

Obrazovna struktura stanovništva pokazuje kako najveći udio (62 %) stanovništva ima završenu srednju školu, s podjednakim udjelom stanovništva završenog nižeg (osnovna škola, 15 %) i višeg stupnja obrazovanja (viša škola ili fakultet, 19 %). Osnovnu školu nije završilo 4 % stanovništva starijeg od 15 godina. S obzirom na navedene pokazatelje, nužna su dodatna ulaganja u programe i aktivnosti usmjerene podizanju razine obrazovanja stanovništva, odnosno na smanjenje udjela stanovništva sa završenom najnižom razinom obrazovanja (osnovna škola).

Struktura kućanstava i stambenih jedinica

Ukupan broj popisom utvrđenih kućanstava na području Općine Viškovo iznosi 5.118 privatnih kućanstava i u njima živi 14.363 stanovnika. Preostala 82 stanovnika članovi su jedinog institucionalnog kućanstva na području Općine, Doma za starije i nemoćne osobe. Analiza privatnih kućanstava prema broju članova pokazuje kako prosječni broj članova po kućanstvu iznosi 2,81, što je najveći broj članova po kućanstvu na razini općina i gradova Primorsko-goranske županije. Najveći broj članova po kućanstvu imaju naselja Viškovo (2,9), Kosi (2,87) i Sroki (2,87), a najmanji naselja Marčelji (2,72) i Marinići (2,75), (Tablica 10). Najmanji udio samačkih kućanstava ima središnje naselje Viškovo (15,8 %), dok najveći udio kućanstava s jednim članom imaju naselja Marčelji (19,7 %) i Marinići (19,1 %). Otprilike polovica kućanstava ima dvoje ili troje članova, što je u skladu s trendovima gdje se mlade obitelji opredjeljuju za manji broj djece. Najveći udio kućanstava, s više od pet članova, nalazi se u naselju Kosi (3,9 %), dok je najmanji udio velikih kućanstava zabilježen u naseljima Marčelji (1,3 %) i Mladenici (1,8 %). Dvije trećine kućanstava (66,3 %) na području Općine posjeduje osobno računalo, što je više od prosjeka Županije (57,7 %). Također, udio kućanstava koja se koriste internetom (61,3 %) veći je od županijskog prosjeka (53,8 %).

Tablica 10: Broj kućanstava po naseljima Općine Viškovo 2001. i 2011. godine

Naselje	Broj kućanstava		Udio u broju kućanstava Općine Viškovo		Indeks promjene broja kućanstava 2011./2001.	Prosječan broj članova kućanstva	
	2001.	2011.	2001.	2011.		2001.	2011.
Kosi	113	282	3,9	5,5	249,6	3,24	2,87
Marčelji	373	790	12,9	15,4	211,8	3,18	2,72
Marinići	1.064	1.387	36,7	27,1	130,4	2,95	2,81
Mladenici	247	455	8,5	8,9	184,2	3,13	2,76
Saršoni	242	538	8,4	10,5	222,3	3,23	2,85
Sroki	289	607	10,0	11,9	210,0	3,21	2,87
Viškovo	568	1.059	19,6	20,7	186,4	3,05	2,90
Općina Viškovo	2.896	5.118	100,0	100,0	176,7	3,08	2,82

Izvor: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 31. ožujka 2011., Privatna kućanstva prema broju članova, po naseljima, DZS RH, Zagreb; Popis stanovništva 2001., Privatna kućanstva prema broju članova, po naseljima, DZS RH, Zagreb

Kao posljedica intenzivnog useljavanja i stambene izgradnje, ukupan broj stambenih jedinica u posljednjem međupopisnom razdoblju gotovo se udvostručio. Broj ukućana po nastanjenom stanu u isto vrijeme smanjio se s 3,17 na 2,85. Analiza stanova prema načinu korištenja potvrđuje rezidencijalni karakter Općine, pri čemu je velika većina stambenih jedinica namijenjena stalnom stanovanju, odnosno vrlo mali broj stanova koristi se u svrhu odmora i rekreacije, sezonskih radova ili za obavljanje djelatnosti (Tablica 11). Prosječna veličina nastanjenih stanova iznosi 83,2 m².

Tablica 11: Stanovi Općine Viškovo prema načinu korištenja 2001. i 2011. godine

Broj stanova		Godina		Promjena	
		2001.	2011.	aps.	%
Ukupno		3.226	6.094	2.868	88,9
Za stalno stanovanje	nastanjeni	2.809	5.067	2.258	80,4
	privremeno nenastanjeni i napušteni	393	999	606	154,2
Za povremeno korištenje	odmor i rekreacija	16	24	8	50,0
	sezonski radovi	1	1	0	0,0
Za obavljanje djelatnosti		7	3	-4	-57,1
Broj nastanjenih stanova na 1000 stanovnika		315,4	350,8		
Broj kućanstava na 1000 nastanjenih stanova		1.031,0	1.010,1		

Izvor: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 31. ožujka 2011., Stanovi prema načinu korištenja, po gradovima/općinama, DZS RH, Zagreb; Popis stanovništva 2001., Stanovi prema načinu korištenja, po gradovima/općinama, DZS RH, Zagreb, Tablica 10: Broj kućanstava po naseljima Općine Viškovo 2001. i 2011. godine

2.2. Prostorna struktura korištenja i namjene površina jedinice lokalne samouprave

Za kvalitetni rezultat stvarnog korištenja zemljišta izrađena je analiza i usporedba stvarnog korištenja zemljišta u odnosu na planiranu namjenu prostora. Uz navedeno izvršena je analiza iskorištenosti zemljišta sukladno uvjetima izrađenih urbanističkih planova. Navedenom komparativnom analizom utvrđeno je stvarno stanje izgrađenosti te su dane preporuke za daljnje postupanje u definiranju namjene površina. Analizirana su građevinska područja naselja, izdvojene zone izvan naselja, prirodna područja i gradnja izvan građevinskog područja.

2.2.1. Građevinska područja naselja

Uvidom u PPUO Viškovo (SN PGŽ 49/07 i 4/12) razmotrena su građevinska područja naselja, a čiji je izvod dan u nastavku (Kartografski prikaz 3).

Tablica 12: Iskaz površina građevinskih područja naselja

GP NASELJA	OZNAKA	IZGRADJENOST	POVRŠINA (ha)
Viškovo	N1-1	izgrađeno	50,56
		neizgrađeno	5,42
Široli	N1-2	izgrađeno	22,52
		neizgrađeno	5,48
Furićevo	N1-3	izgrađeno	16,96
		neizgrađeno	3,74
Kapiti	N1-4	izgrađeno	1,84
		neizgrađeno	0
Milohni	N1-5	izgrađeno	1,26
		neizgrađeno	1,99
Donji Jugi	N1-6	izgrađeno	1,17
		neizgrađeno	1,31
Gornji Jugi	N1-7	izgrađeno	3,50
		neizgrađeno	1,55
Brnasi	N1-8	izgrađeno	3,30
		neizgrađeno	0,28
Halubjan	N1-9	izgrađeno	0,63
		neizgrađeno	1,23
Kosi	N2	izgrađeno	20,03
		neizgrađeno	1,59
Marčelji	N3-1	izgrađeno	85,66
		neizgrađeno	10,91
Garići	N3-2	izgrađeno	12,41
		neizgrađeno	5,53
Marinići	N4	izgrađeno	116,63
		neizgrađeno	9,75
Mladenici	N5-1	izgrađeno	33,92
		neizgrađeno	0
Juraši	N5-2	izgrađeno	6,61
		neizgrađeno	0,65
Saršoni	N6-1	izgrađeno	34,13
		neizgrađeno	11,06
Benčani-Skvažići	N6-2	izgrađeno	9,84
		neizgrađeno	4,49
Ronjgi	N6-3	izgrađeno	1,48
		neizgrađeno	0
Sroki	N7	izgrađeno	68,14
		neizgrađeno	2,72
UKUPNO GP			558,29

Izvor: PPUO Viškovo (SN PGŽ 49/07 i 4/12)

Tijekom izrade Izvješća pristupilo se analizi stvarnog stanja izgrađenosti na području Općine (Kartografski prikaz 14). Podloga za izradu analize je GIS baza podataka Općine Viškovo na dan 06.10.2016., koju smo primili od Općine u toku izrade Izvješća.

Analizom stanja građevinskih područja naselja utvrđeno je kako izradom PPUO Viškovo nije utvrđeno stvarno stanje izgrađenosti na području Općine. Razlog navedenog je i promjena zakonske regulative, pri čemu se u trenutku izrade PPUO Viškovo izgrađenim dijelom građevinskog područja naselja smatrao i neizgrađeni dio manji od 5.000 m². Definicije izgrađenosti koje su proizlazile iz odredbi Zakona o prostornom uređenju i gradnji (NN 76/07, 38/09, 55/11, 90/11, 50/12 i 55/12) glasila su:

1.3. Izgrađeni dio građevinskog područja su izgrađene i uređene građevne čestice i druge površine privedene različitoj namjeni kao i neizgrađene i neuređene čestice zemljišta površine do 5.000 m² koje s izgrađenim dijelom građevinskog područja čine prostornu cjelinu,

1.4. Neizgrađeni dio građevinskog područja je jedna ili više neposredno povezanih neizgrađenih i neuređenih čestica zemljišta ukupne površine veće od 5.000 m².

Jedan od razloga „napuhavanja“ stvarnog stanja izgrađenosti je i nekadašnja zakonska obveza propisivanja UPU-a za sve neizgrađene dijelove građevinskog područja veće od 5.000 m².

Prilikom izrade analize korištena podloga je Digitalni ortofoto snimak DOF5 iz 2014. godine, stoga su i podaci zastarjeli dvije godine, ali će se prilikom davanja preporuka za daljnje aktivnosti u segmentu prostornog uređenja uračunati dobivene dozvole za gradnju (redovne) u zadnje dvije godine. Svakako se na temelju dostupne snimke analiza stanja može izraditi stručno i vjerodostojno.

Analizi se pristupilo na način da se ustanovi koliko je u naravi neizgrađenih površina, unutar izgrađenog dijela naselja, utvrđeno u PPUO Viškovo.

U svakom građevnom području naselja utvrdile su se „rezerve“ u građevnom području, odnosno dijelovi naselja koji su označeni kao izgrađeni, već iskorišteni, a u naravi to nisu. U nastavku tablični prikaz analize po pojedinim naseljima u kojima se uočila „rezerva“.

Tablica 13: „Rezerva“ u građevinskim područjima naselja, po naseljima

NASELJE	NASELJE	POVRŠINA (ha)	IZGRAĐENI DIO iz PPUO	% REZERVE
Viškovo	N1-1	5,19	50,56	10,27
Široli	N1-2	3,55	22,52	15,77
Furićevo	N1-3	4,30	16,96	25,38
Kapiti	N1-4	0,32	1,84	17,16
Milohni	N1-5	0,12	1,26	9,81
Donji Jugi	N1-6	0,11	1,17	9,70
Gornji Jugi	N1-7	0,56	3,5	16,13
Brnasi	N1-8	0,23	3,3	6,92
Halubjan	N1-9	0,00	0,63	0,00
Kosi	N2	5,50	20,03	27,48
Marčelji	N3-1	24,25	85,66	28,31
Garići	N3-2	2,81	12,41	22,65
Marinići	N4	10,30	116,63	8,83
Mladenici	N5-1	7,44	33,92	21,93
Juraši	N5-2	1,40	6,61	21,13
Saršoni	N6-1	6,28	34,13	18,39
Benčani-Skvažići	N6-2	1,63	9,84	16,54
Ronjgi	N6-3	0,00	1,48	0,00
Sroki	N7	16,27	68,14	23,88
UKUPNO		90,27	490,56	18,40

Izvor: Analiza JU Zavod

Navedenom analizom utvrđeno je da neutvrđeni, neizgrađeni dio unutar izgrađenog dijela građevnog područja naselja iznosi 90,27 ha, odnosno 18,4 % ukupnog izgrađenog dijela građevnog područja naselja. Odnosno, postoje značajne rezerve u okviru utvrđenih dijelova građevnih područja naselja.

Budući da je od izrade PPUO Viškovo i utvrđivanja izgrađenosti na području Općine prošlo skoro 10 godina, prilikom utvrđivanja stvarnog stanja izgrađenosti razmotrile su se i novoizgrađene strukture u PPUO Viškovo definiranom neizgrađenom dijelu. U nastavku su u tablici prikazani rezultati analize po naseljima.

Tablica 14: Analiza izgrađenosti u planom definiranom neizgrađenom dijelu

NASELJE	NASELJE	IZGRAĐENO U NEIZGRAĐENOM (ha)
Viškovo	N1-1	2,53
Široli	N1-2	1,24
Furićevo	N1-3	0
Kapiti	N1-4	0
Milohni	N1-5	0
Donji Jugi	N1-6	0,32
Gornji Jugi	N1-7	0,34
Brnasi	N1-8	0
Halubjan	N1-9	0
Kosi	N2	0,28
Marčelji	N3-1	2,52
Garići	N3-2	1,22
Marinići	N4	1,28
Mladenici	N5-1	0,00
Juraši	N5-2	0,07
Saršoni	N6-1	2,74
Benčani-Skvažići	N6-2	0,75
Ronjgi	N6-3	0,00
Sroki	N7	0,30
UKUPNO		13,59

Izvor: Analiza JU Zavod

Sukladno gore prikazanoj analizi možemo reći da se 2,4 % površine ukupnog građevinskog područja naselja izgradilo. Daljnjom analizom, a temeljem gore navedenih i utvrđenih analiza, razmatrana je stvarna izgrađenost po naseljima (Kartografski prikaz 14). U nastavku je dana tablica s prikazom navedene analize.

Tablica 15: Analiza građevinskih područja naselja

GP NASELJA	OZN AKA	IZGRADJENOST	POVRŠINA (ha)	NEIZGRAĐENO NO U IZGRAĐENOM M (Analiza)	NEIZGRAĐEN O U IZGRAĐENOM M (Plan)	STVARNO STANJE IZGRAĐENOSTI (ha)	UKUPNA POVRŠINA GP	% IZGRAĐENO STI
Viškovo	N1	izgrađeno	101,74	-14,39	4,43	91,78	122,76	74,8
		neizgrađeno	21,01	14,39	-4,43	30,97		
Kosi	N2	izgrađeno	20,03	-5,50	0,28	14,80	21,62	68,48
		neizgrađeno	1,59	5,50	-0,28	6,81		
Marčelji	N3	izgrađeno	98,07	-27,06	3,74	74,75	114,50	65,28
		neizgrađeno	16,43	27,06	-3,74	39,75		
Marinići	N4	izgrađeno	116,63	-10,30	1,28	107,61	126,38	85,15
		neizgrađeno	9,75	10,30	-1,28	18,77		
Mladenici	N5	izgrađeno	40,53	-8,83	0,07	31,77	41,18	77,14
		neizgrađeno	0,65	8,83	-0,07	9,41		
Saršoni	N6	izgrađeno	45,45	-7,91	3,49	41,03	61,00	67,27
		neizgrađeno	15,55	7,91	-3,49	19,97		
Sroki	N7	izgrađeno	68,14	-16,27	0,30	52,17	70,86	73,62
		neizgrađeno	2,72	16,27	-0,30	18,69		
UKUPNO		izgrađeno	490,59	-90,27	13,59	413,91	558,29	74,14
		neizgrađeno	67,70	90,27	-13,59	144,38		

Izvor: Analiza JU Zavod

Kada se rezervama unutar izgrađenog dijela građevnog područja naselja pribroje neizgrađeni dijelovi utvrđeni PPUO Viškovo, dobijemo zaista značajne postotke površina na kojima je, unutar utvrđenih građevnih područja, još moguća gradnja.

Osnovni kriterij za dimenzioniranje građevinskog područja naselja, sukladno odredbama Županijskog plana, je uvjet da se ista ne mogu širiti ukoliko se ukupna površina građevinskog područja naselja ne izgradi 80 %. Prema iskazima gore navedene tablice razvidno je da je ukupno izgrađeno 74,14 % građevnog područja naselja. Godine, 2007., kada je donešen PPUO, sužavalo se građevinsko područje te je dosta objekata, koji su imali urednu dokumentaciju za građenje, ostalo izvan građevinskog područja. Svakako je potrebno izvršiti detaljnu analizu prilikom izrade sljedećih izmjena i dopuna kako bi se potvrdili rezultati dobiveni ovom analizom.

Također, prilikom analize, utvrđeno je da postoje, unutar građevinskih područja naselja, površine koje su neprikladne za gradnju, a isto tako utvrđeno je da postoje pojedinačni objekti ili skupine takvih objekata koje se nalaze uz građevinsko područje.

Zakonom o postupanju s nelegalno izgrađenim zgradama (NN 86/12, 143/13) nezakonito izgrađene zgrade su uključene u pravni sustav RH, pa su, nekad nelegalno izgrađeni objekti, sada legalizirani. Analizom je utvrđeno da, kad se govori o građevinama ili skupinama građevina izvan građevnog područja naselja, isti iznose oko 14,66 ha odnosno, analizom je utvrđeno 92 takva poligona, odnosno 2,6 % ukupnog građevnog područja naselja.

Uz navedenu analizu dobivenu uvidom u ortofoto snimak 2014. godine te analizirajući izdane akte za gradnju, izvršena je i analiza iskorištenosti zemljišta, sukladno uvjetima izrađenih urbanističkih i detaljnih planova uređenja. Uvidom u DPU i UPU koji su na snazi, utvrđene su neusklađenosti u granicama građevnih područja, te je iste potrebno doraditi prilikom sljedeće izrade Plana.

Gustoća naselja i naseljenosti

Tablica 16: Gustoća stanovništva po naseljima u Općini Viškovo

GP NASELJA	OZNAKA	IZGRAĐENOST	STVARNO STANJE IZGRAĐENOSTI (ha)	UKUPNA POVRŠINA GP	BROJ STANOVNIKA	GUSTOĆA (st./ha)
Viškovo	N1	izgrađeno	91,78	122,76	3.068	33,43
		neizgrađeno	30,97			
Kosi	N2	izgrađeno	14,80	21,62	808	54,58
		neizgrađeno	6,81			
Marčelji	N3	izgrađeno	74,75	114,50	2.148	28,74
		neizgrađeno	39,75			
Marinići	N4	izgrađeno	107,61	126,38	3.894	36,19
		neizgrađeno	18,77			
Mladenici	N5	izgrađeno	31,77	41,18	1.254	39,48
		neizgrađeno	9,41			
Saršoni	N6	izgrađeno	41,03	61,00	1.532	37,33
		neizgrađeno	19,97			
Sroki	N7	izgrađeno	52,17	70,86	1.741	33,37
		neizgrađeno	18,69			
UKUPNO		izgrađeno	413,91	558,29	14.445	34,90
		neizgrađeno	144,38			

Izvor: Stanovništvo po naseljima, Popis 2011., analiza JU Zavod

Nepoklapanje granica statističkih naselja s granicama građevinskih područja naselja, za koje je izvršen izračun gustoće, rezultira nereálnim pokazateljima. Tako je npr. naselje Kosi rezultirala najveća gustoća od 54,58 stanovnika na hektar, što nije relano stanje. Naime, prilikom izrade PPUO Viškovo, dio statističkog naselja Kosi definirano je kao građevinsko područja naselja Sroki N7 (Slika 8).

Slika 8: Prikaz nepoklapanja granica statističkih naselja i građevinskih područja naselja

Izvor: Analiza JU Zavod, GIS baza

*Kosim crtama su označena mjesta nepoklapanja statističkih i građevinskih područja naselja

2.2.2. Građevinska područja izdvojenih namjena

Prostornim planom uređenja Općine Viškovo (SN PGŽ 49/07 i 4/12) određene su zone izdvojene namjene izvan naselja (Kartografski prikaz 4). U nastavku je prikazana tablica zona izdvojenih iz naselja s osnovnim elementima.

Tablica 17: Zone izdvojene namjene izvan naselja na području Općine Viškovo

NAMJENA	OZNAKA NAMJENE	IZGRAĐENOST	NAZIV	POVRŠINA (ha)
gospodarska namjena ugostiteljsko-turistička	T-1	neizgrađeno	Turističko-ugostiteljska zona Ronjgi	9,98
gospodarska namjena poslovna	K-1	izgrađeno	Poslovna zona Marinići	27,87
gospodarska namjena poslovna	K-2	neizgrađeno	Poslovna zona Marišćina	7,11
groblje	G-1	izgrađeno	Groblje Viškovo	3,52
groblje	G-2	neizgrađeno	Groblje Bujki	3,11
površine infrastrukturnih sustava	IS-1	neizgrađeno	Marišćina	43,65
površine infrastrukturnih sustava	IS-2	neizgrađeno	Mladenici	0,95
sportsko-rekreativna namjena	R-1	neizgrađeno	Halubjan	17,18
sportsko-rekreativna namjena	R-2	neizgrađeno	Ronjgi	4,28
sportsko-rekreativna namjena	R-3	neizgrađeno	Marinići	3,54
sportsko-rekreativna namjena	R-4	neizgrađeno	Marčelji	1,69
UKUPNO				122,88

Izvor: PPUO Viškovo (SN PGŽ 4/12)

Gore navedena građevinska područja za izdvojene namjene, po vrstama namjene, su u toku izrade Izvješća analizirana te je dan kratki osvrt na svaku od njih.

Građevinska područja gospodarske namjene – ugostiteljsko-turistička namjena

Na području Općine Viškovo definirana je jedna zona ugostiteljsko-turističke namjene, zona Ronjgi, planske oznake T-1. Zona je u potpunosti neizgrađena, ukupne površine 10 ha (Slika 9). Za navedenu zonu određena je obveza izrade urbanističkog plana uređenja, međutim navedeni plan još nije izrađen.

Kako se navedena zona nalazi uz građevinsko područje naselja, te je u toku izrade Županijskog plana u suradnji sa stručnim službama i na zahtjev Općine utvrđeno da ne postoji realna mogućnost stavljanja u funkciju cijele zone, temeljem članka 71. PP PGŽ određeno je da se ista priključuje naselju Saršoni. Stoga, prilikom sljedeće izmjene prostornog plana treba izvršiti navedenu izmjenu.

Slika 9: Zona ugostiteljsko-turističke namjene Ronjgi planske oznake T-1

Izvor: Analiza JU Zavod, GIS baza

Građevinska područja gospodarske namjene - poslovna namjena

Zona poslovne namjene Marinići, planske oznake K-1, Planom je označena kao u potpunosti izgrađena zona, međutim ona to nije. Naime, velik dio zone čine neizgrađene površine. Od ukupno 27,87 ha površine zone, analizom je utvrđeno da je 14,18 ha zone neizgrađeno (50,9 %).

Za cijelu je zonu izrađen UPU naziva Urbanistički plan uređenja Radne zone Marinići K-1 /UPU 2/ (SN 17/12), a za dijelove zone su se izradili sljedeći DPU (Slika 10):

- Detaljni plan uređenja zone RZ-7 Zona Gramat i Panon - Izmjene i dopune (SN PGŽ 6/02 i 26/03),
- Detaljni plan uređenja zone Čakovečki mlinovi u zoni Marinići (SN PGŽ 26/03),
- Detaljni plan uređenja Juraši - DPU 20 (SN PGŽ 37/11),
- Detaljni plan uređenja dijela zone RZ-8 u Viškovu (SN PGŽ 31/03).

Zona je planski uređena, međutim, prilikom sljedećih izmjena PPUO Viškovo potrebno je izvršiti reviziju izgrađenosti.

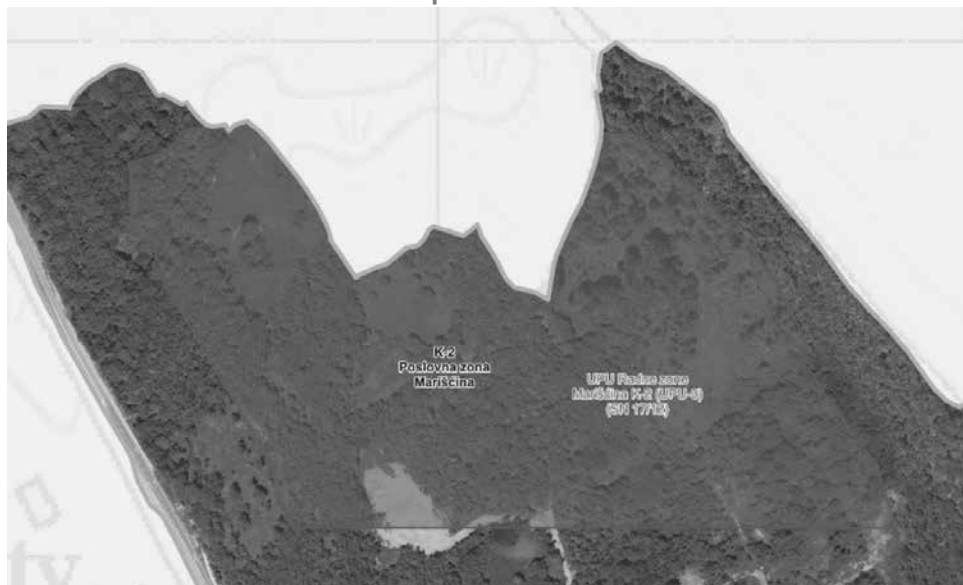
Slika 10: Poslovna zona Marinići planske oznake K-1

Izvor: Analiza JU Zavod, GIS baza

Poslovna zona Mariščina planske oznake K-2 u potpunosti je neizgrađena ukupne površine 7,11 ha. Za navedenu zonu izrađen je UPU naziva Urbanistički plan uređenja Radne zone Mariščina K-2 /UPU 3/ (SN 17/12). U prosincu 2016. godine započela je izrada I. Izmjena i dopuna Urbanističkog plana uređenja Radne zone Mariščina. Izmjenama se pristupilo kako bi se omogućilo infrastrukturno priključenje na susjednu poslovnu zonu – Kunfin, na području Općine Klana.

Slika 11: Poslovna zona Mariščina planske oznake K-2

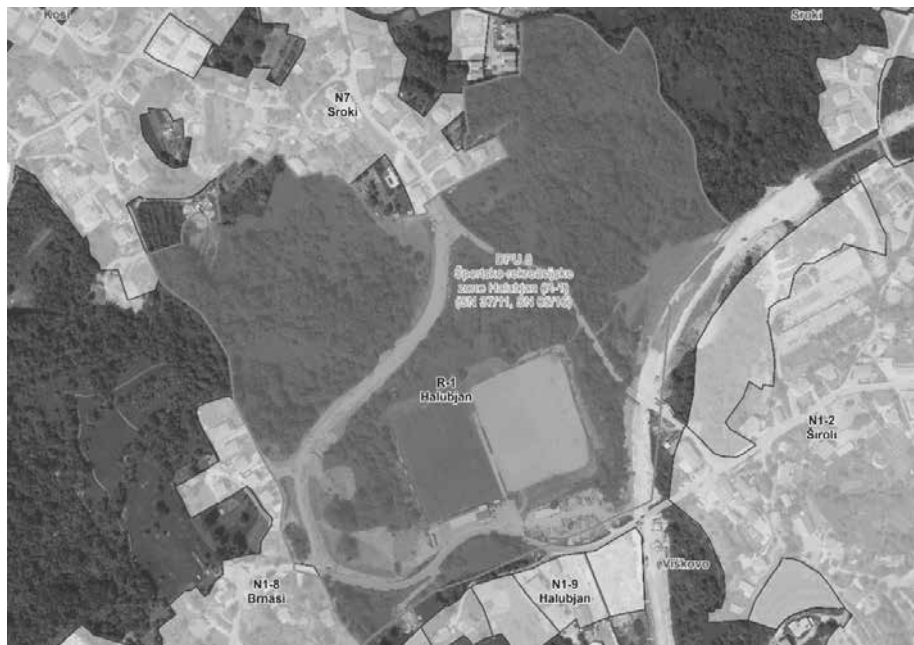

Izvor: Analiza JU Zavod, GIS baza

Građevinska područja sportsko rekreacijske namjene

Zona sportsko rekreacijske namjene Halubjan, planske oznake R1, Planom je označena kao neizgrađena, međutim ona to nije. Za navedenu zonu izrađen je Detaljni plan uređenja DPU 8/ Športsko rekreacijska zona Halubjan (R-1), (SN PGŽ 11/37, 5/16). Prilikom sljedeće izrade PPUO Viškovo biti će potrebno revidirati granice izgrađenosti, odnosno analizirati zonu sukladno uvjetima danim DPU.

Slika 12: Zona sportsko rekreacijske namjene Halubjan planske oznake R-1

Izvor: Analiza JU Zavod, GIS baza

Zona sportsko rekreacijske namjene Ronjgi, planske oznake R2, Planom je označena kao neizgrađena, međutim ona to nije. Za dio navedene zone izrađen je Detaljni plan uređenja sportsko-rekreacijske zone i dijela naselja u Ronjgima (SN PGŽ 30/05). U prosincu 2016. godine započeta je izrada UPU sportsko rekreacijske zone i dijela naselja u Ronjgima (Slika 13).

Slika 13: Zona sportsko rekreacijske namjene Ronjgi planske oznake R-2

Izvor: Analiza JU Zavod, GIS baza

Zona sportsko-rekreacijske namjene Marinići, planske oznake R3, Planom je označena kao neizgrađena (Slika 14). Za dio zone izrađen je Detaljni plan uređenja dijela sportsko-rekreacijskog centra Marinići - prostor Dječjeg vrtića (SN PGŽ 27/01). Prilikom sljedeće izmjene PPUO Viškovo potrebno je izvršiti analizu opravdanosti planiranja navedene zone.

Slika 14: Zona sportsko rekreacijske namjene Marinići planske oznake R-3

Izvor: Analiza JU Zavod, GIS baza

Zona sportsko rekreacijske namjene Marčelji, planske oznake R4, Planom je označena kao neizgrađena (Slika 15), ali je uvidom u stvarno stanje na terenu utvrđeno da je dio zone sada izgrađen. Za dio zone koji je u naravi izgrađen, izrađen je DPU naziva Detaljni plan uređenja rekreacijskog centra u Marčeljima (SN PGŽ 8/05). Prilikom sljedeće izmjene PPUO Viškovo potrebno je izvršiti analizu opravdanosti planiranja cijele zone.

Slika 15: Zona sportsko rekreacijske namjene Marčelji planske oznake R-4

Izvor: Analiza JU Zavod, GIS baza

Građevinska područja groblja

Groblje planske oznake G-1 označeno je kao u potpunosti izgrađeno, iako u naravi to nije. Analizom je utvrđeno (Slika 16) da postoje neizgrađeni dijelovi unutar prostora groblja i to u veličini od 1,11 ha, što je 31,5 % ukupne površine. Prilikom sljedeće izmjene Plana potrebno je izvršiti reviziju izgrađenosti. Groblje ima izrađen DPU naziva Detaljni plan uređenja Groblja (G-1) (SN PGŽ 4/12) /DPU 29/ te se zapravo radi o planski uređenom području.

Slika 16: Groblje planske oznake G-1

Izvor: Analiza JU Zavod, GIS baza

Groblje planske oznake G-2 označeno je kao u potpunosti neizgrađeno. Za groblje G-2 Bujki izrađen je Detaljni plan uređenja Groblja (G-2) /DPU 13/ (SN PGŽ 37/11), međutim granica obuhvata DPU-a ne podudara se s granicama građevinskog područja, stoga je navedeno potrebno uskladiti prilikom sljedeće izmjene PPUO Viškovo.

Slika 17: Groblje planske oznake G-2

Izvor: Analiza JU Zavod, GIS baza

Površine infrastrukturnih sustava

U PPUO Viškovo je navedeno kako se neposrednom provedbom u skladu s obvezama iz Prostornog plana Primorsko-goranske županije i programom uređenja mogu graditi građevine na površinama infrastrukturnih sustava i to:

- IS-1 Građevine za postupanje s otpadom - Centralna zona za gospodarenje otpadom u Marišćini,
- IS-2 Trafostanica.

Slika 18: Površina infrastrukturne namjene planske oznake IS-1

Izvor: Analiza JU Zavod, GIS baza

Slika 19: Površina infrastrukturne namjene planske oznake IS-2

Izvor: Analiza JU Zavod, GIS baza

2.2.3. Prirodna područja

Površina utvrđene poljoprivredne namjene iznosi 50 ha što je 2,7 % od površine Općine, a odnosi se na vrijedno obradivo zemljište planske oznake P2.

Na području Općine utvrđena je površina od 10 ha gospodarske šume što čini 0,5 % površine Općine.

Ostalo poljoprivredno tlo, šume i šumsko zemljište obuhvaćaju 1.124,3 ha što je 60,3 % površine Općine.

Tablica 18: Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina

Općina Viškovo	Oznaka	Površina (ha)	% od površine Općine	ha/stan.
Poljoprivredne površine	P			
- obradive	P1			
	P2	50	2,7	0,004
	P3			
Šumske površine	Š			
- gospodarske	Š1	10	0,5	0,001
- zaštitne	Š2			
- posebne namjene	Š3			
Ostale poljoprivredne i šumske površine	PŠ	1.124,3	60,3	0,101
- zaštićeni krajolik	ZK	0	0	0
UKUPNO		1.865,7		

Izvor: Analiza JU Zavod, GIS baza Općine Viškovo, PPUO Viškovo (SN PGŽ 49/07 i 4/12)

PP PGŽ određeno je: Na prirodnim površinama mogu se graditi građevine koje su isključivo u funkciji iskorištavanja prirodnih resursa, a svojom funkcijom, veličinom, tehnologijom i ostalim obilježjima ne utječu bitno na svojstva prirodnih površina. Karakteristika je ove gradnje da se građevine grade na čestici osnovne namjene (poljoprivredno zemljište, šuma itd.), a bez da se formira zasebna građevinska čestica za izgrađenu građevinu.

Za navedene građevine i zahvate namjena, položaj, vrsta, veličina, kapacitet i ostali uvjeti za građenje građevina i uređenje javnih površina izvan građevinskog područja, određuju se prostornim planom uređenja općine ili grada.

2.3. Gospodarske i društvene djelatnosti

2.3.1. Gospodarske djelatnosti

Makroekonomski pokazatelji

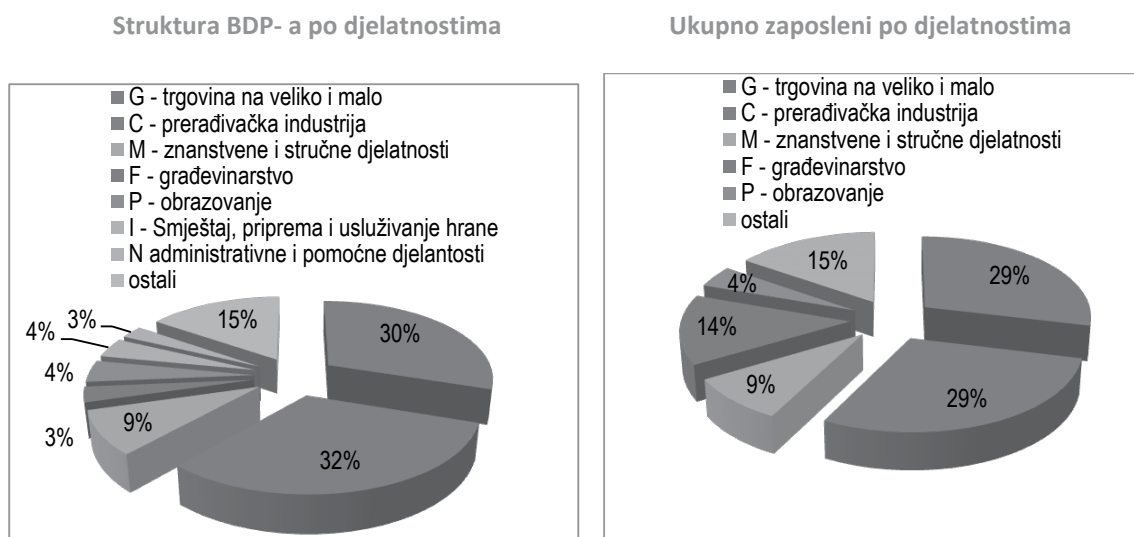
Opći pokazatelj dostignute razine razvoja nekog područja je ostvarena razina bruto domaćeg proizvoda po stanovniku. Što je veći bruto domaći proizvod u apsolutnom iskazu i po stanovniku, područje je bogatije i može podmiriti veći broj i višu razinu različitih potreba. Utvrđivanje bruto domaćeg proizvoda po manjim teritorijalnim jedinicama je nepouzdanost iz razloga što određen broj ljudi radi u drugim mjestima, a živi na teritoriju Općine i obratno. Službene statistike evidentiraju i procjenjuju proizvod na razini županije i države. Ovaj problem je jako izražen na području Općine Viškovo jer skoro polovina stanovnika radi na područjima drugih općina i gradova u neposrednoj blizini. Također, stanovnici iz drugih općina i gradova rade na području Općine Viškovo.

Ostvarena masa bruto domaćeg proizvoda (BDP) za područje Općine Viškovo iznosi oko 387 mln kuna u 2015. (tekuće cijene), a ostvarilo ju je 2.544 zaposlenika. Sukladno ovom, proizvodnost radnika iznosi 20.016 EUR. Izačun je procijenjen na temelju ostvarenih financijskih rezultata poduzetnika i radnika koji rade na području Općine. Radnici koji rade na područjima drugih općina ili gradova doprinose bruto domaćem proizvodu te općine ili grada, a ne Općine Viškovo.

Kada bi se ovo povećanje u razdoblju od 2011. do 2015. godine prepolovilo (stopa rasta 2,5 %) tada bi u 2015. godini bilo oko 16.000 stanovnika a uz stopu od 4,9 % čak oko 17.500 osoba. Prema tome, bilo kakva usporedba sa sličnim općinama ili drugim područjima ne omogućuje sagledavanje stvarnog stanja. Općina je u cjelini prostor, u kojem dominiraju stambeni objekti i ona je dio cjeline riječke aglomeracije, u kojem su odnosi isprepleteni i međusobno uvjetovani.

Sljedeći grafikon prikazuje strukturu ostvarenog BDP-a Općine Viškovo u 2015. godini⁸.

Slika 20: Važnije djelatnosti i broj zaposlenih u strukturi ostvarenog BDP-a u 2015. godini

Izvor: izračun autora

U cjelini, na području Općine Viškovo, dominantan udio imaju prerađivačka industrija, trgovina, stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti te građevinarstvo. Općina Viškovo ima raznovrsnu gospodarsku strukturu, čime u cjelini lakše prevladava poteškoće pojedinih djelatnosti i gospodarstva.

⁸ Podaci u ovom grafikonu ne uključuju 2016. godinu iz razloga što u trenutku analize podataka, financijski izvještaji poduzetnika obveznika predaje RGFI (koji su registrirani na području Općine) za 2016. godinu nisu bili dostupni.

Tržište rada/ Zaposlenost i nezaposlenost

Zaposlenost je veoma bitan pokazatelj ekonomske aktivnosti nekog područja. Sljedeća tablica prikazuje prosječan broj zaposlenih osoba u razdoblju od 2013. do 2016. godine.

Tablica 18: Prosječan broj zaposlenih u razdoblju od 2013. do studenog 2016. godine na području Općine Viškovo

Godina	Broj zaposlenih prema Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje
2013.	2.315
2014.	2.376
2015.	2.544
30.11.2016.	2.700

Izvor: Podaci HZMO-a. Osiguranici se vode prema općini rada te obuhvaćaju osobe prijavljene u osiguranje na aktivnim subjektima, a prema Zakonu o mirovinskom osiguranju. Za 2012. godinu nisu dostupni podaci.

Kretanje broja zaposlenih imalo je pozitivan trend te je u promatranom razdoblju broj zaposlenih prema općini rada, sukladno Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje (dalje: HZMO), rastao prosječnom godišnjom stopom od 5,3 %. Ukoliko se taj broj promatra u kontekstu udjela u ukupno zaposlenim u Primorsko-goranskoj županiji može se uočiti da on predstavlja udio od oko 2,4 % u 2015. godini. No, broj zaposlenih u Općini Viškovo puno je veći. Naime, prikazani broj ne uključuje zaposlenike koji žive na području Općine Viškovo, ali rade na području nekih drugih općina ili pak gradova.

Prema HZMO radnici se mogu podijeliti prema vrsti osiguranja i to na: radnike kod privatnih osoba, obrtnike, poljoprivrednike, samostalne profesionalne djelatnosti, radnike kod fizičkih osoba, osiguranike zaposlene kod međunarodnih organizacija i u inozemstvu te osiguranike s produženim osiguranjem. Njihov broj tijekom 2016. godine prikazuje sljedeća tablica.

Tablica 19: Kretanje broja zaposlenih tijekom 2016. godine prema vrsti zaposlenja u odabranim mjesecima

Datum	Radnici kod pravnih osoba	Obrtnici	Poljoprivrednici	Samostalne prof. djelatnosti	Radnici kod fizičkih osoba	Osig. zaposleni kod međunarodnih organizacija i u inozemstvu	Osiguranici - produženo osiguranje	UKUPNO
31.01.2016.	1.946	224	4	82	298	1	21	2.576
30.04.2016.	2.015	220	4	91	302	2	23	2.657
31.05.2016.	2.018	221	4	98	308	1	22	2.672
30.06.2016.	2.037	225	4	88	315	3	21	2.693
31.07.2016.	2.030	225	4	78	309	3	19	2.668
31.08.2016.	2.011	224	4	80	308	4	19	2.650
30.09.2016.	2.045	220	4	75	302	3	17	2.666
31.10.2016.	2.047	215	4	90	296	4	17	2.673
31.11.2016.	2.066	217	4	84	308	4	17	2.700
Prosjek	2.024	221	4	85	305	3	20	2.662

Izvor: HZMO Zagreb

Najveći prosječni broj zaposlenih u 2016. godini nalazi se kod pravnih osoba (udio iznosi oko 76 %), a zatim slijede radnici kod fizičkih osoba s udjelom od oko 11,5 % te obrtnici sa udjelom od oko 8,3 %. Isto tako može se vidjeti da je broj zaposlenih osoba tijekom godine približno jednak, što znači da ne postoje sezonske oscilacije.

Osim broja zaposlenih osoba potrebno je analizirati i broj nezaposlenih osoba. Na području Općine Viškovo na dan 31. prosinca 2016. godine pri Hrvatskom zavodu za zapošljavanje bilo je prijavljeno 944 nezaposlenih osoba, dok je na dan 31.12.2015. godine, koja se uzima kao bazna godina u financijskoj analizi, broj iznosio 1.065 osobe. Sljedeća tablica prikazuje prosječan godišnji broj nezaposlenih osoba u razdoblju od 2012. do 2016. godine.

Tablica 20: Prosječan godišnji broj nezaposlenih osoba u razdoblju od 2012. do 2016. godine

Godina	Prosječan godišnji broj nezaposlenih osoba Općine Viškovo
2012.	1.155
2013.	1.150
2014.	1.060
2015.	1.065
2016.	944

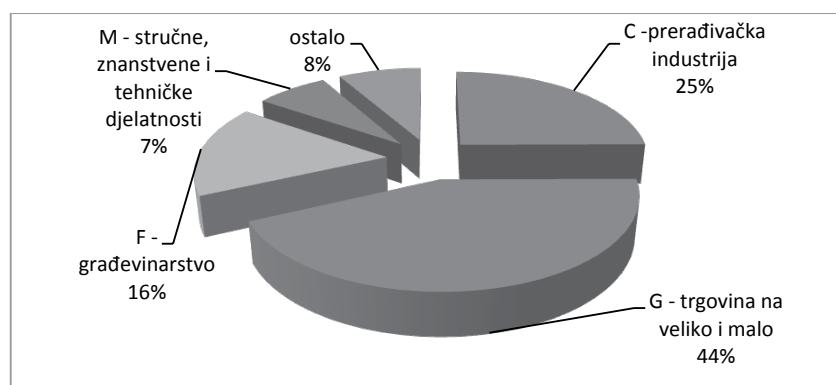
Izvor: Podaci HZZ, Statistika on-line

Broj nezaposlenih osoba u promatranom razdoblju se smanjio s prosječnom godišnjom stopom od 4,9 %, što je veoma pozitivno. Zanimljivo je analizirati udio muškaraca među nezaposlenim osobama registriranim u HZZ za područje Općine Viškovo, gdje je taj udio u 2012. godini iznosio 44 %, dok se u 2016. godini udio smanjio na 39 %.

Struktura gospodarskih djelatnosti

Analizirajući gospodarsku strukturu može se uočiti da sve gospodarske grane nemaju jednako značenje za razvoj Općine Viškovo, što nameće potrebu da se detaljnije analiziraju one grane koje imaju ili bi mogle imati značajniju ulogu u budućem gospodarskom razvoju. Ukoliko se razmatra važnost gospodarskih djelatnosti po najznačajnijim financijskim pokazateljima (ukupnom prihodu, ostvarenoj dobiti i zaposlenosti) može se vidjeti da su najjače sljedeće gospodarske djelatnosti: *G-trgovina na veliko i malo*, *C-prerađivačka industrija*, *F-građevinarstvo* i *M-stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti*. Udio u ukupnim prihodima u 2015. godini navedenih djelatnosti prikazuje sljedeći grafikon.

Slika 21: Udio u ostvarenim ukupnim prihodima poduzetnika Općine Viškovo u 2015. godini

Izvor: Podaci Hrvatske gospodarske komore, podružnica Rijeka, obrada autora

Ove prethodno nabrojane četiri djelatnosti na području Općine imaju udio od ukupno 91,7 % ostvarenih prihoda. Stoga se u nastavku, ukratko, analiziraju te djelatnosti.

Analiza djelatnosti G – trgovina na veliko i malo

Pozitivna kretanja djelatnosti G u razdoblju od 2012. do 2015. godine ostvaruju sljedeće kategorije: dugoročna imovina raste po godišnjoj stopi rasta od 5 %, broj poduzeća 2,1 %, dok gubitak pada stopom od 25 %, a dugoročne obveze stopom od 3,6 %. Negativne trendove u djelatnosti G u razdoblju od 2012. do 2015. prikazuju sljedeće kategorije: dobit prije oporezivanja pada prosječnom godišnjom stopom od 10,4 %, neto plaće 7 % te broj zaposlenih 4,3 %. Potrebno je naglasiti da trgovina ima veliki udio u prihodima Općine (43,3 %) te je u tom smislu treba i promatrati. Ukoliko se uspoređuje djelatnost G s ostvarenim rezultatima djelatnosti G na razini Primorsko-goranske županije može se zaključiti da su poduzetnici (registrirani u djelatnosti G) Općine Viškovo imali sljedeće udjele u 2015. godini: 3,4 % u ukupnim ostvarenim prihodima, 6,1 % u ukupnom broju poduzeća, 4,3 % u ostvarenoj neto dobiti te 6,4 % u ukupnom broju zaposlenih u 2015. godini.

Tablica 21: Glavni financijski pokazatelji ostvareni u djelatnosti G u razdoblju od 2012. do 2015. godine (iznosi u 000, stalne cijene u 2015.)

Opis	2012.	2013.	2014.	2015.	Godišnja stopa rasta/pada 2015./2012.
Broj poduzeća	126	131	137	134	2,1 %
Dugoročna imovina	167.279	167.272	141.785	193.883	5,0 %
Dugoročne obveze	57.400	50.493	49.986	51.395	- 3,6 %
Dobit prije oporezivanja	25.685	21.791	21.009	18.495	-10,4 %
Gubitak	7.419	10.145	10.249	3.134	- 25,0 %
Broj zaposlenih	701	643	608	615	-4,3 %
Neto plaće	35.716	29.548	29.176	28.732	- 7,0%

Izvor: Izvještaji FINE, podružnica Rijeka; Podaci obuhvaćaju financijske rezultate trgovačkih društava sa sjedištem u općini Viškovo prema službenom izvješću FINE. Ovi podaci ne obuhvaćaju financijske pokazatelje obrtnika, financijskih institucija, neprofitnih i proračunskih organizacija, te privatnog individualnog sektora.

Tvrtke koje najviše doprinose ostvarenim rezultatima ove djelatnosti su (sukladno NKD-u 2007.): Zekić d.o.o., Ark – Mihelić d.o.o., Elektromax d.o.o., Kimi Commerce d.o.o., Autocentar Marinići d.o.o., NS Agro trade, d.o.o., Drinkomatic d.o.o. i RT2 d.o.o.. Snagu nabrojanih tvrtki pokazuje činjenica da imaju udio od 40 % u ukupnom broju zaposlenih u ovoj djelatnosti u 2015. godini.

Analiza djelatnosti C – prerađivačka industrija

Financijski pokazatelji ove djelatnosti u razdoblju od 2012. do 2015. godine pokazuju uglavnom pozitivne i veoma povoljne predznake. Pozitivna kretanja djelatnosti C u razdoblju od 2012. do 2015. ostvaruju sljedeće kategorije: dugoročna imovina raste po godišnjoj stopi rasta od 1,5 %, broj poduzeća 4,8 %, dobit prije oporezivanja 3,1 %, broj zaposlenih 10,5 %, neto plaće 11,1 %, dok se dugoročne obveze smanjuju stopom 4,9 %. Negativne trendove u djelatnosti C u razdoblju od 2012. do 2015. godine, prikazuje samo kategorija gubitak koja raste prosječnom godišnjom stopom od 29,9 %.

Prema svim financijskim pokazateljima može se vidjeti da je ova djelatnost veoma propulzivna te će se u budućnosti ostvariti još bolji rezultati. Ukoliko se uspoređuje djelatnost C s ostvarenim rezultatima djelatnosti C na razini Primorsko-goranske županije, može se zaključiti da su poduzetnici (registrirani u djelatnosti C) Općine Viškovo imali sljedeće udjele u 2015. godini: 3,8 % u ukupnim ostvarenim prihodima, 8,8 % u ukupnom broju poduzeća, 3,8 % u ostvarenoj neto dobiti te 5,7 % u ukupnom broju zaposlenih.

Tablica 22: Glavni financijski pokazatelji ostvareni u djelatnosti C u razdoblju od 2012. do 2015. godine (iznosi u 000, stalne cijene u 2015.)

Opis	2012.	2013.	2014.	2015.	Godišnja stopa rasta/pada 2015./2012.
Broj poduzeća	73	84	79	84	4,8 %
Dugoročna imovina	86.166	91.338	80.108	90.074	1,5 %
Dugoročne obveze	58.136	47.902	51.702	50.732	-4,9 %
Dobit prije oporezivanja	21.939	26.061	34.891	24.070	3,1%
Gubitak	1.460	9.638	5.091	3.197	29,9 %
Broj zaposlenih	520	632	603	701	10,5 %
Neto plaće	25.277	30.917	31.960	34.796	11,1 %

Izvor: Izvještaji FINE, podružnica Rijeka; Podaci obuhvaćaju financijske rezultate trgovačkih društava sa sjedištem u Općini Viškovo prema službenom izvješću FINE. Ovi podaci ne obuhvaćaju financijske pokazatelje obrtnika, financijskih institucija, neprofitnih i proračunskih organizacija, te privatnog individualnog sektora.

Tvrtke koje najviše pridonose ostvarenim rezultatima ove djelatnosti su (sukladno NKD-u 2007.): Euromodul d.o.o., Itagua s.r.l. – podružnica Viškovo, Babić Arbor d.o.o., Scam Marine d.o.o., Negotum d.o.o., Noxa nova d.o.o., Arka bravarija d.o.o., Pekara Matej d.o.o.. Snagu nabrojanih tvrtki pokazuje činjenica da imaju udio od 50,6 % u ukupnom broju zaposlenih u ovoj djelatnosti u 2015. godini.

Analiza djelatnosti F – građevinarstvo

Financijski pokazatelji ove djelatnosti u razdoblju od 2012. do 2015. godine pokazuju uglavnom povoljne predznake. Tako najveću stopu rasta ima stavka dobit prije oporezivanja od 11,4 %, dok je gubitak isto tako rastao stopom od 27,4 %. Dugoročna imovina rasla je prosječnom godišnjom stopom rasta od 2,6 %, ali ukupne obveze rastu godišnjom stopom od 22,9 %, što ukazuje na nepovoljan odnos imovine i obveza. Broj zaposlenih je rastao u promatranom razdoblju s prosječnom godišnjom stopom od 5,6 %, iznos neto plaće sa 6,1 %, a broj poduzeća s 5,7 %. Ukoliko se uspoređuje djelatnost F s ostvarenim rezultatima djelatnosti F na razini Primorsko-goranske županije može se zaključiti da su poduzetnici (registrirani u djelatnosti F) Općine Viškovo imali: 5,8 % u ukupnim ostvarenim prihodima, 9,9 % u ukupnom broju poduzeća, 6,8 % u ostvarenoj neto dobiti te 6,6 % u ukupnom broju zaposlenih u 2015. godini.

Tablica 23: Glavni financijski pokazatelji ostvareni u djelatnosti F u razdoblju od 2012. do 2015. godine (iznosi u 000, stalne cijene u 2015.)

Opis	2012.	2013.	2014.	2015.	Godišnja stopa rasta/pada 2015./2012.
Broj poduzeća	100	106	107	118	5,7 %
Dugoročna imovina	147.091	108.080	103.427	148.284	2,6 %
Dugoročne obveze	52.387	69.371	61.476	97.357	22,9 %
Dobit prije oporezivanja	5.686	9.451	7.164	8.334	11,4 %
Gubitak	18.468	9.794	17.697	36.194	27,4 %
Broj zaposlenih	294	330	302	346	5,6 %
Neto plaće	11.270	13.088	13.187	13.481	6,1 %

Izvor: Izvještaji FINE, podružnica Rijeka; Podaci obuhvaćaju financijske rezultate trgovačkih društava sa sjedištem u Općini Viškovo prema službenom izvješću FINE. Ovi podaci ne obuhvaćaju financijske pokazatelje obrtnika, financijskih institucija, neprofitnih i proračunskih organizacija, te privatnog individualnog sektora.

Tvrtke koje najviše pridonose ostvarenim rezultatima ove djelatnosti su (sukladno NKD-u 2007.): Helector s.a. – podružnica Viškovo, MK Gradnja d.o.o., Marčić Gradnja d.o.o., RI Instal d.o.o., Markanović d.o.o., Kvarner Adria d.o.o., MI gradnja d.o.o., Montikom d.o.o.. Snagu nabrojanih tvrtki pokazuje činjenica da imaju udio od 35 % u ukupnom broju zaposlenih u ovoj djelatnosti u 2015. godini.

Analiza djelatnosti M – stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti

Financijski pokazatelji ove djelatnosti u razdoblju od 2012. do 2015. godine pokazuju sve pozitivne i veoma povoljne predznake. Pozitivna kretanja djelatnosti M u razdoblju od 2012. do 2015. ostvaruju sljedeće kategorije: dugoročna imovina raste po godišnjoj stopi rasta od 29,1 %, broj poduzeća 17,2 %, dobit prije oporezivanja 9,8 %, broj zaposlenih 7,5 % a neto plaće 29,7 %. Negativne trendove u djelatnosti M u razdoblju 2012. - 2015. prikazuju sljedeće kategorije: gubitak koji raste prosječnom godišnjom stopom od 36,7 %, te dugoročne obveze rastu stopom od 18,5 %. Ukoliko se uspoređuje djelatnost M sa ostvarenim rezultatima djelatnosti M na razini Primorsko-goranske županije može se zaključiti da su poduzetnici (registrirani u djelatnosti M) Općine Viškovo imali slijedeće udjele: 4 % u ukupnim ostvarenim prihodima, 4 % u ukupnom broju poduzeća, 1,9 % u ostvarenoj neto dobiti te 3,2 % u ukupnom broju zaposlenih u 2015. godini.

Tablica 24: Glavni financijski pokazatelji ostvareni u djelatnosti M u razdoblju od 2012. do 2015. godine (iznosi u 000, stalne cijene u 2015.)

Opis	2012.	2013.	2014.	2015.	Godišnja stopa rasta/pada 2015./2012.
Broj poduzeća	36	49	54	58	17,2 %
Dugoročna imovina	5.158	5.343	8.912	11.110	29,1 %
Dugoročne obveze	5.248	5.113	4.846	8.738	18,5 %
Dobit prije oporezivanja	4.262	10.643	5.848	5.636	9,8 %
Gubitak	1.090	1.058	928	2.784	36,7 %
Broj zaposlenih	75	106	124	144	7,5 %
Neto plaće	3.427	4.970	5.860	7.482	29,7%

Izvor: Izvještaji FINE, podružnica Rijeka; Podaci obuhvaćaju financijske rezultate trgovačkih društava sa sjedištem u Općini Viškovo prema službenom izvješću FINE. Ovi podaci ne obuhvaćaju financijske pokazatelje obrtnika, financijskih institucija, neprofitnih i proračunskih organizacija, te privatnog individualnog sektora.

Tvrtke koje najviše pridonose ostvarenim rezultatima ove djelatnosti su (sukladno NKD-u 2007.): Duing d.o.o., Alius grupa d.o.o., Lukina Škrinjica d.o.o., Consing d.o.o.. Snagu nabrojanih tvrtki pokazuje činjenica da imaju udio od 35 % u ukupnom broju zaposlenih u ovoj djelatnosti u 2015. godini.

Financijski rezultati gospodarstvenika

Da bi se mogli postaviti okviri ukupnog razvoja Općine Viškovo, nužno je ocijeniti dostignuti stupanj te mogućnosti daljnjeg razvoja gospodarstva, temeljenog na povijesnom nasljeđu, resursnoj osnovici i trendovima prisutnim na globalnom i nacionalnom planu.

Općina Viškovo poznata je kao područje koje je jako ekonomski aktivno. Područje Općine obuhvaća 0,52 % područja Primorsko-goranske županije a ostvaruje sljedeće rezultate.

Tablica 25: Ostvareni udjeli poduzetnika Općine Viškovo u ukupnim pokazateljima poduzetnika PGŽ u 2015. godini

Opis	2012.	2015.
Udio u ukupnim prihodima PGŽ	2,8 %	3 %
Udio u ukupnim rashodima PGŽ	2,8 %	2,9 %
Udio u ostvarenoj neto dobiti PGŽ	2,2 %	3 %
Udio u ostvarenim gubitcima u PGŽ	2,6 %	5 %
Udio tvrtki u PGŽ	5,2 %	5,3 %

Izvor: podaci Hrvatske gospodarske komore, podružnica Rijeka i obrada autora

Na 0,52 % područja županije poduzetnici Općine Viškovo u 2015. godini ostvaruju 3 % ukupnih prihoda, 3 % udjela u ostvarenoj neto dobiti PGŽ-a, te 5,3 % udjela u ukupnom broju tvrtki u Primorsko-goranskoj županiji. To znači da je prostor Općine gospodarski aktivniji od prosjeka Primorsko-goranske županije.

U nastavku se iznose financijski rezultati gospodarstvenika koji su registrirani na području Općine Viškovo u razdoblju od 2012. do 2015. po djelatnostima. Kao što prikazuje Tablica 26 u usporedbi s 2012., u 2015. godini svi važniji financijski pokazatelji iskazuju pozitivan predznak.

Ukupni prihodi su u 2015. godini u odnosu na 2012. godinu rasli prosječnom godišnjom stopom od 4,9 %. Ukoliko se ostvareni ukupni prihodi uspoređuju po granama, može se vidjeti da je u 2015. godini grana s najviše ostvarenih prihoda *G – Trgovina na veliko i malo*, ali sa znatno manjim udjelom nego u 2010. godini. Nakon nje nalazi se *C – prerađivačka industrija* sa udjelom od 24,9 %, te *F – građevinarstvo* s 16,3 %.

Ukupni rashodi slijedili su rast prihoda te su rasli s istom godišnjom stopom rasta 5,4 %. Pojedinačno u 2015. godini najveće ostvarene rashode ima djelatnost *G – trgovina na veliko i malo* s udjelom od 42,1 % zatim *C – prerađivačka industrija* sa 23 % te *F – građevinarstvo* sa 19,2 %. Ostale djelatnosti imaju manje udjele u ukupnim rashodima.

Usporedba među djelatnostima ne daje pravu sliku doprinosa pojedine djelatnosti razvoju Općine. Naime, trgovina ima značajno velike udjele prihoda i rashoda a znatno manje udjele efekata poslovanja odnosno ostvarene dobiti.

Najveću dobit prije oporezivanja u 2015. godini imala je djelatnost *C – prerađivačka industrija* s udjelom od 37,7 %, zatim, *G – trgovina na veliko i malo* sa udjelom od 29 %, *F – građevinarstvo* sa udjelom od 13,1 %, te *M – stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti* s udjelom od 8,8 %. Ukoliko se uspoređuju ti podaci s 2012. godinom može se primijetiti da se smanjila dobit djelatnosti *G* u korist djelatnosti *C*, *F* te *M*.

U 2015. godini najveći gubitak prije oporezivanja ostvaruje djelatnost *F – građevinarstvo* s udjelom od 64,9 %, te djelatnost *L – poslovanje nekretninama* s udjelom od 9,4 %.

Tablica 26: Financijski rezultati gospodarstva na području Općine Viškovo za razdoblje od 2012. do 2015. godine (po djelatnostima, u 000kn, stalne cijene u 2015. godini)

Djelatnost	Ukupni prihodi			Ukupni rashod			Dobit prije oporezivanja			Gubitak prije oporezivanja						
	2012	%	2015	%	2012	%	2015	%	2012	%	2015	%				
A. Poljopr., šumarstvo i ribarstvo	1.286	0,1	359	0	1.281	0,1	358	0	5	0	1	0	0	0	0	0
B. Rudarstvo i vađenje	575	0,1	3.186	0,3	526	0,1	2.517	0,3	49	0,1	669	1	0	0	0	0
C. Prerađivačka industrija	191.920	21,8	252.812	24,9	171.584	20	231.939	23	21.786	35	24.071	37,7	1.450	3,7	3.197	5,7
D. Ops. el.ener., plinom, parom i klim.	0	0	40	0	7	0	42	0	0	0	0	0	7	0	2	0
E. Opskrba vodom; ukla. otpa. voda, gosp. vodom....																
F. Građevinarstvo	91.657	10,4	165.428	16,3	104.529	12,2	193.288	19,2	5.647	9,2	8.334	13,1	18.519	47,8	36.194	64,9
G. Trg. na vel.imalo; popr. mot. vozila i motocikala	502.664	57,1	439.629	43,3	484.524	56,5	424.269	42,1	25.507	41,5	18.495	29	7.367	19	3.135	5,6
H. Prijevoz i skladištenje	4.746	0,5	8.342	0,8	4.709	0,5	9.193	0,9	403	0,7	145	0,2	365	0,9	996	1,8
I. Djel. pruž. smješt. te prip. i usl. hrane	10.620	1,2	24.260	2,4	11.505	1,3	23.428	2,3	408	0,7	1.405	2,2	1.292	3,3	574	1
J. Informacije i komunikacije	2.344	0,3	1.300	0,1	2.209	0,3	1.228	0,1	201	0,3	128	0,2	66	0,2	56	0,1
K. Financijske djel. i djel. osiguranja	5.927	0,7	8.797	0,9	3.869	0,5	4.525	0,4	2.057	3,3	4.272	6,7	0	0	0	0
L. Poslovanje nekretninama	3.598	0,4	13.264	1,3	7.673	0,9	18.398	1,8	91	0,1	123	0,2	4.166	10,8	5.257	9,4
M. Stručne, znan. i tehni. djelatnosti	43.584	4,9	72.629	7,2	40.435	4,7	69.776	6,9	4.232	6,9	5.636	8,8	1.082	2,8	2.784	5
N. Admini. i pom. uslužne djelatnosti	533	0,1	2.741	0,3	581	0,1	2.391	0,2	9	0	350	0,5	57	0,1	0	0
P. Obrazovanje	4.351	0,5	2.450	0,2	3.533	0,4	2.299	1	822	1,3	151	0,2	3	0	0	0
Q. Dj. zdr. zaštite i soc. skrbi	13.736	1,6	8.831	0,9	17.491	2	9.665	1	43	0,1	5	0	3.798	9,8	838	1,5
R. Umjetnost, zabava i rekreacija	515	0,1	7.635	0,8	671	0,1	10.071	0,3	21	0	0	0	178	0,5	2.436	4,4
S. Ostale uslužne djelatnosti	2.442	0,3	3.089	0,3	2.571	0,3	3.331		250	0,4	48	0,1	379	1	290	0,5
UKUPNO	880.502	100	1.017.794	100	857.701	100	1.006.721	100	61.535	100	63.834	100	38.734	100	55.761	100

Izvor: Izvještaji FINE i obrada autora; Podaci obuhvaćaju financijske rezultate trgovačkih društava sa sjedištem na području Općine Viškovo prema službenom izvješću FINE. Podaci ne obuhvaćaju: financijske pokazatelje obrtnika, financijskih institucija, neprofitnih i proračunskih organizacija, niti podatke o privatnom individualnom sektoru (poljoprivredu, iznajmljivanje soba).

Sljedeća tablica prikazuje rezultate poslovanja trgovačkih društava registriranih na području Općine Viškovo u razdoblju od 2012. do 2015. godine.

Tablica 27: Ukupni rezultati poslovanja trgovačkih društava na području Općine Viškovo od 2012. do 2015. godine (u 000 kn, stalne cijene u 2015.)

Pozicija	2012.	2013.	2014.	2015.	Godišnja stopa rasta ili pada 2012./2015.
Broj registriranih poduzeća	424	467	473	499	5,6 %
Ukupna dugotrajna imovina	515.795	478.927	438.621	492.059	-1,6 %
Dugoročne obveze	228.258	232.228	228.513	268.581	6,0 %
Neto plaće i nadnice	84.917	90.237	92.818	95.245	3,9 %

Izvor: Izvještaji FINE, podružnica Rijeka; Podaci obuhvaćaju financijske rezultate trgovačkih društava sa sjedištem u Općini Viškovo prema službenom izvješću FINE. Ovi podaci ne obuhvaćaju financijske pokazatelje obrtnika, financijskih institucija, neprofitnih i proračunskih organizacija, te privatnog individualnog sektora.

U promatranom razdoblju broj registriranih poduzeća raste prosječnom godišnjom stopom od 5,6 % i to je dobar pokazatelj. Iznosi ukupne dugotrajne imovine smanjuju se godišnjom prosječnom stopom od 1,6 %, dugoročne obveze rastu 6 %, neto plaće i nadnice 3,9 % a investicije su zadržale postojeću razinu. Odnos imovine i obveza je nepovoljan jer u odnosu na imovinu obveze brže rastu.

Obrtništvo

Obrtnici u Primorsko-goranskoj županiji, a time i na području Općine Viškovo su članovi Obrtničke komore PGŽ, te svoje interese ostvaruju preko svojih udruženja. Na području Općine Viškovo za obrtnike je zaduženo Udruženje obrtnika Viškovo – Kastav – Klana – Jelenje. Potrebno je naglasiti da je broj obrtnika u Primorsko-goranskoj županiji smanjen, a takve trendove prikazuju i obrtnici u Općini Viškovo, što prikazuje sljedeća tablica.

Tablica 28: Broj obrtnika na području Općine Viškovo u razdoblju od 2010. do 2016.

Godina	2010.	2015.	08. studenog 2016.	Godišnja stopa pada
Broj obrtnika	357	297	295	-3,7%

Izvor: Podaci Udruženja obrtnika Viškovo – Kastav – Klana - Jelenje i obrada autora

Sljedeća tablica prikazuje strukturu obrtnika prema cehovima.

Tablica 29: Broj obrtnika na području Općine Viškovo po djelatnostima u razdoblju od 2010. do studenog 2016.

Ceh	2010.	2015.	08. studeni 2016.	Godišnja stopa rasta/pada 2015/2010
Proizvodni obrtni	61	47	48	-4,7 %
Uslužni obrti	159	103	102	- 8,5 %
Frizer i kozmetičari	14	20	20	7,4 %
Trgovci	63	26	26	-16,2 %
Prijevoznici	26	23	21	-4,2 %
Ribarstvo i poljoprivreda	5	-	-	-
Ugostiteljski obrti	29	25	24	-3,3 %
Građevinari	-	53	57	-
UKUPNO	357	297	295	-3,7 %

Izvor: Podaci Udruženja obrtnika Viškovo – Kastav – Klana - Jelenje i obrada autora

Broj obrta raste kod frizera i kozmetičara dok ostale djelatnosti, odnosno cehovi, opadaju. Najveći pad ostvaren je kod trgovaca. Ukoliko se analizira struktura po cehovima u ukupnom broju obrta u 2016. godini može se vidjeti da su najzastupljeniji uslužni obrti s udjelom od 35 % zatim građevinari s udjelom od 19 %, te proizvodni obrti s udjelom od 16 %.

Turizam

Glavni turistički resursi na području Općine su atraktivni i vrijedni prirodni resursi te bogatstvo materijalne i kulturne baštine. Viškovo je u povijesti bilo izletišta za stanovnike područja Riječkog prstena koje je obilovalo ruralnim ambijentom, iznimnim pogledom prema Kvarnerskom zaljevu i gastronomijom. U novije vrijeme TZ Općine i ljudi koji se bave turizmom tijekom godine organiziraju mnoštvo aktivnosti i događaja koji se vezuju uz kulturu, maškare, tradicijske običaje i vrijednosti te sportske aktivnosti. Dakle, formiranjem Turističke zajednice Općine Viškovo počinje se osmišljavati turistička ponuda i tijekom godina ostvaruju se sve bolji rezultati, što prikazuje i sljedeća tablica.

Tablica 30: Broj postelja, ostvarenih dolazaka i noćenja na području Općine Viškovo u razdoblju od 2012. do 2016.

Godina	Broj dolazaka			ukupno	Broj noćenja	
	ukupno	domaći	strani		domaći	strani
I-IX. 2016.	1.728	313	1.415	8.764	906	7.804
2015.	1.263	411	852	6.180	904	5.276
2014.	895	345	550	4.213	837	3.376
2013.	716	384	332	2.715	796	1.919
2012.	568	359	209	2.204	1.175	1.029

Izvor: Turizam, Državni zavod za statistiku, razna godišta; Podaci TZ Općine Viškovo

Kao što tablica prikazuje, u početku promatranog razdoblja, domaći gosti su prevladavali u broju dolazaka i broju noćenja. No, nakon 2013. godine javlja se situacija kada se strani turisti sve više interesiraju za ponudu ovoga kraja. Tako u 2016. godini po zemlji porijekla najbrojniji turisti su iz Njemačke, Italije, Grčke te Austrije. Broj prosječnog boravka po dolasku iznosi 5,1 dan u 2016. godini, što je slično kao i na razini Republike Hrvatske. Jedan od razloga povećanja broja dolazaka i noćenja je suradnja iznajmljivača i dentalnih ordinacija. Isto tako, u budućnosti se očekuju slični trendovi te se planira i rast turističkih smještajnih kapaciteta.

Tablica 31: Smještajni kapaciteti na području Općine Viškovo 2016.godine

Vrsta smještaja	Kategorija	Broj ležajeva
Sobe	3* i 4*	35
Kuća za odmor	3* i 4*	32
Apartman	2*, 3* i 4*	45
UKUPNO	-	112

Izvor: Podaci TZ Općine Viškovo

Na području Općine djeluje 18 iznajmljivača. No, potrebno je naglasiti da su kapaciteti više kategorije slabije zastupljeni u turističkoj ponudi te bi tu trebalo napraviti određene pomake.

Može se zaključiti da se na području Općine Viškovo nudi određena količina turističkih proizvoda i usluga, te da u promatranom razdoblju turistički promet raste. U cilju daljnjeg razvoja turizma potrebno je kontinuirano osmišljavati turističku politiku i aktivno promovirati nove događaje.

UVJETI SMJEŠTAJA GOSPODARSKIH SADRŽAJA U PROSTORU

U cilju razvijanja poduzetništva i gospodarstva ovoga kraja Općina Viškovo je definirala dvije radne zone i to:

Marinići K-1 obuhvaća 28 ha.

Radna zona Marinići K1 većim dijelom je izgrađena te je namijenjena malim i srednjim poduzetnicima koji se bave proizvodnjom i pružanjem usluga. Ova radna zona u potpunosti je opremljena energetsom, komunalnom, prometnom i komunikacijskom infrastrukturom. U cilju poboljšanja uvjeta poslovanja planiraju se uložiti dodatna sredstva u sustav vodoopskrbe, odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda te izgradnja dodatnih prometnica unutar zone.

Mariščina K-2 obuhvaća oko 7 ha, a smještena je uz sjevernu granicu Općine. Ova zona je u potpunosti neizgrađena. Urbanistički plan uređenja ove zone postoji i ona je sukladno njemu jednim dijelom namijenjena za „Start-up“ poduzeća. Dana 20. rujna 2016. godine potpisan je Sporazum o suradnji na provedbi projekta povezivanje radne zone Mariščina K-2 i poslovne zone Kunfin u Općini Klana. Povezivanjem zona potiče se gospodarski rast i otvaranje novih radnih mjesta.

Osim toga, zona koja se nalazi unutar građevinskog područja naselja je zona **Mavri** koja obuhvaća 2,6 ha. Osim u navedenim radnim zonama, poduzetnici posluju i na ostalom području Općine gdje je isto tako razvijena cjelokupna infrastruktura potrebna poduzetnicima.

Slika 22: Radna zona Marinići K-1

Izvor: Općina Viškovo

Dostignuta razina gospodarskog razvoja

Na području Općine prevladavaju manji gospodarski pogoni i obrti, manje građevinske tvrtke i trgovački lanci. Tvrtke s područja Općine u posljednjih pet godina ostvaruju povoljne poslovne rezultate koji se očituju u povećanju plasmana i prihoda te porastu rezultata koji se najčešće iskazuju kroz ostvarenu dobit. Kako na području Hrvatske tako i u Općini Viškovo broj obrtnika se zbog mnoštva nepovoljnih okolnosti, koje se odražavaju napose u neadekvatno vođenoj gospodarskoj politici prema ovom sektoru, stalno smanjuje pa dio stanovništva ostaje bez prihoda.

Ostvareni domaći bruto proizvod gospodarstva, u kojeg su uključeni ostvareni financijski podaci gospodarskih subjekata, obrtnika, javnih poduzeća, društvene djelatnosti (školstvo, zdravstvo, lokalna uprava), banke, tvrtke koje imaju sjedište izvan područja Općine a djeluju na njenom području, slobodne profesije, te procjena sive ekonomije, iznosi 387 milijuna kuna u 2015. godini. Dominantnu ulogu u realizaciji bruto domaćeg proizvoda imaju prerađivački kapaciteti (industrija), trgovina i razne stručne djelatnosti. Kako je već navedeno, ostvareni bruto domaći proizvod, zbog specifičnosti Općine (veliki dio stanovnika radi u drugim općinama ili gradovima), ne može se usporediti s drugim područjima.

Prema podacima popisa 2011. bilo je zaposleno 6.282 stanovnika Općine Viškovo, a prema podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje u 2015., na području Općine, radilo je 2.544 stanovnika. Vjerojatno je ukupan broj zaposlenih stanovnika i veći od 6.282 osoba jer je nakon 2011. povećan broj stanovnika Općine Viškovo između 1.500 i 3.000. Broj nezaposlenih je negdje oko 5 % što je u okvirima Republike Hrvatske izuzetno povoljan rezultat. Kada se govori o broju zaposlenog stanovništva potrebno je naglasiti i ukupne resurse u smislu broja stanovništva. Ono se stalno povećava i to doseljavanjem iz susjedstva i drugih područja, tako da se procjenjuje da je krajem 2016. godine na području Općine živjelo 16.557 stanovnika. U Općini ima 775 stanovnika na 1 km², dok je na razini Županije primorsko-goranske taj odnos 82 stanovnika na 1 km². Ovaj podatak predstavlja veliki potencijal trenutnih i budućih poslovnih subjekata.

Sukladno izračunu Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije iz Odluke o razvrstavanju jedinica lokalne, područne i regionalne samouprave prema stupnju razvijenosti (NN 89/10), a na temelju članka 24. Zakona o regionalnom razvoju (NN 153/09) Općina Viškovo ima stopu indeksa razvijenosti od 124,27 %, te ulazi u IV. skupinu prema tom indeksu. To je jako dobar pokazatelj ali treba imati na umu da gotovo 60 % udjela u indeksu ima kretanje stanovništva te obrazovna struktura stanovništva što je u Općini povoljno. Udio od 25 % vrijednosti indeksa predstavlja prosječni dohodak po stanovniku, a preostalih 15 % prosječni izvorni prihodi jedinica lokalne samouprave.

Kada se analiziraju prihodi Općine Viškovo može se vidjeti da su oni skromni, što dokazuje izračunati pokazatelj koji u odnos stavlja ukupne prihode Općine u 2015. godini i broj stanovnika. Pokazatelj za Općinu iznosi 3.351 kn prihoda po stanovniku, dok se usporedbom može vidjeti da niti susjedne općine nisu u boljoj poziciji (npr. 3.640 kn u Općini Klana, 2.843 kn u Općini Jelenje i 4.660 kn u Općini Čavle).

Općina Viškovo je relativno mala općina koja funkcionira kao dio Riječkog prstena u kojem su mnogi gospodarski i društveni odnosi međusobno isprepleteni i uvjetovani. U cilju daljnjeg razvoja lokalna samouprava treba pripomoći u stvaranju uvjeta za razvoj gospodarstva, a napose proizvodnih i uslužnih pogona u planiranim radnim zonama i izvan njih. Isto tako prostornim i provedbenim planovima treba osigurati upravljanje prostorom i osigurati taj resurs i za buduće generacije.

2.3.2. Struktura društvenih djelatnosti

Predškolski odgoj i obrazovanje

Predškolski odgoj i obrazovanje odvija se u Općini Viškovo u pet vrtića: Dječji vrtić „Viškovo“, „Loptica“, „Malik“, „Maza“ i „Zvončica“ (Kartografski prikaz 6).

Dječji vrtić „Viškovo“ djeluje još od 1996. godine, a Općina Viškovo kao osnivač Dječjeg vrtića izgradila je novu zgradu koja je službeno otvorena 2013. godine. Dječji vrtić prostire se na 2.500 m² neto površine, a raspolaže bazenom površine 24 m² i modernim parkom s dječjim igralištem. Njegov kapacitet prihvata je za 290 djece.

Redovni program u Dječjem vrtiću Viškovo namijenjen je djeci od navršene prve godine do polaska u školu. Provodi se kroz cjelodnevni vrtićki i jaslčki program te smjenski vrtićki program. Vrtić provodi i programe javnih potreba: program predškole i program za potencijalno darovitu djecu.

Iz godine u godinu povećava se potreba roditelja za smještajem djece predškolske dobi u Dječji vrtić „Viškovo“ i to osobito za djecu jaslčke dobi. Nakon zadnjeg povećanja kapaciteta, kroz prenamjenu prostora dvorane u prostor za boravak dvije skupine djece, ukupan kapacitet narastao je na 290 djece. Time je samo djelomično zadovoljena potreba roditelja za upisom u DV Viškovo. Na listi čekanja za jaslce ostalo je 57 zahtjeva, a na listi za Vrtić 31 zahtjev. Navedeni podaci posebice su

značajni za djecu jasličke dobi iz razloga što niti jedan drugi vrtić koji djeluje na području Viškova ne prima djecu rane dobi (do tri godine života).

Općina Viškovo planira izgradnju još jedne slobodnostojeće zgrade dječjeg vrtića kapaciteta za cca 100 djece, podijeljenih u sedam odgojno-obrazovnih grupa; i to četiri grupe za jaslički program te tri grupe za vrtićki program. Planirana bruto površina budućeg objekta iznosi 1.871 m². Trenutačno se za navedeni zahvat izrađuje projektna dokumentacija.

Dječji vrtić „Loptica“ djeluje od 2004. godine, a svake pedagoške godine upisuje četiri odgojno-obrazovne skupine djece u dobi od tri godine do polaska u školu. Smještajni kapacitet dječjeg vrtića iznosi 95-ero djece. Pored veselo uređenog unutarnjeg prostora, bogatog didaktičkim materijalom i opremom, posjeduje i lijepi vanjski prostor s brojnim dječjim spravama.

Dječji vrtić "Malik" prvi je privatni vrtić u Primorsko-goranskoj županiji osnovan 1991. godine. Od 2005. godine djeluje u novoizgrađenom objektu unutarnje površine 200 m², te 2.000 m² vanjskog prostora u sklopu kojeg se nalazi travnjak, povrtnjak i dječje igralište opremljeno potrebnim spravama. Dječji vrtić raspolaže smještajnim kapacitetima za prihvata 48-ero djece u dobi od tri do šest godina u dvije odgojne skupine.

U vrtiću se provodi redovni 10-satni i poludnevni 6-satni odgojno-obrazovni program. Uz redovni program, Vrtić nudi i kraće programe: učenje engleskoga jezika u organizaciji Škole stranih jezika "Linguae", sportski program Atletske škole, program predškole te Sigurnosno-zaštitni program, koji su integrirani u redovni program.

Dječji vrtići „Maza“ djeluje u okviru Ustanove za rani i predškolski odgoj i obrazovanje koja djeluje na području Primorsko-goranske županije. Dječji vrtić raspolaže smještajnim kapacitetima za prihvata 44-ero djece.

Dječji vrtić provodi redoviti cjeloviti razvojni program ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja u trajanju od 10 sati dnevno, te posebne programe kao proširene redovite programe verificirane od nadležnog Ministarstva: program predškole, program ranog učenja stranog jezika i sigurnosno-zaštitni i preventivni program.

Dječji vrtić "Zvončica" je privatna odgojno-obrazovna ustanova na području Općine Viškovo koja djeluje od 2005. godine. Smješten je nedaleko od centra Marinića u zgradi s funkcionalnim i estetski uređenim prostorima na tri etaže, ukupne površine 330 m² i kapaciteta prihvata 78-ero djece. Uz vrtić se nalazi veliki ograđeni prostor s voćnjakom i zelenim površinama bogato opremljenim spravama i rekvizitima za igru. Redoviti cjelodnevni program se organizira u tri odgojno-obrazovne skupine, a vrtić provodi i kraće programe katoličkog vjerskog odgoja i ranog učenja engleskog jezika. U vrtić dolazi kineziolog koji na vanjskom prostoru i u maloj sportskoj dvorani vrtića vodi aktivnosti primjerene djeci predškolskog uzrasta.

Osnovnoškolsko obrazovanje

Osnovnu školu „Sveti Matej“ u školskoj godini 2016./2017. pohađa ukupno 912 učenika u 39 razrednih odjela, što je čini drugom po veličini školom u Primorsko-goranskoj županiji. Spomenuti broj razrednih odjeljenja suprotan je odredbama Državnog pedagoškog standarda osnovnoškolskog sustava odgoja i obrazovanja (NN 63/08, NN 90/10) koji školama u kojima se odgojno-obrazovni rad odvija u dvije smjene propisuje 32 razreda kao maksimalan broj odjeljenja.

S obzirom da se svake školske godine povećava broj učenika i razrednih odjela, potrebno je prije svega osigurati kvalitetne uvjete za provođenje odgojno-obrazovnih programa za učenike. Rješenje problematike oko prostora za kvalitetno izvođenje nastave prepoznato je u projektu izgradnje nove školske zgrade na području naselja Marinići.

Nova zgrada osnovne škole planirana je za dvosmjenski rad za 16+16 obrazovnih skupina s pripadajućim vanjskim površinama, školskom sportskom dvoranom, knjižnicom i prostorima za produženi boravak učenika, za ukupno do 480 učenika po smjeni. Kompleks škole, kako je navedeno, čini složen zahvat u prostoru čija je izgradnja predviđena u etapama.

Nastava tjelesne i zdravstvene kulture odvija se u školskim sportskim dvoranama i vanjskom školskom igralištu. Dvorana je opremljena za različite sportove: odbojku, mali rukomet, mali nogomet, tenis, stolni tenis, košarku, gimnastiku i judo. Također je opremljena potrebnim pratećim sadržajima: svlačionicama sa sanitarnim čvorovima (odvojeno za djevojčice i dječake) te kabinetom za učitelje tjelesno-zdravstvene kulture. Učenici nižih razreda od ove školske godine koriste i malu školsku dvoranu koja se nalazi ispod velike dvorane.

Školsko dvorište obuhvaća površinu od 300 m². U sklopu ulaza za učenike nižih razreda je uređen školski park s klupama i kompostištem gdje se razrađuje bio otpad.

Vanjsko školsko igralište površine je 2.000 m². Na njemu se nalaze rukometno igralište, košarkaško igralište, igralište za odbojku i mali nogomet, staza za skok u dalj i staze za atletsko trčanje. Ispod vanjskog školskog igrališta, na površini oko 1.000 m², uređen je školski EKO vrt.

Zdravstvena zaštita

Sustav zdravstvene zaštite Općine Viškovo odvija se na primarnoj i sekundarnoj razini te na razini zdravstvenih zavoda. Primarna zdravstvena zaštita na području Općine pokrivena je radom Centra primarne zdravstvene zaštite Pehlin-Marinići koji sadrži ordinacije opće/obiteljske medicine, dentalne medicine, ordinaciju fizikalne medicine, ginekološku ordinaciju te patronažu. Na području Općine djeluje pet privatnih ordinacija opće/obiteljske medicine i sedam ordinacija dentalne medicine koje imaju ugovorenu djelatnost s Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje (HZZO). Kućnu njegu i fizikalnu terapiju bolesnika pružaju dvije ustanove s područja Općine. Mještani Općine Viškovo i gravitirajućeg područja, u Centru za javno zdravstvo Viškovo, mogu koristiti i besplatne usluge psihologa u "savjetovalištu otvorenih vrata". Ljekarničke usluge omogućene su radom triju ljekarni. Specijalističko-konzilijarna djelatnost, kao dio sekundarne zdravstvene zaštite, provodi se u sklopu Zdravstvene stanice Viškovo. Epidemiološka i mikrobiološka zdravstvena zaštita dio je djelokruga rada Centra za javno zdravstvo Viškovo Nastavnog zavoda za javno zdravstvo PGŽ-a koji u nadležnosti ima i susjedne Općinu Klanu i Grad Kastav (Kartografski prikaz 6).

Iz djelokruga zdravstveno-ekološkog odjela, provode se usluge uzorkovanja i analize tla, zraka i vode, te posebne usluge prema privatnim subjektima. Provodi se kontinuirani nadzor mjera provedbe dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije na i oko odlagališta otpada, te analiza vode i zraka.

Socijalna skrb

U pogledu pružanja usluga socijalne skrbi, na području Općine Viškovo djeluje privatni Dom za starije i nemoćne „Vitanova“ koji je otvoren 2007. godine s namjenom trajnog i privremenog smještaja starijih i nemoćnih osoba. Osim usluga smještaja navedeni dom pruža usluge rehabilitacije nakon operativnih zahvata. Dom za starije i nemoćne raspolaže s tri objekta za smještaj pokretnih (hotelski dio), polupokretnih (predstacionar) i nepokretnih korisnika (stacionar) s ukupnim kapacitetom od 128 ležajeva.

Osim navedenih ustanova, skrb za starije i nemoćne osobe provodi se i putem modela privatnog udomiteljstva koje se realizira pod nadzorom nadležnog Centra za socijalnu skrb, a na području Općine je registriran jedan subjekt koji pruža usluge privatnog udomiteljstva.

Sport i rekreacija

Postojeći objekt Nogometnog kluba „Halubjan“, zajedno s glavnim i pomoćnim nogometnim igralištem, nalazi se u središnjem zapadnom dijelu Općine. Postojeći objekt je slobodnostojeća zahtjevna zgrada javne namjene (sportsko-rekreacijska i ugostiteljska namjena), dijelom kosog, a dijelom ravnog krova, katnosti jedne etaže (prizemlje), ukupne visine 4,42 m mjereno od kote uređenog terena do vrha kosog krova, te visine 3,10 m do vrha ravnog krova, maksimalne vanjske tlocrtne veličine 25,29 x 7,80 i 12,17 x 11,81 m, s dvije funkcionalne jedinice: klupski prostori nogometnog kluba (svlačionice, sanitarni čvorovi, praonica, spremišta, oružarnica, klupski uredski prostor), i ugostiteljski sadržaj (caffe bar, sanitarni čvor, skladište i natkrivena terasa).

U sklopu predmetnog objekta nalazi se i glavno nogometno igralište sa završnim travnatim slojem, dimenzija 114,96 x 76,04 m, s ogradom oko igrališta visine 3,20 m te pomoćno nogometno igralište sa završnim pješčanim slojem, dimenzija 101,43 x 65,85 m na uređenom platou dimenzija 122,79 x 99,99 m, sa zaštitnom ogradom iza golova, te vanjskom rasvjetom.

Osim navedenog, uz sjeverno pročelje objekta nalaze se tribine u pokosu ukupne duljine 41,46 m te s istočne strane od glavnog nogometnog igrališta, betonske tribine orijentirane prema glavnom igralištu dimenzije 4,40 x 26,50 x 3,10 m.

Dogradnja objekta Nogometnog kluba Halubjan planirana je u dvije etaže čime bi se dobile dodatne svlačionice s popratnim sadržajima za nogometni i atletski klub. Postava umjetne trave na pomoćno nogometno igralište, te izvedba drenaže terena nužna je za kvalitetan rad. Realizacijom predmetnog projekta omogućit će se adekvatni uvjeti za održavanje i rad sportskih klubova i udruga.

Od javnih sportskih objekata, na području Općine Viškovo izgrađena je jedna sportska dvorana i to u sklopu OŠ „Sveti Matej“. Navedena dvorana izgrađena je 2003. godine, te obuhvaća površinu od cca 700 m². U 2014. godini dodatno je uređen prostor u prizemlju dvorane za potrebe tzv. male sportske dvorane, ukupne neto površine 399,20 m².

S obzirom da postojeća dvorana ne zadovoljava sve potrebe za kvalitetnim prostorom za sport i rekreaciju, Općina Viškovo planira izgradnju sportske dvorane Halubjan, sjeverno od nogometnog igrališta „Halubjan“. Lokacija se nalazi unutar obuhvata Detaljnog plana uređenja (DPU8) Sportsko-rekreativne zone Halubjan (SN PGŽ 37/11). Za investiciju izgradnje sportske dvorane Općina Viškovo izradila je Idejni projekt.

Osim sportskih igrališta, na području Općine Viškovo izgrađena su i tri boćališta. Postojeći objekt Boćarskog kluba Marinići (zatvoreno četverostazno boćalište s gledalištem i pratećim klupskim prostorom, kotlovnicom i prostorom ugostiteljske namjene) zajedno s otvorenim boćalištem s dvije staze nalazi se u naselju Marinići.

Boćalište u okviru Boćarskog kluba Halubjan smješteno je neposredno pored javnog parkirališta Milihovo. Objekt je prizemni a građevina se sastoji od boćarskog igrališta s dvije staze, te tribina i pješačke komunikacije između tribina. Boćalište je dimenzija 7,65 x 28,0 m. Izvedena je energetska obnova i sanacija pročelja objekta.

U kompleksu Boćarskog centra u Marčeljima, uz ostale sadržaje, smješteno je natkriveno boćalište i vanjsko boćalište. Gabarit hale je 10,30 x 30,52 m, a neto površina samog igrališta iznosi 261,00 m².

Objekt vanjskog boćališta izveden je kao igralište na otvorenom, s četiri natjecateljske staze, neto površine 400,16 m². Dimenzije boćališta su 14,14 x 28,30 m.

U sklopu Boćarskog centra nalazi se i vanjsko košarkaško igralište, neto površine 391,20 m². Dimenzije objekta su 15,80 x 24,68 m.

Od privatnih sportskih objekata, na području Općine djeluje sportsko-rekreacijski centar u Marinićima koji raspolaže prostorima i opremom za raznovrsne sportske sadržaje. Uz sportske, u centru su smješteni i ugostiteljski sadržaji za korisnike.

Uz navedeni, na području Općine djeluje sportsko-rekreacijski centar u Ronjima koji pruža usluge najma tenis terena, dva malonogometna terena na umjetnoj travi, organizira i provodi školu tenisa za djecu i odrasle, organizira rekreacijske lige i turnire te sportske susrete. Također, u sklopu Centra nalaze se i svlačionice s tuševima, parking za korisnike, te ugostiteljski sadržaji.

Uz navedene sportske centre postoje i SC „2. Set“ u Gornjim Jugima i SC „Stream“ u Marinićima. Na području Donjih Juga predviđeno je građenje sportskog igrališta za što je izrađen glavni projekt. Na igralištu su planirane dvije čelične konstrukcije koša i gola, te jedna tribina. Uz igralište su predviđena parkirna mjesta za bicikle i osobne automobile.

Izgradnja sportskog igrališta za mali nogomet, košarku i odbojku, s betonskim tribinama i parkiralištem planira se i na području Gornji Sroki.

Od ostalih sadržaja za sport i rekreaciju, Općina Viškovo postavila je dva fitness parka na otvorenom i to u sklopu dječjeg igrališta u Gornjim Srokima i na parkiralištu Milihovo. Na području Općine djeluje i Fitness & wellness centar u Stuparima.

Što se tiče sadržaja za najmlađe uzraste, Općina Viškovo izgradila je i uredila 18 dječjih igrališta na području Općine koja su opremljena kvalitetnim raznovrsnim spravama i elementima za dječju igru.

Kultura

Najvažnije ustanove u kulturi na području Općine Viškovo su Narodna knjižnica i čitaonica "Halubajska zora" koja djeluje na dvije lokacije (Središnja knjižnica Marinići i Ogranak Viškovo) te Ustanova u kulturi „Ivan Matetić Ronjgov“ koja djeluje u Spomen domu Ronjgi. Ustanova se bavi organizacijom glazbeno-scenskih nastupa, muzejskom, izložbenom, izdavačkom te bibliotekarskom djelatnošću, kao i istraživanjem i zaštitom kulturne baštine. S ciljem očuvanja i promoviranja kulturnog identiteta i glazbenog stvaralaštva Istre i Hrvatskog Primorja osmišljen je projekt „Interpretacijski centar Ronjgi“ koji obuhvaća uređenje kompleksa uz Rodnu kuću Ivana Matetića Ronjgova. U sklopu projekta će se izgraditi centar za posjetitelje, te će se koristiti i za istraživanje zvuka, a imati će i stalni postav koji će djelomično ostati u spomen domu, a izgraditi će se i popratne građevine i ljetna pozornica. Za navedeni projekt izrađena je potrebna projektno-tehnička dokumentacija, ishođene su dozvole za gradnju, te je izrađena studija izvodljivosti.

Slika 23: Ustanova u kulturi „Ivan Matetić Ronjgov“ (Spomen dom Ronjgi)

Izvor: Ustanova u kulturi „Ivan Matetić Ronjgov“

“Dom” u Marinićima građevina je javne polivalentne namjene, izgrađena prije više desetljeća. U navedenom periodu, Dom Marinići zbog održavanja raznih komercijalnih i društvenih programa postao je središte društvenih zbivanja. Tijekom vremena, razvojem lokalne zajednice, pojavila se potreba o preispitivanju stanja i redefiniranju programske strukture Doma s osnovnim ciljem formiranja suvremenijeg društvenog polivalentnog centra. U tom smislu, pristupilo se izradi nove koncepcije rekonstrukcije Doma kojom će prostor postojeće građevine biti u funkciji suvremenog društvenog centra lokalne zajednice. Uz dom u Marinićima, Općina Viškovo planira rekonstrukciju i nadogradnju općinske zgrade i susjednog Doma hrvatskih branitelja, a završetkom ovog projekta središte naselja dobit će sasvim novu vizuru. U dva rekonstruirana objekta, koja se planiraju spojiti središnjim ostakljenim prostorom, smjestit će se prostorije za rad Općinske uprave, nova Općinska vijećnica, podružnica Knjižnice i čitaonice „Halubajska zora“ te Kulturni dom. U centru naselja Viškovo, u istoj građevini, nalazi se Dom zdravlja i Knjižnica „Halubajska zora“. Stara škola u Marčeljima koristi se za razna kulturna događanja.

Od društvene infrastrukture na području Općine, potrebno je istaknuti i postojeći objekt, površine 164 m² s jednom etažom, a koji se nalazi u Viškovu, te je u istome smještena Delavska katedra – Kiparska udruga Mato Tijardović koja se bavi umjetničkom obradom drva, izradom kipova i reljefa.

S ciljem očuvanja i promoviranja Halubajskih zvončara kao dijela kulturnog identiteta područja Općine Viškovo osmišljen je projekt pod nazivom „Zavičajna kuća zvončara“ kao multimedijalni muzej u kojim će biti prezentirani Halubajski zvončari, ali i zvončari i pusni običaji općenito, kao i običaji ovoga kraja. U sklopu projekta planirani su i prostori i aktivnosti vezane uz izradu maski – radionice za djecu, prostor restorana – konobe, prostori udruge Halubajski zvončari, te polivalentni prostori za konferencije, izložbe i slično, ukupne neto površine cca 1.300 m². Vanjski prostori planirani su na način da obuhvate i izložbeni prostor.

Za potrebe realizacije projekta, Općina Viškovo otkupila je zemljište na kojemu se planira izgradnja zavičajne kuće, izrađen je glavni projekt te je građevinska dozvola u postupku ishoda.

Na području Općine Viškovo djeluje 108 civilnih udruga, koje na različite načine doprinose očuvanju lokalne tradicije i kulturne baštine te potiču na volonterski angažman i okupljanje unutar zajednica. Najveći broj registriranih udruga djeluje u kulturno-umjetničkom i sportsko-rekreativnom području.

Javna uprava

Za obavljanje poslova iz samoupravnog djelokruga Općine Viškovo, utvrđenih zakonom i Statutom, te obavljanje poslova državne uprave koji su zakonom prenijeti na Općinu, u Općini Viškovo ustrojen je Jedinstveni upravni odjel (JUO) kojim upravlja pročelnik. U okviru JUO ustrojene su sljedeće službe/odsjeci: Odsjek ureda načelnika, Odsjek za proračun, financije i gospodarstvo te Odsjek za urbanizam, komunalni sustav i ekologiju.

Predstavnička tijela Općine Viškovo su Općinsko vijeće koje broji 17 članova s jednim predstavnikom srpske nacionalne manjine, te vijeća nacionalnih manjina i to Vijeće bošnjačke nacionalne manjine koje broji osam članova, te Vijeće srpske nacionalne manjine koje broji 10 članova.

Izvršno tijelo vlasti u Općini Viškovo je općinska načelnica.

S ciljem da se omogući izravno sudjelovanje građana u donošenju odluka od svakodnevne važnosti za njihov život i rad, statutom Općine Viškovo predviđeno je osnivanje mjesnih odbora. Mjesni odbori imaju pravo predlagati mjere i aktivnosti za unapređenje komunalnih usluga, vrtića, škola, zdravstvene skrbi, kulturnih i sportskih ustanova na njihovu području, a također mogu utjecati na radno vrijeme javnih službi, objekata za opskrbu hranom i pićem, te regulaciju prometa.

Kako bi na kvalitetan i pravovremen način odgovorila na rastuće komunalne potrebe lokalnog stanovništva, Općina Viškovo osnovala je i Komunalno društvo Viškovo d.o.o. koje je započelo s preuzimanjem komunalnih djelatnosti i zapošljavanjem radnika formirati moderno komunalno društvo sa ciljem poboljšanja i povećanja komunalnog standarda svih sastavnica Općine Viškovo i njenih mještana.

Od početka mjeseca kolovoza 2016. godine, Komunalno društvo Viškovo preuzelo je poslove održavanja i čišćenja mjesnog groblja Viškovo i dijela javnih površina, te čišćenja prostora Općinske uprave.

2.4. Opremljenost prostora infrastrukturom lokalne razine

2.4.1. Cestovna infrastruktura

Cestovnu mrežu na području Općine čine javne i nerazvrstane ceste (Kartografski prikaz 7). Javne ceste razvrstane su u tri kategorije: državne, županijske i lokalne. Temeljem Odluke o razvrstavanju javnih cesta (NN 96/16) na području Općine razvrstane su sljedeće ceste:

Tablica 32: Javne ceste na području Općine

KATEGORIJA	OZNAKA	NAZIV	DULJINA
DRŽAVNE CESTE	DC 427	Marčelji (nova AC 7) - Viškovo – Rujevica (AC 7)	7,6 km
ŽUPANIJSKE CESTE	ŽC 5025	Ž5017 - Viškovo – Marinići - A.G. ⁹ Grada Rijeka	5,3 km
	ŽC 5017	Rupa (D8) - Škalnica - Saršoni - A.G. Grada Rijeka	6,5 km
	ŽC 5055	Viškovo (ŽC 5025) - Saršoni - Trnovica - Dražice - Čavle (DC 3)	3,9 km
	ŽC 5021	Jurčiči (ŽC 5206) - Viškovo (ŽC 5025)	1,9 km
	ŽC 5023	Studena (LC 58014) - ŽC 5017	1,9 km
LOKALNE CESTE	LC 58018	Brničići (ŽC 5020) - Kosi - Sroki - ŽC 5025	1,7 km
	LC 58048	Marinići (ŽC 5025) - A.G. Grada Rijeka	0,6 km
	LC 58047	Marinići (ŽC 5025) - A.G. Grada Rijeka	1,0 km
	LC 58046	LC58047 - A.G. Grada Rijeka	1,5 km

Izvor: Odluka o razvrstavanju javnih cesta (NN 96/16)

Cestovnu mrežu na području Općine čine županijske ceste ŽC 5025, ŽC 5017, ŽC 5055, ŽC 5021 i ŽC 5023 ukupne duljine od 19,5 km, lokalne ceste ukupne duljine 4,8 km te niz ostalih nerazvrstanih cesta ukupne duljine 89,1 km. Trenutno najznačajniju ulogu ima prometnica je ŽC 5025 koja prolazi kroz najurbaniziraniji dio Općine i predstavlja glavnu vezu Općine Viškovo s Gradom Rijeka. U budućnosti, tu ulogu bi trebala preuzeti državna cesta DC 427 koja je trenutno u izgradnji. Prometno opterećenje bilježeno je na dionicama županijskih cesta ŽC 5021 i ŽC 5025 sa prosječnim godišnjim dnevnim prometom od 8.620 odnosno 6.298 vozila (izvor: Brojanje prometa na cestama RH 2015. godine, Hrvatske ceste d.o.o.).

Državne ceste

Trenutno je u završnoj fazi izgradnja državne ceste DC 427 duljine 7,6 km koja se proteže od čvora Rujevica do čvora Marčelji. Državna cesta DC 427, odnosno buduća obilaznica naselja Viškovo, povezat će riječku obilaznicu s budućom autocestom od Permana, preko Viškova do Grobničkog polja i osigurati vezu županijske prometne mreže s Centralnom zonom za gospodarenje Marišćina. Cesta također ima ulogu da izdvoji tranzitni promet iz naseljenih područja te predstavlja brzu prometnicu za povezivanje naselja unutar Općine s Gradom Rijeka. Većina njezine trase je položena izvan naselja i građevinskih područja. Trenutno je izvedeno oko 75 % radova na cesti. Uz izgradnju potrebno je izvršiti rekonstrukciju raskrižja koja spajaju državnu cestu s cestama nižeg reda. Unutar granica Općine predviđena su četiri takva raskrižja. Na nekoliko mjesta duž svoje trase planirana cesta siječe postojeće lokalne prometnice i time otežava pristup naselju. Ona također utječe na promjenu tradicionalnih pješačkih putova. Na pojedinim mjestima taj se problem planira riješiti izgradnjom tri pješačka nathodnika (nathodnik Jugi, nathodnik šetnica Marčelji - Ronjgi i nathodnik Valjani) u svrhu povezivanja pojedinih naselja sa centrom Viškova, budući da trasa državne ceste DC 427 presijeca neke od nerazvrstanih cesta. Za nathodnik Valjani izrađena je projektna dokumentacija i ishoda je

⁹ A.G. Grada Rijeka - Administrativna granica Grada Rijeke

građevinska dozvola, za nathodnik šetnicu Marčelji - Ronjgi izrađuje se projektna dokumentacija, dok je nathodnik Jugi u fazi planiranja.

Županijske ceste

ŽC 5025 - Najznačajnija je cesta koja prolazi samim centrom Općine Viškovo od Marinića na jugu Općine do spoja sa ŽC 5017. Stanje kolnika je uvjetno zadovoljavajuće. Duž trase nalazi se velik broj uzdužnih i poprečnih pukotina no one ne ugrožavaju sigurnost prometa. Širina kolnika kreće se od 6 do 6,5 metara. Od južne granice Općine do raskrižja sa ŽC 5021 cesta zadržava obostrani nogostup čitavom dužinom. Nakon raskrižja nogostupa nema ili se on nalazi samo s jedne strane. Treba napomenuti da na većini mjesta gdje postoji nogostup on nije odgovarajuće širine s obzirom na veliku izgrađenost i količinu pješačkog prometa.

ŽC 5017 - Prolazi sjeveroistočnim dijelom Općine. Kolnik je u dobrom stanju te na njoj ne postoji nogostup osim na kratkoj dionici kroz južni dio naselja Saršoni.

ŽC 5055 - Spaja centar naselja Viškovo sa Saršonima i nastavlja prema Dražicama u Općini Jelenje. Kolnik je u zadovoljavajućem stanju, a obostrani nogostup postoji na dionici od Viškova do naselja Mladenici.

ŽC 5021 - Spaja Viškovo (ŽC 5025) s gradom Kastvom. Zbog izgradnje spoja na državnu cestu DC 427 kolnik je u poprilično lošem stanju od raskrižja sa ŽC 5025 do nogometnog stadiona Halubjan. Duž trase nogostup ne postoji.

ŽC 5023 - Nalazi se na samom sjeveru te spaja Općinu Viškovo s naseljima Studena i Klana. Kolnik je u dobrom stanju i odgovarajuće širine.

Lokalne ceste

LC 58018 - Spaja Općinu Viškovo (ŽC 5025) kroz naselje Sroki s gradom Kastvom. Stanje kolnika je dobro i uglavnom na svojoj trasi nema nogostupa.

LC 58048 - Nalazi se na samom jugu Općine. Kolnik je u dobrom stanju širine od 4,5 do 5,5 metara. Na svojoj trasi nema nogostupa.

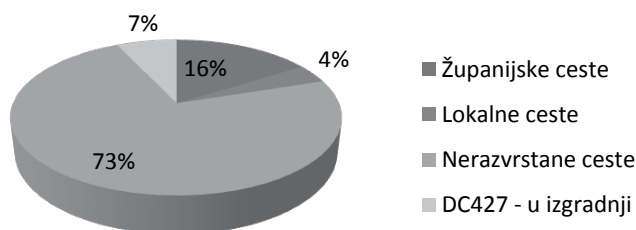
LC 58047 - Spaja Općinu s naseljem Škurinje. Kolnik je u dobrom stanju. Većim dijelom trase nogostup postoji no on je neadekvatne širine.

LC 58046 - Trasa ceste kreće iz Marinića od LC 58047 do naselja Drenova. Kolnik je u zadovoljavajućem stanju no premale širine. Nema nogostupa.

Nerazvrstane ceste

Ukupna duljina nerazvrstanih cesta kroz Općinu Viškovo iznosi 89,1 km. One čine 73 % od ukupne duljine cesta unutar granica Općine. Kolnik na nerazvrstanim cestama je većinom u dobrom stanju s iznimkom pristupnih putova koji su u nešto lošijem stanju. Treba napomenuti i nedovoljnu širinu kolnika na svim nerazvrstanim cestama u Općini. Glavni problem je nedostatak mjesta za mimoilaženje vozila te nepostojanje nogostupa na većini cesta.

Slika 24: Udio pojedine ceste u prometnoj mreži na području Općine

Izvor: GIS baza Općine Viškovo

Za većinu navedenih cesta izrađena je projektna dokumentacija, a popis projekata naveden je u Tablici 59.

Raskrižja

Pojedina raskrižja županijskih i lokalnih cesta su loše tehnički položena u prostoru te zbog nedovoljne preglednosti i opasna. Posebno treba istaknuti tri križanja ŽC 5025 s cestama LC 58047, LC 58018 i ŽC 5017 (Kartografski prikaz 7). Kod prva dva navedena raskrižja problem je nedovoljna vidljivost i nepravilan kut spajanja raskrižja (samim time dodatno se smanjuje preglednost). Kod trećeg raskrižja uz navedene razloge smanjene preglednosti i nepravilnog kuta ulaska dodatne probleme nosi i neprirodno kretanje kroz raskrižje. Na križanju ŽC 5025 i LC 58048 izvedeno je kružno raskrižje i to je jedino raskrižje takvog tipa u Općini. Trenutno su u fazi projektiranja četiri nova kružna raskrižja i to Marinići II, Saršoni, Sroki i Vozišće (Kartografski prikaz 7). Puštanjem u promet DC 427 potrebno je rekonstruirati i raskrižja za priključak na ŽC 5025 te ŽC 5021.

Stupanj motorizacije

Prema podacima MUP-a, na području Općine Viškovo, 2016. godine je bilo registrirano ukupno 8.244 vozila. Stupanj motorizacije je 570 vozila na 1.000 stanovnika. To je više od prosjeka RH koji iznosi 443 vozila na 1.000 stanovnika (Izvor: Statistički ljetopis RH 2015. godine).

Gustoća cestovne mreže

Ukupna duljina razvrstanih cesta na području Općine iznosi 31,9 km (izvor: GIS baza Općine Viškovo, Županijska uprava za ceste). Gustoća cestovne mreže iznosi 171,0 km ceste/100 km² površine. Taj podatak je znatno veći od prosjeka RH koji iznosi 47 km ceste/100 km² površine (izvor: Hrvatske ceste d.o.o., Brojanje prometa na cestama RH 2015. godine).

Promet u mirovanju

Na prostoru Općine nalazi se 11 parkirališta ukupnog kapaciteta 307 parkirnih mjesta, od kojih 15 otpada na invalide. U Tablici 33 prikazane su lokacije i oznake parkirnih mjesta te njihov kapacitet. Na Kartografski prikaz 7, prikazane su lokacije postojećih površina za parkiranje.

Tablica 33: Javna parkirališta i kapaciteti

Lokacija	Ukupno PM	PM za invalide	Oznaka
Centar naselja Viškovo	30	4	P1
Groblje	40	0	P2
Milihovo	123	5	P3
Zgrada Općine	31	3	P4
Marčelji 1	6	0	P5
Marčelji 2	3	1	P6
Marčelji-Bočarski dom Marčelji	31	2	P7
Ronjgi	31	0	P8
Kružno raskrižje Marinići	4	2	P9
Gornji Sroki	7	3	P10
Dom zdravlja	1	1	P11

Izvor: GIS baza Općine Viškovo

2.4.2. Elektronička komunikacijska (telekomunikacijska) infrastruktura

Područje Općine Viškovo pokriveno je s područnim telefonskim centralama i dostatnim brojem telefonskih priključaka s mogućnošću proširenja. Osnovni sustav telefonske mreže zadovoljava današnje potrebe korisnika te se konstanto ulaže u njegov daljnji razvoj. Osnovna telekomunikacijska mreža sastoji se od elektrokomunikacijskih vodova ukupne dužine 3,1 km te kabelske kanalizacije 30,6 km. Udaljeni digitalni pretplatnički stupnjevi (UPS-i) su vezani optičkim kabelima na lokalnu digitalnu centralu AXES PC Centar- Rijeka. Magistralna i međunarodna TK kanalizacija izvedena je po koridoru ŽC 5025, ŽC 5017 - Viškovo - Marinići - Rijeka (DC 404) (Kartografski prikaz 8).

Razina pokrivenosti prostora u pokretnoj telekomunikacijskoj mreži je zadovoljavajuća. Na području Općine instalirano je 17 baznih postaja na 12 lokacija, četiri antenska prihvata na samostojećim stupovima i osam antenskih prihvata na objektima.

Općina Viškovo aktivno sudjeluje u sklopu projekta „E-županija“ s ciljem razvoja širokopojasne mreže na svom području. Na području Općine Viškovo dostupne su širokopojasne mreže preko fiksnih (nepokretnih) i pokretnih mreža. Prema mogućem pružanju širokopojasnog pristupa internetu u pogledu pristupnih brzina, postoje tri kategorije: 2 Mbit/s - 30 Mbit/s, 30 - 100 Mbit/s, više od 100 Mbit/s. U tablici 34 prikazan je postotak priključenosti objekata na širokopojasnu mrežu žičanim putem s obzirom na kategoriju pristupnih brzina, broj operatora koji pružaju uslugu. Kod bežičnog širokopojasnog pristupa za 98 % korisnika dostupan je osnovni pristup s brzinom 2 Mbit/s – 30 Mbit/s, za 54 korisnika (manje od 2 %) nije omogućen pristup bežičnim širokopojasnim mrežama.

Tablica 34: Postotak priključenosti objekata na širokopojasnu mrežu (žičani pristup)

	Brzina pristupa		
	2 Mbit/s - 30 Mbit/s	30 Mbit/s - 100 Mbit/s	>100 Mbit/s
Postotak priključenosti	62 %	25 %	0,5 %
Broj objekata/ukupan broj objekata	2.255/3.616	901/3.616	18/3.616
Broj operatora	1	1	1

Izvor: Plan razvoja širokopojasne infrastrukture Općine Viškovo, 2015. godina

Tablica 35: Popis baznih postaja i antenskih prihvata za razdoblje od 2012. do 2016. godine

	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
Broj baznih postaja	15	16	17	16	17
Broj lokacija*	11	11	12	11	12
Broj antenskih stupova u vlasništvu operatora**	4	4	4	4	4
Broj antenskih prihvata na postojećim objektima	7	7	7	7	8
Broj unutarnjih antenskih sustava u zatvorenom prostoru	0	0	1	0	0

*Broj lokacija na kojima se nalaze bazne postaje, uzevši u obzir činjenicu da bazne postaje različitih operatora mogu biti na istom antenskom stupu

**Broj antenskih stupova i samostojećih nosača u vlasništvu operatora javnih komunikacijskih mreža pokretnih komunikacija (VIPnet, Tele2 i HT)

Izvor: Hakom - Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti, 2016. godina

2.4.3. Opskrba električnom energijom i plinom

Prijenosna električna mreža

Prijenosnim sustavom električne energije, koji prolazi jednim dijelom administrativnog područja Općine Viškovo, upravlja Hrvatska elektroprivreda, Operator prijenosnog sustava d.o.o. (HEP-OPS d.o.o.). Prijenosni sustav čine vodovi napona 220 kV s pripadajućim zaštitnim koridorom ukupne širine 50 m te ukupne duljine 5,9 km.

Tablica 36: Objekti za prijenos električne energije na prostoru Općine Viškovo

Naponski nivo	Dionica	Dužina (m')
DV 2x220 kV	Melina - Pehlin	160
DV 2x220 kV	Pehlin - Plomin	3.119
DV 220 kV	Divača - Pehlin	2.630
	Ukupno:	5.909

Izvor: Plan razvoja širokopojasne infrastrukture Općine Viškovo, 2015. godina

Distributivna električna mreža

Distributivnom elektro mrežom naponskog nivoa 35 kV i niže upravlja Hrvatska elektroprivreda-Operator distribucijskog sustava (HEP-ODS d.o.o.), Elektroprimorje Rijeka. Na području Općine distributivnu mrežu čine sljedeći vodovi i objekti: dalekovod 35 kV naponskog nivoa s pripadajućim zaštitnim koridorom ukupne širine 30 m te duljine 8,3 km, 10(20) kV vodovi ukupne duljine 61,1 km te trafostanica Mavri 35/20 kV te 56 trafostanica 10(20) kV. Trenutno je u izgradnji 14 trafostanica 10(20) kV. Većina vodova 35 kV mreža je nadzemna (7,8 km odnosno 94,4 %), ali se ista postepeno napušta uz gradnju podzemnih vodova. Kod elektro vodova 20 kV mreže većina je podzemna (57,5 km odnosno 94,1 %).

Kupci električne energije na području Općine Viškovo (cca 7.000 kupaca) dio su Konzuma TS 35/20 kV Mavri i TS 110/10(20) kV Turnić. Osim kupaca u Općini Viškovo, Konzum TS 35/20 kV Mavri čine i kupci u Općini Klana te u Općini Čavle. Operator distribucijskog sustava, Elektroprimorje Rijeka ne vodi statistiku potrošnje električne energije na osnovi jedinica lokalnih samouprava, već samo na razini trafostanice visoki napon/srednji napon, u ovom slučaju TS 35/20 kV Mavri i TS 110/10(20) kV Turnić te je izrađena procjena potrošnje energije za Općinu Viškovo. Procjena je obavljena za 2014. godinu i iznosi 40.000.000 kWh (Izvor: HEP ODS d.o.o. – Elektroprimorje Rijeka, 2016. godina).

Tablica 37: Duljine i udjeli elektroenergetskih vodova prema vrsti vodova

Naponska razina voda	Nadzemni vodovi (km)	Podzemni vodovi (km)	Nadzemni vodovi (%)	Podzemni vodovi (%)	Ukupno (km)
35 kV	7,8	0,5	94,1	5,6	8,3
10(20) kV	3,6	57,5	5,9	94,4	61,1
Ukupno:	11,4	57,9	100	100	69,4

Izvor: HEP ODS d.o.o. – Elektroprimorje Rijeka

Tablica 38: Broj transformatorskih stanica prema prijenosnom omjeru i statusu izgradnje

Prijenosni omjer	Broj postojećih trafostanica	Broj trafostanica u izgradnji	Ukupno
35/10 kV	1	0	1
10(20) kV	56	14	70
Ukupno:	57	14	71

Izvor: HEP ODS d.o.o. – Elektroprimorje Rijeka

Opskrba plinom

Distribucijom prirodnog plina na području Općine Viškovo upravlja tvrtka Energo d.o.o. Rijeka, za proizvodnju i distribuciju toplinske energije. Razvoj sustava opskrbe plina temelji se na Idejnom projektu opskrbe plina Primorsko-goranske županije. Područjem Općine prolazi trasa magistralnog plinovoda za međunarodni transport Pula - Viškovo - Kamenjak - Delnice - Vrbovsko - Karlovac. Cjevovodom upravlja tvrtka Plinacro d.o.o., Operator plinskog transportnog sustava. Magistralni cjevovod ima promjer DN500 mm te radni tlak 75 bar u duljini od 2,5 km. Osim prije spomenutog cjevovoda Plinacro održava i objekte, mjerno redukciju stanicu (MRS) Rijeka-zapad te blok stanicu BS-5 Marčelji. MRS Rijeka-zapad je smještena u Marčeljima te opskrbljuje područje Grada Rijeke (spojnim VT plinovodom 16 bar), Općinu Kostrena, Viškovo i Klana. Ukupna duljina izgrađene plinske mreže na području Općine iznosi 30 km (Kartografski prikaz 9). Radni tlak distribucijskog sustava na području Općine Viškovo iznosi 4 bara. Trenutno je na sustav opskrbe plinom priključeno 451 kućanstvo te 31 gospodarski subjekt. S obzirom na popis stanovništva Državnog zavoda za statistiku 2011. godine postotak priključenosti na plinsku mrežu iznosi 8,6 %. Najveća ukupna potrošnja prirodnog plina na području Općine dostignuta je 2014. godine kada je iznosila 1.001.129 m³, dok je najmanja potrošnja ostvarena u 2015. godini u količini 668.009 m³. Najveća potrošnja plina u kućanstvima zabilježena je 2014. godine kada je iznosila 785.715 m³ što je skoro dvostruko više u pogledu na prethodnu godinu. Potrošnja plina kod gospodarskih subjekata udvostručila se u 2012. godini u odnosu na posljednjih devet mjeseci prethodne godine, no 2014. i 2015. godine ukazuju na trend smanjenja potrošnje plina u gospodarstvu. Dinamika izgradnje plinska distributivne mreža razvija se usporedno s razvojem građevinskih područja i potreba potrošača. Do 2015. godine instalirano je nešto više od 6 km plinske mreže.

Tablica 39: Potrošnja plina i broj korisnika od 2010. do 2015. godine na području Općine Viškovo

	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Potrošnja plina – kućanstvo (m ³)	384.830	233.084	208.861	470.384	785.715	465.950
Potrošnja plina – gospodarstvo (m ³)	128.819	143.194	467.039	272.551	215.414	202.059
Ukupna potrošnja (m³)	513.649	376.278	675.900	742.935	1.001.129	668.009
Broj obračunskih mjernih mjesta - kućanstvo	267	372	400	418	430	451
Broj obračunskih mjernih mjesta - gospodarstvo	21	12	19	28	31	31
Broj obračunskih mjernih mjesta - ukupno	288	384	419	446	461	482

Izvor: Energo d.o.o. Rijeka za proizvodnju i distribuciju toplinske energije i plina

Tablica 40: Dinamika izgradnje plinovoda od 2010. do 2015. godine na području Općine Viškovo

Godina	Ukupno u godini (m)
2010.	2.739
2011.	1.567
2012.	1.094
2013.	207
2014.	156
2015.	456
Ukupno:	6.219

Izvor: Energo d.o.o. Rijeka za proizvodnju i distribuciju toplinske energije i plina

2.4.4. Vodoopskrba i odvodnja

Opskrba vodom

Sustavom vodoopskrbe na području Općine Viškovo upravlja Komunalno društvo Vodovod i kanalizacija d.o.o. iz Rijeke. Duljina vodoopskrbne mreže iznosi nešto više od 58 km (Kartografski prikaz 10). Na vodoopskrbnu mrežu priključeni su skoro svi stanovnici, odnosno 99,56 %. Na području Općine nema izvorišta vode već se voda zahvaća na sedam od ukupno 82 izvorišta (većim dijelom s izvorišta Zvir i Rječina) te se doprema do potrošača. Vodoopskrba se obavlja preko četiri vodospreme: VS Podbreg (1.500 m³), VS Saršoni (1.000 m³), VS Viškovo (1.500 m³) i VS Marinići (2.000 m³), te dvije crpne stanice: CS Saršoni (36 l/s, 34 kW) i CS Marinići (80 l/s, 140 kW). Trenutno je u sustavu vodoopskrbe izvedeno 5.532 priključaka dok se mreža u predmetnom razdoblju izvešća proširila za nešto više od 8 km. Ukupno je u 2016. godini za potrebe opskrbe vode potrošača koji se nalaze na području Općine zahvaćeno 1.230.516 m³ vode, dok je isporučeno 851.918 m³. Razlika između zahvaćene i isporučene vode predstavlja veličinu gubitaka u sustavu vodoopskrbe koja iznosi 31 % što je manje od županijskog prosjeka gdje su gubici u sustavu 36 %. Vodoopskrbna mreža bilježi stalni rast u izgradnji usporedno s razvojem građevinskih područja.

U promatranom razdoblju ukupna godišnja potrošnja vode na području Općine je ujednačena i kreće se oko 800.000 m³ (vidi Tablicu 41). Minimalna godišnja potrošnja vode za piće na području Općine ostvarena je u 2014. godini s količinom od 787.030 m³ dok je najviše isporučeno 2016. godine s količinom od 851.918 m³. U 2016. godini započeli su radovi na izgradnji vodovodnih ogranaka: „Viškovo prema Adriametalu“ ukupne dužine 519 m koji će riješiti problem vodoopskrbe dijela naselja Mladenići i Viškovo, ogranka Marčelji približne duljine 634 m te ogranka Gornji Jugi dužine 323 m. Koncem 2016. godine, 10,58 km vodovodnih ogranaka spremno je za izgradnju, dok su ostali evidentirani ogranci u fazi projektiranja. U sklopu izgradnje sustava javne odvodnje „grad“ aglomeracija Rijeka, paralelno se planira izgraditi i 18,8 km nove vodovodne mreže.

Tablica 41: Podaci o potrošnji, postotku priključenosti i karakteristikama vodoopskrbne mreže

Godina	Broj priključaka	Postotak priključenosti na vodoopskrbn u mrežu (%)	Izvorište	Zahvaćeno vode (m ³)	Isporučene vode (m ³)	Gubici u sustavu (m ³)	Duljina mreže m'
2010.	4.641	90,67	Rječina Zvir	1.145.349	776.825	368.524	47.243
2011.	4.784	93,47	Rječina Zvir	1.307.296	803.308	503.988	47.243
2012.	4.901	95,76	Rječina Zvir	1.336.615	832.494	504.121	49.947
2013.	4.930	96,32	Rječina Zvir	1.193.776	841.943	351.672	50.601
2014.	5.024	98,16	Rječina Zvir	1.138.390	787.030	351.360	51.347
2015.	5.086	99,37	Rječina Zvir	1.215.880	829.688	386.192	55.053
2016.	5.532	99,56	Rječina Zvir	1.230.516	851.918	378.598	58.236

Izvor: KD Vodovod i kanalizacija d.o.o. za vodoopskrbu i odvodnju, Rijeka

Sustav odvodnje otpadnih voda

Općina Viškovo pripada području aglomeracije Rijeka koju još čine gradovi Rijeka i Kastav, te općine Jelenje, Čavle i dio Općine Matulji. Djelatnost javne odvodnje na području aglomeracije Rijeka obavlja javni isporučitelj vodne usluge Komunalno društvo Vodovod i kanalizacija d.o.o. za vodoopskrbu i odvodnju, Rijeka. Prema podacima pružatelja usluge odvodnje otpadnih voda, postojeći javni sustav odvodnje otpadnih voda na području Općine čini samo 570 m mješovitog kolektora (Ø 80 cm i Ø 100 cm) u trupu županijske ceste ŽC 5025 (prihvaća sve otpadne vode: oborinske, sanitarne i tehnološke). Na predmetnom sustavu nalazi se samo devet priključaka, odnosno 0,16 %. Ostale građevine na području Općine odvodnju otpadnih voda rješavaju gradnjom septičkih taložnica (građevine kapaciteta do 10 ES) ili biodisk uređaja (građevine kapaciteta više od 10 ES). Broj septičkih taložnica i biodisk uređaja nije poznat.

Sustav odvodnje na području aglomeracije Rijeka planira se proširiti i na području Općine u duljini 40,15 km s odvođenjem otpadnih voda na zajednički uređaj za pročišćavanje na lokaciji Delta. Planirani sustav odvodnje bit će razdjelnog tipa (odvojene sanitarne i industrijske otpadne vode od oborinskih), a sastojat će se od gravitacijskih i kanalizacijskih kolektora ukupne dužine 36.915 km, te 28 kanalizacijskih crpnih stanica s pripadajućim tlačnim vodovima ukupne dužine 3.235 km. Proširenje sustava odvodnje za područje Općine trenutno je u fazi projektiranja i ishođenja građevinskih dozvola. Od ukupne dužine kolektorske mreže, za 12 % mreže ishođena je građevinska dozvola (stanje 2016. godine). Sustav odvodnje na području Općine planira se povezati na sustav Grad Rijeka putem dva glavna razdjelna kolektora i to u trupu ŽC 5025 te drugog, djelomično već izgrađenog, u trupu DC 427. Po izgradnji planiranog sustava odvodnje, koji će se izgraditi u sklopu realizacije projekta Odvodnje otpadnih voda Urbane aglomeracije Rijeka, do 2023. godine, stvorit će se uvjeti za priključenje 47,9 % stanovništva Općine Viškovo na sustav javne odvodnje otpadnih voda.

Sustav oborinske odvodnje na području Općine riješen je lokalno, raspršenim sustavom, putem upojnih bunara i oborinskih kolektora s upojnim građevinama. Oborinska odvodnja većinom je izgrađena u funkciji odvodnje županijskih, lokalnih i nerazvrstanih cesta. Oborinski kolektori izgrađeni su u ukupnoj dužini od 5,84 km, što iznosi 6,83 % od ukupne dužine nerazvrstanih cesta. Oborinska odvodnja s javnih površina, trgova i parkirališta riješena je lokalno, putem zatvorenog sustava

(oborinski kolektor i upojna građevina), dok se oborinska odvodnja javnih objekata provodi lokalnim raspršenim sustavima upojnih bunara u sklopu građevnih čestica. Problem čini veći dio objekata u privatnom vlasništvu na kojima sustav nije izveden, već se oborinske vode s tih objekata i čestica ispuštaju na nerazvrstane i lokalne ceste.

2.4.5. Ostala komunalna infrastruktura

Općinsko vijeće Općine Viškovo je dana 16. rujna 2015. godine donijelo Odluku o osnivanju trgovačkog društva za obavljanje komunalnih djelatnosti - Komunalnog društva Viškovo d.o.o. Društvo je tijekom 2016. godine obavljalo sljedeće komunalne djelatnosti: čišćenje dijela prostorija u vlasništvu Općine Viškovo, održavanje i čišćenje groblja Viškovo te interventno čišćenje javnih površina i prometnica.

Javni prijevoz

Javni prijevoz putnika na području Općine Viškovo obavlja Komunalno društvo Autotrolej d.o.o. iz Rijeke. Osnovnu podjelu linija KD Autotroleja možemo podijeliti na: dnevne lokalne linije na području Grada Rijeke, noćne lokalne linije na području Grada Rijeke i županijske (prigradske) linije. Njihove trase i oznake prikazane su u Tablici 42. Trenutna pokrivenost područja Općine Viškovo linijama javnog gradskog prijevoza je zadovoljavajuća. Od 2016. godine pristupilo se osiguravanju poprečne mobilnosti putovanja putnika tako da je izmjenama na liniji 11 ostvarena bolja povezanost, kako sa centrom Grada Rijeke tako i centrom Viškova. Također je analizirana pokrivenost linijama koje su vezane za korištenje javnog prijevoza školske djece i na temelju toga je produljena linija 17 i omogućen je djeci sigurniji dolazak i odlazak iz škole. U cilju unaprjeđenja standarda javnog prijevoza na području Općine, planirano je uvođenje noćnih vožnji na liniji Delta – Viškovo – Marčelji i povratak iz Marčelji preko Garića – Saršona - Viškova do Delte. Početak noćnih vožnji planiran je od mjeseca lipnja 2017. godine, nakon postupka usuglašavanja voznih redova u HGK i dobivanja dozvole za iste. Također, na liniji 11 Lokva - Saršoni, od 2017. godine uvest će se dodatne vožnje tijekom radnih dana čime će se osigurati bolja povezanost i standard za mještane. Trase linija javnog gradskog prijevoza prikazane su na Kartografski prikaz 11.

Tablica 42: Javni gradski prijevoz – trase linija

Oznaka linije	Trasa linije
3A	Jelačićev trg - Bezjaki
5A	Željeznički kolodvor - Drežnička - Tibljaši
5B	Drenova - Kablari - Petrci
11	Rijeka - Drenova - Saršoni - Garići - Mladenici - Viškovo
11*	Viškovo - Saršoni - Marčelji - Sroki - Brnčići - Viškovo*
17	Viškovo - Milohni - Juraši - Bezjaki - Petrci - Viškovo*
18	Rijeka - Kastav - Brnčići - Viškovo
19	Rijeka - Stupari - Viškovo - Studena - Klana - Lisac
20	Rijeka - Pehlin - Viškovo - Studena - Klana - Lisac
21	Rijeka - Pehlin - Viškovo - Brnčići - Kudeji

Izvor: KD Autotrolej d.o.o. Rijeka, službene web stranice

*Prometuje za vrijeme škole

Javna rasvjeta

Javna rasvjeta na području Općine Viškovo izgrađena je u sklopu nadzemne niskonaponske mreže, a izvedena je na drvenim ili betonskim stupovima s "golim" vodičima i izoliranim samonosivim kabelima. Održavanje javne rasvjete na području Općine Viškovo u promatranom razdoblju obavljalo je više tvrtki. Na području Općine u okviru postojećeg sustava javne rasvjete ukupno je postavljeno

2.021 rasvjetno tijelo u kojima je instalirano 1.708 visokotlačnih natrijevih žarulja, 101 živina žarulja, pet halogenih, te 207 žarulja LED tehnologije. Pokrivenost područja Općine sustavom javne rasvjete iznosi 98 %. Pregledom ispostavljenih računa za utrošenu električnu energiju na nekoliko mjernih mjesta koja napajaju javnu rasvjetu, za 2013. godinu, utvrđeno je da je godišnja potrošnja javne rasvjete na ukupno 1.974 svjetiljke iznosila 726.589,14 kWh. Navedeni podaci dobiveni su temeljem energetskog pregleda izvedene javne rasvjete što čini cca 85 % javne rasvjete u naselju Viškovo.

Pošta

Glavni poštanski centar za Primorsko-goransku županiju je u Rijeci. U naselju Viškovo je jedinica poštanske mreže (51216) u sustavu Hrvatskih pošta. Sustav poštanskog prometa nije razvijen sukladno trenutnim potrebama stanovnika Općine Viškovo. Poštanski ured sadrži jedan terminal.

Groblja

Na području Općine, za potrebe ukopa, koristi se postojeće mjesno groblje Viškovo. S obzirom na to da kontinuirani demografski rast ne zadovoljava postojeći kapacitet groblja, započet je projekt njegovog proširenja. Sam projekt proširenja groblja sastoji se od pet faza gdje prva predstavlja postojeće stanje sa površinom 3.452 m². Ukupna površina groblja iznosi 35.210 m² dok ukupna površina zahvata u prostoru iznosi 35.111 m². U cijelosti su završene prve dvije faze u sklopu kojih je izgrađeno 11 novih grobnih polja na ukupnoj površini od 14.568 m². Trenutno se izvodi III. faza izgradnje u sklopu koje će na površini od 5.990 m² biti izgrađena četiri nova grobna polja. Dva polja su dovršena 2014. godine dok se dodatna dva planiraju izgraditi do konca 2018. godine, te su za iste izrađeni izvedbeni projekti. Za preostale dvije faze proširenja ishođene su lokacijske dozvole gdje je predviđena gradnja dodatnih pet grobnih polja dok završna, peta faza, obuhvaća građenje poslovnih prostora u funkciji groblja. Realizacijom proširenja groblja (sa zaključno svim fazama izgradnje), udovoljiti će se potrebama Općine Viškovo za vremenski period od 30 godina. Osim spomenutog groblja na području Općine Prostornim planom uređenja Općine Viškovo omogućena je gradnja još jednog groblja na lokaciji Bujki površine od 3,2 ha. Za lokaciju Bujki izvršen je samo otkup zemljišta te joj nedostaje pristupni put i prateća ostala infrastruktura.

Biciklističke staze i šetnice

Područjem Općine Viškovo jednim dijelom prolazi biciklistička transversala Riječkog prstena ukupne dužine 63 km. Na području Općine ona se proteže u duljini šest kilometara trasom Kastav – Viškovo – Kablari, te područjem Ronjgi. Na području Općine Viškovo, pored spomenute biciklističke transversale, postoje brojne označene i neoznačene biciklističke staze, a najznačajnije među njima su: Viškovo (9 km), Kastav (12,5 km), Studena (14,3 km), Izvor Rječine (23 km) i Breza (15 km). Biciklističke staze su označene inovativnim obavijestima o znamenitostima pojedine lokacije.

Osim spomenutih biciklističkih staza uređene su brojne šetnice i pješačke staze, a najpoznatije su: Milohni, Plešivac (ukupne dužine 8,6 km), pješačka staza Lončeva griža (ukupne dužine 8,6 km).

Bike sharing

U cilju smanjivanja prometnog opterećenja, ali i poboljšanju kvalitete zraka na području Općine, Općina Viškovo je sredinom 2016. godine pokrenula projekt „bike sharing“. Projekt se nalazi u pripreмноj fazi te se planira, uz suradnju Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, uvođenje prve stanice za iznajmljivanje javnih bicikla na lokaciji postojećeg parkirališta u centru Viškova. Bike sharing točke planirane su još u naselju Marinići, Marčelji te u zonama Ronjgi i u sportsko-rekreacijskoj zoni Halubjan. Općina Viškovo planira bike sharing sustav povezati i sa sličnim sustavima susjednih općina i gradova.

2.5. Postupanje s otpadom

Odlagališta otpada

Prikupljanje i odvoz otpada na području Općine obavlja tvrtka Čistoća d.o.o. iz Rijeke. Prema podacima tvrtke organiziranim odvozom obuhvaćeno je ukupno 4.836 korisnika odvoza komunalnog otpada iz domaćinstava te ukupno 499 korisnika odvoza komunalnog otpada iz gospodarstva. Na području Općine, prema popisu stanovništva 2015. godine, evidentirano je 5.118 kućanstva pa se iz toga može zaključiti da je odvozom komunalnog otpada obuhvaćeno 94,5 % domaćinstava.

U promatranom razdoblju prosječno se na području Općine sakuplja nešto više od 2,1 tisuće tona otpada gdje miješani komunalni otpad ima udio od 82 % dok odvojeno sakupljeni otpad čini 16 %. Prema podacima o količinama sakupljenog otpada može se zaključiti da u ukupnom otpadu, najveći udio čini miješani komunalni otpad, a najmanji udio čini otpad s tržnica. Miješani komunalni otpad odvozi se dvaput tjedno, osim na području naselja Marinići i užem centru Viškova gdje se odvoz komunalnog otpada obavlja tri puta tjedno.

Tablica 43: Količine sakupljenog otpada na području Općine Viškovo

Vrsta otpada	Količina otpada (tona)			
	2012.	2013.	2014.	2015.
Miješani komunalni otpad	1.182,16	2.019,87	1.838,54	1.801,66
Otpad s tržnica	1,25	-	-	-
Otpad od čišćenja ulica	4,60	11,11	5,72	3,27
Otpad iz vrtova, parkova, groblja	24,70	47,95	80,60	44,18
Odvojeno sakupljeni otpad	164,81	256,65	264,11	346,01
Ukupno:	1.377,52	2.335,58	2.188,97	2.195,12

Izvor: KD Čistoća d.o.o. listopad 2016. godine

Na području Općine nalazi se odlagalište otpada Viševac, odlagalište otpada unutar Županijskog centra za gospodarenje otpadom Mariščina te visoko onečišćena lokacija Sovjak (crna točka) (Kartografski prikaz 12). Odlagalište Viševac prostire se na površini od 10 ha od čije površine 8,5 ha predstavlja sanirani prostor na kojem je odložen otpad, a 1,5 ha čini sanirani prostor sa infrastrukturnim objektima te zona Mariščina. Projekt sanacije odlagališta neopasnog otpada Viševac je završen. U ožujku 2016. godine je obavljen tehnički pregled, izvršena primopredaja objekta te je izdana uporabna dozvola. U sklopu projekta sanacije izgrađeni su sustavi za aktivnu ekstrakciju odlagališnog plina, sustav za prikupljanje oborinskih voda i sustav za prikupljanje procjednih voda. Izgrađena je plinska energana koja je trenutno u fazi tehničkog pregleda. Na odlagalištu Viševac se u skladu s Rješenjem Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva iz 2000. godine kontinuirano obavlja monitoring zraka. Program praćenja stanja okoliša se temeljem navedenog Rješenja nastavlja i nakon sanacije.

Visoko onečišćena lokacija (crna točka) Sovjak korištena je za odlaganje tekućeg opasnog otpada (kiseli gudron, katran, otpadna mineralna ulja i dr.) do 1990. godine te se procjenjuje da je odloženo oko 260.000 m³ opasnog otpada. Nalazi se u vrlo dubokoj prirodnoj krškoj ponikvi te postoji opasnost od procjeđivanja tekućeg opasnog otpada i zagađenja izvorišta voda na području Rijeke. Strategijom gospodarenja otpadom u RH, lokacija Sovjak evidentirana je kao „crna točka“ odnosno lokacija visoko onečišćena opasnim otpadom. Za sanaciju je nadležno Ministarstvo zaštite okoliša i prirode (MZOIP). Projekt sanacije predviđen je Planom gospodarenja otpadom u RH za razdoblje 2016.-2021. godine. Projekt je isto tako predviđen u Operativnom programu konkurentnosti i kohezija 2014.-2020. godine. Izradu projektne dokumentacije MZOIP prijavilo je na sufinanciranje iz EU fondova. Nakon provedenog postupka procjene utjecaja na okoliš za zahvat sanacije izdano je rješenje o prihvatljivosti zahvata na okoliš. Godine 2016. izrađen je idejni projekt sanacije te je ishođena lokacijska dozvola.

Slika 25: Odlagalište otpada Viševac i visoko onečišćena lokacija (crna točka) Sovjak

Izvor: GIS baza Općine Viškovo

Gospodarenje otpadom

Županijski centar za gospodarenje otpadom Mariščina središnji je dio cjelovitog sustava gospodarenja otpadom u Primorsko-goranskoj županiji, pa tako i Grada Rijeke. Lokacija Mariščina nalazi se desetak kilometara sjeverno od Rijeke u Općini Viškovo, uz prometnicu Marčelji - Rupa (tzv. "Petrolejska cesta"). Izabrana je kao lokacija za prihvrat, obradu i trajno odlaganje nesortiranog komunalnog i neopasnog proizvodnog otpada s cijelog područja PGŽ. Krajem 2016. godine Centar je dobio uporabnu dozvolu te se početak rada očekuje u veljači 2017. godine. Centar obuhvaća postrojenje za mehaničko-biološku obradu nesortiranog komunalnog otpada i pretovarne stanice koje su trenutno u fazi izgradnje na otocima Cresu, Krku, Rabu, te u Novom Vinodolskom i Delnicama. Centar zauzima 42,5 hektara površine na kojoj su smješteni sljedeći sadržaji: radna zona, odlagališni prostori, interne i vanjske prometnice, vatrozaštitni pojas i zaštitna zona širine 50 m. U sklopu centra odvijaju se procesne tehnike zbrinjavanja neopasnog otpada – biološka obrada, odlaganje neopasnog otpada te nezavisna obrada otpadnih voda. Glavna djelatnost obavlja se u tehnološkoj jedinici koja sadrži MBO postrojenje sa svojim podjedinicama za prihvrat i mehaničku predobradu, biosušenje te mehaničku rafinaciju. Ostale djelatnosti obavljaju se u zasebnoj tehnološkoj jedinici gdje su osigurane površine za smještaj prostora za odlaganje otpada, postrojenja za obradu otpadnih voda, ulazno-izlazna zona, reciklažna dvorišta te postrojenje za obradu/iskorištavanje bioplina.

Glomazni otpad na području Općine prikuplja se kontejnerima zapremine 5 m³, a dana je i mogućnost odvoza glomaznog otpada s grajferom, tri petka u mjesecu. U sklopu Radne zone Marinići izgrađeno je reciklažno dvorište čiji rad se očekuje u prvom kvartalu 2017. godine nakon ishođenja dozvola za rad. Reciklažnim dvorištem upravljati će Komunalno društvo Viškovo.

2.6. Zaštita i korištenje dijelova prostora od posebnog značaja

2.6.1. Zaštita prirodnih vrijednosti

Zaštićeni dijelovi prirode

Zaštita prirodnih vrijednosti i očuvanje biološke raznolikosti provodi se u skladu s važećom zakonskom regulativom; Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13), Uredba o ekološkoj mreži (NN 124/13), Uredba o izmjenama Uredbe o ekološkoj mreži (NN 105/15), Pravilnik o ciljevima očuvanja i osnovnim mjerama za očuvanje ptica u području ekološke mreže (NN 15/14), Pravilnik o ocjeni prihvatljivosti za ekološku mrežu (NN 146/14), Pravilnik popisu stanišnih tipova, karti staništa te ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima (NN 88/14)), Pravilnik o proglašavanju divljih svojti zaštićenim i strogo zaštićenim (NN 99/09) te mjerama zaštite utvrđenima PPUO.

Na području Općine nema područja prirode zaštićenih temeljem Zakona o zaštiti prirode (NN 80/13).

Dijelovi prirode predloženi za zaštitu

PP PGŽ i PPUO su evidentirali lokvu u Bezjakovom dolu (naselje Marinići) kao vrijedno područje prirode koje treba zaštititi u rang spomenika prirode, međutim zaštita još uvijek nije proglašena. PPUO su ponikve Bezjak dol u naselju Marinići i Kapitovac u naselju Viškovo evidentirane kao vrijedna područja prirode lokalnog značaja tj. zaštićena područja i lokaliteti od osobite vrijednosti, te ih kao takve treba istražiti i vrednovati (Kartografski prikaz 12).

Područja ekološke mreže

Ekološka mreža Republike Hrvatske, proglašena Uredbom o ekološkoj mreži (NN 124/13) te izmijenjena Uredbom o izmjenama Uredbe o ekološkoj mreži (NN 105/15), predstavlja područja ekološke mreže Europske Unije, Natura 2000.

Ekološku mrežu RH (mrežu Natura 2000), prema članku 6. Uredbe o ekološkoj mreži (NN 124/13, 105/15), čine područja očuvanja značajna za ptice - POP (područja značajna za očuvanje i ostvarivanje povoljnog stanja divljih vrsta ptica od interesa za Europsku uniju, kao i njihovih staništa, te područja značajna za očuvanje migratornih vrsta ptica, a osobito močvarna područja od međunarodne važnosti) i područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove - POVS (područja značajna za očuvanje i ostvarivanje povoljnog stanja drugih divljih vrsta i njihovih staništa, kao i prirodnih stanišnih tipova od interesa za Europsku uniju).

Prema dostupnim podacima Državnog zavoda za zaštitu prirode, Općina Viškovo nalazi se izvan područja ekološke mreže Natura 2000¹⁰.

2.6.2. Zaštita krajobraza i kulturne baštine

Općina Viškovo se nalazi na zaobalnom području Kvarnera koje karakterizira dinamični brežuljkasti teren, s brojnim krškim reljefnim oblicima, vrtačama, špiljama i depresijama. S obzirom na to da se radi o naseljenom području predgrađa Rijeke, s razgranatom mrežom prigradskih naselja uz prometnice, šire područje zahvata moguće je okarakterizirati kao krajobraz suburbanog tipa.

Na području Općine nalaze se sljedeća rijetka i ugrožena staništa koja su zaštićena Zakonom o zaštiti prirode (NN 80/13), Pravilnikom o popisu stanišnih tipova, karti staništa te ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima (NN 88/14) i Direktivom o zaštiti prirodnih staništa i divlje faune i flore (Council Directive 92/43/EEC):

- B.1.4. Tirensko-jadranske vapnenačke stijene,
- B.2.2. Ilirsko-jadranska, primorska točila,

¹⁰ Bioportal Državnog zavoda za zaštitu prirode, <http://www.bioportal.hr/gis/>

- E.3.5. Primorske, termofilne šume i šikare medunca,
- E.4.6. Jugoistočnoalpsko-ilirske, termofilne bukove šume.

PPUO-om predviđena je zaštita vrijednog poljoprivrednog tla I. kategorije isključivim korištenjem u poljoprivredne svrhe i zaštita šumskog zemljišta.

Prema navedenom Planu, zaštita podzemnih voda od nekontroliranih ispuštanja otpadnih voda rješava se izgradnjom suvremenog sistema odvodnje i nije postignuta.

PPUO-om su određena područja i lokaliteti osobite vrijednosti, osjetljivosti i ljepote krajobraza za koje je utvrđena nužnost biološkog istraživanja i vrednovanja, a to su:

- veće lokve na području Općine,
- ponikva Bezjakov dol,
- ponikva Kapitovac,
- uža područja u predjelu Nežnice, Marišćine, Kopice-Trnovice,
- plitke ponikve između Viškova i Marčelji.

Dominantni elementi u prostoru Općine su jama Sovjak, te visoka i blago zaobljena forma odlagališta Viševac koja se izdiže jugozapadno od Sovjaka. Posebna pažnja u smislu zaštite krajobraza posvećena je sanaciji istih. Vizualne i boravišne vrijednosti su višegodišnjim odlaganjem opasnog otpada u jamu Sovjak izrazito degradirane. Jedinu vizualnu vrijednost u prostoru predstavlja rubno II područje uz Sovjak, manjih dimenzija, pod prirodnom vegetacijom u stadiju sukcesije, kojeg je potrebno u što većoj mjeri očuvati u postojećem doprinosnom stanju.

Rješenjem Ministarstva zaštite okoliša i prirode Klasa: UP/I351-03/15-02/33, Ur.br.:517-06-2-1-1-16-16 od dana 11. siječnja 2016.) predviđene su mjere biološke i krajobrazne raznolikosti tijekom projektiranja i pripreme te tijekom sanacije lokacije visoko onečišćene opasnim otpadom (crna točka Sovjak).

Na području Općine nalaze se četiri zaštićena nepokretna kulturna dobra upisana u Registar kulturnih dobara, a od toga su tri smještena u naselju Viškovo i jedan u naselju Saršoni. Među zaštićenim nepokretnim kulturnim dobrima su dva etno spomenika te jedna seoska cjelina i jedna memorijalna građevina (Kartografski prikaz 12).

Od 2012. godine nije se mijenjao status kulturnih dobara na području Općine Viškovo.

Tablica 44: Nepokretna kulturna dobra na području Općine Viškovo

Oznaka dobra	Naziv	Vrsta	Opis dobra
Z-5032	Kuća Srok, Viškovo 234	Nepokretno kulturno dobro-pojedinačno	Kuća Srok nalazi se u zaseoku Brnasi, Općina Viškovo, a sastoji se od prizemne stambene zgrade s dvostrešnim krovom, pokrivenim kanalicama i od prigradnje s njene sjeverne strane, na koju se nadovezuje apsidno oblikovana prostorija za ognjište takozvana „tornica“. Tornica je poluskošenog tlocrta, skladno oblikovana prema masi objekta, pokrivena kanalicama, prvobitno s dimnjakom smještenim na sredini krovišta. Nalazi se u neposrednom okolišu kuće Širola-Kovačić, također s tornicom, s kojom zajedno tvori ambijentalnu ruralnu cjelinu i predstavlja za užu i širu Kastavštinu i Halubje jedan od danas vrlo rijetkih i posljednjih tipičnih primjera bliske prošlosti graditeljske baštine kraja.
Z-153	Kuća Širola-Kovačić, Viškovo 233	Nepokretno kulturno dobro-pojedinačno	Kuću Širola - Kovačić u Brnasima čine dva povezana stambena i jedan gospodarski objekt, građena kao prostorna cjelina, od kamena, dvostrešnog danas urušenog krovišta s dijelom očuvanom kanalicom. Na zidu tornice iznad malog prozorskog otvora s kamenim okvirima ugrađena je kamena, rustično

			oblikovana muška glava. Objektom vizualno dominira polukružna prigradnja za ognjište, tornica, s masivnim dimnjakom. Uz objekt je koncem prigradnja kamena cisterna, a veže se građevinski i tematski uz susjednu kuću Srok s kojom čini neposrednu ambijentalnu sredinu. Prema organizaciji prostora i graditeljskim oznakama kuća Širola-Kovačić predstavlja tipičnu stambeno-gospodarsku cjelinu Kastavštine iz 19.st.
RRI-0233-1970.	Rodna kuća Ivana Matetića Ronjgova	Nepokretno kulturno dobro-pojedinačno	Rodna kuća Ivana Matetića Ronjgova proglašena je kulturnim dobrom memorijalnog karaktera jer je ondje rođen, 10. travnja 1880. g., skladatelj, melograf i glazbeni pedagog čiji je značaj za hrvatsku glazbenu kulturu taj da je kao građu za stvaranje novih djela koristio tradicionalno glazbeno stvaralaštvo Istre i Hrvatskog primorja. Kompozicije su mu većinom pisane za zbarske dionice na instrumentalni način, a prema folklornom tonalitету, čime je po prvi puta valorizirana istarska ljestvica i narodni aerofonski glazbeni instrumenti kao sopele, mih i dvojnice. Teorijske rasprave o istarskom tonalitету kronološki su prethodile skladateljskom radu. Preminuo je 1960. godine.
Z-5076	Ruralna cjelina Brnasi-Viškovo	Nepokretno kulturno dobro-kulturno-povijesna cjelina	Ruralna cjelina Brnasi - Viškovo nalazi se uz selo Širola, nedaleko od Viškova u Kastavštini, a obuhvaća dio zaseočne cjeline Brnasi. Odlike sačuvanih kućišta unutar ove ruralne cjeline sačuvala su svoj prvobitni izgled unutar prostornih gabarita, dakle kao prizemnice, s apsidnom prigradnjom za ognjište, tzv. tornicom. Okoliš oko kuća s dolcima i suhozidima uspio je zadržati odlike tradicijski kultiviranog krajolika. Današnja ruralna cjelina Brnasi-Viškovo sužava se na kućišta obitelji Širola-Kovačić, Srok-Jandrešić, te kuću Jugo, dok su druga kućišta unutar cjeline u međuvremenu izgubila karakteristike lokalnog tradicijskog graditeljstva.

Izvor: Registar kulturnih dobara: <http://www.min-kulture.hr/default.aspx?id=31>

2.6.3. Zaštita i očuvanje okoliša

Zakon o zaštiti tla je u procesu donošenja. Zaštita tla se provodi temeljem Zakona o zaštiti okoliša (NN 80/13, 78/15), Zakona o zaštiti prirode (NN 80/13), Zakona o poljoprivrednom zemljištu (NN 39/13), Zakona o šumama (NN 140/05, 82/06, 129/08, 80/10 i 124/10, 25/12, 68/12, 148/13, 94/14) i dr. Zaštita tla, sukladno Zakonu o zaštiti okoliša, obuhvaća očuvanje zdravlja i funkcija tla, sprečavanje onečišćenja tla, praćenje stanja i promjenu kakvoće tla te saniranje i obnavljanje oštećenih tala i lokacija.

Na području Općine Viškovo dosadašnjim istraživanjima evidentirani tipovi tla pripadaju uglavnom III. bonitetnoj grupi, te III. i IV. kategoriji zaštite. Tek kategorija, u kojoj prevladava crvenica, je značajnija za poljodjelstvo, te je uvrštena u I. kategoriju zaštite i I. bonitetu grupu. Srednje duboke, a pogotovo duboke crvenice, nalaze se u ponikvama i čine najvrednije poljoprivredne površine. Zbog same morfologije terena takva zemljišta su malih pojedinačnih površina i međusobno rascjepkana u području Općine Viškovo.

Ova tla su svrstana u P2 - vrijedna poljoprivredna tla i pokrivaju površinu od cca 50 ha, 2,68 % površine Općine. Poljoprivredna tla su pretežito neobrađena i zapuštena te stalno izložena prenamjeni iz poljoprivrednog u građevinsko. Prema podacima Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju na području Općine Viškovo¹¹, na dan 31.12.2015. godine, registrirano je

¹¹ Strateški razvojni program Općine Viškovo 2015.-2020.

ukupno 46 poljoprivrednih gospodarstava koji obrađuju ukupno 142 ARKOD parcele, koje obuhvaćaju ukupno 59,49 ha poljoprivrednog zemljišta upisanog u ARKOD sustav.

Na području Općine Viškovo nalazi manja površina gospodarske jedinice, Lužina i manja površina gospodarske jedinice, Podplanina. Uvidom u Osnove gospodarenja za te gospodarske jedinice vidljivo je da se na površini od 22,08 ha radi o borovim kulturama, 116,11 ha radi se o šumama niskog uzgojnog oblika, panjačama te 2,74 ha radi se o degradiranim šumama, šikarama¹².

Zaštita se provodi u skladu s prethodno navedenim posebnim propisima, te PP PGŽ i PPUO koji sprječavaju širenje građevinskog područja na te površine.

Za razdoblje od 2012. do 2016. godine nisu vođeni ukupni statistički podaci vezano uz izgorene površine (šumski požari). Statistika se vodi prema vrsti i broju intervencija.

Posebna pažnja, u smislu zaštite tla, usmjerena je na sanaciju odlagališta (Viševac i crne jame Sovjak) i gospodarenje otpadom (ŽCGO Mariščina).

Projekt sanacije odlagališta Viševac je završen¹³. Sanacija je provedena na način da je preko cijelog odlagališta napravljena nepropusna prekrivka, tj. izgrađen je gornji brtveni sustav pa je cijela površina uređena i zatravljena.

Sadašnji prostor crne jame Sovjak, prije sanacije, direktno utjece na onečišćenje tla u blizini lokacije, visokoonečišćene opasnim otpadom principom površinskog i djelomično podpovršinskog prelijevanja podpovršinskog sloja otpadne vode, odnosno površinskog sloja ugljikovodika, proporcionalno razini godišnjih padalina. Prijedlog mjera zaštite okoliša dan je Prostornim planom uređenja Općine Viškovo¹⁴ na karti "Korištenje i namjena površina" te u Studiji utjecaja na okoliš zahvaća sanacije lokacije visoko onečišćene opasnim otpadom (crna točka Sovjak) (Oikon, 2015.).

Prema Studiji, odlagalište opasnog otpada Sovjak sanirat će se ex situ metodom i njegov ispražnjeni prostor zapuniti inertnim građevinskim materijalom, te kapirati nepropusnom prekrivkom. Sanacija još uvijek nije u tijeku.

Prema navedenom Planu, lokacija jame Sovjak kao i prostor odlagališta Viševac, nakon sanacije predviđene su kao ostalo poljoprivredno tlo, šume i šumsko zemljište.

Također, prema navedenom Planu i prema Elaboratu za ocjenu o potrebi procjene utjecaja na okoliš, za izmjenu zahvata: građevina za skladištenje, obradu i odlaganje komunalnog i neopasnog proizvodnog otpada s područja Primorsko-goranske županije na lokaciji „Mariščina“ (Apo d.o.o., 2009.) izvedenim preventivnim mjerama, predviđeno je sprečavanje potencijalnog onečišćenja tla na području uz ŽCGO.

Zaštita zraka

Prema Uredbi o utvrđivanju popisa mjernih mjesta za praćenje koncentracija pojedinih onečišćujućih tvari u zraku i lokacija mjernih postaja u državnoj mreži za trajno praćenje kvalitete zraka (NN 65/2016), Općina Viškovo pripada aglomeraciji HR RI-Rijeka-2.

Područje prekomjernog onečišćenja određeno je na temelju ocjene kvalitete zraka u skladu sa Zakonom o zaštiti zraka (NN 130/11, 47/14) i važećim podzakonskim aktima.

Temeljem članka 24. navedenog Zakona kvaliteta zraka određenog područja svrstava se u dvije kategorije za svaki pojedini parametar koji se prati:

- I. kategorija kvalitete zraka, čist ili neznatno onečišćen zrak,
- II. kategorija kvalitete zraka, onečišćen zrak.

¹² Hrvatske šume, Odjel za uređivanje šuma Delnice (Dopis od 14.09.2012.)

¹³ KD Čistoća d.o.o. (Dopis od 14.10.2016.)

¹⁴ Prostorni plan uređenja Općine Viškovo (SN 49/07, SN 4/12)

Praćenje kvalitete zraka na području Općine Viškovo u periodu od 2012. do 2016. godine provodio je Nastavni zavod za javno zdravstvo PGŽ na dvije automatske postaje imisijskog monitoringa za praćenje kakvoće zraka: na mjernoj postaji Viševac i mjernoj postaji Mariščina (Kartografski prikaz 12).

Mjerna postaja Viševac Viškovo (N 45°22'08" E 14°23'02" 320 m/nm H=5 m L=40 m) opremljena je analizatorima vodikova sulfida, amonijaka, ugljikova monoksida, metana i lebdećih čestica PM₁₀ te meteoroloških podataka.

Mjerna postaja Mariščina Viškovo (N 45°24'08" E 14°23'18" 447 m/nm H=4 m L=20 m) opremljena je analizatorima sumporovog dioksida, vodikovog sulfida, dušikovih oksida, amonijaka, ozona, ugljikova monoksida, BTEX (benzena, toluena, etilbenzena i ksilena) te lebdećih čestica PM₁₀. Također se prate i meteorološki pokazatelji (smjer i brzina vjetra, temperatura, tlak i relativna vlažnost zraka)

Prikaz rezultata objedinjenih izvještaja za kvalitetu zraka za mjernu postaju Viševac od strane Nastavnog zavoda za javno zdravstvo PGŽ za period od 2012. do 2016. godine prikazan je tabelarno:

Tablica 45: Prikaz rezultata mjerenja kakvoće zraka na postaji Viševac za period od 2012. do 2016. godine

	2012.	2013.	2014.	2015.	2016. ¹⁸	
NH ₃			NP	NP		
H ₂ S			NP			NP Nedovoljno podataka (obuhvat podataka <75%)
PM ₁₀			NP			NP Uvjetna kategorizacija (obuhvat podataka 75-90%)
CO			NP	NP		1. KATEGORIJA
						2. KATEGORIJA

Prema rezultatima mjerenja onečišćenja zraka vidljivo je da je tijekom 2012., 2013. i 2015. godine prema odredbama spomenutog Zakona o zaštiti zraka, Uredbe o razinama onečišćujućih tvari u zraku (NN 117/12) i Pravilnika o praćenju kvalitete zraka (NN 3/13), kvaliteta zraka na području bivšeg odlagališta otpada Viševac, 2. kategorije zbog premašenog dozvoljenog broja prekoračenja 24-satne granične vrijednosti za lebdeće čestice PM₁₀. Onečišćenje zraka, obzirom na lebdeće čestice PM₁₀ može se pripisati intenzivnim građevinskim radovima na sanaciji bivšeg deponija, te izgradnji nove ceste do Mariščine, koja prolazi tik uz mjernu postaju. S obzirom da je prema Izvješću o kvaliteti zraka na postaji Viševac za 2012. godinu¹⁵ zrak prekomjerno onečišćen lebdećim česticama PM₁₀, Općina Viškovo je pokrenula izradu Akcijskog plana za smanjivanje razina koncentracija lebdećih čestica PM₁₀¹⁶. Akcijski plan donosi mjere za postizanje cilja da se u Općini Viškovo postigne I. kategorija kvalitete zraka glede lebdećih čestica PM₁₀.

Primjećuje se da je tijekom 2014. i 2016. godine kvaliteta zraka na području Općine Viškovo bila I. kategorije, odnosno zrak je čist ili neznatno onečišćen. Iako su srednje dnevne koncentracije PM₁₀ prekoračivale gornji prag procjene one na razini godine nisu bile prekoračene te se time u odnosu na 2013. godinu, kvaliteta zraka bitno poboljšala.

Ostale onečišćujuće tvari, sumporovodik, amonijak i ugljikov monoksid, ne prekoračuju granične vrijednosti prema važećoj Uredbi o razinama onečišćujućih tvari u zraku (NN 117/12) za 2012. i 2013. godinu, te one zrak svrstavaju u I. kategoriju kvalitete zraka.

¹⁵ Nastavni zavod za javno zdravstvo PGŽ, Izvješće o kvaliteti zraka na postaji Viševac za 2012. godinu

¹⁶ Akcijski plan za poboljšanje kvalitete zraka na području mjerne postaje Viševac prema izmjerenim koncentracijama PM₁₀ lebdećih čestica (DLS d.o.o., 2014.)

Područje bivšeg odlagališta otpada Viševac u Općini Viškovo u 2015. godini ponovo se svrstava u II. kategoriju kvalitete zraka prema izmjerenim koncentracijama lebdećih čestica PM₁₀. S obzirom na to da na samom odlagalištu više nema značajnijih aktivnosti, pretpostavlja se da su razlog ovim prekoračenjima građevinski radovi na izgradnji nove ceste, koja prolazi neposredno uz mjernu postaju.

U 2016. godini u Općini Viškovo postignuta je ponovno I. kategorija kvalitete zraka.

Potrebno je naglasiti da su, u odnosu na prethodne godine (prije 2012.), vidljiva određena poboljšanja u kvaliteti zraka na području Viševca. Naime, riječ je o smanjenju koncentracije vodikovog sulfida u zraku te je po tom pitanju kakvoća zraka iz II. kategorije prešla u I. kategoriju. Rezultat je to zatvaranja započete sanacije dosadašnjeg odlagališta neopasnog komunalnog otpada Viševac.

Sa svrhom zaštite zraka, sanacija odlagališta Viševac provedena je na način da je u potpunosti izgrađen sustav za aktivnu ekstrakciju odlagališnog plina, izbušena su 52 plinska bunara te instalacije koje vode do postrojenja za spaljivanje odlagališnog plina na dvije plinske baklje kapaciteta 600 m³/sat i 1000 m³/sat¹⁷. Osim toga, izgrađen je plinoagregator.

U 2012. godini, prema izmjerenim koncentracijama prizemnog ozona na mjernoj postaji Mariščina, kategorizirano je kao područje II. kategorije kvalitete zraka. Iz tog razloga Općina Viškovo je dala izraditi Akcijski plan za poboljšanje kvalitete zraka na području mjerne postaje Mariščina prema izmjerenim koncentracijama prizemnog ozona¹⁸. Akcijski plan uključuje preventivne mjere za očuvanje zraka, kratkoročne mjere za očuvanje zraka, mjere za postizanje graničnih vrijednosti u zadanom roku ako su prekoračene, mjere za postizanje dugoročnih ciljeva za prizemni ozon u zraku te mjere za smanjivanje emisija iz prometa.

Prikaz rezultata objedinjenih izvještaja za kvalitetu zraka za mjernu postaju Mariščina, od strane Nastavnog zavoda za javno zdravstvo PGŽ za period od 2012. do 2016. godine, prikazan je tabelarno:

Tablica 46: Prikaz rezultata mjerenja kakvoće zraka na postaji Mariščina za period od 2012. do 2016. godine

	2012.	2013.	2014.	2015.	2016. ¹⁹
SO ₂	NP				
NO ₂	NP				
O ₃					
NH ₃		NP			NP
H ₂ S	NP				
PM ₁₀		NP	NP	NP	
Benzen	NP	NP	NP		NP
CO		NP			

NP	Nedovoljno podataka (obuhvat podataka <75%)
NP	Uvjetna kategorizacija (obuhvat podataka 75-90%)
	1. KATEGORIJA
	2. KATEGORIJA

U promatranom periodu, prema raspodjeli onečišćenja u prostoru, možemo pridodati i područje Marčelja na Viškovo gdje su zabilježene pojave neugodnih mirisa kao posljedica početka rada nulte faze CZGO Mariščina. No, oni se ne odnose na štetan utjecaj po zdravlje stanovnika.

Tijekom svih godina provodili su se epidemiološki terenski izvidi na tri pozicije u okruženju ŽCGO Mariščina (cesta prema Studeni iznad deponija, cesta prema Klani ispod deponija i ulaz na deponij

¹⁷ KD Čistoća d.o.o. (Dopis od 14.10.2016.)

¹⁸ Akcijski plan za poboljšanje kvalitete zraka na području mjerne postaje Mariščina prema izmjerenim koncentracijama prizemnog ozona (O₃) (DLS d.o.o., 2014.)

¹⁹ Nastavni zavod za javno zdravstvo PGŽ, Sumirani podaci o kvaliteti zraka za 2016. godinu

pored porte), kojima je utvrđeno da je učestalost i intenzitet neugodnih mirisa na tom području znatno smanjena u odnosu na 2012. godinu. U dane kada se mogao osjetiti, smrad ima prepoznatljiv kiselo-slatkasti miris karakterističan za odlagališta komunalnog otpada. On se sastoji od kompleksne smjese organskih i anorganskih spojeva nastalih aerobnom i anaerobnom razgradnjom otpada. Za većinu tih spojeva nema propisanih graničnih vrijednosti, iako uzrokuju izrazito odbojan miris. Dodijavanje mirisom može narušiti kvalitetu življenja na nekom području, ovisno o mjestu na kojem se pojavljuje. Rezultati provedenih dodatnih ispitivanja ukazuju da se ne radi o prekomjernom onečišćenju zraka nekim od poznatih polutanata, čija se prisutnost može utvrditi konvencionalnim kemijskim ili fizikalnim metodama, nego upravo o spomenutoj smjesi spojeva, produktima biološke razgradnje koji već na razini nekoliko molekula mogu izazvati odbojan miris.

Sa svrhom zaštite zraka, posebna pažnja posvećena je sanaciji crne točke Sovjak. Predviđeno je da će na kvalitetu zraka, tijekom sanacije jame Sovjak, najveći utjecaj imati uklanjanje otpadnih tvari iz jame te u znatno manjoj mjeri kretanja vozila i radnih strojeva po neutvrđenim površinama.

Predviđene su mjere zaštite zraka za namjeravani zahvat, sanaciju lokacije visoko onečišćene opasnim otpadom Sovjak tijekom projektiranja i pripreme te mjere tijekom sanacije pa je predložen i program praćenja kakvoće zraka tijekom sanacije²⁰.

Također, sa svrhom poboljšanja kvalitete zraka na području Općine, planira se uspostaviti „bike sharing“ ili sustav javnih bicikala kroz pet stanica koje će sadržavati obične i elektro bicikle²¹. Bike sharing točke su predviđene na mjestima u kojima se očekuje veći broj posjetitelja, a koja sadržajem upućuju na druge točke veće posjećenosti, odnosno na početne i krajnje točke Općine s obzirom na postavljenu shemu javnog autobusnog prijevoza.

Završetkom izgradnje državne ceste D 427, tzv. viškovske obilaznice, značajno će se smanjiti opterećenja prometnice kroz centar Viškova, a time i sigurnije korištenje bicikala u prometu, kao i popularizaciju istih. Implementacija bike sharing sustava omogućit će kombinirano korištenje sustava javnih bicikala i javnog autobusnog prijevoza čime će se potaknuti smanjenje korištenja osobnih automobila, ali i javnog autobusnog prijevoza na određenim dionicama, a time i smanjiti emisija CO₂ i poboljšati kvaliteta zraka na području Općine.

Zaštita i korištenje površinskih i podzemnih voda

Na području Općine nema površinskih voda (vodotoka, jezera i sl.) niti zahvata podzemnih voda. Dio prostora Općine Viškovo nalazi se u slivu izvora u Gradu Rijeci zahvaćenih za javnu vodoopskrbu. Granice, režim zaštite i program sanacije postojećeg stanja definirani su Odlukom o zaštiti izvorišta vode za piće u slivu izvora u Gradu Rijeci i slivu izvora u Bakarskom zaljevu (SN PGŽ 35/12, 31/13, 39/14).

Prema navedenoj Odluci područje Općine Viškovo nalazi se u trećoj (površine 109,07 ha) i četvrtoj zoni zaštite (801,58 ha) izvorišta (Kartografski prikaz 12).

Zaštitu podzemnih voda na području Općine treba provoditi prvenstveno gradnjom sustava odvodnje otpadnih voda koji trenutno ima samo 570 m kanala/kolektora te devet priključaka (opisano u poglavlju 2.4.4.). Na dijelu sustava na kojem nije izgrađen sustav javne odvodnje, prikupljanje komunalnih otpadnih voda vrši se individualno, putem septičkih taložnica.

Potencijalni utjecaj na kvalitetu podzemnih voda, koje bi mogle biti povezane s postojećim izvorištima, riješit će se sanacijom crne točke Sovjak.

Prema rješenju Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, (06. srpnja 2000.) tijekom sanacije odlagališta neopasnog otpada Viševac, sukcesivno se pratila kakvoća vode

²⁰ Ministarstvo zaštite okoliša i prirode (Rješenje od 11.01.2016. za namjeravani zahvat- sanacija lokacije visoko onečišćene opasnim otpadom (crna točka Sovjak u Općini Viškovo))

²¹ Strateški razvojni program Općine Viškovo 2015.-2020.

korespondentnih izvora u priobalju na osnovne parametre pitke vode te na prisutstvo opasnih tvari u vodama (parametri i lokacije navedene u Rješenju), četiri puta godišnje. Izvještaji o provedenim ispitivanjima nisu bili dostupni.

Sa svrhom zaštite podzemnih voda, na saniranom odlagalištu izgrađen je sustav za prikupljanje oborinskih voda s kanalicama koje odvođaju vodu u obodni kanal, izgrađen oko cijelog odlagališta, s upojnim bunarima za kontrolirano odvođenje u podzemlje. Izgrađen je i sustav za prikupljanje i odvođenje procjernih voda. Ta se voda u cijelosti crpi, transferira u uređaj za pročišćavanje i obradu procjernih voda i kondenzata odlagališnog plina te po završnoj obradi ispušta u obodni kanal²².

Izvedenim preventivnim mjerama predviđeno je da, uslijed uspostave odvojenog sustava odvođenja procjernih i oborinskih voda u ŽCGO Mariščina, neće doći do utjecaja na podzemne vode²³.

Lokacija odloženog otpada Sovjak nalazi izvan zona sanitarne zaštite izvorišta vode za piće u slivu izvora u Gradu Rijeci. U dosadašnjim studijama utjecaja na okoliš propisani monitoring i analize vode kroz šest godina nisu pokazale utjecaj na izvorske vode u priobalju, što upućuje na tumačenje da infiltrirani opasni otpad iz jame Sovjak do sada nije dosegao saturiranu zonu krškog vodonosnika i da nije do sada transportiran prema priobalnim izvorima (Zvir, Mlake, Pod Jelšun, Cerovica).

Za namjeravani zahvat sanacije lokacije visoko onečišćene opasnim otpadom, crna točka "Sovjak", izrađena je Studija utjecaja na okoliš zahvata sanacije visoko onečišćene opasnim otpadom te su predložene mjere zaštite i odgovarajuće praćenje cijelog sustava tijekom i nakon sanacije.

Područje Općine se ne nalazi u obuhvatu zaštićenog obalnog područja mora.

Zaštita od buke

Zakonom o zaštiti od buke (NN 30/09, 55/13, 153/13, 41/16) te Pravilnikom o najvišim dopuštenim razinama buke u sredini u kojoj ljudi rade i borave (NN 145/04), sa svrhom zaštite od buke, PPO predviđena je obveza izrade karte buke i akcijski plan za smanjenje buke na dopuštenu razinu, što se do sad nije realiziralo.

Na mjestima u blizini postojećih prometnica (lokalne prometnice te županijske ceste Ž5021 i Ž5025) okoliš je opterećen bukom od prometa, dok su na drugim mjestima izvori buke slabijeg intenziteta i svode se uglavnom na aktivnosti stanovništva u naseljima ruralnog karaktera. Prema dostupnim podacima²⁴ prolaz vozila godišnje prelazi 3.000.000.

Prema PPO, Općinsko vijeće Općine Viškovo nije donjelo Odluku o ulicama, dijelovima ulica i naselja, trgovima i drugim lokacijama namijenjenim održavanju javnih skupova i organizaciji razonode, zabavnih i športskih priredbi na otvorenom ili u zatvorenom prostoru za stanovništvo i goste gdje postoji mogućnost prekoračenja dopuštenih razina buke.

S ciljem smanjivanja opterećenja bukom u izgradnji je državna cesta DC 427 (buduća obilaznica Viškova) koja bi preuzela prometno opterećenje, ionako jako opterećene ŽC 5025.

Predviđene su mjere zaštite od buke te program praćenja stanja okoliša tijekom sanacije za namjeravani zahvat sanacija lokacije visoko onečišćene opasnim otpadom Sovjak tijekom projektiranja i pripreme te mjere tijekom sanacije²⁵.

²² KD Čistoća d.o.o. (Dopis od 14.10.2016.)

²³ Elaborat za ocjenu o potrebi procjene utjecaja na okoliš za izmjenu zahvata: građevina za skladištenje, obradu i odlaganje komunalnog i neopasnog proizvodnog otpada s područja Primorsko-goranske županije na lokaciji „Mariščina“ (Apo d.o.o., 2009.)

²⁴ Neslužbeni podaci Općine Viškovo - prikaz brojanja prometa na Raskrižju Petrol – križanje ŽC 5021 i 5025 (12.09.2016.) i Raskrižju Plodine (ŽC 5025) za period od 01.12.2016. do 06.12.2016.; Hrvatske ceste d.o.o.: Brojanje prometa na cestama RH 2015. godini

²⁵ Studija utjecaja na okoliš zahvata sanacije lokacije visoko onečišćene opasnim otpadom (crna točka) Sovjak (Oikon, 2015.); Ministarstvo zaštite okoliša i prirode (Rješenje od 11.01.2016. za namjeravani zahvat - sanacija lokacije visoko onečišćene opasnim otpadom (crna točka Sovjak u Općini Viškovo))

Elaboratom za ocjenu o potrebi procjene utjecaja na okoliš za izmjenu zahvata, građevina za skladištenje, obradu i odlaganje komunalnog i neopasnog proizvodnog otpada s područja Primorsko-goranske županije na lokaciji Mariščina, utvrđeno je da je glavni stacionarni izvor buke na području zahvata MBO postrojenje (mehaničko-biološka obrada komunalnog otpada). U cilju učinkovite zaštite od buke predloženo je provođenje mjerenja buke tijekom pokusnog rada postrojenja kako bi se sa sigurnošću utvrdilo stanje okoliša s obzirom na utjecaj buke međutim za potrebe izrade ovog Izvješća, podaci o provedenom mjerenju nisu bili dostupni.

Područja i lokacije onečišćenja okoliša

Prema rezultatima mjerenja kakvoće zraka u razdoblju od 2012. do 2016. godine, na mjernoj postaji Viševac (područje bivšeg odlagališta otpada Viševac) u Općini Viškovo, kvaliteta zraka se svrstava u II. kategoriju prema izmjenjenim koncentracijama lebdećih čestica PM₁₀ (izuzev 2014. i 2016. godine). Kako je odlagalište otpada Viševac u ovom periodu sanirano, a na odlagalištu nema značajnijih aktivnosti, pretpostavlja se da su razlog ovim prekoračenjima građevinski radovi na izgradnji nove ceste koja prolazi neposredno uz mjernu postaju.

Bivšim odlagalištem otpada Viševac upravlja tvrtka Čistoća d.o.o. iz Rijeke. Na odlagalištu otpada Viševac odlagao se komunalni i neopasni proizvodni otpad s područja tzv. Riječkog prstena (Gradovi Bakar, Kastav, Kraljevica i Rijeka te Općine Čavle, Jelenje, Klana, Kostrena i Viškovo). Odlagalište otpada Viševac bilo je u funkciji od 1964. godine do kraja 2011. godine te se procjenjuje da je u tom periodu na njega odloženo oko 1.800.000 m³ otpada.

Odlagalište opasnog otpada Sovjak je u nadležnosti Ministarstva zaštite okoliša i prirode. Korišteno je za odlaganje tekućeg opasnog otpada (kiseli gudron, katran, otpadna mineralna ulja i dr.) do 1990. godine te se procjenjuje da je odloženo oko 260.000 m³ opasnog otpada. Nalazi se u vrlo dubokoj prirodnoj krškoj ponikvi te postoji opasnost od procjeđivanja tekućeg opasnog otpada.

Sanacija onečišćenog tla potrebna je i na lokacijama divljih odlagališta otpada. Prema dostavljenim podacima, Općina svake godine sklapa Ugovor s ovlaštenom tvrtkom za sanaciju divljih odlagališta za određene lokacije koje se utvrde tijekom godine. Iz dostavljenih troškovnika vidljivo je da se svake godine ponavljaju iste lokacije divljih odlagališta: poslovna zona Viškovo; uz prometnicu Stupari – Petrci - Kablari; uz staru cestu Bezjaki - Kastav (Črni dol) i uz staru cestu prema Milohnima; u naselju Marčelji (Pogled); uz prometnicu prema Studeni; uz prometnicu prema Klani; uz prometnicu Kosi - Vrtača; uz odvojak prije skretanja Ronjgi uz šetnjicu Biškupi - Plešivac; uz odvojak poslije skretanja Ronjgi te u naselju Marić Draga. Podatak o točnom broju i površini saniranih neuređenih odlagališta otpada u periodu od 2012. do 2016. godine nije poznat.

Za razdoblje od 2012. do 2016. godine nisu vođeni ukupni statistički podaci vezano uz izgorene površine (šumski požari). Statistika se vodi prema vrsti i broju intervencija.

2.6.4. Zaštita od prirodnih i tehničko tehnoloških opasnosti

Zakonom o sustavu civilne zaštite (NN 82/15) uređuje se sustav i djelovanje civilne zaštite; prava i obveze tijela državne uprave, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, pravnih i fizičkih osoba; osposobljavanje za potrebe sustava civilne zaštite; financiranje civilne zaštite; upravni i inspekcijski nadzor nad provedbom ovog Zakona i druga pitanja važna za sustav civilne zaštite.

Općina Viškovo ima izrađen elaborat Procjena ugroženosti stanovništva, materijalnih i kulturnih dobara te okoliša od katastrofa i velikih nesreća za Općinu Viškovo (DLS d.o.o., 2014.) koji je izrađen u skladu s navedenim Zakonom te sadrži sve elemente propisane Pravilnikom o metodologiji za izradu procjene ugroženosti i planova zaštite i spašavanja (NN 30/14, 67/14). Područje Općine do danas nije bilo suočeno s većim katastrofama koje bi bile uzrokovane bilo prirodnim nepogodama bilo tehničko - tehnološkim nesrećama. Na području Općine uspostavljen je sustav civilne zaštite.

2.6.5. Prirodne katastrofe i velike nesreće

Ugroženost od poplava

Cjelokupni teritorij Općine Viškovo je bez površinskih vodnih pojava (iznimno lokva na lokaciji Kapiti, jugoistočno od mjesta Viškovo) .

Područje Općine Viškovo nije ugroženo od poplava u mjeri da izazove katastrofu ili veliku nesreću i remeti normalno funkcioniranje Općine. Uslijed pojave bujičnih voda, u slučaju izrazito velikih padalina (kratkotrajnih bujičnih voda samo u slučaju padalina od preko 100 mm/m² na dan), došlo bi do vrlo kratkog plavljenja dijela cesta. Općina Viškovo ima razrađen sustav obrane od poplava koji je dostatan za otklanjanje posljedica nastalih eventualnim plavljenjem bujičnih voda²⁶.

U posljednjih 10 godina na području Općine Viškovo nije bilo proglašeno stanje elementarne nepogode.

Ugroženost od potresa

Područje Općine Viškovo ugroženo je od potresa VIII. stupnja intenziteta po MCS skali (razorni potresi) što ukazuje na potrebu prepoznavanja rizika od potresa te planiranje zaštite od istog. U slučaju potresa ovog intenziteta mogu se očekivati oštećenja na infrastrukturi, stambenim i gospodarskim subjektima na području Općine koja bi dovela u pitanje funkcioniranje same Općine. Gubici u stanovništvu za pretpostavljeni intenzitet potresa bili bi 201 ranjenih i 23 poginulih osoba. U slučaju jačih potresa, u povredljivim dijelovima naselja s pretežito starijom gradnjom, spašavanje iz ruševina zatrpanih osoba mora se provesti u što kraćem vremenu, a najkasnije 72 sata nakon zatrpavanja. U slučaju nastanka potresa VIII stupnjeva MCS ljestvice Općina će na raspolaganje staviti sve svoje snage zaštite i spašavanja (kojima rukovodi načelnica Općine). Općina Viškovo ima razrađene mjere zaštite i spašavanja od potresa²⁷.

Na temelju dosadašnjih podataka naseljeni dio područja Općine ima sljedeće maksimalne očekivane intenzitete seizmičnosti:

- Io=7o° MCS (Seizmotektonska karta iz 1974.g.),
- Io=7-8° MCS (Seizmološka karta iz 1982.g.),
- Io=6° MSK-64 (Seizmološka karta iz 1987.g. za period 50 g.),
- Io=8° MSK-64 (Seizmološka karta iz 1987.g. za period 100 g.),
- Io=8° MSK-64 (Seizmološka karta iz 1987.g. za period 200 g.),
- Io=8° MSK-64 (Seizmološka karta iz 1987.g. za period 500 g.).

Ostale prirodne opasnosti

Procjena ugroženosti stanovništva, materijalnih i kulturnih dobara te okoliša za od katastrofa i velikih nesreća Općinu Viškovo (DLS d.o.o., 2014.) obuhvaća ugroženost od suša, toplinskog vala, olujnog i orkanskog nevremena, klizišta, snježnih oborina, tuče i poledice. Navedene prirodne nepogode mogu izazvati kratkotrajne poremećaje u redovnom odvijanju života. Zadnjih godina zbog klimatskih promjena javljaju se suše, tuče te sve jače olujno nevrijeme i bura koje ruše drveće, nose krovove, ugrožavaju gospodarske objekte i sl. S obzirom na položaj Općine bilo je pojave toplinskih valova, olujnog i jakog vjetrova koji ne ugrožavaju u većoj mjeri stanovništvo i materijalna dobra Općine. Snježne oborine i poledica u zadnjih deset godina nisu izazvale ozbiljnije zastoje u prometu i opskrbi. Općina ima definirane mjere i odgovornosti za zaštitu i spašavanje od ekstremnih vremenskih uvjeta²⁸.

²⁶ Plan zaštite i spašavanja za Općinu Viškovo (DLS d.o.o., 2014.)

²⁷ Plan zaštite i spašavanja za Općinu Viškovo (DLS d.o.o., 2014.)

²⁸ Plan zaštite i spašavanja za Općinu Viškovo (DLS d.o.o., 2014.)

2.6.6. Tehničko-tehnološke katastrofe i velike nesreće

Ugroženost od nesreća u gospodarstvu i prometu

Mogućnost nastanka tehničko-tehnoloških nesreća koje mogu prerasti u veliku nesreću ili katastrofu ovisi o vrsti, koncentraciji i količini opasne tvari na lokaciji. Na području Općine Viškovo nalazi se nekoliko značajnijih gospodarskih objekata koji skladište/koriste opasne tvari te se u slučaju nesreće mogu očekivati vanlokacijske posljedice²⁹.

Tablica 47: Gospodarski subjekti koji skladište/koriste opasne tvari na području Općine Viškovo

SUBJEKT	OPASNA TVAR	MAKSIMALNA KOLIČINA NA LOKACIJI
Filtom d.o.o. Benzinska postaja Viškovo, Furićevo bb	Eurosuper	1 podzemni spremnik 50.000 l (39.000 kg)
	Super 98 plus	1 podzemni spremnik 25.000 l (19.500 kg)
	Dizel	1 podzemni spremnik 25.000 l (21.125 kg)
	Eurodizel	1 podzemni spremnik 50 000l (42 250 kg)
	Lož ulje	1 podzemni spremnik 50.000 l (43.000 kg)
Benzinska postaja Europol, Viškovo	UNP	
	Benzin, dizel	
Osnovna škola Viškovo	Lož ulje	40 m3 (podzemni spremnik)
Prodajno mjesto plina u bocama M. Šegota – Lučinići 2	UNP	70 + 70 boca po 10 kg
Prodajno mjesto plina u bocama M. Bezjak – Zorzići 27	UNP	47 + 47 boca po 10 kg
Plinacro d.o.o. Zagreb Energo d.o.o. Rijeka	Prirodni plin	Plinovod
KD Čistoća d.o.o. Rijeka Kompaktno postrojenje za spaljivanje odlagališnog plina na odlagalištu komunalnog otpada Viševac	Odlagališni plin s udjelom od 30 do 50 vol. % metana – od 150- 600 Nm3/h (N = normalni plin sobne temperature i normalnog atm. tlaka od 1 bara)	Interni plinovod
Sovjak- crna jama		

Izvor: Procjena ugroženosti stanovništva, materijalnih i kulturnih dobara te okoliša od katastrofa i velikih nesreća Općinu Viškovo (DLS d.o.o., 2014.)

U slučaju nesreće na bilo kojoj od navedenih lokacija najprije će reagirati snage tvrtke (osoblje obučeno za reagiranje u slučaju nesreće). U slučajevima kada bi posljedice nesreće bile takve da bi

²⁹ prema Procjeni ugroženosti stanovništva, materijalnih i kulturnih dobara te okoliša od katastrofa i velikih nesreća Općine Viškovo (DLS d.o.o., 2014.)

mogle izazvati veće posljedice po stanovništvo, poradi učinkovitosti ili brzine saniranja, uključuju se i dodatne snage s područja Općine³⁰.

Najveću opasnost na području Općine Viškovo, a vezano za cestovni promet, predstavlja prijevoz naftnih derivata prema benzinskoj postaji te ostalim privrednim subjektima na području Općine koji koriste ove opasne tvari.

Predviđene su mjere zaštite od ekoloških nesreća za namjeravani zahvat, sanacija lokacije visoko onečišćene opasnim otpadom Sovjak tijekom projektiranja i pripreme te mjere tijekom sanacije³¹.

Epidemiološke i sanitarne opasnosti

Nastavni zavod za javno zdravstvo Primorsko-goranske županije (NZZJZ PGŽ) kontinuirano provodi nadzor nad kretanjem zaraznih bolesti za područje cijele županije pa tako i Općine Viškovo.

U slučaju epidemija i sanitarnih opasnosti te pojave stočnih zaraznih bolesti i biljnih bolesti mjere zaštite i spašavanja provodit će: NZZJZ PGŽ i Veterinarska stanica Rijeka uz pomoć građana. Po potrebi angažirat će se vatrogasne snage, Savjetodavna poljoprivredna služba PGŽ te nadležne inspekcijske službe.

U zadnjih deset godina nije zabilježena pojava biljnih bolesti širih razmjera kao ni pojava zaraznih bolesti životinja koje bi imale teže posljedice te razmjer epidemije³².

Prolomi hidroakumulacijskih brana

Na području Općine Viškovo ne postoje hidroakumulacijske brane.

Nuklearne i radiološke nesreće

Na području Općine Viškovo nema opasnosti od nuklearnih i radioloških nesreća te ionizirajućeg zračenja.

³⁰ prema Procjeni ugroženosti stanovništva, materijalnih i kulturnih dobara te okoliša od katastrofa i velikih nesreća Općine Viškovo (DLS d.o.o., 2014.)

³¹ Ministarstvo zaštite okoliša i prirode (Rješenje od 11.01.2016. za namjeravani zahvat- sanacija lokacije visoko onečišćene opasnim otpadom (crna točka Sovjak u Općini Viškovo))

³² prema Procjeni ugroženosti stanovništva, materijalnih i kulturnih dobara te okoliša od katastrofa i velikih nesreća Općine Viškovo (DLS d.o.o., 2014.)

2.7. Obvezni prostorni pokazatelji

OSNOVNA TEMATSKA CJELINA	SKUPINA POKAZATELJA	POKAZATELJ	PODATAK
OPĆI POKAZATELJI RAZVOJNIH KRETANJA			
DEMOGRAFSKA STRUKTURA	Razmještaj i struktura stanovništva	Broj stanovnika	14.445
		Indeks kretanja broja stanovnika	162,2
		Prirodni prirast stanovništva (2011./2001.)	752
	Razmještaj i struktura kućanstava	Broj kućanstava	5.118
		Indeks rasta broja kućanstava	176,7
		Prosječna veličina kućanstava	2,81
SOCIJALNO- GOSPODARSKA STRUKTURA	Ekonomski razvoj	Indeks razvijenosti	124,27
		Stupanj razvijenosti	IV. stupanj
STRUKTURA NASELJA I PODRUČJA ZA RAZVOJ IZVAN NASELJA			
OBILJEŽJA SUSTAVA NASELJA	Razmještaj, gustoća naselja i naseljenosti	Broj naselja	7
		Gustoća naselja	0,38
		Gustoća naseljenosti (2011. g.)	774,6
KORIŠTENJE ZEMLJIŠTA U NASELJIMA	Površina naselja	Površina (statističkih) naselja	18,65 km ²
	Građevinska područja (GP)	Površina GP naselja – ukupno planirana	558,5 ha
		Udio GP u odnosu na ukupnu površinu JLS	29,95 %
		Udio izgrađenog GP u odnosu na ukupnu površinu JLS	26,3 %
		Udio neizgrađenog GP u odnosu na ukupno GP	12,2 %
		Udio neuređenog GP* u odnosu na ukupno GP	/
		Broj stanovnika/ukupna površina GP	25,87
		Broj stanovnika/izgrađena površina GP	29,44 st/ha
		Broj stanovnika/uređena površina* GP	/
	IZDVOJENA GRAĐEVINSKA PODRUČJA (IZVAN NASELJA)	Izdvojena građevinska područja (IGP)	Površina izdvojenoga građevinskog područja izvan naselja – ukupno planirana
Površina i udio površine IGP pojedine namjene u odnosu na ukupnu površinu IGP			/
Ugostiteljsko-turistička namjena			10 ha
Gospodarska namjena – ukupna (proizvodna, poslovna, infrastrukturna, OIE i dr.)			79,6 ha
Sport i rekreacija			26,7 ha
Područja posebne namjene			/
Površina groblja			6.7 ha
Ukupni planirani smještajni			124 sobe

OSNOVNA TEMATSKA CJELINA	SKUPINA POKAZATELJA	POKAZATELJ	PODATAK
PROMETNA INFRASTRUKTURA		kapacitet u TRP	
		Broj turističkih postelja po km obalne crte	/
	POSTOJEĆA INFRASTRUKTURNA OPREMLJENOST		
	Cestovni promet	Duljina cesta po vrstama ³³	Državna(u izgradnji)7,6 km Županijske 19,5 km Lokalne 4,9 km Nerazvrstane 89,1 km
		Udio pojedinih vrsta cesta	Državne (u izgradnji) 4 % Županijske 16 % Lokalne 4 % Nerazvrstane 74 %
		Cestovna gustoća (duljina cesta/površina područja)	171,0 km/100 km ²
	Željeznički promet	Duljina pruge prema vrsti	/
		Udio pojedinih vrsta željezničkih pruga	/
		Gustoća željezničkih pruga (duljina/površina područja)	/
	Zračni promet	Broj zračnih luka prema vrstama	/
		Površina zračnih luka	/
			/
	Pomorski promet	Broj luka prema vrsti	/
			/
			/
		Površina kopnenog dijela luke	/
			/
	Riječni promet	Luke nautičkog turizma prema broju vezova	/
		Broj riječnih luka prema veličini i rijeci	/
	Elektroničke komunikacije	Klasa i duljina plovnih putova	/
		Broj postojećih baznih stanica na 100 stanovnika	0,12
ENERGETSKA INFRASTRUKTURA	Opskrba električnom energijom	Duljina elektroopkrbnih vodova	75,2 km
		Udio i duljina elektroopkrbnih vodova prema vrsti	220 kV 5,9 km; 7,8 % 35 kV 8,2 km; 10,8 %

³³ Odluka o razvrstavanju cesta (NN 44/12)

OSNOVNA TEMATSKA CJELINA	SKUPINA POKAZATELJA	POKAZATELJ	PODATAK	
			10(20) kV 61,1 km; 80,6 %	
	Opskrba plinom	Duljina plinovoda	Magistralni 2,5 km Ostali 6,2 km	
		Udio prema vrsti plinovoda	Magistralni 28,7 % Ostali 71,3 %	
	Opskrba naftom	Duljina naftovoda	/	
OPSKRBA VODOM I ODVODNJA OTPADNIH VODA	Opskrba pitkom i tehnološkom vodom	Duljina javne vodoopskrbne mreže	58,24 km	
		Potrošnja pitke vode	851.918 m ³	
	Pročišćavanje otpadnih voda	Duljina kanalizacijske mreže	mješoviti kolektor 0,57 km oborinski kolektor 2,8 km	
		Uređaji za pročišćavanje otpadnih voda – broj i kapacitet	UPOV Delta (Rijeka) 28.000 m ³ /dan	
GOSPODARENJE OTPADOM	Odlagališta otpada	Broj i površina odlagališta prema vrsti	Marišćina; 21 ha(samo odlagalište)	
		Sanacija neuređenih odlagališta (broj, površina)	Viševac; 8,5 ha	
KORIŠTENJE I ZAŠTITA ZNAČAJNIH PROSTORA				
KORIŠTENJE PRIRODNIH RESURSA	Poljoprivreda	Ukupna površina poljoprivrednog zemljišta	50 ha	
		Udio poljoprivrednog zemljišta	2,7 %	
		Površina poljoprivrednog zemljišta po stanovniku	0,4 ha/st	
	Šumarstvo	Ukupna površina šumskog zemljišta	10 ha	
		Udio šumskog zemljišta	0,5 %	
		Površina šumskog zemljišta po stanovniku	0,1 ha/st	
	Vode	Površine površinskih voda prema vrsti (jezero, ribnjak, umjetni bazeni, more)	/	
		Udio površina površinskih voda u odnosu na površinu JLS/županije/države	/	
		Duljina vodotoka	/	
	Morska obala	Morska obala – dužina obalne crte	/	
	Mineralne sirovine	Broj i površina eksploatacijskih polja po vrstama mineralnih sirovina	/	
	ZAŠTIĆENE PRIRODNE VRIJEDNOSTI	Zaštićena područja prirode	Broj i površina zaštićenih područja	/
			Područja ekološke mreže, prema vrsti	/
				/
KULTURNA DOBRA	Struktura registriranih	Broj zaštićenih nepokretnih kulturnih dobara	3 kuće 1 ruralna cjelina	

OSNOVNA TEMATSKA CJELINA	SKUPINA POKAZATELJA	POKAZATELJ	PODATAK
	kulturnih dobara	Broj ili udio obnovljenih kulturnih dobara	/
		Broj ili udio ugroženih kulturnih dobara	/
PODRUČJA POSEBNIH KARAKTERISTIKA**	Područja potencijalnih prirodnih i drugih nesreća	opisano u tekstualnom dijelu u poglavlju 2.6.3.	Sovjak
DOKUMENTI PROSTORNOG UREĐENJA			
POKRIVENOST PROSTORNIM PLANOVIMA	Pokrivenost PP prema razini planova i izvješća	Broj donesenih PP	4 UPU (ukupno 28 PP na snazi) 2 DPU
		Broj donesenih izmjena i dopuna PP	1 PPUO 5 DPU (ukupno 10 ID PP)
		Broj PP u izradi	3 (4 odluke o izradi van snage temeljem čl. 202 ZUP-a)
PROVEDBA PROSTORNIH PLANOVA		Broj izdanih pojedinačnih akata prostornog uređenja po vrstama ukupno:	262
		Lokacijska dozvola po ZOPUG	92
		Rješenje o uvjetima gradnje	13
		Rješenje za građenje	7
		Potvrda glavnog projekta	90
		Građevinska dozvola	60
URBANA PREOBRAZBA		Broj PP ili pojedinačnih zahvata	/
		Površina	/
URBANA SANACIJA		Broj izdanih rješenja o ozakonjenju ukupno:	1437
		Rješenje o izvedenom stanju (legalizacija NN 90/11)	21
		Rješenje o izvedenom stanju- zahtjevna građevina (NN 86/12)	289
		Rješenje o izvedenom stanju- manje zahtjevna građevina (NN 86/12)	794
		Rješenje o izvedenom stanju- jednostavna građevina (NN 86/12)	80
		Rješenje o izvedenom stanju- pomoćna građevina (NN 86/12)	253
		Planovi sanacije, izmjene i dopune PP	/

Napomena*:

Udio neuređenog GP* - u odnosu na ukupno GP i broj stanovnika/uređena površina* GP – Općina nije izvršila usklađenje sa Zakonom o prostornom uređenju temeljem čl. 201 – određivanje neuređenih dijelova gp naselja i izgrađenih dijelova tih područja planiranih za urbanu preobrazbu.

3. ANALIZA PROVEDBE PROSTORNIH PLANOVA I DRUGIH DOKUMENATA

Zakonom o prostornom uređenju i gradnji (NN 76/07, 38/09, 55/11, 90/11, 50/12, 55/12 i 80/13) uvedena je obveza izrade Informacijskog sustava prostornog uređenja Republike Hrvatske. Obveza izrade informacijskog sustava potvrđena je i u novom Zakonu o prostornom uređenju (NN 153/13), te Uredbom o informacijskom sustavu prostornog uređenja (NN 115/15). Slijedom navedenog Zavod za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije (u daljnjem tekstu: Zavod) je uspostavio i vodi Informacijski sustav prostornog uređenja za područje naše Županije (ISPU).

Temeljem istih propisa nositelji izrade prostornih planova (gradovi i općine) imaju obavezu dostavljati JU Zavod sve potrebne informacije i elaborate kako bi informacijski sustav Županije bio ažuran, a posredno i informacijski sustav pri Ministarstvu graditeljstva i prostornog uređenja, kojeg JU Zavod ima obavezu i ažurirati.

Informacijski sustav prostornog uređenja Primorsko-goranske županije

Svi prikupljeni podaci o prostornom planovima su sistematizirani i vode se pomoću Registra prostornih planova. Osim prikupljanja svih odluka u vezi prostornih planova i arhiviranja elaborata u papirnatom i digitalnom obliku, izrađuju se i posebni digitalni formati prostornih planova kojima se olakšava pronalaženje planiranih podataka o prostoru i izrada potrebnih analiza, primjerice i ovog Izvješća. To su izrade GIS baza PPUG/O, skeniranje ovjerenih elaborata prostornih planova, georeferenciranje skenova i obrada karata te izrada PDF-a za prikaz na WEB-u. Zavod je za područje Primorsko-goranske županije uspostavio Informacijski sustav prostornog uređenja (ISPU) koji se koristi kod izdavanja akata prostornog uređenja i gradnje. Uspostavljeni sustav omogućava direktan i neposredan uvid u geografski locirane kartografske prikaze prostornog plana Županije, prostornih planova uređenja općina/gradova, urbanističke i detaljne planove uređenja. Radi identifikacije prostora koriste se katastarski podaci, topografske karte i ortofoto različitih godišta, koji su dobiveni od Državne geodetske uprave.

2016. godine za područje Primorsko-goranske županije stvoreni su preduvjeti za prelazak na novi državni koordinatni sustav HTRS/96TM. Svi prostorni planovi za koje je odluka o izradi objavljena nakon 31. listopada 2015. godine, tj. stupanja na snagu Uredbe o informacijskom sustavu prostornog uređenja (NN 115/15), trebaju biti doneseni u novoj kartografskoj projekciji.

Razvoj ISPU ima za cilj uključiti i ostale zainteresirane korisnike, a posebno jedinice lokalne samouprave, čime bi se postigao sinergijski učinak a efekti spustili do krajnjih korisnika sustava. Informatičko povezivanje JLS na županijski informacijski sustav prostornog uređenja u dijelu koji se odnosi na prostorno-plansku dokumentaciju, može se promatrati kao nadogradnja postojećih rješenja pojedine jedinice lokalne samouprave, ali i kao cjelovito rješenje za one JLS koje nemaju razvijene svoje sustave.

Geodetske podloge za područje Općine Viškovo

Osim službenih podloga o kojima brine i koje financira u svojim programima Državna geodetska uprava, Općina Viškovo kao rezultat aktivnosti lokalne zajednice ima novu katastarsku izmjeru koja je za veći dio područja usklađena sa zemljišnom knjigom. Taj je podatak veoma važan jer doprinosi kvaliteti kartografskih prikaza prostornih planova, ali i omogućava efikasnije rješavanje imovinsko-pravnih pitanja prilikom gradnje.

Općina Viškovo u suradnji s geodetskom tvrtkom, Geodetski zavod Rijeka, vodi GIS Općine, prikuplja razne kartografske, ortofoto, komunalne, adresne i dr. podatke. GIS se stalno nadograđuje, a prikazuje se putem Web GIS preglednika Atlas 14.

3.1. Izrada prostornih planova**Tablica 48: Važeći prostorni planovi**

VRSTA PLANA	NAZIV PLANA	NAMJENA	SN ³⁴
PPŽ	Prostorni plan Primorsko-goranske županije	Odluka o donošenju	2013-32
PPUO	Prostorni plan uređenja Općine Viškovo	Odluka o donošenju	2007-49
	Odluka o donošenju I. izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Općine Viškovo	Odluka o donošenju	2012-04
UPU	Odluka o donošenju Urbanističkog plana uređenja Viškovo N1-1 / UPU 1 /	Naselje N-1_1	2012-17
UPU	Odluka o donošenju Urbanističkog plana uređenja Radne zone Marinići K-1 /UPU 2/	Radna/poslovna zona K1_1	2012-17
UPU	Odluka o donošenju Urbanističkog plana uređenja Radne zone Mariščina K-2 /UPU 3/	Radna/poslovna zona K1_2	2012-17
UPU	Odluka o donošenju Urbanističkog plana uređenja osnovne škole Marinići i dijela naselja Blažići	Mješovita zona	2016-05
UPU	Ispravak Odluke o donošenju Urbanističkog plana uređenja osnovne škole Marinići i dijela naselja Blažići	Mješovita zona	2016-12
DPU	Odluka o Detaljnom planu uređenja stambeno poslovne građevine na k.č. 1552, 1553, 1554, 1555, 1556/1 u k.o. Marinići	Pojedinačni zahvat	2001-27
DPU	Odluka o detaljnom planu uređenja dijela športsko – rekreacij. centra Marinići - prostor Dječjeg vrtića	Mješovita zona	2001-27
DPU	Odluka o Detaljnom planu uređenja javnog parkirališta Milihovo	Mješovita zona	2001-29
	Odluka o autentičnom tumačenju članka 23. stavka 1. Odluke o Detaljnom planu uređenja javnog parkirališta Milihovo	Mješovita zona	2006-06
DPU	Odluka o Detaljnom planu uređenja zone Drinkomatik u Jurašima	Pojedinačni zahvat	2002-05
	Odluka o autentičnom tumačenju članka 6.Odluke o Detaljnom planu uređenja zone Drinkomatik u Jurašima - odnosi se na Sl.n. 5/02.	Pojedinačni zahvat	2003-19
	Odluka o autentičnom tumačenju članka 15.Odluke o Detaljnom planu uređenja zone Drinkomatik u Jurašima (SN PGŽ 05/02)	Pojedinačni zahvat	2006-06
DPU	Odluka o Detaljnom planu uređenja zone RZ - 7 _ Zona Gramat i Panon	Radna zona	2002-06
	Odluka o Izmjeni i dopuni Detaljnog plana uređenja zone RZ - 7 _ Zona Gramat i Panon	Radna zona	2003-26
DPU	Detaljni plan uređenja dijela zone centra u Viškovu sjeverno od Društvenog doma	Mješovita zona	2003-06

³⁴ Brojevi SN se odnose na Službene novine Primorsko-goranske županije za objave do dana 24.07.2014. godine, a nakon toga na Službene novine Općine Viškovo.

Debljim fontom su obilježeni planovi doneseni u razdoblju ovog Izvješća od 2012. do 2016. godine

DPU	Odluka o Detaljnom planu uređenja zone Čakovečki mlinovi u zoni Marinići	Mješovita zona	2003-26
DPU	Odluka o Detaljnom planu uređenja dijela zone RZ-8 u Viškovu	Radna zona	2003-31
DPU	Odluka o Detaljnom planu uređenja stambeno - poslovne zone Adria metal	Mješovita zona	2003-31
DPU	Odluka o Detaljnom planu uređenja dijela radne zone RZ-5 u Marčeljima	Radna zona	2002-23
	Odluka o Izmjeni i dopuni Detaljnog plana uređenja dijela radne zone RZ-5 u Marčeljima	Radna zona	2004-15
DPU	Odluka o Detaljnom planu uređenja zone Doma za starije i nemoćne osobe	Pojedinačni zahvat	2004-22
DPU	Odluka o Detaljnom planu uređenja "Poslovni kompleks Filtom"	Poslovna zona	2005-02
DPU	Odluka o Detaljnom planu uređenja "Poslovni kompleks Ark-Mihelić"	Poslovna zona	2005-05
	Odluka o Izmjeni i dopuni Detaljnog plana uređenja Ark-Mihelić / DPU 18/	Poslovna zona	2011-37
	Odluka o II. Izmjeni i dopuni Detaljnog plana uređenja Ark-Mihelić /DPU 18/	Poslovna zona	2014-02
DPU	Odluka o Detaljnom planu uređenja rekreacijskog centra u Marčeljima	Sport i rekreacija	2005-08
DPU	Odluka o Detaljnom planu uređenja Društveni centar Viškovo i park Milihovo	Mješovita zona	2005-30
	Odluka o Izmjeni i dopuni Odluke o Detaljnom planu uređenja Društveni centar Viškovo i park Milihovo (odnosi se na SN PGŽ 30/05)	Mješovita zona	2007-02
	Odluka o izmjenama i dopunama Detaljnog plana uređenja Društveni centar Viškovo i park Milihovo	Mješovita zona	2015-02
	Odluka o donošenju Izmjena i dopuna Detaljnog plana uređenja Društenog centra Viškovo i parka Milihovo - DPU 15	Mješovita zona	2016-05
DPU	Odluka o Detaljnom planu uređenja sportsko-rekreacijske zone i dijela naselja u Ronjgima	Mješovita zona	2005-30
DPU	Odluka o Detaljnom planu uređenja područja Osnovne škole	Mješovita zona	2007-30
	Odluka o Izmjenama i dopunama Detaljnog plana uređenja područja Osnovne škole	Mješovita zona	2015-02
	Ispravak Odluke o Izmjenama i dopunama Detaljnog plana uređenja područja Osnovne škole - DPU 16	Mješovita zona	2015-09
DPU	Odluka o Detaljnom planu uređenja Groblje (G-2) /DPU 13/	Groblje	2011-37
DPU	Odluka o Detaljnom planu uređenja Vozišće /DPU 23/	Mješovita zona	2011-37
DPU	Odluka o Detaljnom planu uređenja Juraši / DPU 20/	Mješovita zona	2011-37
DPU	Odluka o Detaljnom planu uređenja Ferenčić / DPU 24/	Mješovita zona	2012-40
DPU	Odluka o donošenju Detaljnog plana uređenja groblja G-1	Groblje	2012-04
DPU	Odluka o Detaljnom planu uređenja DPU 8 Športsko-rekreacijska zona Halubjan (R-1)	Sport i rekreacija	2011-37
	Odluka o Izmjeni i dopuni Detaljnog plana uređenja DPU 8/Športsko-rekreacijska zona Halubjan (R-1)	Sport i rekreacija	2016-05

Na području Općine Viškovo na snazi je prostorni plan uređenja Općine, četiri urbanistička plana i 23 detaljna urbanistička plana (Kartografski prikaz 13). Planovi izrađeni prije donošenja PPUO (2007. god.) izrađeni su temeljem Programa mjera za unapređenje stanja u prostoru, a nakon toga temeljem PPUO ili Zakona.

Izmjene i dopune planova su većinom izrađene u različitim obuhvatima planova, a susjedni planovi se često međusobno preklapaju.

U razdoblju ovog Izvješća od 2012. do 2016. godine donijete su:

- izmjene i dopune PPUO,
- četiri nova UPU,
- dva nova DPU i četiri izmjene i dopune DPU.

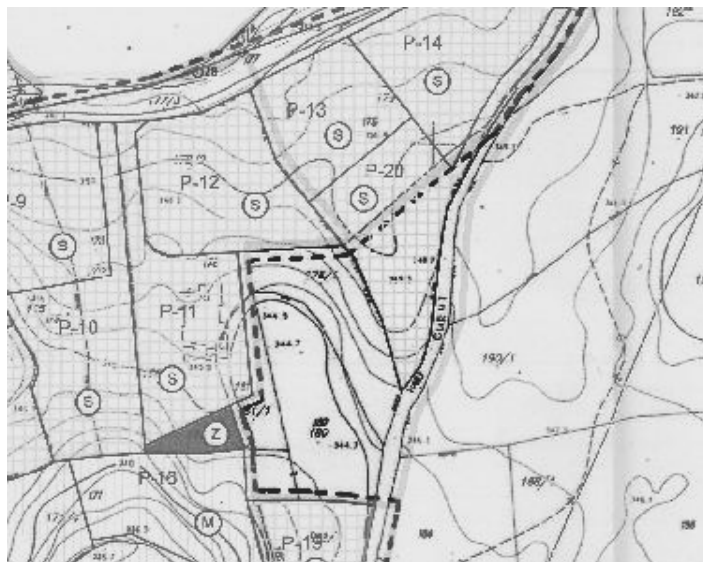
Analizom građevinskih područja u PPUO Viškovo i građevinskih područja u planovima nižeg reda utvrđena je neusklađenost građevinskih područja u urbanističkim planovima uređenja i detaljnim planovima uređenja u odnosu na građevinska područja iz PPUO. Prilikom izrade izmjena i dopuna PPUO Viškovo, potrebno je izvršiti detaljnu analizu.

Građevinsko područje u DPU 24 Ferencić (SN PGŽ 40/12), gospodarsko-proizvodne namjene, šire je od građevinskog područja određenog PPUO Viškovo za cca 280 m².

Područje društvene namjene D i športa R-2 u DPU športsko-rekreacijskog centra Marinići-prostori Dječjeg vrtića (SN PGŽ 27/01) za više od 500 m² je šire od građevinskog područja određenog PPUO Viškovo.

Proširenje građevinskog područja naselja u DPU 20 Juraši za cca 570 m² u odnosu na građevinsko područje iz PPUO prikazano je na donjoj slici.

Slika 26: DPU 20 Juraši (SN PGŽ 37/11)

Tablica 49: Prostorni planovi u izradi

VRSTA PLANA	NAZIV PLANA	SN Općine Viškovo
UPU	Odluka o izradi Urbanističkog plana uređenja sportsko-rekreacijske zone i djela naselja u Ronjgima	2016-12
UPU	Odluka o izradi I. Izmjena i dopuna Urbanističkog plana uređenja Radne zone Mariščina K-2 (UPU-3)	2016-13
DPU	Odluka o izradi I. Izmjene i dopune Detaljnog plana uređenja javnog parkirališta Milihovo - DPU 17	2015-06

Izvor: Registar prostornih planova JU Zavod

Gore navedene odluke o izradi izmjena i dopuna planova donijete su temeljem ZPU (NN 153/13).

Tablica 50: Odluke o izradi prostornih planova koje su stavljene van snage temeljem čl. 202 ZUP-a

VRSTA PLANA	NAZIV PLANA	VRSTA ODLUKE	SN PGŽ
6UPU	Odluka o izradi urbanističkog plana uređenja Turističko - ugostiteljske zone Ronjgi T-1 /UPU 4/	Van snage Odluka o izradi	2008-18
7DPU	Odluka o izradi Izmjene i dopune Detaljnog plana uređenja Marovičino / DPU 6/	Van snage Odluka o izradi	2008-30
7DPU	Odluka o izradi Detaljnog plana uređenja Garići / DPU 25/	Van snage Odluka o izradi	2008-30
7DPU	Odluka o izradi Detaljnog plana uređenja dijela naselja Ferenci	Van snage Odluka o izradi	2012-17

Izvod: Registar prostornih planova JU Zavod

Temeljem članka 202. Zakona o prostornom uređenju, prostorni planovi za koje je donijeta odluka o izradi, a nije obavljena javna rasprava do 31.12.2015. godine, stavljaju se van snage temeljem zakona.

Praćenje stanja u prostoru

Ranijom zakonskom regulativom, ZUP (NN 30/94, 68/98, 61/00, 32/02) bilo je propisano donošenje Izvješća o stanju u prostoru i Program mjera za unapređenje stanja u prostoru za dvogodišnje razdoblje. Zatim je izmjenom i dopunom ZUP-a (NN 100/04) taj period povećan na četverogodišnje razdoblje, a ukinuta je potreba izrade Programa mjera za unaprjeđenje stanja u prostoru. Prethodno izvješće izrađeno je temeljem Pravilnika o sadržaju i obveznim prostornim pokazateljima izvješća o stanju u prostoru (NN 117/12).

Tablica 51: Popis donesenih Izvješća o stanju u prostoru i Programa mjera za unapređenje stanja u prostoru

Vrsta dokumenta	Naziv dokumenta	Broj glasnika	Razdoblje
Izvješće	Izvješće o stanju u prostoru područja Općine Viškovo u razdoblju od travnja 1993. do lipnja 1996. god.	1996-29	1993.-1996.
Izvješće	Izvješće o stanju u prostoru područja Općine Viškovo za razdoblje od 1996. do 1997. godine	1998-22	1996.-1997.
Izvješće	Izvješće o stanju u prostoru Općine Viškovo za razdoblje primjene Programa mjera za unapređenje stanja u prostoru (SN PGŽ 22/98)	2000-21	1998.-1999.

Izvrješće	Izmjena i dopune izvrješća o stanju u prostoru Općine Viškovo za razdoblje primjene Programa mjera za unapređenje stanja u prostoru (SN PGŽ 22/98)	2000-27	1998.-1999.
Izvrješće	Izvrješće o stanju u prostoru Općine Viškovo u razdoblju od 2001. do 2002.	2002-20	2001.-2002.
Izvrješće	Izvrješće o stanju u prostoru Općine Viškovo od 2012. do 2016.	2013-06	2012.-2013.
Program mjera	Program mjera za unapređenje stanja u prostoru Općine Viškovo za dvogodišnje razdoblje (od svibnja 1996. do travnja 1998. godine)	1996-29	1996.-1998.
Program mjera	Izmene i dopune programa mjera za unapređenje stanja u prostoru za dvogodišnje razdoblje od svibnja 1996. do travnja 1998. godine	1997-22	1996.-1998.
Program mjera	Program mjera za unapređenje stanja u prostoru za razdoblje od 1998. do 1999. godine	1998-22	1998.-1999.
Program mjera	Dvogodišnji program mjera za unapređenje stanja u prostoru područja Općine Viškovo	2000-21	2001.-2002.
Program mjera	Izmjena i dopuna dvogodišnjeg programa mjera za unapređenje stanja u prostoru Općine Viškovo	2000-27	2001.-2002.
Program mjera	Program mjera za unapređenje stanja u prostoru Općine Viškovo za razdoblje od listopada 2002. do listopada 2004.	2002-20	2002.-2004.
Program mjera	Izmjena i dopuna programa mjera za unapređenje stanja u prostoru Općine Viškovo za razdoblje od listopada 2002. do listopada 2004. godine	2003-02	2002.-2004.
Program mjera	II. izmjene i dopune dvogodišnjeg Programa mjera za unapređenje stanja u prostoru za prostor Općine Viškovo za razdoblje od listopada 2002. do listopada 2004. godine	2003-16	2002.-2004.
Program mjera	III. dopuna programa mjera za unapređenje stanja u prostoru za prostor Općine Viškovo za razdoblje od listopada 2002. do listopada 2004. godine	2003-21	2002.-2004.
Program mjera	IV. izmjena i dopuna dvogodišnjeg Programa mjera za unapređenje stanja u prostoru Općine Viškovo za razdoblje od listopada 2002. do listopada 2004. godine	2004-10	2002.-2004.
Program mjera	V. izmjena i dopuna dvogodišnjeg programa mjera za unapređenje stanja u prostoru Općine Viškovo za razdoblje od listopada 2002. do listopada 2004. godine	2004-22	2002.-2004.
Program mjera	Program mjera za unapređenje stanja u prostoru Općine Viškovo za razdoblje od prosinca 2004. do prosinca 2008.	2004-40	2004.-2008.

Izvod: Dokumentacija JU Zavod

3.2. Provedba prostornih planova

Za područje Općine Viškovo provedbu prostornih planova, u obliku izdavanja akata iz oblasti prostornog uređenja i građenja, obavlja Upravni odjel za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša Primorsko-goranske županije sa sjedištem u Rijeci. Do donošenja posljednjih zakona o prostornom uređenju i gradnji postojali su ovi akti: lokacijska dozvola, potvrda parcelacijskog elaborata, rješenje o utvrđivanju građevne čestice, rješenje o uvjetima građenja, rješenje o promjeni namjene građevine, rješenje o izvedenom stanju, uporabna dozvola, uvjerenje za uporabu građevine, potvrde samostalnih uporabnih cjelina, uvjerenja o vremenu građenja građevine, dozvole za uklanjanje građevine i rješenja za građenje.

Donošenjem novog Zakona o prostornom uređenju i Zakona o gradnji (NN 153/13), od 1. siječnja 2014. godine, akti prostornog uređenja su: lokacijska informacija, obavijest o posebnim uvjetima koje treba pribaviti prije izdavanja lokacijske dozvole, lokacijska dozvola, dozvola za promjenu namjene i uporabu postojeće građevine, rješenje za utvrđivanje građevne čestice i potvrda parcelacijskog elaborata.

Akti za građenje su: građevinska dozvola, prijava početka ili nastavka radova i uporabna dozvola.

Tablica 52: Statistika akata iz prostornog uređenja i građenja po godinama (od 1.1.2012. do 13.12.2016.)

Naziv podvrste zahtjeva stranke	Godina				
	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
zaprimiti zahtjevi					
Lokacijska dozvola po ZOPUG	33	47	8	11	7
Rješenje o uvjetima gradnje	12	12			
Rješenje za građenje	4	10		1	
Potvrda glavnog projekta	86	46	17	3	17
Građevinska dozvola			22	27	63
Ukupno godišnje	135	115	47	42	87
UKUPNO ZA 426					
pozitivno riješeni					
Lokacijska dozvola po ZOPUG	26	45	3	10	8
Rješenje o uvjetima gradnje	3	9			1
Rješenje za građenje	2	5			
Potvrda glavnog projekta	46	34	7		3
Građevinska dozvola			10	13	37
Ukupno godišnje	77	93	20	23	49
UKUPNO 262					
riješeni (odbijeni, odbačeni, obustave)					
Lokacijska dozvola po ZOPUG	6	1	4		
Rješenje o uvjetima gradnje	8	1			2
Rješenje za građenje	2	5		1	
Potvrda glavnog projekta	34	10	7	3	17
Građevinska dozvola			9	4	6
Ukupno godišnje	50	17	20	8	25
UKUPNO 120					

Izvor: Upravni odjel za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša PGŽ, Rijeka

U razdoblju od 2012. do 2016. godine ukupno je za područje Općine Viškovo zaprimljeno 426 zahtjeva, pozitivno je riješeno 262, a negativno 120 zahtjeva.

Tablica 53: Statistika predmeta od 1.1.2012. do 13.12.2016. - legalizacija po godinama

Naziv podvrste zahtjeva stranke	Godina				
	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
zaprimljeni zahtjevi					
Rješenje o izvedenom stanju - legalizacija (NN 90/11)	71			1	3
Rješenje o izvedenom stanju - zahtjevna građevina (NN 86/12)	59	377	1	8	15
Rješenje o izvedenom stanju - manje zahtjevna građevina (NN 86/12)	108	1.258	7	27	23
Rješenje o izvedenom stanju - jednostavna građevina (NN 86/12)	19	134		3	2
Rješenje o izvedenom stanju - pomoćna građevina (NN 86/12)	20	315	3	2	4
Ukupno godišnje	277	2.084	11	41	47
UKUPNO 2.460					
pozitivno riješeni					
Rješenje o izvedenom stanju - legalizacija (NN 90/11)	17			1	3
Rješenje o izvedenom stanju- zahtjevna građevina (NN 86/12)	55	159		6	69
Rješenje o izvedenom stanju - manje zahtjevna građevina (NN 86/12)	95	464	7	17	211
Rješenje o izvedenom stanju - jednostavna građevina (NN 86/12)	12	53		1	14
Rješenje o izvedenom stanju - pomoćna građevina (NN 86/12)	15	189	1	2	46
Ukupno godišnje	194	865	8	27	335
UKUPNO 1.437					
riješeni (odbijeni, odbačeni i obustavljeni)					
Rješenje o izvedenom stanju - legalizacija (NN 90/11)	45				1
Rješenje o izvedenom stanju - zahtjevna građevina (NN 86/12)	4	40			11
Rješenje o izvedenom stanju - manje zahtjevna građevina (NN 86/12)	8	151		3	48
Rješenje o izvedenom stanju - jednostavna građevina (NN 86/12)	5	26		1	5
Rješenje o izvedenom stanju - pomoćna građevina (NN 86/12)	4	34	1		7
Ukupno godišnje	66	251	1	4	72
UKUPNO 394					

Izvor: Upravni odjel za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša PGŽ, Rijeka

Upravni odjel za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša donosi rješenja o izvedenom stanju temeljem Zakona o postupanju s nezakonito izgrađenim zgradama (NN 90/11) i Zakona o postupanju s nezakonito izgrađenim zgradama (NN 86/12), koji je zamijenio prvoga na način da je podijelio objekte u četiri kategorije obzirom na veličinu objekta. Ovisno o tomu smanjen je obim potrebne dokumentacije za manje zahtjevne objekte.

U trajanju razdoblja iz ovog Izvješća na području Općine Viškovo bilo je ukupno 2.460 zahtjeva za legalizaciju, što obzirom na broj domaćinstava (5.118) u Općini znači da je gotovo svako drugo domaćinstvo zatražilo neki vid ozakonjenja objekta.

Najviše pozitivnih rješenja, 865, donijeto je 2013. godine i to prvenstveno za manje zahtjevne građevine. Slijede po brojnosti pozitivna rješenja za pomoćne građevine, zahtjevne građevine i jednostavne građevine. Nakon 2013. godine broj rješenja znatno opada i to, 2014. godine na osam, 2015. godine na 27, a 2016. godine su pozitivno riješena 335 predmeta.

3.3. Provedba drugih dokumenata koji utječu na prostor

STRATEŠKI RAZVOJNI PROGRAM OPĆINE VIŠKOVO od 2015. do 2020. godine usvojen na Općinskom vijeću 21.12.2016. godine.

Strateški razvojni program Općine Viškovo od 2015. do 2020. godine je ključni strateško-planski dokument Općine Viškovo čija je svrha poticanje razvoja zajednice. Okvir je za definiranje zajedničkih ciljeva, poticanja i angažiranja lokalnih resursa. Izrađen je u skladu sa strategijama i politikama na višim razinama vlasti, Razvojnou strategijom Primorsko-goranske županije i drugim sektorskim strategijama.

Vizija razvoja Općine do 2020. je sažeta u sljedećem:

Područje Općine Viškovo je dinamičan prostor u kojemu se isprepliću i sinergijski koriste tradicionalne i suvremene vrijednosti i obilježja, te urbani i ruralni elementi. Gospodarski i turistički razvijeno i prepoznatljivo odredište, sa socijalno osjetljivom i aktivnom zajednicom i visokim standardom kvalitete života, prati europske trendove razvoja i omogućava osobni i profesionalni rast i razvoj svakom svom građaninu.

Sljedeći ciljevi su temeljna pretpostavka za ostvarenje vizije razvoja:

- učinkovito upravljanje i razvoj prostora Općine,
- zaštita i očuvanje okoliša,
- održiv i konkurentan gospodarski sektor,
- razvoj lokalne zajednice i rast standarda kvalitete života.

STRATEGIJA RAZVOJA URBANE AGLOMERACIJE RIJEKA ZA RAZDOBLJE od 2016. do 2020. GODINE (u nastavku UA Rijeka) izrađena je u veljači 2016. godine.

To je strateški dokument višeg reda koji se temelji na prostorno-planskim i strateškim dokumentima gradova i općina u sastavu Urbane aglomeracije Rijeka, a usklađen je sa Strategijom razvoja Primorsko-goranske županije za razdoblje od 2016. do 2020.

U sastav UA Rijeka ušlo je deset gradova i općina: Grad Rijeka, Grad Kastav, Grad Kraljevica, Grad Opatija, Općina Čavle, Općina Klana, Općina Kostrena, Općina Lovran, Općina Mošćenička Draga i Općina Viškovo. Područje UA Rijeka zauzima 11,5 % kopnene površine Županije, a na njemu živi 64 % ukupnog stanovništva PGŽ. Na ovom području smještene su najznačajnije upravne i društvene funkcije, primjerice Sveučilište, Klinički bolnički centar, Hrvatsko narodno kazalište, glavni prometni pravci i povoljno poslovno okruženje.

UA Rijeka je kao najznačajniju snagu izdvojila povoljni geografski položaj, multietničnost i multikulturalnost, razvijen sustav socijalne i zdravstvene zaštite, te obrazovanja.

UA Rijeka je područje koje se razvija temeljem jačanja ljudskih potencijala a u funkciji razvoja održivog gospodarstva i očuvanja kvalitetnog urbanog prostora, što je vizija UA Rijeka.

Glavni strateški ciljevi su:

- Pametan rast čime se potiču znanje, inovacije, obrazovanje i digitalno društvo.

- Održiv rast u svrhu učinkovitijeg iskorištavanje resursa (klima, energetika, mobilnost), uz istovremeno povećanje konkurentnosti.
- Uključiv rast s povećanjem sudjelovanja na tržištu rada, stjecanjem vještina te borbom protiv siromaštva.

Razvoj UA Rijeka planira se ostvariti prvenstveno putem integriranih teritorijalnih ulaganja s obzirom na zajedničke resurse, probleme ali i postojeće primjere dobre prakse u općinama i gradovima u sastavu UA, te kroz mnogobrojne inicijative.

LOKALNA RAZVOJNA STRATEGIJA LOKALNE AKCIJSKE GRUPE „TERRA LIBURNA“ za razdoblje od 2014. do 2020. godine (u nastavku LAG Terra Liburna) izrađena je u lipnju 2016. godine

Europska unija je, prepoznavši potrebe ruralnog razvoja zajednice, stvorila zajedničku poljoprivrednu politiku, te primjenom LEADER programa nastoji potaknuti daljnji razvoj ruralnih područja učinkovitim korištenjem svih njihovih resursa i to pomoću CLLD (Community-Led Local Development) mehanizma lokalnog razvoja pod vodstvom zajednice.

LAG Terra Liburna pokriva područje Grada Kastva, Grada Opatije, Općine Klana, Općine Matulji, Općine Mošćenička Draga, Općine Lovran, Općine Viškovo i Općine Jelenje.

Pregled strateških ciljeva, prioritetnih mjera i aktivnosti kao i pripadajućih tipova operacija daje sljedeći prikaz, a uključuje i doprinos prioritetima i fokus područjima Programa ruralnog razvoja:

- razviti poljoprivredne i druge aktivnosti kao temelj stvaranja ponude tipičnih usluga i proizvoda područja LAG-a,
- osnažiti nepoljoprivredne aktivnosti za veći doprinos razvoju održivog ruralnog turizma,
- razviti proizvode i usluge za ruralno stanovništvo temeljenih na resursima područja, posebno baštine,
- ojačati LAG i ruralnu zajednicu, nacionalno i transnacionalno.

STRATEŠKI OKVIR RAZVOJA TURIZMA OPĆINE VIŠKOVO je dokument Općine Viškovo nastao u suradnji s Turističkom zajednicom Općine Viškovo 2009. godine.

Temeljem analize prostora i okruženja, te turističke ponude i potražnje sačinjen je strateški okvir razvoja turizma, koji se očituje u sljedećim uporištima razvoja:

Postavljanjem nove Turističke zajednice Općine, kao i tome prilagođene pozicije početka razvoja turističke djelatnosti, Općina se pokretanjem ovakvog projekta nalazi na putu pronalaska adekvatne razvojne i prostorno planerske strategije koja će, putem konsolidacije interesa svih gospodarskih, javnih i nevladinih subjekata, pronaći najpovoljniji strateški model razvoja turizma.

Na prostoru Općine postoji veliko očekivanje i potreba za razvojem turizma, i stoga su vrlo važna strateška uporišta na osnovu kojih se ovaj projekt izrađuje:

- sinergija i suradnja općina Viškovo – Kastav – Klana - Jelenje,
- identifikacija i kreiranje ključnih zamašnjaka razvoja turizma,
- potpora lokalne zajednice,
- profesionalizacija turizma.

Vizija turističkog razvoja područja:

Općina Viškovo će za 10 godina postati prepoznatljiva turistička destinacija koja zajedno s općinama Riječkog prstena čini motivirajuću okolinu u kojoj turistički subjekti kao i ostali poduzetnici mogu izvoditi svoje poslovne aktivnosti na profesionalan, profitabilan i održiv način.

Na osnovi vlastitih mogućnosti razvoja Općina razvija svoje primarne centre izvrsnosti:

- gastronomiju,
- tradicionalne događaje i svečanosti,
- sportsko rekreacijske aktivnosti na otvorenom.

U suradnji s općinama Riječkog prstena dodatno stavlja u funkciju i sekundarne turističke proizvode:

- obilazak kulturno-povijesnih znamenitosti,
- kratke vikend odmomore-eskapade,
- programe posebnih interesa-edukacije, obrti, običaji, kultura i sl.

Ključni projekti:

- Interpretacijski centar „Ivan Matetić Ronjgov“,
- Avanturistički adrenalinski park,
- Razvoj i specijalizacija gastronomije,
- Profesionalizacija i upravljanje događanjima,
- Zavičajna kuća zvončara.

3.4. Provođenje zaključaka, smjernica, prijedloga za unaprjeđenje, preporuka, aktivnosti odnosno mjera iz prethodnog izvješća o stanju u prostoru.

Osnovni način na koji se može utjecati na unaprjeđenje prostornog razvoja izradom prostornih planova. Izvješćem o stanju u prostoru Općine Viškovo za razdoblje od 2012. do 2016. godine, koje je usvojeno u veljači 2013. godine, dan je prijedlog i razlozi izrade, odnosno izmjena i dopuna dokumenata prostornog uređenja u dvije razine:

- primarna i
- sekundarna.

U nastavku je tablično prikazan stupanj realizacije pojedinog u planiranom četverogodišnjem razdoblju.

Tablica 54: Stupanj realizacije dokumenata prostornog uređenja čiji je značaj okarakteriziran kao primarni

	PROSTORNI PLAN	STUPANJ REALIZACIJE
1	II. (ciljane) liD PPUO-a, zbog Stavka (6) Članka 60. Zakona	Nije realizirano.
2	Ispravka tehničke greške u UPU 2, jer ista onemogućava izdavanje akata kojima se odobrava građenje građevina u obuhvatu DPU-a dijela zone RZ-8 u Viškovu, DPU-a dijela zone Čakovečki mlinovi u zoni Marinići i DPU-a dijela radne zone RZ-7, Zona Gramat i Panon.	Nije realizirano.
3	UPU-a 4, jer je izrada u tijeku (započela 2008. g.)	Odluka o izradi stavljena van snage temeljem zakona jer do 31.12.2015. godine nije obavljena javna rasprava.
4	liD DPU-a 6 Marovičino odnosno DPU zone RZ-5 u Marčeljima, jer je obveza izrade predmetnog DPU-a u novom obuhvatu utvrđena PPUO-om, a izrada liD je u tijeku (započela 2008. g.)	Odluka o izradi stavljena van snage temeljem zakona jer do 31.12.2015. god. nije obavljena javna rasprava.
5	DPU-a 24 Ferenčić, jer je obveza izrade utvrđena PPUO-om, a izrada je u tijeku (započela 2008.g.)	Realizirano (SN PGŽ 40/2012).
6	DPU-a 25 Garići, jer je obveza izrade utvrđena PPUO-om, a izrada je u tijeku (započela 2008. g.)	Odluka o izradi stavljena van snage temeljem zakona jer do 31.12.2015. godine nije obavljena javna rasprava.
7	DPU-a dijela naselja Ferenci, jer je izrada u tijeku (započela 2012. g.)	Odluka o izradi stavljena van snage temeljem zakona jer do 31.12.2015. godine nije obavljena javna rasprava.

Tablica 55: Stupanj realizacije dokumenata prostornog uređenja čiji je značaj okarakteriziran kao sekundarni

	PROSTORNI PLAN	STUPANJ REALIZACIJE
1	III. (sveobuhvatne) liD PPUO-a ili novog Prostornog plana uređenja Općine, zbog rezultata popisa stanovništva iz 2011. g., nove zakonske i podzakonske regulative te novih ili liD dokumenata prostornog uređenja šireg područja	Nije izrađeno.
2	DPU 1 Marčelji (obveza izrade utvrđena PPUO)	Nije izrađeno.
3	DPU 2 Mavri (obveza izrade utvrđena PPUO)	Nije izrađeno.
4	DPU 3 Kosi (obveza izrade utvrđena PPUO)	Nije izrađeno.
5	DPU 4 Gornji Sroki (obveza izrade utvrđena PPUO)	Nije izrađeno.
6	DPU 5 Donji Sroki (obveza izrade utvrđena PPUO)	Nije izrađeno.
7	DPU 7 Saršoni (obveza izrade utvrđena PPUO)	Nije izrađeno.
8	DPU 9 Športsko rekreacijska zona Ronjgi (R-2) (obveza izrade utvrđena PPUO)	Objavljena odluka o izradi ID DPU SRZ i dijela naselja u Ronjgima SN OV 3/2016 – djelomično riješeno.
9	DPU 10 Športsko rekreacijska zona Marinići (R-3) (obveza izrade utvrđena PPUO)	Nije izrađeno.
10	DPU 11 Športsko rekreacijska zona Marčelji (R-4) (obveza izrade utvrđena PPUO)	Nije izrađeno.
11	DPU 12 Centar Marinići (obveza izrade utvrđena PPUO)	Nije izrađeno.
12	DPU 14 Kulići (obveza izrade utvrđena PPUO)	Nije izrađeno.
13	DPU 15 Parka Milihovo (obveza izrade utvrđena PPUO)	Donijete su Izmjene i dopune DPU Društvenog centra Viškovo i parka Milihovo (DPU 15) SN OV 5/2016 – riješeno.
14	DPU 16 Osnovne Škole (obveza izrade utvrđena PPUO)	liD DPU područja OŠ-DPU16 SN OV 2/2015, 9/2015.
15	DPU 17 Parkirališta Milihovo (obveza izrade utvrđena PPUO)	Objavljena odluka o izradi ID DPU javnog parkirališta Milihovo – DPU 17 SN OV 6/2015 – djelomično riješeno.
16	DPU 19 Filtom (obveza izrade utvrđena PPUO)	Nije izrađeno.
17	DPU 21 Furičevo-1 (obveza izrade utvrđena PPUO)	Nije izrađeno.
18	DPU 22 Furičevo-2 (obveza izrade utvrđena PPUO)	Nije izrađeno.
19	DPU 26 Vatrogasni dom (obveza izrade utvrđena PPUO)	Nije izrađeno.
20	DPU27 Skvažići (obveza izrade utvrđena PPUO)	Nije izrađeno.
21	DPU 28 Široli (obveza izrade utvrđena PPUO)	Nije izrađeno.

Analizom je utvrđeno da se većina preporuka iz prethodnog Izvješća nije realizirala.

Osim navedenih prostornih planova čija je obveza proizašla iz PPUO, moguće je pristupiti izradi još nekih prostornih planova, ali temeljem zakona, a broj i naziv takvih planova je dan u nastavku, sukladno smjernicama danim prošlim Izvješćem o stanju u prostoru.

Tablica 56: Planovi čija obveza izrade nije proizašla iz plana višeg reda

	VRSTA PLANA	BROJ I NAZIV IZRAĐENIH PROSTORNIH PLANOVA
1	U narednom četverogodišnjem razdoblju moguće je izraditi jedan ili više liD PPUG-a u detalju u skladu sa Stavkom (5) Članka 78. Zakona tj. u jedinstvenom postupku s izradom provedbenog dokumenta prostornog uređenja (UPU ili DPU) te njihovih liD pri čemu se donosi zajednička odluka o izradi liD PPUO-a i izradi novog ili liD UPU-a ili DPU-a; temeljem prijedloga za izradu liD PPUO-a danog u skladu s Člankom 81.	Nije izrađeno.

	Zakona te 2. opravdanih razloga.	
2	U narednom četverogodišnjem razdoblju, a u skladu sa Stavkom (3) Članka 78. Zakona, Odlukom o izradi koju donosi Općinsko vijeće moguće je odrediti obuhvat UPU čija obveza izrade i donošenja nije utvrđena PPUO te je moguće utvrditi uži ili širi obuhvat UPU-a od obuhvata utvrđenog PPUO; osobito neizgrađene dijelove GP naselja za koje PPUO nije utvrđena obveza izrade UPU ili DPU.	Izrađen UPU Osnovne škole Marinići i dijela naselja Blažići (SN 05/16, SN 12/16).
3	U narednom četverogodišnjem razdoblju moguće je izraditi jedan ili više liD važećih UPU u detalju u skladu sa Stavkom (5) Članka 78. Zakona tj. u jedinstvenom postupku s izradom DPU-a ili njegovih liD pri čemu se donosi zajednička odluka o izradi liD UPU i izradi novog ili liD DPU; temeljem zaključka urbanističke posebne stručne podloge koja će biti izrađena za potrebe izrade III. liD PPUO ili novog Prostornog plana uređenja Općine; temeljem prijedloga za izradu liD UPU danog u skladu s Člankom 81. Zakona te 2. opravdanih razloga.	Nije izrađeno.
4	U narednom četverogodišnjem razdoblju, a u skladu sa Stavkom (3) Članka 78. Zakona, Odlukom o izradi koju donosi Općinsko vijeće moguće je odrediti obuhvat DPU čija obveza izrade i donošenja nije utvrđena PPUO ili UPU te je moguće utvrditi uži ili širi obuhvat DPU od obuhvata utvrđenog PPUO-om; osobito ako se DPU izrađuje za potrebe urbane komasacije ili za neizgrađene dijelove GP naselja za koje PPUO-om nije utvrđena obveza izrade UPU ili DPU.	Nije izrađeno.
5	U narednom četverogodišnjem razdoblju moguće je izraditi jedan ili više liD važećih DPU temeljem zaključka urbanističke posebne stručne podloge koja će biti izrađena za potrebe izrade III. liD PPUO ili novog Prostornog plana uređenja Općine, temeljem prijedloga za izradu liD DPU danog u skladu s Člankom 81. Zakona te 2. opravdanih razloga.	Nije izrađeno.

Analizom je utvrđeno da predložene aktivnosti nisu realizirane.

Tablica 57: Stupanj realizacije izrade drugih razvojnih dokumenata i programa

	VRSTA STRUČNE PODLOGE, STUDIJE ILI ISTRAŽIVANJA	STUPANJ REALIZACIJE, NAZIV I OCJENA
1	Demografska posebna stručna podloga bazirana na rezultatima Popisa stanovništva iz 2011. g.	Nije izrađena posebna studija. Za potrebe izrade ovog Izvješća izvršena je osnovna analiza te je utvrđeno da je potrebno izraditi Demografsku studiju kojom bi se prikazala projekcija daljnjeg rasta ili pada stanovništva na području Općine Viškovo.
2	Urbanističko-arhitektonska posebna stručna podloga - treba utvrditi potrebe i mogućnosti proširenja i/ili smanjenja građevinskog područja, te nove razvojne tendencije obzirom na zaključke demografske posebne stručne podloge, prijedloge za izradu liD PPUO ili novog Prostornog plana uređenja Općine dane u skladu s Čl. 81. Zakona, novi Prostorni plan PGŽ (javna rasprava održana u periodu od 21. 07. do 18. 09. 2012. g.), liD Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske (Odluka o izradi liD donesena u kolovozu 2012. g.), liD Strategije prostornog uređenja RH (Odluka o izradi liD donesena u kolovozu 2012. g.) i dr.	Nije izrađena posebna urbanističko-arhitektonska stručna podloga, ali je za potrebe ovog Izvješća izvršena valorizacija građevinskog područja te su dane preporuke za postupanje.

3	Urbanistička posebna stručna podloga - treba analizirati postojeće i planirane provedbene planove (UPU i DPU) obzirom na zaključke urbanističko-arhitektonske posebne stručne podloge, dosadašnji tijek njihove provedbe (probleme u provedbi, ukupnu konzumiranost i dr.), međusobno preklapanje obuhvata, usklađenost s PP PGŽ, Zakonom i drugim posebnim propisima te utvrditi: - za postojeće provedbene planove - potrebu njihova stavljanja izvan snage ili izrade njihovih liD, - za planirane provedbene planove - potrebu ukidanja obveze njihove izrade ili izmjene njihovih granica obuhvata i potrebu izrade novih (npr. za neizgrađene dijelove GP naselja u skladu sa Stavkom (2) Članka 75. Zakona).	Nije izrađena posebna stručna podloga analize postojećih i planiranih provedbenih planova, ali je za potrebe izrade ovog Izvješća izvršena valorizacija istih te su dane preporuke za postupanje.
4	Krajobrazna posebna stručna podloga - utvrditi sva područja prirode (zaštićenih i evidentiranih/predloženih za zaštitu), Nacionalne ekološke mreže (NEM), ekološke mreže Natura 2000, zaštićenih i ugroženih vrsta, rijetkih i ugroženih staništa i dr. na području Općine te propisati mjere njihove zaštite.	Nije izrađena posebna krajobrazna stručna podloga.
5	Konzervatorska posebna stručna podloga - utvrditi sva nepokretna kulturna dobra (zaštićena, preventivno zaštićena i evidentirana/predložena za zaštitu) na području Općine te propisati mjere njihove zaštite.	Nije izrađena posebna konzervatorska stručna podloga.
6	Druge posebne stručne podloge (sociološka, demografska, ekonomska, ekološka, energetska, graditeljska, hortikulturna, estetska i dr.).	Strateški razvojni program Općine Viškovo 2015.-2020., prosinac, 2016. Lokalna razvojna strategija LAG Terra liburna 2014.-2020., lipanj, 2016. Strategija razvoja Urbane aglomeracije Rijeka 2016.-2020., veljača, 2016.

Analizom je utvrđeno da su u razdoblju ovog Izvješća izrađeni važni strateški dokumenti za područje Općine ili grupa JLS kojima Općina pripada.

Tablica 58: Stupanj realizacije aktivnosti za unaprjeđenje prostornog razvoja u prethodnom razdoblju

	Predviđene aktivnosti za unaprjeđenje sustava prostornog uređenja u prethodnom razdoblju	STUPANJ REALIZACIJE
1	Izraditi posebne stručne podloge potrebne za izradu dokumenata prostornog uređenja, koje su detaljno opisane u Poglavlju 3.2.2. ovog Izvješća.	Djelomično realizirano.
2	Izraditi studije, rješenja i projekte u skladu sa Stavkom (2) Članka 103. UPU-a 1 i Stavkom (2) Članka 78. UPU-a 2.	Djelomično realizirano.
3	Ažurirati web stranicu Općine (www.opcina-viskovo.hr) podacima o svim dokumentima prostornog uređenja na snazi te promptno podacima o dokumentima prostornog uređenja u izradi.	Djelomično realizirano.
4	Ažurirati geo-informacijski sustav (gis.gzr.hr) sljedećim podacima: - svim dokumentima prostornog uređenja na snazi te planiranim dokumentima prostornog uređenja po njihovom donošenju, - posebnim stručnim podlogama za izradu dokumenata prostornog uređenja te njihovih liD, - podacima koji se koriste pri izradi dokumenata	Djelomično realizirano.

	prostornog uređenja (npr. demografski podaci, infrastrukturne građevine tj. katastar vodova, razne studije, planovi, programi i sl., zaštita prirode i kulturnih dobara i dr.), - izdanim aktima kojima se odobrava građenje te zahtjevima za njihovo izdavanja, - inspekcijskom nadzoru.	
5	Pribaviti ili izraditi dokumente uvjetovanje važećim zakonskim propisima, npr. Plan gospodarenja otpadom temeljem Zakona o otpadu (NN 178/04, 111/06, 110/07, 60/08 i 87/09).	Djelomično realizirano.
6	Provoditi javne (arhitektonsko-urbanističke) natječe za odabir idejnog rješenja za zgrade i druge zahvate u prostoru javne i društvene namjene, za zahvate u prostoru na zemljištu u vlasništvu jedinice lokalne samouprave i za druge zahvate u prostoru koji utječu na promjenu karaktera naselja ili prostora.	Nije realizirano.
7	Educirati građane i ostale sudionike u procesu izrade dokumenata prostornog uređenja.	Realizirano.

Projektna dokumentacija temeljem koje se može pristupiti uređenju i opremanju građevinskog zemljišta za buduću namjenu

Tablica 59: Popis projekata na području Općine Viškovo od 2012. do 2016.

NAZIV PROJEKTA	GODINA REALIZACIJE PROJEKTA	STATUS PROJEKTA (izveden/u tijeku - imovinsko-pravno se rješava, ishođena dozvola i sl.)	KRATAK OPIS PROJEKTA
JAVNE POVRŠINE			
Uređenje igrališta Petrci	2013.	izveden	Projektom je obuhvaćeno uređenje terena na način da je jedan dio igrališta namijenjen djeci te je opremljen takvom opremom, dok je drugi dio igrališta namijenjen za mali nogomet i košarku.
Groblje u Viškovu (G-1)	I. i II. faza gotovo; prvi dio III. faze izgrađen je u 2014., a završetak je planiran za 2018.	u tijeku	Projektom dokumentacijom predviđeno je proširenje groblja kroz pet faza od kojih su prve dvije faze u potpunosti završene, treća faza je djelomično izgrađena i završetak je planiran u 2018. godini. Za četvrtu i petu fazu projekti još nisu izrađeni.
Izgradnja sportskog centra na otvorenom u Srokima na Viškovu na k.č. 3127/6 k.o. Marčelji	dio radova izveden je u 2015.	u tijeku	Projektom je predviđeno građenje sportskog igrališta na otvorenom koje se sastoji od jednog rukometnog igrališta te dva košarkaška (odbojkaška, tenis) igrališta koja su postavljena poprečno na rukometno igralište.
Uređenje trga ispred crkve Sv. Mateja u Viškovu	I. faza izvedena 2015. faza II. i III. su u planu za 2018.	za II. i III. fazu izrađen izvedbeni projekt	Projektom je obuhvaćeno uređenje trga ispred crkve Sv. Mateja kao i prostora oko crkve. Predviđeno je uređenje parkovnih, pješačkih i parkirališnih površina zajedno sa pripadajućom opremom.

Rekonstrukcija dječjeg igrališta u naselju Sroki (Srokov kal)	2016.	izrađen glavni projekt	U planu je izvesti rekonstrukciju postojećeg dječjeg igrališta na način da se zadržava ista namjena, ali će biti prilagođeno djeci s poteškoćama u razvoju.
Izgradnja igrališta te uređenje okolnog prostora u Jugima na Viškovu na dijelu k.č. 3949/5 k.o. Viškovo	2016.	izrađen arhitektonski projekt	Projektom je predviđeno uređenje igrališta za košarku i nogomet. Osim površine igrališta, predviđeno je uređenje zone parkirališta za bicikle i automobile za potrebe igrališta.
Izgradnja dječjeg igrališta u Srokima na Viškovu na k.č. 3768 i 3769/3 k.o. Marčelji	2016.	izrađen arhitektonski projekt	Projektom je predviđeno uređenje novog dječjeg igrališta ukupne površine 412 m ² .
Projekt krajobraznog uređenja u naselju Sroki (Kulići, Valjani)	2016.	izrađen glavni projekt I. faze	Projekt se sastoji od dvije faze. Prvom fazom predviđeno je uređenje novog dječjeg igrališta dok je drugom fazom predviđeno uređenje parkovne zone za djecu i odrasle s raznim sadržajima. Ukupna površina obuhvata je cca 2.000 m ² .
Uređenje javnog stubišta do crkve Sv. Mateja u Viškovu	2016.	izrađena projektna dokumentacija	Izrađeno je idejno rješenje i izvedbeni projekt uređenja javnog stubišta. Projektom je predviđeno uređenje stubišta od parkirališta Milihovo do trga ispred crkve Sv. Mateja. Izvođenje radova odvijati će se u dvije faze.
Uređenje javne površine u Marinićima	2016.	izrađena projektna dokumentacija	Na javnoj površini u neposrednoj blizini novoizgrađenog kružnog raskrižja predviđeno je uređenje iste s izgradnjom parkirališta i tržnice.
GOSPODARSTVO			
Radna zona Mariščina	2016.	lokacijska dozvola	Izrađena je projektna dokumentacija i ishođena lokacijska dozvola te izmjena i dopuna iste. Projektom se namjerava urediti nešto više od 7 ha zone, opremiti zonu modernom infrastrukturom (kanalizacijom, vodoopskrbom, telekomunikacijskom i elektroenergetskom infrastrukturom, javnom rasvjetom i plinoopskrbom) s izgrađenom prilaznom dvosmjernom prometnicom čime bi se prostor potpuno opremio za ulaganja investitora. Druga faza projekta obuhvaća izgradnju Eko-inovacijskog centra s inkubatorom, radioničkim i uredskim prostorima u prizemlju te uredskim prostorima na katu zgrade i zajedničkim prostorima, za što se planira izrada projektne dokumentacije u narednom periodu.

OBJEKTI			
Interpretacijski centar Ronjgi	2012.	građevinska dozvola	2014. godine započeta gradnja i rekonstrukcija pomoćne sanitarne građevine.
Rekonstrukcija zgrade Općine i Doma hrvatskih branitelja	2013.	građevinska dozvola	Rekonstrukcija zgrade, dogradnja kata iznad zgrade i Doma hrvatskih branitelja.
Izgradnja Dječjeg vrtića Viškovo	2013.	izvedeni radovi	Izgrađen novi dječji vrtić u Općini Viškovo neto površine 2.454,50 m ² , a bruto 3.260 m ² .
Izgradnja Dječjeg vrtića	2014.	izrađena projektna dokumentacija	Izrađeno je idejno rješenje za budući vrtić i jaslvice, u neposrednoj blizini sadašnjeg vrtića. Planirana je izgradnja tri nadzemne etaže: suteran, prizemlje i kat. Ravan krov je prohodan, na njemu je smještena kotlovnica. Gradi se zgrada kapaciteta 100 djece, sedam odgojnih skupina, tri vrtičke i četiri jaslvičke. Sveukupna neto površina zgrade iznosi 1.699,36 m ² .
Uređenje prostora u prizemlju dvorane OŠ Sveti Matej	2014.	izvedeno	Uređena mala sportska dvorana za ples, vježbe na parteru i sl.
Rekonstrukcija Doma Marinići	2015.	lokacijska dozvola	Rekonstrukcija Doma u Marinićima, dogradnja kata.
Uređenje poslovnog prostora u prizemlju zdravstvene stanice za potrebe knjižnice	2015.	izvedeni radovi	Uređeni prostori za ogranak knjižnice i čitaonice "Halubajska zora".
Energetska obnova - sanacija pročelja BK Halubjan	2015.	izvedeni radovi	Obnovljena fasada u sklopu energetske obnove.
Izgradnja Jaslica	2016.	napravljeno idejno rješenje, raspisana nabava za glavni projekt	
Izgradnja Škole Marinići	2016.	predan zahtjev za lokacijsku dozvolu	
Zavičajna kuća zvončara	2016.	predan zahtjev za lokacijsku dozvolu	
Rekonstrukcija objekta NK Halubjan	2016.	u izradi projektna dokumentacija	Izrađen glavni projekt za nadogradnju i uređenje svlačionica i pomoćnih prostora.
Rekonstrukcija objekta BK Marinići	2016.	u izradi projektna dokumentacija	Izrađen glavni projekt za nadogradnju i energetske obnove postojeće zgrade.
Uređenje pomoćnog nogometnog igrališta NK Halubjan	2016.	izrađena projektna dokumentacija	Izrađen glavni projekt.
Izgradnja polivalentne dvorane u SRZ Halubjan	2016.	izrađena projektna dokumentacija	Izrađeni su idejno rješenje i idejni projekt. Dvorana je projektirana kao multifunkcionalna dvorana za sve sportove, a dio prostora planira se urediti za komercijalne sadržaje.

PROMETNA INFRASTRUKTURA			
Spoj na spojnu cestu Brnasi - Dovičići	2012.	ishođena dozvola, započeta gradnja	Cesta s infrastrukturom - vodovod, oborinska odvodnja, javna rasvjeta.
Rekonstrukcija puta u Benčanima	2012.	ishođena dozvola, započeta gradnja	Cesta s infrastrukturom - vodovod, oborinska odvodnja.
Rekonstrukcija puta u Kosima	2012.	ishođena dozvola za gradnju	Cesta s infrastrukturom - vodovod, oborinska odvodnja
Cesta RZ8-Drenova	2013.	ishođena dozvola za gradnju	Cesta s infrastrukturom - vodovod, oborinska odvodnja, javna rasvjeta.
Rekonstrukcija puta Kapiti - Furićevo	2013.	ishođena dozvola za gradnju	Cesta s infrastrukturom - vodovod, oborinska odvodnja, javna rasvjeta.
Cesta Turčino - Adriametal	2013.	ishođena dozvola za gradnju	Cesta s infrastrukturom - vodovod, oborinska odvodnja.
Cesta Furićevo - Modern-line	2013.	ishođena dozvola za gradnju	Cesta s infrastrukturom - vodovod, oborinska odvodnja.
Cesta Viškovo – Saršoni (ŽC 5055)	2013.	ishođena lokacijska dozvola	Cesta s infrastrukturom - djelimično prelaganje vodovoda, oborinska odvodnja, javna rasvjeta, u tijeku je ishođenje građevinske dozvole.
Cesta Mavri – Pogled (ŽC 5025)	2013.	ishođena lokacijska dozvola	Lokacijska dozvola na upravnom sporu, rekonstrukcija ceste, oborinska odvodnja i javna rasvjeta.
Cesta Petrci (LC 58046)	2013.	ishođena lokacijska dozvola	Rekonstrukcija lokalne ceste, rekonstrukcija ceste i izgradnja nogostupa, oborinska odvodnja.
Cesta Viškovo – Mavri (ŽC 5025)	2013.	ishođena lokacijska dozvola	U tijeku je izmjena i dopuna lokacijske dozvole, rekonstrukcija ceste, oborinska odvodnja i javna rasvjeta.
Spojna cesta Brnasi - Dovičići	2014.	izvedeno	Cesta s infrastrukturom - vodovod, oborinska odvodnja, javna rasvjeta.
Nogostup Garići – Saršoni (ŽC 5017)	2015.	lokacijska dozvola	Lokacijska dozvola na upravnom sporu, jednostran nogostup od Garića do Saršona, s javnom rasvjetom, oborinskom odvodnjom i dijelom vodovoda.
Rekonstrukcija ceste Vozišće – Groblje (ŽC 5025)	2015.	lokacijska dozvola	Ishođena lokacijska dozvola, nisu riješeni imovinsko-pravni odnosi, rekonstrukcija ceste i raskrižja Vozišće i raskrižja kod groblja, dodatna traka za lijeve skretače kod škole.
Pristupna cesta za Lidl I. faza	2015.	izvedeno	Cesta s oborinskom odvodnjom, javna rasvjeta i vodovod
Oborinska odvodnja Vozišće	2016.	ishođena dozvola za gradnju	Separator i upojni bunar, ispod OŠ Viškovo.
Rekonstrukcija spojne ceste D u Blažićima	2016.	izveden	Cesta s infrastrukturom - vodovod, oborinska odvodnja.
Rekonstrukcija ceste Lučići	2016.	izvedeno	Cesta s oborinskom odvodnjom.
Pristupna cesta za LIDL II. faza	2016.	građevinska dozvola	Cesta s oborinskom odvodnjom, javna rasvjeta i vodovod.
Kružno raskrižje	2016.	izvedeno	Izgradnja kružnog raskrižja.

Marinići I			
Kružno raskrižje Marinići II	2016.	projektna dokumentacija napravljena	Izgradnja kružnog raskrižja, nosioc posla ŽUC.
Nathodnik Valjani	2016.	građevinska dozvola	Izgradnja pješačkog nathodnika.
Kružno raskrižje Saršoni	2017.	izrađuje se projektna dokumentacija	Rekonstrukcija raskrižja, izrađuju se projekti.
Nathodnik šetnica Marčelji	2017.	izrađuje se projektna dokumentacija	Izgradnja pješačkog nathodnika.
Rekonstrukcija prometnice u naselju Kosi - sanacija potpornog zida ceste Ferenci	u planu za 2017.	projekti izrađeni, rješava se imovinsko-pravno	Projektom je predviđena rekonstrukcija prometnice duljine cca 80 m na način da se na južnoj strani prometnice izgradi nogostup širine 1,60 m i potporni zid sa zaštitinom ogradom. Predviđeno je rješavanje sustava oborinske odvodnje. Širina prometnice se ne mijenja jer ista udovoljava propisanoj širini ali će se zamijeniti sloj asfalta. Projekt obuhvaća i rekonstrukciju azbestcementnog cjevovoda na način da će se isti zamijeniti s ductile cijevima u dužini od cca 70 m.
ZAŠTITA OKOLIŠA			
Sanacije lokacije visoko onečišćene opasnim otpadom (crna točka) Jama Sovjak u Općini Viškovo	2016.	lokacijska dozvola	Izrađena je Studiji o utjecaju na okoliš sanacije lokacije visoko onečišćene opasnim otpadom (crna točka) Jama Sovjak. Dobiveno je pozitivno rješenje Ministarstva o prihvatljivosti zahvata na okoliš, izrađen idejni projekt i ishođena lokacijska dozvola. Nositelj zahvata sanacije jame je Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost.
Centar za ponovnu uporabu (ReUse centar)	2014.	izrađuje se projektna dokumentacija	Izrađeno je idejno rješenje i studija izvedivosti.
Reciklažno dvorište u Viškovu	2016.	izvedeno	Izgrađeno reciklažno dvorište u sklopu RZ Marinići.

4. PREPORUKE ZA UNAPRJEĐENJE ODRŽIVOG RAZVOJA U PROSTORU S PRIJEDLOMOM PRIORITETNIH AKTIVNOSTI

4.1. Potrebe, mogućnosti i ograničenja daljnjeg održivog razvoja u prostoru jedinice lokalne samouprave obzirom na okolnosti, sektorska opterećenja i izazove

Potrebe:

- uskladiti važeći Prostorni plan uređenja Općine Viškovo s propisima donesenim nakon njegovog usvajanja, sa Zakonom o prostornom uređenju i s Prostornim planom Primorsko-goranske županije,
- valorizirati građevinska područja naselja prilikom izrade Izmjena i dopuna prostornog plana uređenja Općine Viškovo, u smislu pravilnog definiranja izgrađenosti, sukladno današnjoj zakonskoj regulativi prostornog uređenja,
- u građevinska područja uključiti područja izvan obuhvata istih na kojima su izgrađeni objekti temeljem propisa i akata za gradnju prije donošenja PPUO ili su temeljem propisa osigurali legalnost objekta,
- planirati prostorni razvoj naselja u skladu s odlikama prostora (ovisno o: karakteru korištenja, očuvnosti izvornog ambijenta, utjecaju naselja na krajobraz, kvaliteti nove gradnje, uređenosti građevinskog zemljišta, kvaliteti javnih površina),
- regulirati prostorne uvjete nove izgradnje, izmjenom i dopunom prostornih i urbanističkih planova uređenja,
- uskladiti granice različitih obuhvata planova užih područja od onih koji su planirani općinskim planom, zbog stvaranja problema prilikom provedbe,
- uskladiti minimalni standard društvene infrastrukture u sljedećim izmjenama i dopunama PPUO i prilagoditi odredbama PP PGŽ, te prilagoditi očekivanom demografskom rastu,
- decentralizirati državnu upravu i jačati regionalnu i lokalnu samoupravu,
- omogućiti povećanje kapaciteta za skrb o djeci rane i predškolske dobi kroz izgradnju novih objekata, zbog zadovoljavanja potrebe i omogućavanja provedbe Državnoga pedagoškog standarda predškolskog odgoja i obrazovanja u odnosu na broj djece u skupini,
- osigurati kvalitetne uvjete za provođenje odgojno-obrazovnih programa za učenike i provedbu Državnoga pedagoškog standarda u odnosu na broj djece u razrednim odjeljenjima kroz povećanje kapaciteta, izgradnjom novih objekata,
- nastaviti aktivnosti na poboljšanju sportske infrastrukture dogradnjom, rekonstrukcijom i uređenjem postojećih sportskih objekata i igrališta te izgradnjom novih,
- nastaviti aktivnosti na realizaciji projekta sportske dvorane s obzirom da postojeća dvorana ne zadovoljava potrebe za kvalitetnim prostorom za sport i rekreaciju,
- periodički izrađivati projekcije kretanja školskog kontingenta u svrhu racionalne organizacije obrazovne funkcije,
- poboljšati sustav primarne i sekundarne zdravstvene zaštite,
- potrebno je i dalje poticati razvoj izvaninstitucionalnih oblika socijalne skrbi,
- nastaviti aktivnosti i mjere integracije u društvo djece s teškoćama u razvoju, što je Općina Viškovo prepoznala kao potrebu osiguranja društvenih sadržaja za ovu skupinu djece i osigurala uvjete i prilagođeni sadržaj za njihov kvalitetan psiho-fizički razvoj, a čime je doprinijela njihovoj inkluziji u društvo,
- nastaviti s aktivnostima na uređenju, dogradnji i rekonstrukciji postojećih društvenih centara i formirati suvremeni društveni polivalentni centar,
- iako je područje Općine Viškovo u ekonomskom smislu veoma aktivno, postoje prilagođene mjere poticanja rasta gospodarstva, koje se permanentno prilagođavaju potrebama, još bolja gospodarska kretanja bi trebalo potaknuti adekvatnim mjerama poslovne i razvojne politike na razini države,

- kvalitetnije zadovoljavanje nematerijalnih potreba stanovništva potaknuti povećanjem općeg i stručnog znanja, poboljšanjem zdravstvenog stanja i podizanjem kulturne razine stanovništva,
- povećati komunalni standard u cilju poboljšanja kvalitete života stanovništva,
- zbog izgradnje DC 427 postojeći prometni pravci prema naselju i tradicionalni pješački putovi su prekinuti te ih je potrebno dodatno preispitati i adekvatno dopuniti prometnu mrežu alternativnim prometnim pravcima i rješenjima,
- budući da je cestovna mreža na području Općine na pojedinim dionicama nedostatna u pogledu adekvatne širine za odvijanje dvosmjernog prometa kao i u dijelu osiguranja potrebnih površina za siguran pješački promet, potrebno je unaprijediti prometni sustav u naseljima (javna parkirališta, nogostupi, sigurnost prometa na cestama),
- planirati i razvijati mrežu pješačkih puteva i komunikacija unutar i između naselja,
- nastaviti razvijati i proširivati mrežu šetnica i biciklističkih staza,
- sanirati postojeća raskrižja županijskih i lokalnih cesta zbog loših tehničkih karakteristika,
- sanirati pojedine dionice prometnica zbog oštećenja kolničke konstrukcije,
- kontinuirano ulagati u elektroničko komunikacijsku infrastrukturu s obzirom na ubrzani razvoj tehnologija i rastuće potrebe korisnika,
- paralelno s uređenjem građevinskih područja sustavno planirati razvoj vodoopskrbe, odvodnje, elektroopskrbe i plinoopskrbe,
- nastaviti aktivnosti na dogradnji/rekonstrukciji vodoopskrbnog sustava i pratećih objekata te smanjiti gubitke u vodoopskbnjoj mreži,
- nastaviti aktivnosti na dogradnji/rekonstrukciji sustava odvodnje otpadnih voda,
- ulagati u razvoj sustava oborinske odvodnje s prometnica,
- nastaviti radove na proširenju mjesnog groblja Viškovo, ali i nastaviti aktivnosti realizacije novog groblja na lokaciji Bujki,
- predvidjeti nove lokacije za proširenje postojećeg kapaciteta parkirnih mjesta te razvijati sustav upravljanja istima,
- poboljšati sustav javne rasvjete mjerama energetske učinkovitosti,
- osigurati razvoj sustava jedinica poštanske mreže u naseljima - podcentrima i dislociranim područjima većih koncentracija stanovništva,
- nastaviti razvijati sustav prikupljanja komunalnog otpada na načelima cirkularne ekonomije i nastaviti s mjerama za poticanje primarnog razvrstavanja i smanjenja ukupne količine komunalnog otpada i otpada u nastajanju,
- provoditi kontinuirano monitoring i mjere zaštite bitnih segmenata ekosustava,
- kartirati sve ponikve zbog zaštite i valorizacije,
- kartirati sva vrijedna i očuvana prirodna i druga područja Općine zbog zaštite i valorizacije, smanjiti emisije stakleničkih plinova, primarno CO₂, sukladno prihvaćenim strategijama o očuvanju okoliša, a osobito strategiji Europa 2020.,
- nastaviti aktivnosti na unaprjeđenju sustava javnog prijevoza putnika i poticanje razvoja ostalih oblika javnog prijevoza putnika.

Mogućnosti:

- povoljan geostrateški položaj,
- pozitivna demografska kretanja,
- dobra prometna povezanost sa širim područjem,
- postojeća komunalna i društvena infrastruktura,
- osiguravanje veće mogućnosti poprečne mobilnosti putnika nastavkom aktivnosti na reorganizaciji i uvođenju novih linija javnog prijevoza putnika, radi bolje povezanosti i standarda građana,
- raznovrsna gospodarska struktura,
- razvijene radne zone,
- realizacija projekta i stavljanje u funkciju planiranog prostora za razvoj i izgradnju Radne zone Marišćina,

- povoljna biološka struktura stanovništva,
- razvijena prerađivačka industrija, stručne i tehničke djelatnosti,
- tradicionalna aktivnost stanovništva u obrtništvu i raznim djelatnostima u kojima je moguće ostvariti sinkronizirane gospodarske i razvojne učinke,
- razvoj i širenje poduzetničke klime, naročito obrtništva i obiteljskih tvrtki,
- korištenje EU fondova i drugih programa za financiranje različitih projekata,
- radišnost i samosvojnost stanovništva, mlado i obrazovano stanovništvo,
- tradicija u obrtničkim djelatnostima i samozapošljavanju te sposobnost prilagodbe novim izazovima,
- udruživanje u UA i LAG s okolnim jedinicama lokalne samouprave,
- za izgradnju i razvoj sustava odvodnje na područje Općine izrađena je projektna dokumentacija i projekt je kandidiran za financiranje iz EU fondova,
- znatna mogućnost razvoja i valorizacije sportske infrastrukture, osobito one u prirodnom okruženju (biciklističke staze, šetnice i tematske staze),
- znatna mogućnost prezentacije i valorizacije zaštićene nematerijalne kulturne baštine pod zaštitom UNESCO-a i Ministarstva kulture („Dvoglasje tijesnih intervala Istre i Hrvatskog primorja“ i „Godišnji pokladni ophod zvončara s područja Kastavštine“),
- znatna mogućnost razvoja turizma i valorizacije prirodnog i očuvanih dijelova okoliša.

Ograničenja:

- neizgrađenost sustava javne odvodnje,
- nedovoljno razvijena proizvodnja proizvoda ili usluga s većom dodanom vrijednošću,
- nedovoljno razvijena konkurentnost poduzetnika,
- značajan pritisak za gospodarsku i stambenu izgradnju,
- nedostatni kapaciteti u sustavu predškolskog odgoja i obrazovanja,
- nedostatan broj i kapacitet sportskih objekata,
- izostanak poticajnih mjera države,
- izgradnja prometne infrastrukture nije adekvatno pratila izgradnju građevinskih područja naselja,
- nedostatni tehnički elementi i prometna rješenja pojedinih dionica prometnica,
- ugroženost prostora izrazitim antropogenim pritiskom,
- nesanirana crna jama Sovjak,
- realizacija pojedinih započetih projekata ovisi o prihvatanju financiranja projekta iz EU fondova.

4.2. Ocjena potrebe izrade novih i/ili izmjene i dopune postojećih prostornih planova na razini jedinice lokalne samouprave

Prostorni plan uređenja Općine Viškovo

Potrebna je izrada izmjena i dopuna prostornog plana uređenja Općine Viškovo zbog:

- usklađenja s novim Zakonom o prostornom uređenju (NN 153/13) temeljem članka 201. kojim je propisano određivanje neuređenih dijelova građevinskih područja i izgrađenih dijelova tih područja planiranih za urbanu preobrazbu,
- usklađenja s Prostornim planom Primorsko-goranske županije (SN PGŽ 32/13) u dijelu planiranja sportsko-rekreacijske namjene, ugostiteljsko-turističke namjene, usklađenja infrastrukturnih sustava, određivanja traženih standarda za središnje naselje Viškovo, usklađenja mreže društvenih djelatnosti, određivanje mjera zaštite okoliša, krajobrazu, prirodne i kulturne baštine i mjera sprečavanja nepovoljna utjecaja na okoliš, određivanje područja i kriterija gradnje i korištenja prostora za pojedine geološke skupine tla, potrebe izrade karte osjetljivosti prostora,
- usklađenja granica građevinskih područja kojima su obuhvaćeni UPU i DPU,
- usklađenja granica statističkih naselja i granica građevinskih područja,

- usklađenja s posebnim propisima donesenim nakon donošenja PPUO.

Prilikom izrade izmjene i dopune PPUO koristiti službene podatke DGU, a vezano za podloge te podatke iz Registra prostornih jedinica.

Urbanistički planovi uređenja Općine Viškovo

Prilikom izrade izmjena i dopuna PPUO potrebno je izvršiti reviziju svih postojećih i planiranih urbanističkih i detaljnih planova uređenja.

4.3. Preporuke mjera i aktivnosti za unaprjeđenje prostornog razvoja

Gospodarstvo

Cilj gospodarskog razvoja Općine Viškovo je stvoriti dugoročno održiv model privređivanja koji će, uz adekvatno makroekonomsko okruženje u Hrvatskoj, osigurati sustav u kojem će se efikasno i produktivno raditi, proizvoditi i izvoziti. U skladu s takvim gospodarskim razvojem, potrebno je raditi na unaprjeđenju temeljnih gospodarskih djelatnosti (trgovina, prerađivačka industrija, stručne djelatnosti i građevinarstvo), politici zaštite okoliša te politici obrazovanja mladih za buduća zanimanja i tehnologije, posebice za razvoj poduzetništva i obrtništva. U tom cilju, u nastavnom tekstu, se navodi nekoliko mjera koje bi omogućile i pripomogle daljnji razvoj gospodarstva:

- **Poticanje razvoja malih i srednjih poduzetnika te obrtnika**

Temelj dosadašnjeg razvoja gospodarstva ove Općine su mali i srednji poduzetnici te obrtnici. Prednosti ovog oblika poduzetništva su velika fleksibilnost i prilagodljivost novim situacijama na tržištu, što je veoma važno za daljnji opstanak. Poticanje daljnjeg rada postojećih gospodarstvenika te formiranje novih oblika pomoći za buduće poduzetnike nužna je mjera kako bi se osigurao daljnji razvoj gospodarstva ovog kraja. Općina Viškovo donijela je krajem 2016. godine Program poticanja razvoja gospodarstva i smanjenja nezaposlenosti s nizom mjera kako bi poduzetnicima olakšala napore u postizanju većih razvojnih rezultata. S ciljem daljnjeg razvoja gospodarstva, potrebno je kontinuirano usklađivati poticajne mjere s potrebama gospodarstva.

- **Ulaganje u infrastrukturu i tehnološke procese**

Infrastruktura je jedna od temeljnih pretpostavki razvoja gospodarstva određenog područja. Što je razvijenija infrastruktura, mogućnosti poduzetnika za daljnji razvoj su veće. Osim postojeće radne zone Marinići i Mavri (unutar građevinskog područja), potrebno je raditi na intenziviranju aktivnosti oko radne zone Marišćina. Jedan od kriterija smještaja gospodarstvenika u radne zone trebao bi biti planirani iznos ulaganja u nove tehnologije, inovacije, znanje i kompetencije, odnosno u elemente koji omogućuju stvaranje proizvoda ili usluga s većom dodanom vrijednošću. Na taj će se način bruto domaći proizvod ovog područja povećati. Prilikom izgradnje takve infrastrukture potrebno je voditi brigu da ona bude u cilju osiguranja održivog razvoja. Budući da Općina nije dovoljno financijski snažna za veće infrastrukturne projekte, potrebno je potražiti izvore sredstava u EU fondovima i programima.

- **Razvoj poduzetničke klime u cilju zapošljavanja lokalnog stanovništva**

Potrebno je djelovati u cilju daljnjeg zapošljavanja radno aktivnih stanovnika Općine koji bi radili na samom području življenja. Radi ostvarivanja tog cilja Općina Viškovo provodi nekoliko mjera kojima se potiče zapošljavanje lokalnog stanovništva, odnosno određenih skupina (bivši stipendisti, mladi nakon stručnog usavršavanja te dulje vrijeme nezaposlene osobe). Naime, veliki dio stanovnika ovog kraja radi u drugim općinama ili gradu Rijeci te na taj način Viškovo pretvara u prostor gdje radni ljudi žive, ali ne rade. Poticanjem daljnjeg gospodarskog razvoja i omogućavanjem zapošljavanja lokalnog stanovništva može se djelovati na veće gospodarsko ostvarenje. U cilju osiguranja održivog

razvoja, potrebno je potaknuti stanovništvo na sveukupno stvaralaštvo i razvoj poduzetničkog duha, na stvaranje povoljnog razvojnog okruženja, na poticanje ulaganja i osiguranje poticaja takvom okruženju od strane državnih, županijskih i lokalnih institucija. Da bi se pak ostvarile promjene u okruženju, potrebno je izmijeniti i dograditi, prije svega, državnu pravnu regulativu u cilju stvaranja povoljnih uvjeta poslovanja.

- **Ulaganje u znanje i osposobljenost ljudskih resursa**

Sufinanciranje/ulaganje u sve razine formalnog obrazovanja (osnovnoškolskog, srednjoškolskog, strukovnog i visokoškolskog), poticanje na kreativnost i inovativnost kroz programe rada s djecom predškolske dobi te briga o svim oblicima cjeloživotnog učenja je pravo i obveza svih interesnih skupina na području Općine. Stoga se preporučuje da Općina nastavi provedbom poticajnih programa namijenjenih djeci predškolske dobi, kao i s dodjelom stipendija odličnim učenicima i studentima, potičući ih na izvrsnost. Isto tako, cjeloživotno obrazovanje nužno je organizirati i za sve ostale skupine stanovništva jer je kreiranje i korištenje novog znanja uz razvoj ljudskih resursa najvažniji činitelj prosperiteta i održivog razvoja neke društvene zajednice. S druge strane, na regionalnoj odnosno nacionalnoj razini, potrebno je uskladiti školovanje s potrebama na tržištu rada. Naglasak mora biti na osposobljavanju onih kadrova koji će biti konkurentni na tržištu rada, pri čemu treba slijediti globalne smjernice i nacionalne razvojne dokumente, sustavno nalaziti odgovore na mnoga otvorena pitanja današnjice, a s ciljem njegova usklađivanja sa potrebama budućeg razvoja.

- **Poboljšanje postojećih i razvoj novih turističkih sadržaja i usluga**

Kao jedna od aktivnosti kojom se ostvaruju sve bolji rezultati, javlja se turizam. Daljnjim razvojem i širenjem spektra turističkih proizvoda i usluga te promocijom, mogli bi se ostvarivati još bolji rezultati. Selektivni oblici turizma, poput gastronomskog, sportskog, kulturnog, izletničkog i zdravstvenog, su oni koji bi se trebali razvijati u budućnosti i mogli biti temelj razvoja turizma ovog kraja.

Gospodarski razvitak mora cjelovito obuhvatiti sve prirodne resurse, uvjete i ostale potencijale, a to znači skladno razvijati sve gospodarske grane koje imaju konkurentne prednosti. Time se širi lepeza privredne djelatnosti i potpunije se iskorištavaju gospodarski, ljudski i ostali resursi. Budući da razvitak treba imati visoke kvalitativne karakteristike, potrebno je poticati aktivnosti koje mogu osigurati održivi razvitak. Posebnu pažnju prilikom planiranja gospodarskog razvoja treba posvetiti zaštiti prostora i okoliša budući da je on napučen i dijelom devastiran.

Zaštita okoliša

Najveći pritisci na okoliš i kvalitetu života na području Općine Viškovo vezani su uz opterećenje bukom od cestovnog prometa na pojedinim opterećenim pravicima, moguća lokalna opterećenje tla i podzemnih voda otpadnim vodama zbog određenog postotka neadekvatno izvedenih sabirnih jama i neizgrađenosti sustava javne odvodnje, uslijed posljedica gospodarenja otpadom (nesanirana lokacija onečišćena opasnim otpadom - crna jama Sovjak, ŽCGO koji još nije u funkciji, te nezavršeni radovi na fazi 0-1 u obuhvatu ŽCGO) te lokalne pojave narušene kakvoće zraka obzirom na lebdeće cestice PM10. Potrebne mjere su:

- pristupiti daljnjim aktivnostima potrebnim za realizaciju sanacije crne jame Sovjak,
- izraditi kartu buke i akcijski plan za zaštitu od buke od prometa na glavnim prometnim pravicima,
- monitoring i izvješćivanje Općine i stanovništva o praćenju stanja okoliša (zrak, voda, buka) za sanirano odlagalište Viševac, za ŽCGO i za potrebe sanacije crne jame Sovjak,
- sustavni nadzor inspekcije zaštite okoliša nad provođenjem mjera zaštite okoliša,
- nastaviti s razvojem sustava za praćenje stanja u okolišu u svim njegovim sastavnicama,

- izgradnja sustava javne odvodnje otpadnih voda i spajanje na sustav odvodnje Grada Rijeke,
- graditi kanalizacijsku infrastrukturu s prioritetima izgradnje u područjima III. zone zaštite izvorišta vode za piće (Marinići) i gusto izgrađenih područja (naselje Viškovo),
- detaljno kartiranje svih značajnijih ponikvi radi njihove zaštite i valorizacije,
- detaljno kartiranje svih značajnijih i očuvanih vrijednih prirodnih područja radi zaštite i valorizacije,
- poticati korištenje obnovljivih izvora energije, energetske obnovu objekata i uređaja, ekološki prihvatljivih sustava javnog gradskog prijevoza, poticati uporabu vozila sa nikakvom ili niskom emisijom CO₂,
- uspostaviti inteligentne sustave za upravljanje i vođenje prometa u cilju smanjenja onečišćenja zraka i smanjenja emisija stakleničkih plinova CO₂,
- izraditi posebnu krajobraznu stručnu podlogu u kojoj će se evidentirati sva vrijedna područja prirode te propisati mjere njihove zaštite,
- izraditi posebnu konzervatorsku stručnu podlogu u kojoj će se evidentirati sva nepokretna kulturna dobra te propisati mjere njihove zaštite,
- pratiti daljnji razvoj aktivnosti sanacije faze 0 - 1, Etapa A, Podetapa A1 Županijskog centra za gospodarenje otpadom Marišćina.

Društvene djelatnosti

U Izvješću su prepoznata razvojna ograničenja od kojih svakako treba istaknuti preveliku gustoću naseljenosti. Kao posljedica intenzivnog useljavanja i stambene izgradnje, ukupan broj stambenih jedinica u posljednjem međupopisnom razdoblju gotovo se udvostručio. Uvažavajući nagli demografski rast, problem predstavlja nedovoljna disperziranost sadržaja izvan središnjeg naselja, odnosno u naseljima pojačanog useljavanja mlađeg stanovništva s djecom. To se naročito odnosi na sadržaje obrazovanja, sporta i zdravstvene zaštite. Potrebno je:

- otvarati nove predškolske i osnovnoškolske ustanove,
- minimalni standard društvene infrastrukture prilagoditi odredbama PP PPŽ, te očekivanom rastu ostalih naselja Općine, uvažavajući potrebu ravnomjernije pokrivenosti sadržajima društvenih djelatnosti.

Izgrađenost - analiza građevinskih područja naselja

Prilikom analize izgrađenosti građevinskih područja naselja izradom PPUO Viškovo, nije utvrđeno stvarno stanje izgrađenosti na području Općine.

U svakom građevnom području naselja utvrdile su se „rezerve“ u građevnom području, odnosno dijelovi naselja koji su označeni kao izgrađeni, a u naravi oni to nisu.

Prilikom izrade analize izgrađenosti građevinskih područja korištena podloga je Digitalni ortofoto DOF5 iz 2014. godine, pa su stoga i podaci zastarjeli dvije godine.

- Preporuka za daljnje aktivnosti u segmentu prostornog uređenja jest da se uračunaju dobivene dozvole za gradnju (redovne) u zadnje dvije godine. Svakako se na temelju dostupne snimke analiza stanja može izraditi stručno i vjerodostojno. Stoga je, prilikom izrade Izmjene i dopune PPU Općine Viškovo, potrebno pristupiti valorizaciji građevnog područja naselja u smislu pravilnog definiranja izgrađenosti, sukladno današnjoj zakonskoj regulativi prostornog uređenja. Potrebno je razmotriti stvarno stanje na terenu i istom prilagoditi granice građevnog područja, a bez mijenjanja ukupnog kumulativa građevnog područja naselja.
- Potrebno je prilikom sljedeće izmjene PPUO Viškovo u građevinska područja uključiti područja izvan obuhvata njihovih granica na kojima su izgrađeni objekti temeljem propisa i akata za gradnju prije donošenja PPUO ili su temeljem propisa osigurali legalnost objekata.

Uvidom u Digitalni ortofoto DOF5 2014. godine, izvršena je i analiza iskorištenosti zemljišta, sukladno uvjetima izrađenih urbanističkih i detaljnih planova uređenja. Uvidom u DPU i UPU, koji su na snazi, utvrđene su neusklađenosti u granicama građevnih područja. Izmjene i dopune planova su većinom izrađene u različitim obuhvatima planova, a susjedni planovi se često međusobno preklapaju.

Analizom građevinskih područja u PPUO Viškovo i građevinskih područja u planovima užih područja, utvrđena je neusklađenost koja se očituje u povećanju građevinskih područja u urbanističkim planovima uređenja i detaljnim planovima uređenja u odnosu na građevinska područja iz PPUO.

- Potrebno je prilikom sljedeće izmjene PPUO Viškovo uskladiti granice građevinskih područja i obuhvata planova užih područja.

PPUO te provedbenim planovima na snazi (UPU i DPU) nije propisana obveza provođenja javnih (arhitektonsko-urbanističkih) natječaja.

- Preporuka je provođenje javnih (arhitektonsko-urbanističkih) natječaja za odabir idejnog rješenja za zgrade i druge zahvate u prostoru javne i društvene namjene, za zahvate u prostoru na zemljištu u vlasništvu jedinice lokalne samouprave i za druge zahvate u prostoru koji utječu na promjenu karaktera naselja ili prostora.

Infrastruktura

S obzirom na porast broja stanovnika, gospodarski razvitak te povećani stupanj motorizacije, povećalo se i prometno opterećenje svih prometnica na području Općine. Razvoj prometne infrastrukture nije u dovoljnoj mjeri pratio stvarni rast i razvoj što rezultira čestim prometnim gužvama. Državna cesta DC 427, koja vodi od čvora Rujevica do ŽCGO Mariščina, je u završnoj fazi izgradnje. Puštanjem u promet nove ceste rasteretit će se promet na županijskoj cesti ŽC 5025 i smanjiti tranzitni promet kroz centar naselja Viškovo, ali se može očekivati povećanje prometnog opterećenja na pojedinim dionicama potrebno je:

- izraditi prostorno-prometnu studiju šireg gravitirajućeg područja državne ceste DC 427 od Marinića do Mariščine u svrhu poboljšanja prometne infrastrukture i međusobne povezanosti šireg gravitacijskog područja,
- uz dovršetak izgradnje državne ceste DC 427 potrebno je izvršiti rekonstrukciju raskrižja koja spajaju državnu cestu sa cestama nižeg reda,
- s obzirom na velik stupanj urbaniziranosti potrebno je predvidjeti nove lokacije za proširenje kapaciteta parkirnih površina,
- paralelno s uređenjem građevinskih područja potrebno je sustavno razvijati sustav vodoopskrbe, odvodnje, elektroopskrbe i plinoopskrbe,
- izgraditi sustav odvodnje otpadnih voda,
- potrošnju električne energije smanjiti dodatnim mjerama za poticanje energetske učinkovitosti,
- dodatno razviti i proširiti mrežu šetnica i biciklističkih staza te pješačkih puteva,
- nastaviti s aktivnostima na rekonstrukciji i sanaciji postojećih županijskih prometnica i nerazvrstanih cesta te uređenju prometa u naseljima koja nisu prometno regulirana.

Realizacijom proširenja groblja Viškovo (sa zaključno svim fazama izgradnje), udovoljit će se potrebama Općine Viškovo za vremenski period od 30 godina.

Provedba dokumenata prostornog uređenja

Temeljem važećih propisa nositelji izrade prostornih planova (gradovi i općine) imaju obvezu dostavljati JU Zavod sve potrebne informacije i elaborate kako bi Informacijski sustav Županije bio ažuran, a posredno i Informacijski sustav pri Ministarstvu graditeljstva i prostornog uređenja, kojeg JU Zavod ima obvezu i ažurirati.

- Informatičko povezivanje Općine Viškovo na Informacijski sustav prostornog uređenja Primorsko-goranske županije u dijelu koji se odnosi na prostorno-plansku dokumentaciju, kao nadogradnja već postojećeg sustava,
- Temeljem Uredbe o informacijskom sustavu prostornog uređenja (NN 115/15) svi prostorni planovi, za koje je odluka o izradi objavljena nakon njenog stupanja na snagu, trebaju biti izrađeni u službenoj kartografskoj projekciji Republike Hrvatske, HTRS 96/TM.

Može se zaključiti da postoje svi preduvjeti za kvalitetan održivi razvoj Općine Viškovo, povećanje kvalitete gospodarskih aktivnosti, povećanje standarda lokalnog stanovništva i kao najznačajnije, razvoj općine Viškovo kao modernog i ugodnog mjesta za rad i život.

5. IZVORI PODATAKA

Akcijski plan energetske učinkovitosti na području Općine Viškovo 2016.-2018., prosinac 2015.

Akcijski plan za poboljšanje kvalitete zraka na području mjerne postaje Mariščina prema izmjerenim koncentracijama prizemnog ozona (O₃) (DLS d.o.o., 2014.)

Akcijski plan za poboljšanje kvalitete zraka na području mjerne postaje Viševac prema izmjerenim koncentracijama PM₁₀ lebdećih čestica (DLS d.o.o., 2014.)

Dokumentacija JU Zavod za prostorno uređenje PGŽ

Elaborat za ocjenu o potrebi procjene utjecaja na okoliš za izmjenu zahvata: građevina za skladištenje, obradu i odlaganje komunalnog i neopasnog proizvodnog otpada s područja Primorsko-goranske županije na lokaciji „Mariščina“ (Apo d.o.o., 2009.)

Energo d.o.o. Rijeka za proizvodnju i distribuciju toplinske energije i plina

GIS baza podataka Općine Viškovo (na dan 31.12.2016.)

GIS JU Zavod za prostorno uređenje PGŽ, Rijeka

Hakom-Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti, listopad 2016.

HEP ODS d.o.o. – Elektroprimorje Rijeka

Hrvatska gospodarska komora, podružnica Rijeka

Hrvatska javnobilježnička komora, Popis javnobilježničkih ureda, www.hjk.hr (31.12.2016.)

Hrvatske ceste d.o.o., Brojanje prometa na cestama RH 2015. godine

Hrvatske šume, Odjel za uređivanje šuma Delnice (dopis od 14. rujna 2012. godine)

Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Zagreb

Hrvatski zavod za zapošljavanje, www.statistika.hzz.hr (31.12.2016.)

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Zagreb

Informacijski sustav prostornog uređenja Primorsko-goranske županije

Izvještaji FINE, podružnica Rijeka

KD Autotrolej d.o.o., Rijeka

KD Čistoća d.o.o. (Dopis od 14.10.2016.)

Lajić, I., Klempić Bogadi, S., 2012: Migracijska komponenta u suvremenome demografskom razvoju Rijeke i priobalja Primorsko-goranske županije, *Migracijske i etničke teme* 28 (2), 165-18

Lokalna razvojna strategija LAG Terra liburna 2014.-2020., lipanj 2016.

Ministarstvo zaštite okoliša i prirode (Rješenje od 11.01.2016. za namjeravani zahvat- sanacija lokacije visoko onečišćene opasnim otpadom (crna točka Sovjak u Općini Viškovo))

Naselja i stanovništvo Republike Hrvatske 1857. – 2001., CD-ROM, Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, Zagreb, 2005.

Nastavni zavod za javno zdravstvo PGŽ, Izvješće o kvaliteti zraka na postaji Viševac za 2012. godinu

Nastavni zavod za javno zdravstvo PGŽ, Sumirani podaci o kvaliteti zraka za 2016. godinu

Odluka o razvrstavanju cesta (NN 44/12)

Odluka o razvrstavanju javnih cesta (NN 96/16)

Općina Viškovo - prikaz brojanja prometa na Raskrižju Petrol – križanje ŽC5021 i 5025 (12.09.2016.) i Raskrižju Plodine (ŽC5025) za period od 01.12.2016. do 06.12.2016. (neslužbeni podatak)

Plan razvoja širokopojasne infrastrukture Općine Viškovo, 2015. godina

Plan zaštite i spašavanja za Općinu Viškovo (DLS d.o.o., 2014.)

Popis stanovništva 2001., DZS RH, Zagreb

Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine, DZS RH, Zagreb

Procjena ugroženosti stanovništva, materijalnih i kulturnih dobara te okoliša od katastrofa i velikih nesreća za Općinu Viškovo (DLS d.o.o., 2014.)

Prostorni plan Primorsko-goranske županije (SN PGŽ 32/13)

Prostorni plan uređenja Općine Viškovo (SN 49/07, SN 4/12)

Registar kulturnih dobara, <http://www.min-kulture.hr/default.aspx?id=31> (31.12.2016.)

Registar prostornih planova JU Zavod

Službene novine Općine Viškovo

Službene novine Primorsko-goranske županije

Središnji registar prostornih jedinica, Državna geodetska uprava Republike Hrvatske, Zagreb

Statistika migracije Općine Viškovo 2005.-2015., DZS RH, Zagreb

Strategija razvoja Urbane aglomeracije Rijeka 2016.-2020., veljača 2016. (sažetak)

Strateški okvir razvoja turizma Općine Viškovo, 2009. godine.

Strateški razvojni program Općine Viškovo 2015.-2020., prosinac 2016.

Studija utjecaja na okoliš zahvata sanacije lokacije visoko onečišćene opasnim otpadom (crna točka) "Sovjak" (Oikon d.o.o., 2015.)

Tabloigrami rođenih i umrlih po naseljima 2001. – 2015., DZS RH, Zagreb

Turistička zajednica Općine Viškovo

Turizam, Državni zavod za statistiku, razna godišta

Udruženje obrtnika Viškovo – Kastav – Klana - Jelenje

Upravni odjel za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša Primorsko-goranske županije

Ustanova u kulturi „Ivan Matetić Ronjgov“

Vodovod i kanalizacija d.o.o., Rijeka

Web stranice Općine Viškovo, www.opcina-viskovo.hr (31.12.2016.)

Zakon o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (Narodne novine RH 86/06, 125/06, 16/07, 95/08, 46/10, 145/10, 37/13, 44/13, 45/13, 110/15)

6. POPIS SLIKA

Slika 1: Hipsometrijska obilježja Općine Viškovo	6
Slika 2: Žarišta razvitka i vezni pravci na području Primorsko-goranske županije	7
Slika 3: Prikaz prostorne cjeline Riječki prsten u Sustavu razvojnih središta	8
Slika 4: Izvod iz PP PGŽ, kartografski prikaz Korištenje i namjena površina	8
Slika 5: Naselja Općine Viškovo prema broju stanovnika 2011. godine	15
Slika 6: Aktivno stanovništvo Općine Viškovo koje obavlja zanimanje i dnevno	20
Slika 7: Dobno-spolni sastav stanovništva Općine Viškovo 2011. godine	22
Slika 8: Prikaz nepoklapanja granica statističkih naselja i građevinskih područja naselja	29
Slika 9: Zona ugostiteljsko-turističke namjene Ronjgi planske oznake T-1	30
Slika 10: Poslovna zona Marinići planske oznake K-1	31
Slika 11: Poslovna zona Mariščina planske oznake K-2	31
Slika 12: Zona sportsko rekreacijske namjene Halubjan planske oznake R-1	32
Slika 13: Zona sportsko rekreacijske namjene Ronjgi planske oznake R-2	32
Slika 14: Zona sportsko rekreacijske namjene Marinići planske oznake R-3	33
Slika 15: Zona sportsko rekreacijske namjene Marčelji planske oznake R-4	33
Slika 16: Groblje planske oznake G-1	34
Slika 17: Groblje planske oznake G-2	34
Slika 18: Površina infrastrukturne namjene planske oznake IS-1	35
Slika 19: Površina infrastrukturne namjene planske oznake IS-2	35
Slika 20: Važnije djelatnosti i broj zaposlenih u strukturi ostvarenog BDP-a u 2015. godini	37
Slika 21: Udio u ostvarenim ukupnim prihodima poduzetnika Općine Viškovo u 2015. godini	39
Slika 22: Radna zona Marinići K-1	47
Slika 23: Ustanova u kulturi „Ivan Matetić Ronjgov“ (Spomen dom Ronjgi)	52
Slika 24: Udio pojedine ceste u prometnoj mreži na području Općine	55
Slika 25: Odlagalište otpada Viševac i visoko onečišćena lokacija (crna točka) Sovjak	65
Slika 26: DPU20 Juraši (SN PGŽ 37/11)	85

7. POPIS TABLICA

Tablica 1: Ostvarenost središnjih funkcija na području Općine Viškovo 2016. godine	16
Tablica 2: Kretanje broja stanovnika naselja Općine Viškovo od 1991. do 2011. godine	17
Tablica 3: Sastavnice kretanja i procjena ukupnog broja stanovnika Općine Viškovo u razdoblju od 01.04.2011. do 31.12.2016.	18
Tablica 4: Sastavnice prirodnog kretanja Općine Viškovo od 2005. do 2015. godine	19
Tablica 5: Stope rodnosti i smrtnosti po naseljima Općine Viškovo 2011. godine	19
Tablica 6: Kretanje vanjske migracije na području Općine Viškovo od 2005. do 2015. godine	20
Tablica 7: Sastavnice kretanja i procjena ukupnog broja stanovnika naselja Općine Viškovo u razdoblju od 01.4.2011. do 31.12.2016.	21
Tablica 8: Odabrani pokazatelji biološkog sastava stanovništva Općine Viškovo 2011. godine	22
Tablica 9: Zaposleni u naseljima Općine Viškovo prema sektorima djelatnosti 2011. godine	23
Tablica 10: Broj kućanstava po naseljima Općine Viškovo 2001. i 2011. godine	24
Tablica 11: Stanovi Općine Viškovo prema načinu korištenja 2001. i 2011. godine	24
Tablica 12: Iskaz površina građevinskih područja naselja	25

Tablica 13: „Rezerva“ u građevinskim područjima naselja, po naseljima	26
Tablica 14: Analiza izgrađenosti u planom definiranom neizgrađenom dijelu	27
Tablica 15: Analiza građevinskih područja naselja	27
Tablica 16: Gustoća stanovništva po naseljima u Općini Viškovo	28
Tablica 17: Zone izdvojene namjene izvan naselja na području Općine Viškovo.....	29
Tablica 18: Prosječan broj zaposlenih u razdoblju od 2013. do studenog 2016. godine na području Općine Viškovo	38
Tablica 19: Kretanje broja zaposlenih tijekom 2016. godine prema vrsti zaposlenja u odabranim mjesecima.....	38
Tablica 20: Prosječan godišnji broj nezaposlenih osoba u razdoblju od 2012. do 2016. godine	39
Tablica 21: Glavni financijski pokazatelji ostvareni u djelatnosti G u razdoblju od 2012. do 2015. godine (<i>iznosi u 000, stalne cijene u 2015.</i>).....	40
Tablica 22: Glavni financijski pokazatelji ostvareni u djelatnosti C u razdoblju od 2012. do 2015. godine (<i>iznosi u 000, stalne cijene u 2015.</i>).....	41
Tablica 23: Glavni financijski pokazatelji ostvareni u djelatnosti F u razdoblju od 2012. do 2015. godine (<i>iznosi u 000, stalne cijene u 2015.</i>).....	41
Tablica 24: Glavni financijski pokazatelji ostvareni u djelatnosti M u razdoblju od 2012. do 2015. godine (<i>iznosi u 000, stalne cijene u 2015.</i>).....	42
Tablica 25: Ostvareni udjeli poduzetnika Općine Viškovo u ukupnim pokazateljima poduzetnika PGŽ u 2015. godini	43
Tablica 26: Financijski rezultati gospodarstva na području Općine Viškovo za razdoblje od 2012. do 2015. godine (<i>po djelatnostima, u 000kn, stalne cijene u 2015. godini</i>).....	44
Tablica 27: Ukupni rezultati poslovanja trgovačkih društava na području Općine Viškovo od 2012. do 2015. godine (<i>u 000 kn, stalne cijene u 2015.</i>)	45
Tablica 28: Broj obrtnika na području Općine Viškovo u razdoblju od 2010. do 2016.	45
Tablica 29: Broj obrtnika na području Općine Viškovo po djelatnostima u razdoblju od 2010. do studenog 2016.....	45
Tablica 30: Broj postelja, ostvarenih dolazaka i noćenja na području Općine Viškovo u razdoblju od 2012. do 2016.....	46
Tablica 31: Smještajni kapaciteti na području Općine Viškovo 2016.godine	46
Tablica 32: Javne ceste na području Općine.....	54
Tablica 33: Javna parkirališta i kapaciteti	56
Tablica 34: Postotak priključenosti objekata na širokopojasnu mrežu (žičani pristup)	57
Tablica 35: Popis baznih postaja i antenskih prihvata za razdoblje od 2012. do 2016. godine	57
Tablica 36: Objekti za prijenos električne energije na prostoru Općine Viškovo	58
Tablica 37: Duljine i udjeli elektroenergetskih vodova prema vrsti vodova	58
Tablica 38: Broj transformatorskih stanica prema prijenosnom omjeru i statusu izgradnje	59
Tablica 39: Potrošnja plina i broj korisnika od 2010. do 2015. godine na području Općine Viškovo....	59
Tablica 40: Dinamika izgradnje plinovoda od 2010. do 2015. godine na području Općine Viškovo.....	60
Tablica 41: Podaci o potrošnji, postotku priključenosti i karakteristikama vodoopskrbne mreže.....	61
Tablica 42: Javni gradski prijevoz – trase linija	62
Tablica 43: Količine sakupljenog otpada na području Viškovo.....	64
Tablica 44: Nepokretna kulturna dobra na području Općine Viškovo	67
Tablica 45: Prikaz rezultata mjerenja kakvoće zraka na postaji Viševac za period od 2012. do 2016. godine	70

Tablica 46: Prikaz rezultata mjerenja kakvoće zraka na postaji Mariščina za period od 2012. do 2016. godine.....	71
Tablica 47: Gospodarski subjekti koji skladište/koriste opasne tvari na području općine Viškovo	76
Tablica 48: Važeći prostorni planovi	83
Tablica 49: Prostorni planovi u izradi	86
Tablica 50: Odluke o izradi prostornih planova koje su stavljene van snage temeljem čl. 202 ZUP-a .	86
Tablica 51: Popis donesenih Izvješća o stanju u prostoru i Programa mjera za unapređenje stanja u prostoru.....	86
Tablica 52: Statistika akata iz prostornog uređenja i građenja po godinama (1.1.2012.-13.12.2016.)	88
Tablica 53: Statistika predmeta od 1.1.2012. do 13.12.2016. - legalizacija po godinama	89
Tablica 54: Stupanj realizacije dokumenata prostornog uređenja čiji je značaj okarakteriziran kao primarni.....	92
Tablica 55: Stupanj realizacije dokumenata prostornog uređenja čiji je značaj okarakteriziran kao sekundarni.....	93
Tablica 56: Planovi čija obveza izrade nije proizašla iz plana višeg reda	93
Tablica 57: Stupanj realizacije izrade drugih razvojnih dokumenata i programa	94
Tablica 58: Stupanj realizacije aktivnosti za unaprjeđenje prostornog razvoja u prethodnom razdoblju	95
Tablica 59: Popis projekata na području Općine Viškovo od 2012. do 2016.	96

POPIS KRATICA

BDP – Bruto domaći proizvod

DPU – Detaljni plan uređenja

DZS – Državni zavod za statistiku

FINA – Financijska agencija

GIS – Geoinformacijski sustav

GP – građevinsko područje

HAKOM – Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti

HEP ODS – Hrvatska elektroprivreda - Operator distribucijskog sustava

HZMO - Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje

HZZ – Hrvatski zavod za zapošljavanje

ISPU – Informacijski sustav prostornog uređenja

LAG – Lokalna agencijska grupa

MBO – Mehaničko-biološka obrada

MCS – Mercalli-Cancani-Siebergova ljestvica

MRS – Mjerno redukcijaska stanica

NEM – Nacionalna ekološka mreža

NZZJZ – Nastavni zavod za javno zdravstvo

PP PGŽ – Prostorni plan Primorsko-goranske županije

PPUO – Prostorni plan uređenja općine

RGFI - Registar godišnjih financijskih izvještaja

UA – Urbana aglomeracija

UPU – Urbanistički plan uređenja

ŽCGO – Županijski centar za gospodarenje otpadom

KARTOGRAFSKI PRIKAZI

Kartografski prikaz 1: Položaj Općine Viškovo u Primorsko-goranskoj županiji

Kartografski prikaz 2: Demografska obilježja

Kartografski prikaz 3: Građevinska područja naselja prema PPUO Viškovo (SN PGŽ 49/07, SN PGŽ 4/12)

Kartografski prikaz 4: Građevinska područja izdvojene namjene, prema PPUO Viškovo (SN PGŽ 49/07 i SN 4/12)

Kartografski prikaz 5: Gospodarske djelatnosti

Kartografski prikaz 6: Društvene djelatnosti

Kartografski prikaz 7: Prometna infrastruktura

Kartografski prikaz 8: Elektronička komunikacijska infrastruktura

Kartografski prikaz 9: Opskrba plinom

Kartografski prikaz 10: Opskrba vodom

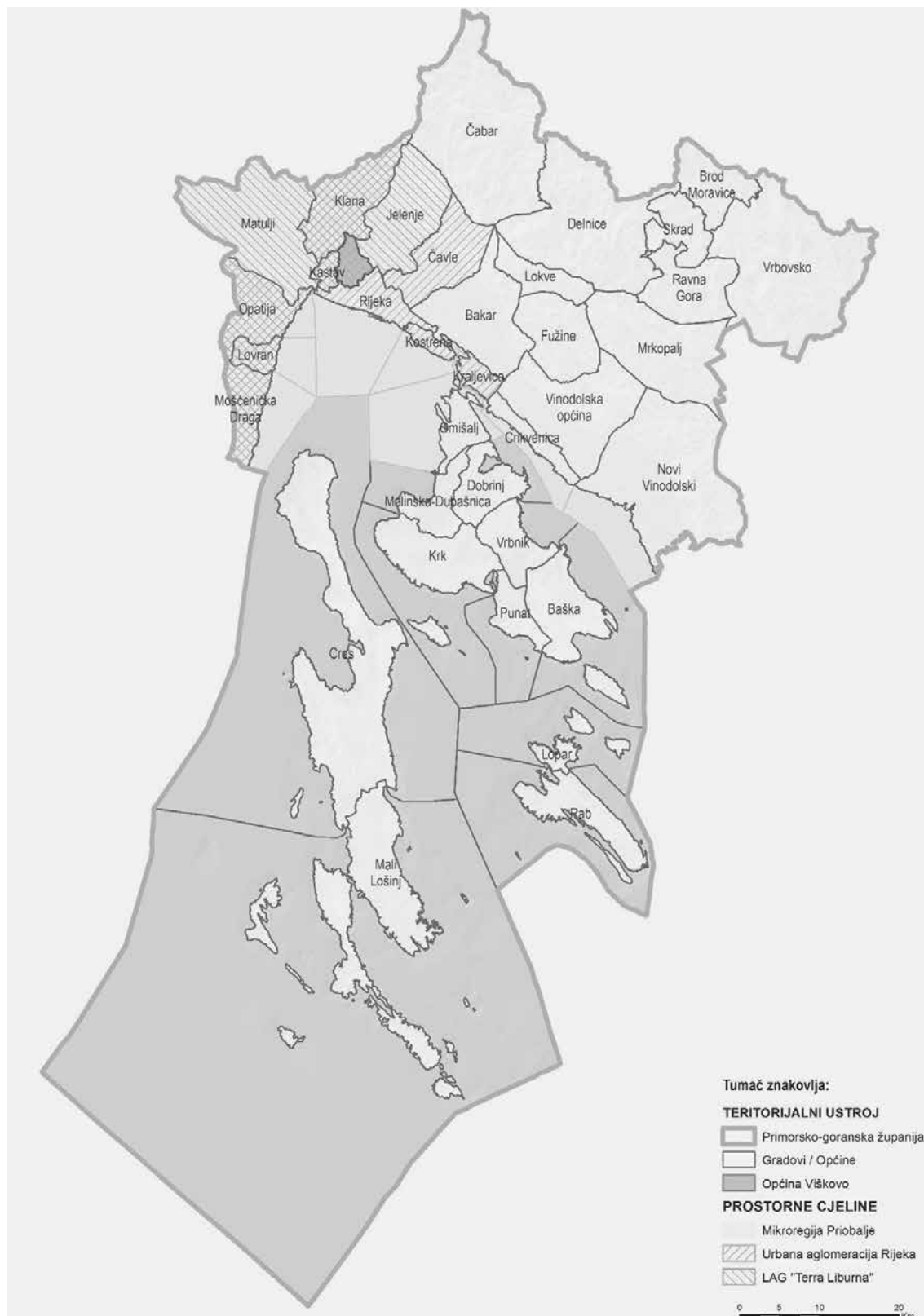
Kartografski prikaz 11: Javni prijevoz

Kartografski prikaz 12: Zaštita i korištenje dijelova prostora od posebnog značaja

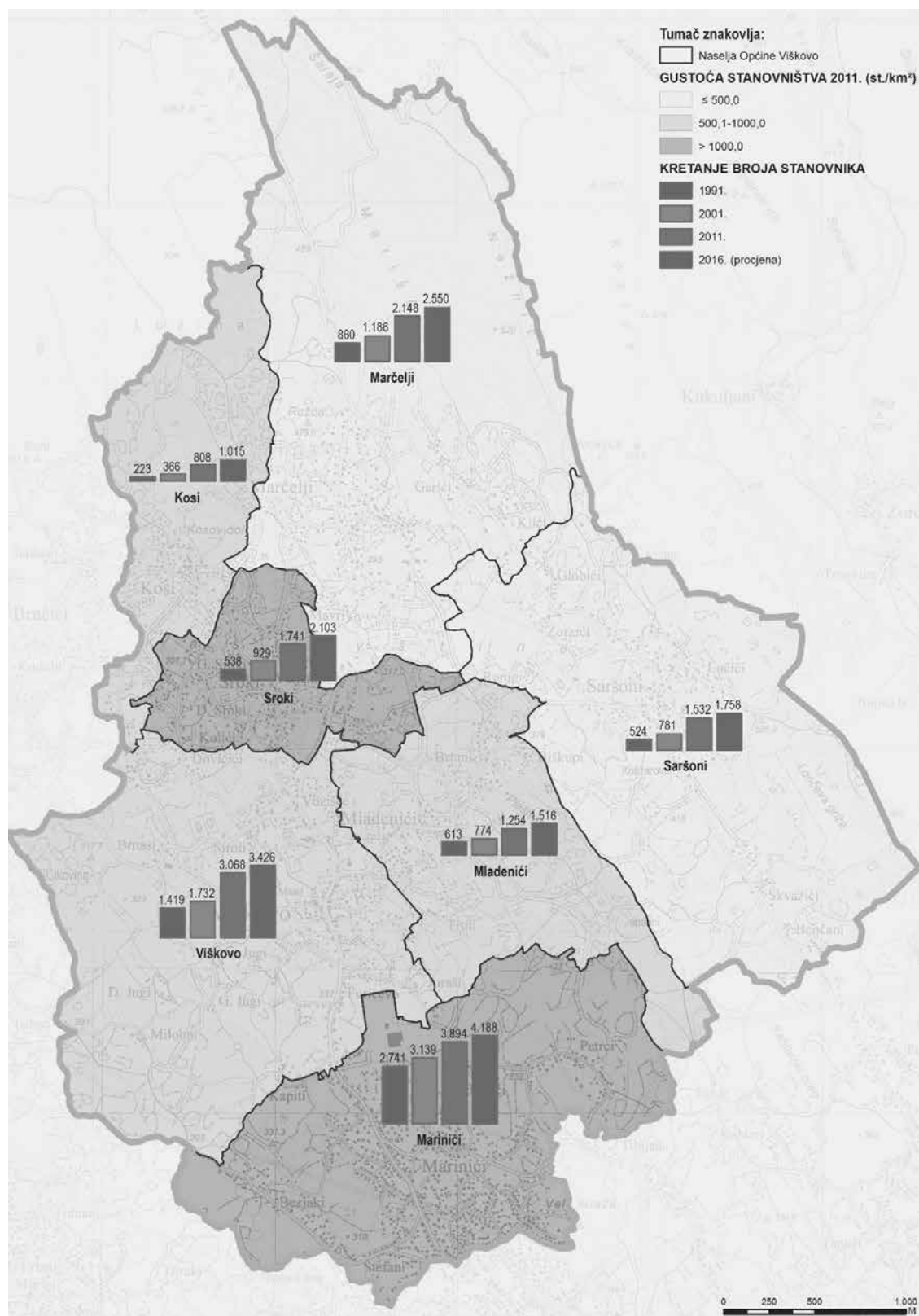
Kartografski prikaz 13: Prostorno-planska dokumentacija

Kartografski prikaz 14: Analiza izgrađenosti građevinskih područja naselja, prema PPUO Viškovo (SN PGŽ 49/07 i SN PGŽ 4/12)

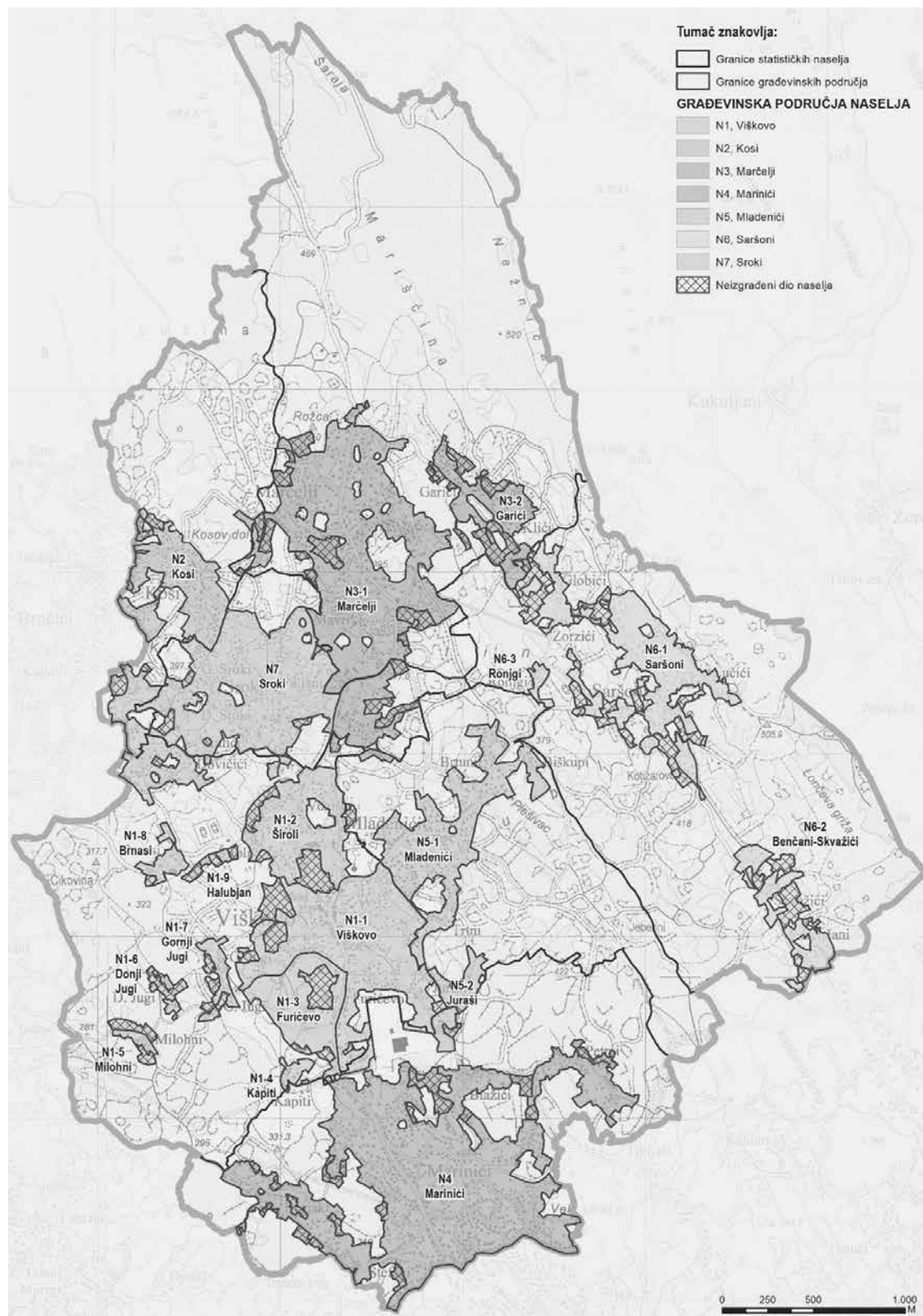
Kartografski prikaz 1: Položaj Općine Viškovo u Primorsko-goranskoj županiji

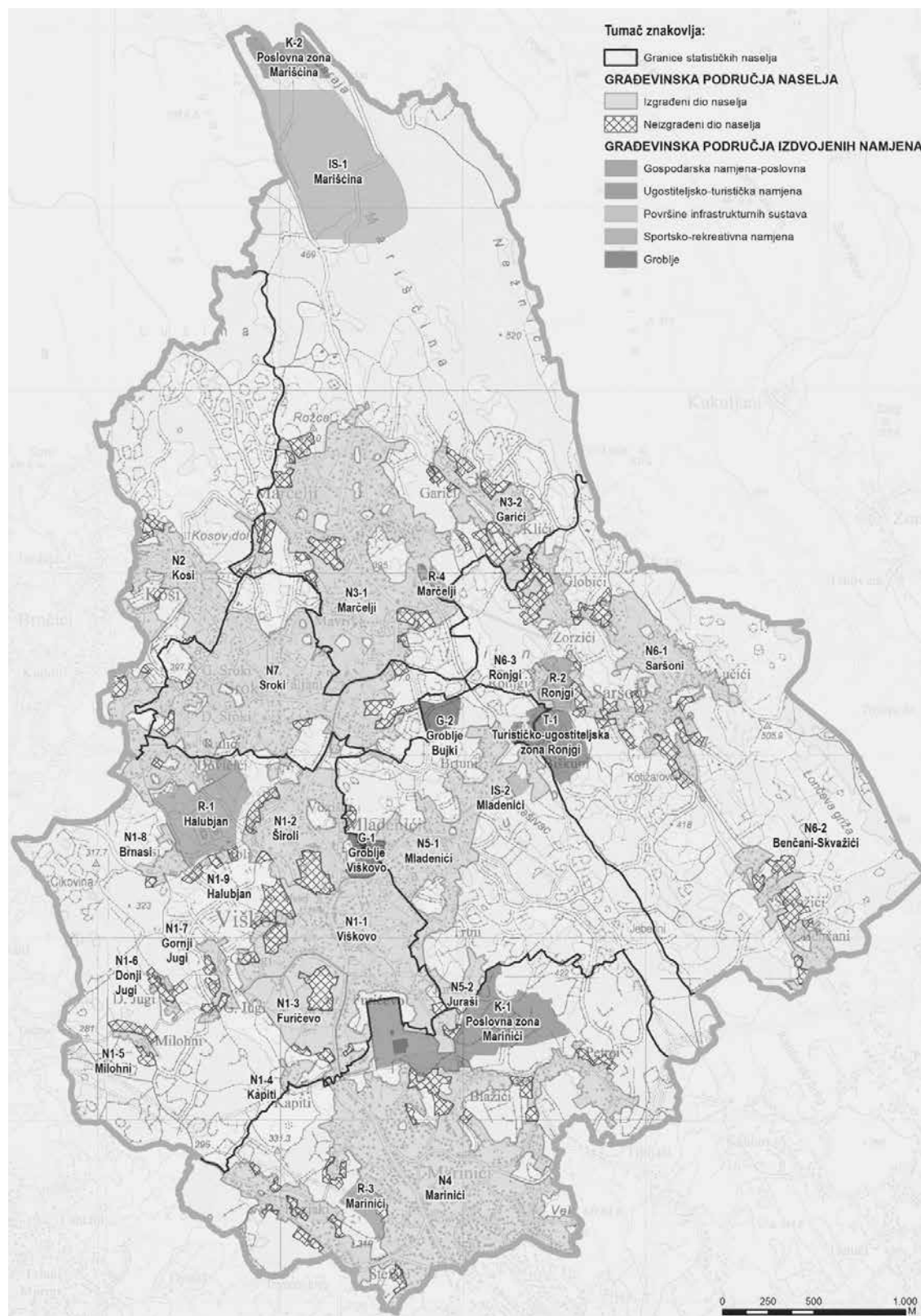
Kartografski prikaz 2: Demografska obilježja

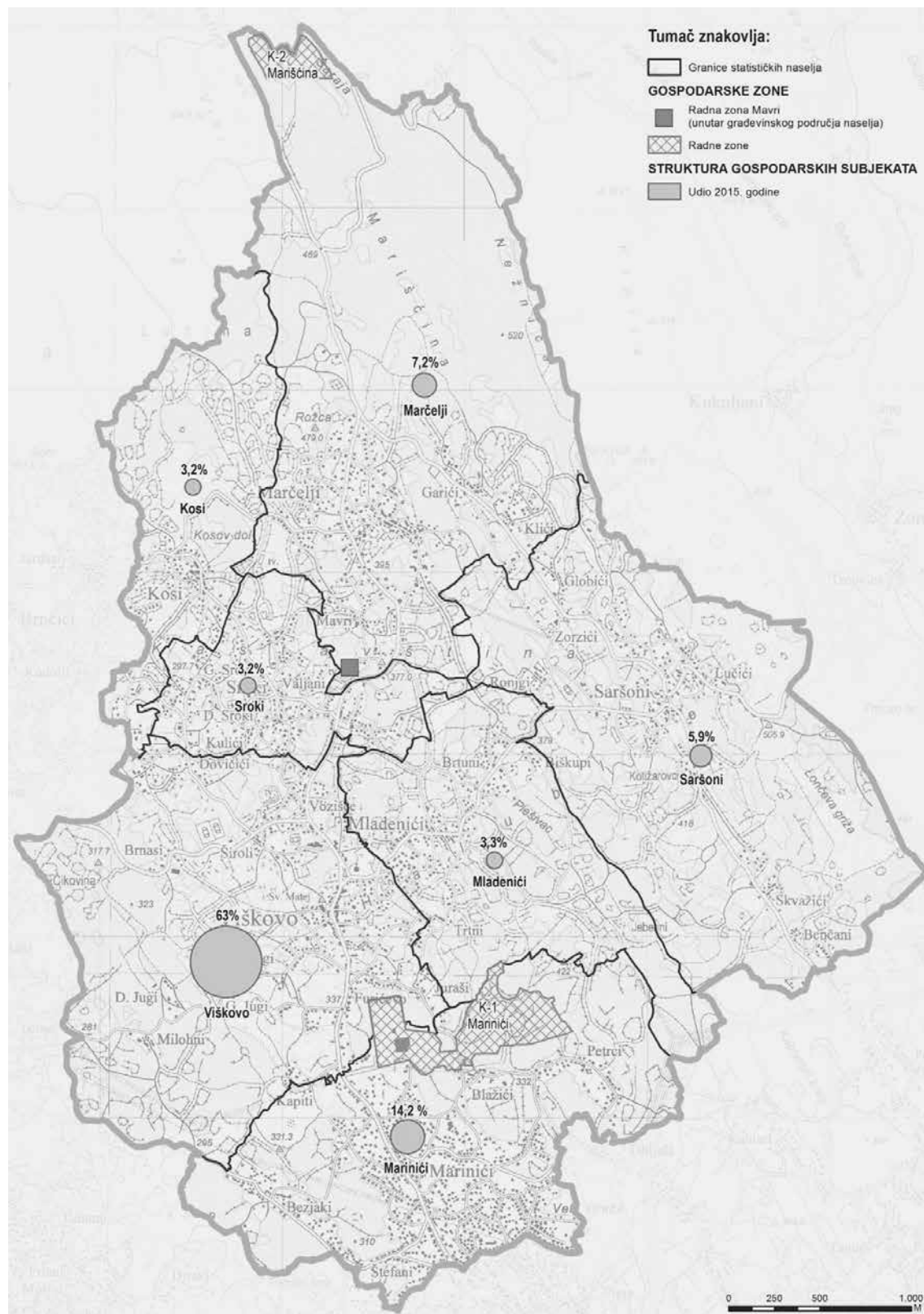
Kartografski prikaz 3: Građevinska područja naselja, prema PPUO Viškovo (SN PGŽ 49/07, SN PGŽ 4/12)

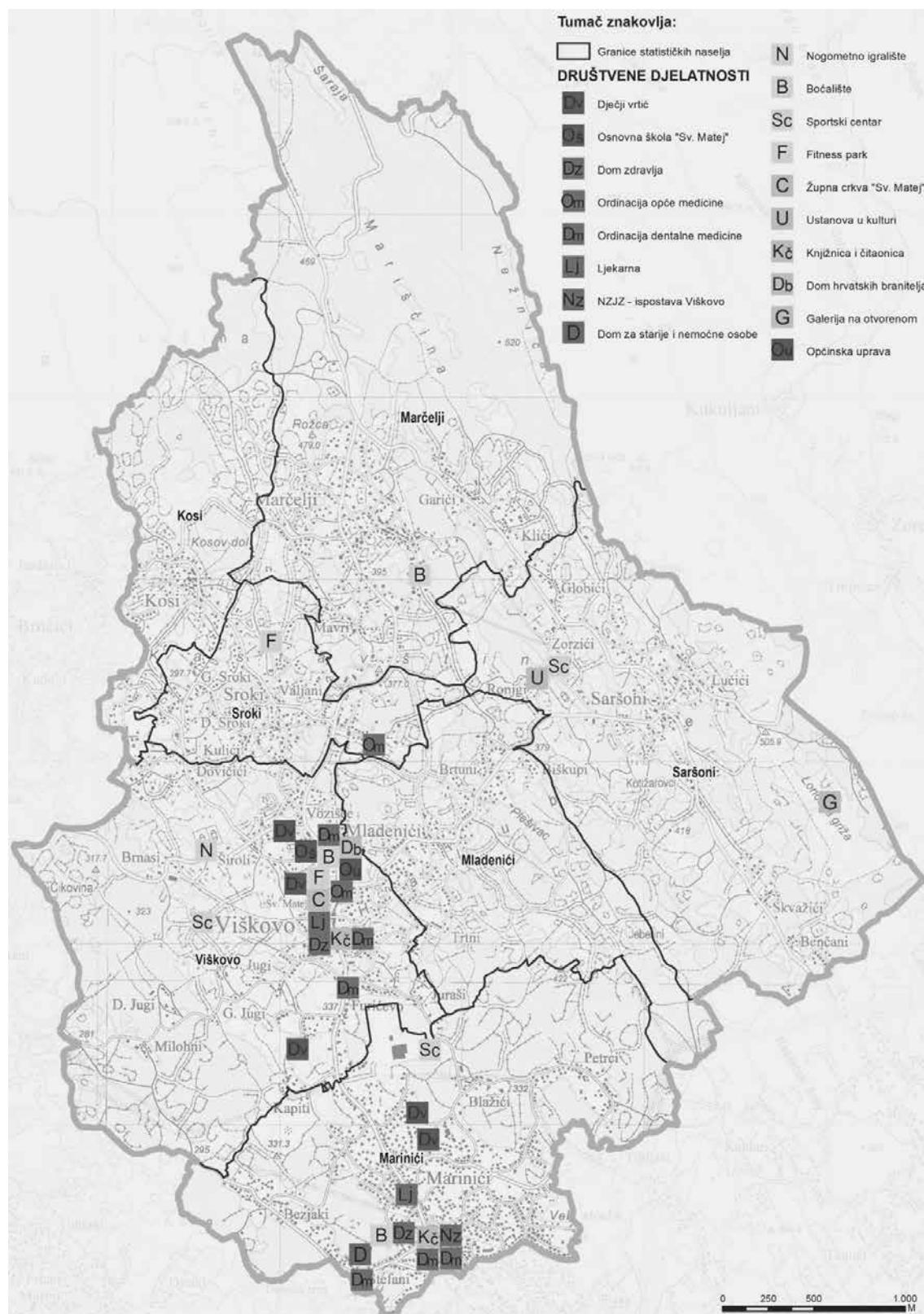
Kartografski prikaz 4: Građevinska područja izdvojene namjene, prema PPUO Viškovo (SN PGŽ 49/07, SN PGŽ 4/12)

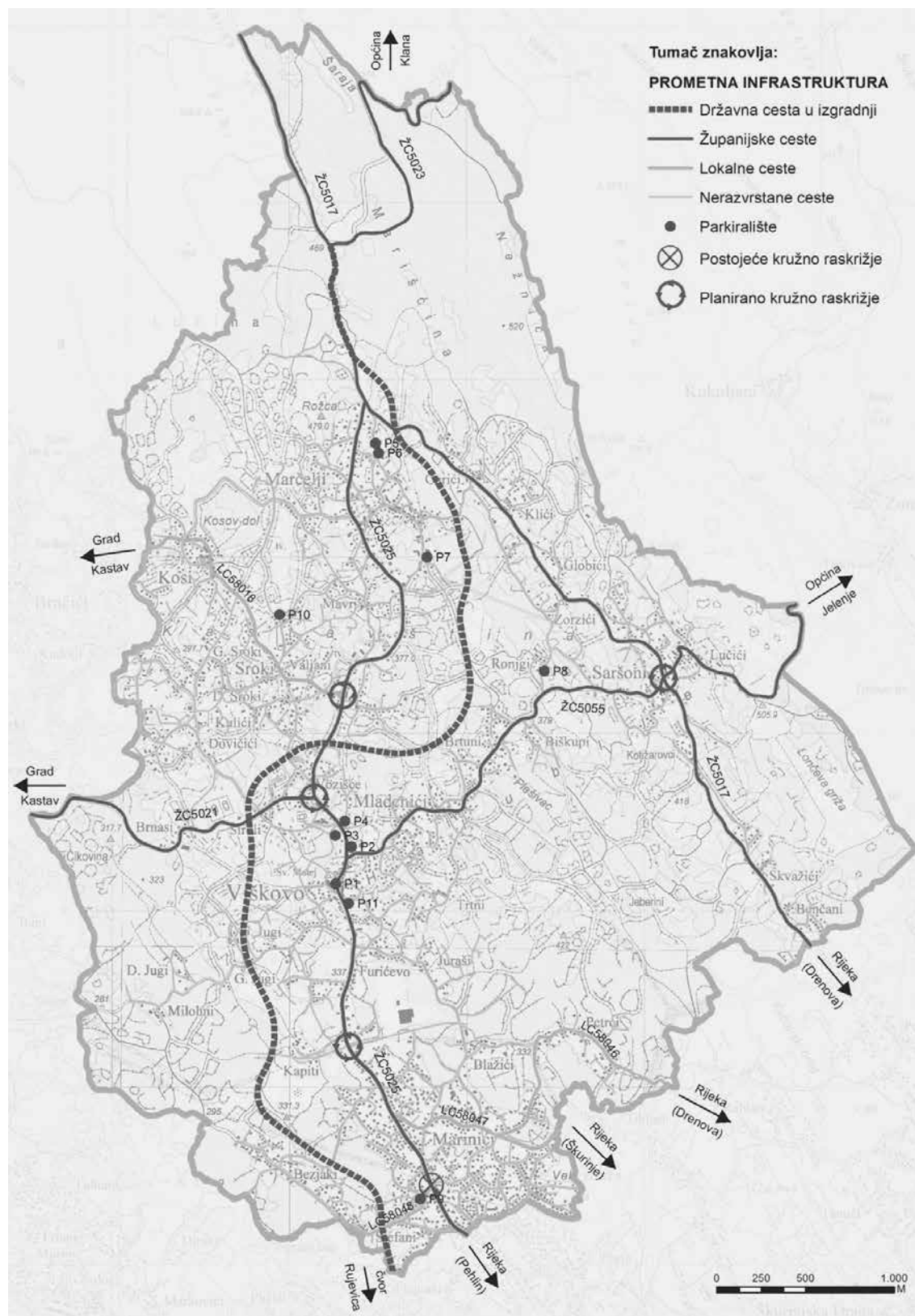
Kartografski prikaz 5: Gospodarske djelatnosti

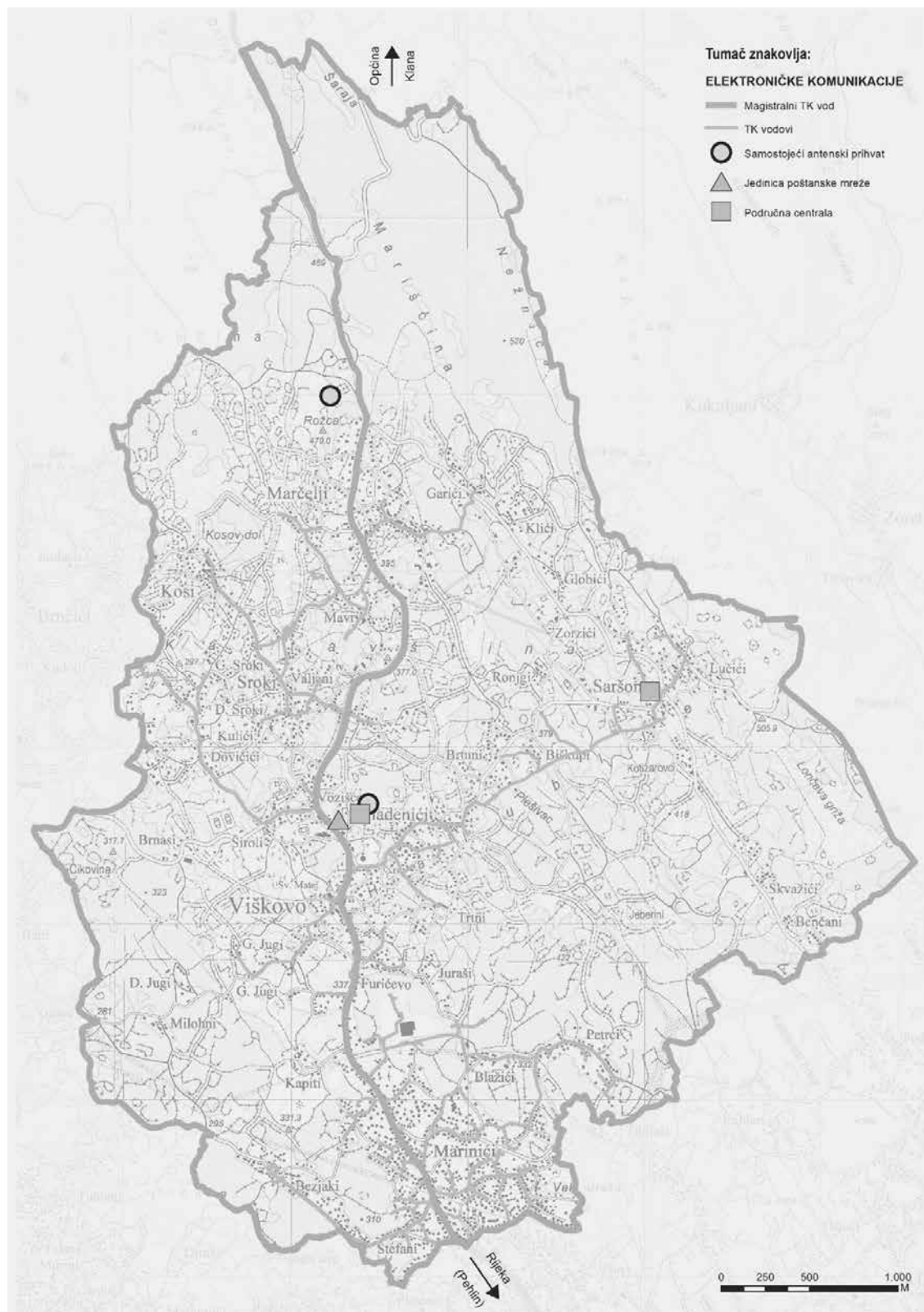
Kartografski prikaz 6: Društvene djelatnosti

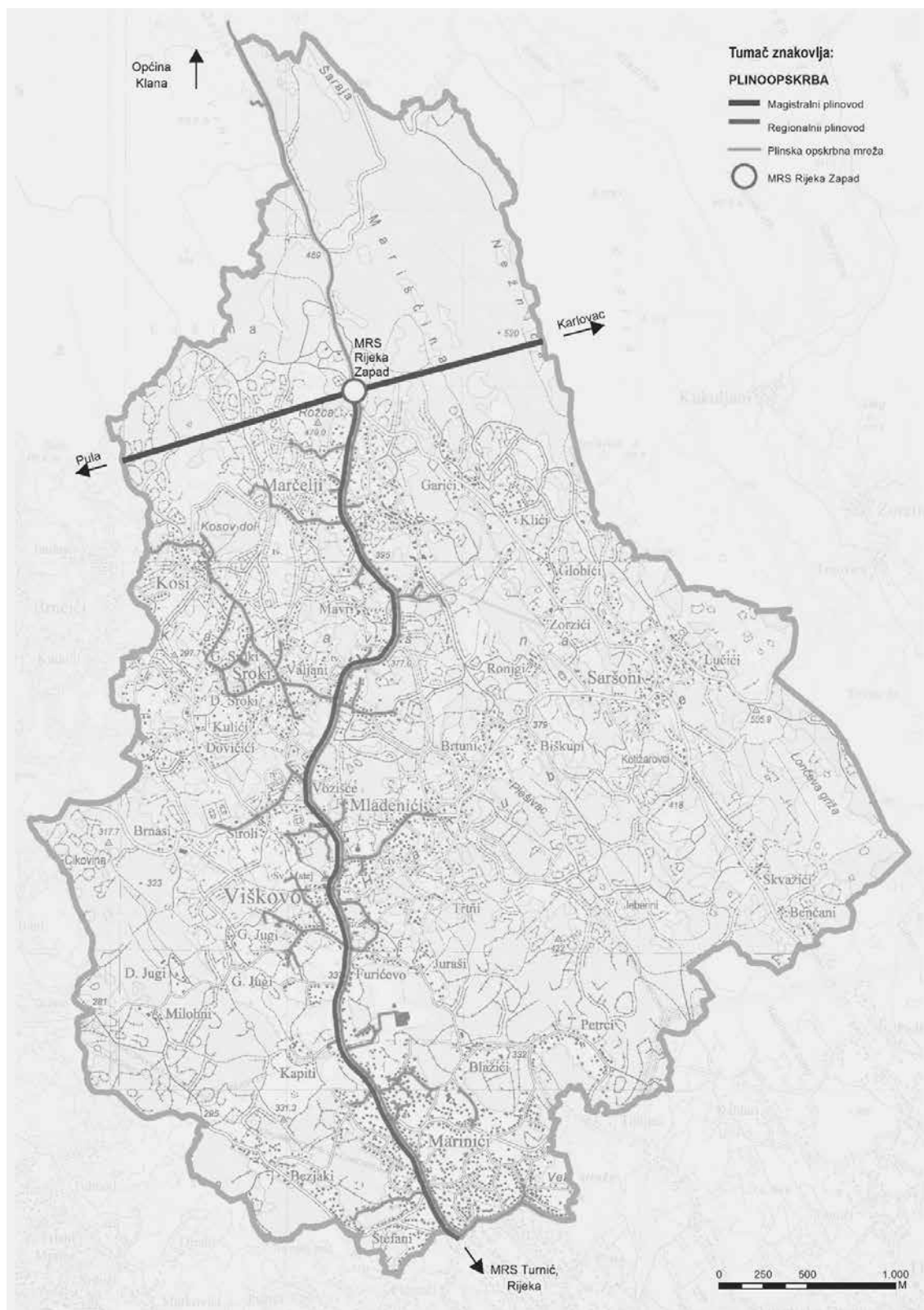
Kartografski prikaz 7: Prometna infrastruktura

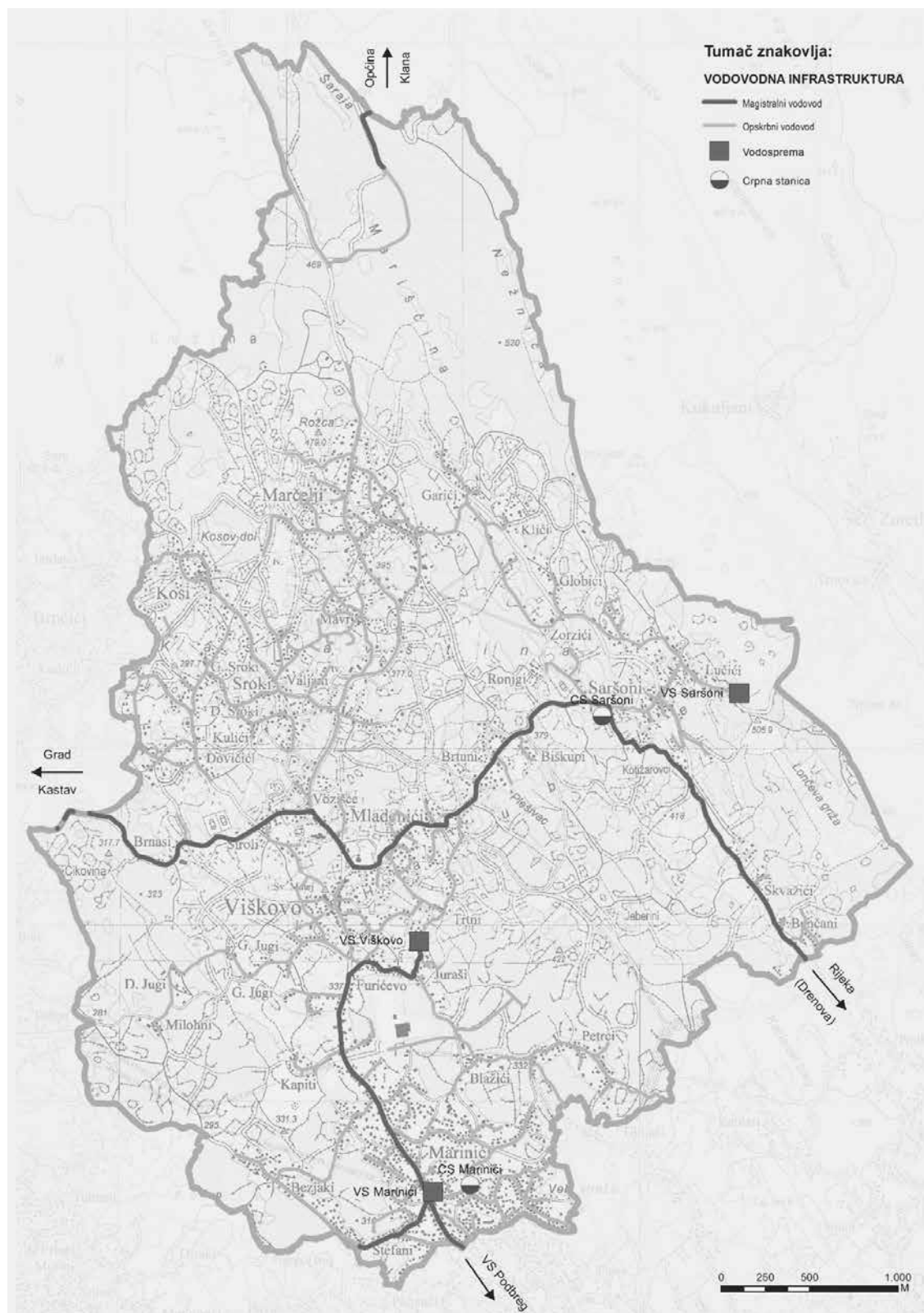
Kartografski prikaz 8: Elektronička komunikacijska infrastruktura

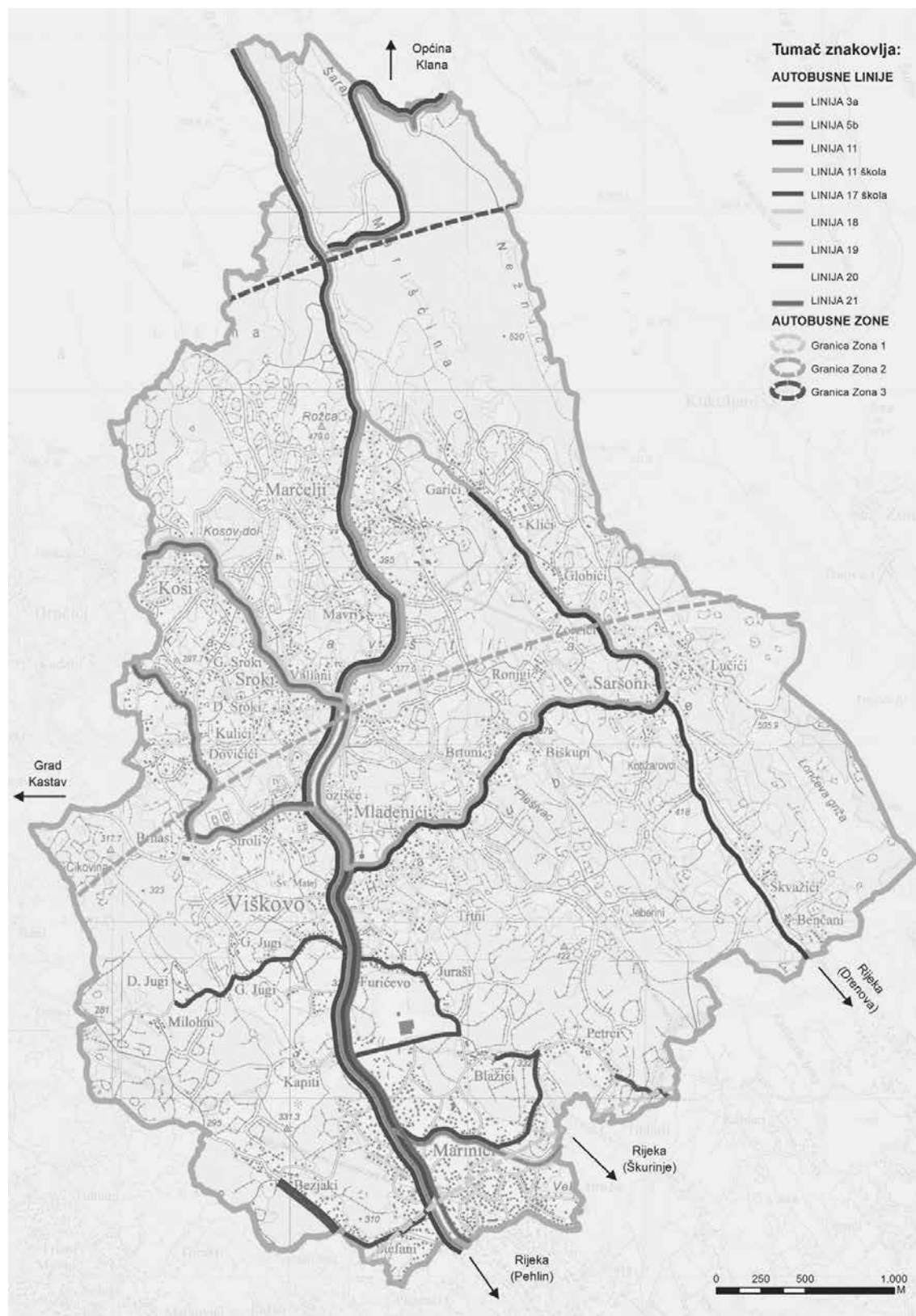
Kartografski prikaz 9: Opskrba plinom

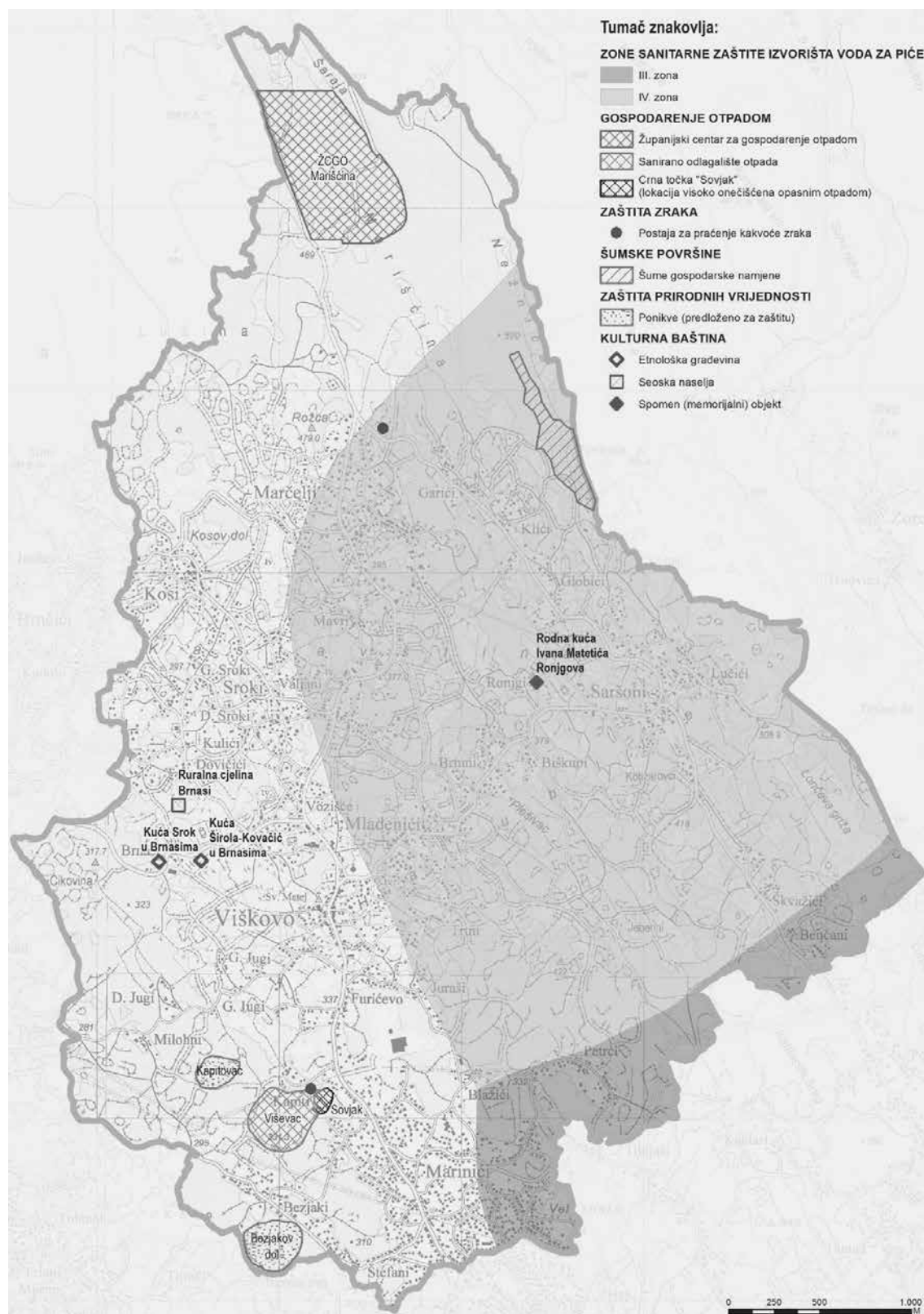
Kartografski prikaz 10: Opskrba vodom

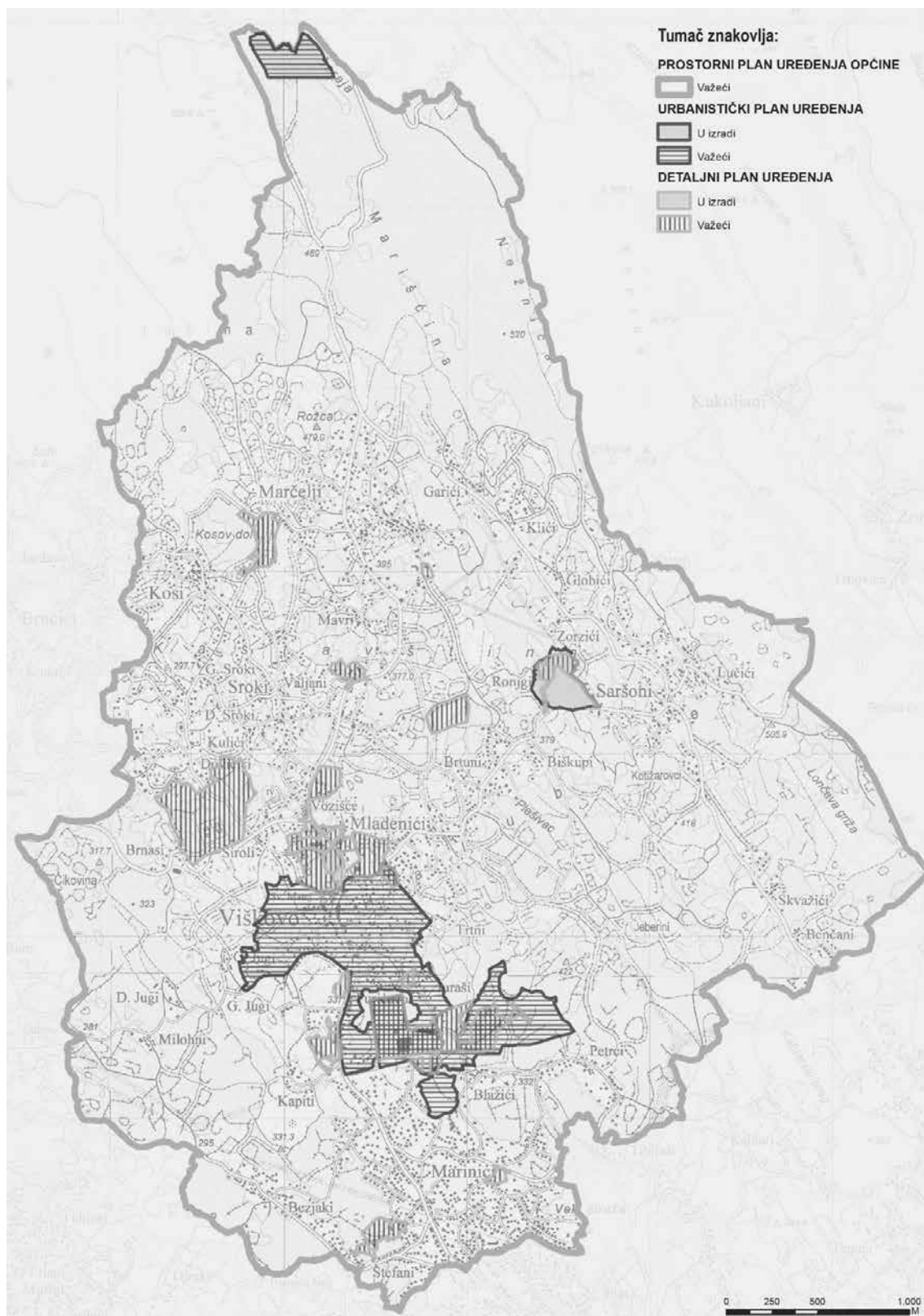
Kartografski prikaz 11: Javni prijevoz

Kartografski prikaz 12: Zaštita i korištenje dijelova prostora od posebnog značaja

Kartografski prikaz 13: Prostorno-planska dokumentacija

Kartografski prikaz 14: Analiza izgrađenosti građevinskih područja naselja, prema PPUO Viškovo (SN PGŽ 49/07, SN PGŽ 4/12)

